

ITALIJA / PO DVEH DNEH POSVETOVANJ

Ciampi sestavil vlado

V novi vladi tudi vidni predstavniki DSL, PRI in Zelenih - Le malo ministrov Amatove vlade ostalo na svojem mestu - Med novimi imeni tudi Spaventa, L. Berlinguer, Rutelli, Giugni, Elia in Andreatta

Nova vlada

Ministrski predsednik: **Carlo Azeglio Ciampi**

Minister za zunanje zadeve: **Beniamino Andreatta (KD)**

Minister za notranje zadeve: **Nicola Mancino (KD)**

Minister za finance: **Vincenzo Visco (DSL)**

Minister za obrambo: **Fabio Fabbri (PSI)**

Zakladni minister: **Piero Barucci (KD)**

Minister za pravosodje: **Giovanni Conso**

Minister za industrijo: **Paolo Savona (PRI)**

Minister za javna dela: **Francesco Merloni (KD)**

Minister za šolstvo: **Rosa Russo Jervolino (KD)**

Minister za proračun: **Luigi Spaventa (neodvisna leвица)**

Minister za delo: **Gino Giugni (PSI)**

Minister za institucionalne reforme: **Leopoldo Elia (KD)**

Minister za odnose s parlamentom: **Augusto Barbera (DSL)**

Minister za okolje: **Francesco Rutelli (Zelena lista)**

Minister za poste: **Maurizio Pagani (PSDI)**

Minister za prevoze in trgovsko mornarico: **Raffaele Costa (PLI)**

Minister za kulturne dobrine: **Alberto Ronchey (PRI)**

Minister za kmetijstvo: **Alfredo Diana (KD)**

Minister za univerzo: **Luigi Berlinguer (DSL)**

Minister za družbena vprašanja: **Fernanda Conti**

Minister za javne službe: **Sabino Casse-se**

Minister za zunanjo trgovino: **Paolo Baratta**

Minister za odnose z ES: **Valdo Spini (PSI)**

Podtajnik pri predsedstvu vlade: **Antonio Maccanico (PRI)**

VOJMR TAVCAR

RIM - Carlu Azegliu Ciampiju je torej uspelo. Na Kvirinal se je povzpел sicer s skoraj dveurno zamudo, toda sestavil je vlado z znatnimi novostmi, za italijanske razmere dosegel skoraj zgodovinski preokret. Kar štirje ministri so ali člani DSL, ali pa njeni simpatizerji. In dejstvo, da je Achille Occhetto le nekaj minut preden je novi predsednik vlade prebral seznam ministrov, uradno zanikal, da bi DSL imela pogajanja z mandatarjem ter potrdil, da bo njegova stranka odločala na osnovi programa, ne zmanjšuje dometa Ciampijevega dosežka.

Minister za znanstveno raziskovanje je član vodstva DSL in rektor Univerze v Sieni Luigi Berlinguer, Vincenzo Visco, novi minister za finance, je eden od najvidnejših ekonomistov "hrasta", Augusto Barbera je viden predstavnik Occhettove stranke in novi proračunski minister Luigi Spaventa je bil parlamentarec neodvisne leve in je blizu DSL. Poleg tega pa je v svojo ministrsko ekipo Ciampi vključil tudi zelenega Francesca Rutellija.

Cemu zamuda? Na to vprašanje včeraj zvečer ni bilo mogoče odgovoriti. Govorilo se je, da naj bi iskali drugo osebnost za zunanje ministrstvo in ne Nina Andreatto, govorilo se je o sporih med KD in DSL o predlaganih ministrih, govorilo se je o tem, naj bi Ciampi

prepričeval svojega prijatelja Alfreda Reichlina (DSL), naj prevzame ministrsko dolžnost. Te govorice je Occhetto demantiral s citiranim sporočilom. Dejstvo pa je vsekakor, da je Ciampi zastavil tako vlado, da DSL s težavo ne bo "prestopil Rubikona".

Ciampijev delovni dan se je uradno začel malo po 11. uri, ko je prispel v senat in sicer v urade palače Giustiniani, ki mu jih je dal na razpolago predsednik Giovanni Spadolini, najbrž pa je tudi pred mandatar imel vrsto telefonskih stikov z možnimi kandidati za ministre. Dobrih deset minut po guvernerju državne banke je prispel rektor univerze Bocconi Mario Monti, kateremu je Ciampi ponudil eno od gospodarskih ministrstev, v kratkem časovnem razdobju pa se Luigi Spaventa, ekonomist, ki je blizu DSL, in proračunski minister Nino Andreatta. Z njimi in s prijateljem Antoniom Maccanicom, ki mu je usojeno podtajništvo pri predsedstvu vlade, je Ciampi pretresel gospodarski program v dobri poldrugi uri pogovora. In medtem ko je preučeval ekonomski del programa, je Ciampi naletel na težavo, na katero najbrž ni računal. Dosedanji premier Giuliano Amato je zavrnil zunanje ministrstvo in je vztrajal pri svojem kljub pritiskom Ciampija, predsednika republike Oscarja Luijgia Scalfara in socialistične

Carlo Azeglio Ciampi na delu v palači Giustiniani (AP)

ga tajnika Giorgia Benvenuta.

Okoli 14. ure so Andreatta, Monti in Spaventa zapustili senat, sicer po stranskem vhodu, da bi se izognili obleganju novinarjev. Ciampi in Maccanico pa sta se zadržala v uradu vse do 15.30, ko sta se odpravila k predsedniku Scalfaru na dom.

Ob 18.30 je mandatar sprejel nacelnika poslanske skupine zelenih Francesca Rutellija in mu ponudil mesto v vladi. Po polurnem pogovoru, med katerim mu je Rutelli predstavil zahteve Zelenih glede politike do okolja, sta se razšla.

In tedaj se je začelo cakanje, saj se Ciampi ob 20. uri ni povzpел na Kvirinal, pač pa se je za-

držal v senatu, kjer je bil se ob 21. uri, medtem ko je Oscar Luigi Scalfaro prispel v svojo uradno rezidenco ob 20.30.

Vzporedno s Ciampijevimi stiki in telefonskimi pogovori so se plela stališča in izjave raznih strank. Potem ko so republikanci dopoldne na seji vodstva v bistvu podprli mandatarja, ceprav z rezervno, da bodo dokoncnida rekli sele po predstavitvi vlade in programa, se je največ ugibanj pletlo okoli stališča Demokracične stranke leve. V imenu reformistov je Emanuele Macaluso včeraj spet javno poudaril, da Ciampijeva vlada predstavlja tako novost, da bi DSL morala podpreti njegov poskus, medtem ko so

Ingraovi demokratični komunisti izrazili svoje negativno mnenje. Tajništvo DSL je najprej izdalo sporočilo, s katerim je poudarilo, da ni v zadregi in da korektno čaka na sestavo vlade in na program, preden odloči stališče do vlade. Toda pritiski na DSL in mikavnost Ciampijevega poskusa je bila očitno velika za Occhetto in njegove.

V večernih urah je najprej na možnost vstopa DSL opozoril predsednik demokratskih poslancev Gerardo Bianco, ki je dejal, da je stranka hrasta precej razpolzljiva. Occhetto je takoj po srečanju z liderjem Severne Lige Umberto Bossijem poudaril, da DSL noče minirati Ciampijevega poskusa, nasprotno upa, da mu bo poskus uspel in da bosta vlada in program taka, da ju hrast lahko podpre. In tajnik KD Mino Martinazzoli je namignil na možnost vstopa DSL, ko je poudaril, da bi bil zadovoljen, če bi Occhetto pristopil k večinski koaliciji.

Končno, ko je bil Ciampi se v senatu, se je razsirla novica iz zelo verodostojnih virov, da DSL pristopi in sicer vsaj z dvema ministroma in sicer ekonomistom Vincenzom Viscom, ki naj bi prevzel eno od gospodarskih ministrstev, ter Augustom Barbero, izvedencem v ustavnem pravu, podpredsednikom referendumskega odbora Corel, ki se je v okviru stranke močno zavzemal, da bi se DSL opredelila za večinski sistem.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Strožje kazni za ščuvanje k rasni in narodnostni mržnji

Ščuvanje k narodnostni mržnji, k rasni, narodnostni ali verski diskriminaciji je kaznivo dejanje, za katerega so od včeraj predvidene v Italiji strožje zaporne kazni. Z včerajšnjim dnem je namreč začel veljati vladni odlok o narodnostni mržnji.

..... stran 2.....

Benečija: Nacionalisti pod novim simbolom

Tako imenovani »zaščitniki italijanstva Nadiskih dolin« se zdaj predstavljajo pod novim simbolom »Liste za Italijo«, katere sponzorja sta Lista za Trst in liberalna stranka. Zveza Slovencev videmske pokrajine je pozvala demokracične sile, naj izollirajo tovrstne pobude proti strpnosti in sožitju.

..... stran 3.....

O sodelovanju z vzhodnimi sosedi

V kongresnem središču na Tržaškem velesajmu se je včeraj pričel dvodnevni posvet o gospodarskem sodelovanju z vzhodnoevropskimi državami. Šlo je za prvi oziroma pripravljajni del obsežnejše pobude, katere drugi del bo specializirana razstava letošnjega novembra, vedno v prostorih Tržaškega velesajma.

..... stran 2.....

Priprave na tržaške pokrajinske volitve

Iva Tržaškem tečejo zadnje priprave za pokrajinske volitve, ki bodo v nedeljo, 6. maja, morebitna balotaza za izvolitev predsednika pa bo 20. junija. Slovenska skupnost bo v prvem krogu podprla svojega kandidata, ki je prof. Ivan Peterlin.

..... stran 4.....

Proslave ob 1. maju

V Trstu in v okolici bo tudi letos vrsto prvomajskih prireditev in proslav. Osrednji sindikalni shod bo dopoldne na Trgu Unità.

..... stran 4.....

Perspektiva v coni svobodne menjave

Perspektiva za obmejne kraje v okviru gospodarskega sodelovanja med Italijo in Slovenijo ni toliko v poskusih prenašanja svojčas na tržaškem Krasu predvidene proste industrijske cone, temveč v realizaciji širše regionalne cone svobodne trgovske menjave. Tako so včeraj slovenski in italijanski strokovnjaki trdili na posvetu SGKZ v Gorici in nakazali smernice za uresničitev enotnega prekomernega gospodarskega sistema med državama.

..... stran 7.....

Skupni kandidat DSL-PSI v Gorici

Pet strank je doslej predložilo kandidatne liste za pokrajinske volitve na Gorškem. DSL in PSI imata skupnega kandidata, Maurizia Salomonija, za predsednika. Dejavnost strank je v teh dneh usmerjena v zbiranje podpisov. Vsaka jih mora predložiti najmanj tisoč.

..... stran 7.....

SLOVENIJA / MEJA

Slovenija še ni izdelala odgovora na hrvaške zahteve

LJUBLJANA - Včeraj ni bilo mogoče dobiti uradnega odgovora slovenskega zunanjega ministrstva na hrvaški »ultimatum«, da bo Hrvaška zahtevala mednarodno arbitražo, ce strokovnjaki obeh držav 4. maja ne bodo določili državne meje v Piranskem zalivu. Kot smo namreč že poročali, je dr. Davorin Rudolf, vodja hrvaške državne komisije za meje, izjavil, da je zadnja priložnost za določitev meje na morju sestanek strokovnjakov, ki naj bi bil 4. maja v Ljubljani, v nasprotnem primeru pa bo Hrvaška zahtevala posredovanje mednarodne arbitraže. Po Rudolfovih besedah se Slovenija te možnosti boji, saj naj bi se zavedala, da lahko v sporu izgubi.

Anton Rupnik, uradni tiskovni predstavnik slovenskega zunanjega ministra, nam je povedal, da slovensko stališče do meje s Hrvaško ostaja nespremenjeno. »Dogovorili smo se, da nobena stran ne bo dajala izjav, ki bi zaostrova-

le odnose, dokler ne bosta dokončali dela obe izvedenski skupini. Zal pa se Hrvaška tega že od vsega začetka ne drži.« je pojasnil Rupnik in opozoril, da Hrvaška pri določanju meje vsakokrat upošteva tista merila, ki so zanj ugodnejša. V primeru Trdinovega vrha zahteva upoštevanje katastrskih meja občin, v Piranskem zalivu pa temu nasprotuje, je povedal Rupnik.

Kot smo izvedeli, je prišla omenjena problematika na dnevni red vlade se pred nastopom dr. Rudolfa v hrvaškem saboru. Slovensko zunanje ministrstvo je pripravilo natančen popis odprtih vprašanj z republiko Hrvaško, na osnovi izvedenskih mnenj pa tudi konkretne predloge za njihovo rešitev. Med tistimi, ki bodo v javnosti bolj odmevali, je tudi predlog za demilitarizacijo spornega omočja vojašnice na Trdinovem vrhu, ki po mnenju izvedencev obeh držav nesporno pripada Hrvaški.

SANKCIJE MEDNARODNE SKUPNOSTI PROTI SRBIJI

Čosić kliče na pomoč

Predsednik ZRJ predlaga svetovno konferenco o Bosni in Hercegovini, zahodni vojaški in politični voditelji pa se še naprej pogovarjajo o ukrepih, ki bi Srbijo spravili na kolena

BEOGRAD - Predsednik ZRJ Dobrica Čosić je predlagal izredni sestanek na vrhu o reševanju krize v BiH, na katerem bi se zbrale vse sprte strani v BiH, ZRJ, Hrvaška, članice VS ZN, Indija, Egipt, Brazilija in Zimbabve ter mirovna posrednika Vance in Owen.

»Jugoslavija se naprej deluje v smeri miru.« je na tiskovni konferenci izjavil Čosić in pojasnil stališče ZRJ po zasedanju parlamenta samozvane Republike srbske. »Odločitev Republike srbske, da ne sprejme mirovnega nacrtja, je težka za ves srbski narod. Vendar jih razumem, ker poznam zgodovinsko izkušnjo vseh Srbov.«

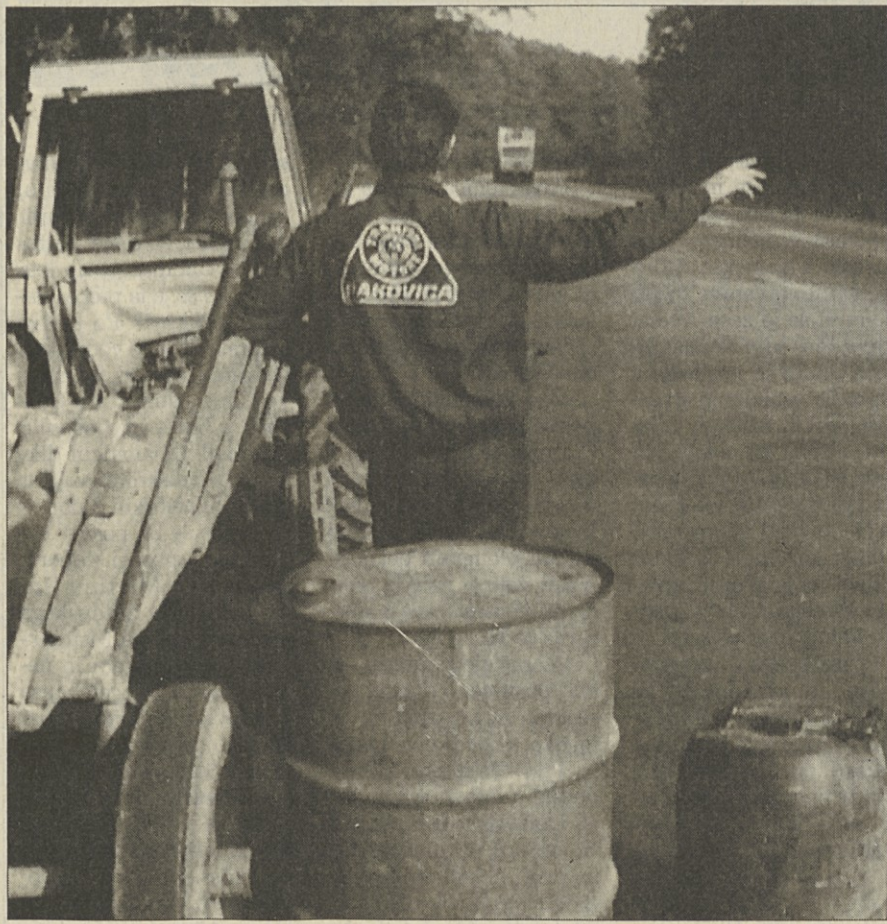
Na novinarsko vprašanje, ali bo ZRJ zaostrišla svoje stališče do Srbov v BiH, je predsednik Čosić izjavil, da bi morala najprej mednarodna skupnost zaostri svoje stališče do Hrvaške, ki ima v BiH 50.000 vojakov, sele potem pa bo ZRJ preučila svoje stališče do Republike srbske.

Ameriški predsednik

Clinton pa se je o vojni v BiH posvetoval s sedanjimi in prejšnjimi ameriskimi diplomati in vojaškimi poveljniki. Kot je povedal njegov tiskovni predstavnik, so pretehtali obe možnosti: oboroženo intervenirati v BiH ali pa oborožiti Muslime v BiH.

Diplomatski viri poročajo, da so predvsem vojaški poveljniki, na čelu z nacelnikom komiteja združenih poveljnikov Powellom, proti posegu. Zanj se je gorece zavzel nekdanji državni sekretar Schultz, medtem ko je bil Eagleburger mnenja, da bi morale ZDA potem poseci tudi v drugih etničnih konfliktih po svetu. Clinton je na koncu izjavil, da so odprte vse opcije, v postev ne pride edinole posiljanje kopenskih enot ameriške vojske. Ameriški državni sekretar Christopher bo v prihodnjih dneh obiskal več zahodnoevropskih prestolnic in Moskvo, da bi se posvetoval o nadaljnjih korakih zahodnih zaveznikov pri reševanju krize v BiH.

(Obširneje na 9. strani)

Nafte ni - nafeta je: ob ibarski magistrali jo ponujajo kar v sodih (Telefoto: Marlin)

V GORICI OD LETA 1897
ZLATARNA URARNA

Šuligoj

POPUSTI
DO 50%

NA VSEH ARTIKLIH Z IZJEMO ZLATA
UL. CARDUCCI 49 - Tel. 0481/535657

RIM / Z OBJAVO V URADNEM LISTU

Rasizem od včeraj strože kaznovan

Stopil je v veljavo zakonski odlok proti ščuvanju k etnični ali rasni mržnji

VOJMR TAVCAR

RIM - Scuvanje k narodnostni mržnji, k rasni, narodnostni ali verski diskriminaciji je kaznivo dejanje, za katerega so od včeraj predvidene v Italiji strožje zaporne kazni. Z včerajšnjim dnem je po objavi v uradnem listu začel namreč veljati vladni odlok o narodnostni mržnji. Amatova vlada se je na predlog notranjega ministra Nicole Mancina in bivšega pravosodnega ministra Claudia Martellija najprej odločila, da o tem vprašanju predstavi parlamentu zakonski predlog. Na eni zadnjih sej pa je sklenila, da zakonski odlok, da bi se očitna kriza ne upočasnila parlamentarne poti ukrepa. Odlok je podpisal predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro, z njim pa so ga podpisali tudi predsednik vlade Giuliano Amato, notranji minister Nicola Mancino in pravosodni minister Giovanni Conso.

Sprejeti odlok v bistvu osvaja vse glavne smernice zakonskega osnutka. Zato je predvidena kazen od 1 do 4 let zapor za vse, ki

sirijo ideje, ki temeljijo na narodnostni mržnji in na večvrednosti rase. Ista kazen je predvidena tudi za tiste, ki scuvajo k narodnostni mržnji, rasni in verski diskriminaciji in k nasilju. Se strožja kazen je predvidena, če se te ideje širi prek tiska, s propagandnimi sredstvi ali med javnimi shodi.

Odlok prepoveduje vsakršno organizacijo ali gibanje, ki ima kot cilj scuvanje k narodnostni mržnji, k sovratstvu ali diskriminaciji. Kdor sodeluje pri taki organizaciji, je kaznovan z enim do pet let zapor za zara- d samega dejstva, da je član take organizacije ali ji pomaga. Kazni so se strožje za voditelje takih skupin.

Odlok prepoveduje udeležbo na javnih manifestacijah in sportnih prireditvah s simboli organizacij, ki scuvajo k narodnostnemu in etničnemu sovratstvu. Tistim, ki krsijo to določilo, sodnik lahko prepove za pet let vstop na sportne stadione in na javne prireditve.

Odlok poleg tega predvideva, da se za vsako kaznivo dejanje,

za katerega ni predpisana dosmrtna ječa, dvigne kazen za eno tretjino, če je bil vzrok zločina narodnostno ali versko sovratstvo. S kaznijo, ki je predvidena za scuvanje k narodnostni mržnji, pa je kaznovan tudi kdor poveljuje predstavnikom, nacela in metode fasizma ter njegove protidemokratske cilje.

Vladni odlok določa primere, v katerih lahko organi pregona preiščejo sežede rasi- stičnih organizacij, določa primere zaplenbe sedeža in dodaja, da je treba vsekakor vselej zapleniti gradivo, ki ga najdejo v teh sedežih.

Za pregon teh kaznivih dejanj ni potrebna prijava prizadetih, pač pa je dolžnost pristojnih organov, da sami začnejo preiskavo in vse potrebne postopke.

Odlok končno določa, da organi pregona lahko suspendirajo dejavnost organizacij, ki scuvajo k narodnostni mržnji, ko je razsodba polnomočna pa notranji minister po predhodnem posveto- vanju z vlado z lastnim odlokom odredi razpustitev.

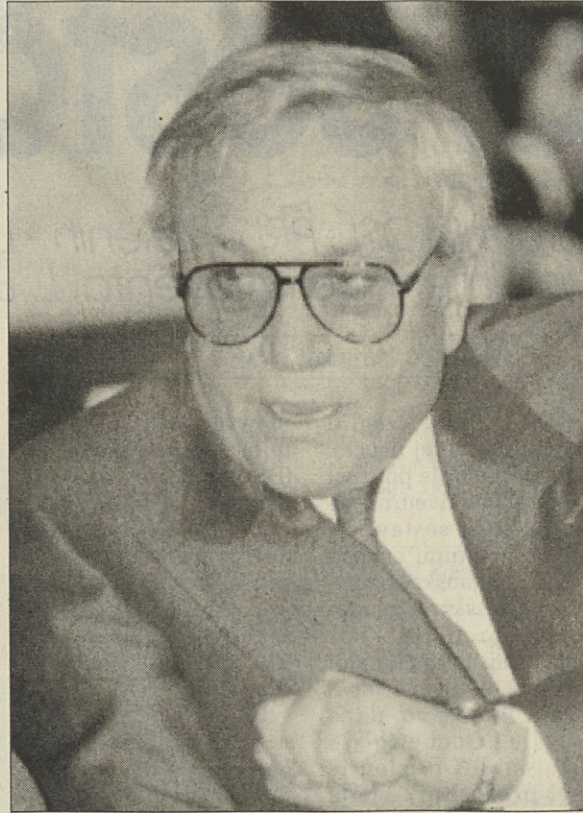
MILAN - Bivši predsednik ENI Gabriele Cagliari je vse podrobnosti že povedal namestniku državnega pravdnika Antoniu Di Pietru, ki ga je zaslislal 16. marca letos, sodniku za predhodne preiskave Italo Ghittiju je le potrdil tedanje izjave. Tako je povedal odvetnik Vittorio Aiello, potem ko so casopisi in televizija poročali, da se je Cagliari sele sedaj razvezal jezik glede milijard, ki naj bi preko družb ENI-ja polnile strankine blagajne. Slo je za res cedne vsote: PSI in KD naj bi bilo izplačanih 24 milijard lir, in sicer 8 milijard leta 1980, od tega 2 milijardi KD preko Citaristija in 6 milijard PSI preko Balzama; 12 milijard leto kasneje (3 milijarde naj bi bila znovci- KD, ostalo PSI); značilno je, da se je dotok denarja ustavil marca lani, a dotlej naj bi se v socialisticno blagajno steklo 5 milijard, v demokratsko dve milijardi, prste vmes pa naj bi imela Balzamo in Citaristi.

Aiello je se pojasnil, da je Cagliari sodniku Di Pietru priznal, da se nameravali nadaljevati s protizakonitim financiranjem strank, sam Cagliari pa si je prevzel odgovornost za morebitno zvišanje prispevkov. Bivši predsednik ENI je trenutno za resetkami,

prav danes pa bo sodnik Ghitti odločal o zahtevi, da ga izpustijo na svobodo.

V Foggii pa so včeraj nadaljevali z zaslijevanjem Ottavia Pisanteja, večinskega delničarja EMIT (Ercole Marelli Impianti Tecnologici). Preiskava je zanimiva tudi za Trst, saj EMIT skupaj s Careno in Riccesijem gradi nov občinski upepeljevalnik v Ul. Errera. O tem upepeljevalniku je že stekla preiskava: EMIT naj bi bila izplačala do bro milijardo lir podkupnin, da si je zagotovila gradnjo objekta. Govorilo se je, da so denar pri- jeli trije tržaški javni mo- že, zadeva pa se je zatem utisala. Direktor del pri upepeljevalniku je inž. Dorian Del Monaco iz Ferrare, ki je bil obtožen korupcije v zvezi s čistilno napravo pri Zavljah in je skoraj dva tedna prebil v koronejskih za- porih. Se eno ime, in si- cer Giuseppe Zaccherie, se je pojavljalo tako pri upepeljevalniku kot pri čistilni napravi: Zacche- ria, ki je bil nekaj časa v milanskem zaporu, je bil predsednik Ecologie, ki skupaj s Cividinom gradi čistilno napravo, a pol- drugo leto je bil tudi na celu EMIT-a, Ecologia pa je soudeležena tudi pri upepeljevalniku.

Tudi geometer Ennio Riccesi je moral pred

Bivši predsednik ENI Gabriele Cagliari (telefoto AP)

sodnika. Zaslislal ga je namestnik državnega pravdnika iz Pordenona Raffaele Tito, podrobnosti pa niso prisle na dan. Raffaele Tito ze dalj časa skuša pojasniti posledice, ki jih je imel dogovor med Italstatom ter Dezelu F-JK glede izvedbe velikih javnih del. V to preiskavo so bili že vpleteni pordenonski zupan Cardin, demokratski senator Di Benedetto, so-

cialist Decarli ter gradbenika Cimolai in De Eccher. Riccesija najdemo tudi pri gradnji parkirisc v silosu in novega nogometnega stadiona.

A vrnimo se k Pisanteju, ki ga zaslijujejo v zvezi s podkupninami za modernizacijo luke v Manfredonii (Foggia). V preiskavo so vpleteni se Paolo Cirino Pomicino in Franco Di Giuseppe (KD), Antonio Cariglia

MILAN / PREISKAVE O PODKUPNINAH

Iz blagajne ENI sta PSI in KD črpala milijarde lir

V zaporu tudi poverjeni upravitelj lritecne, inž. Tornich iz Trsta

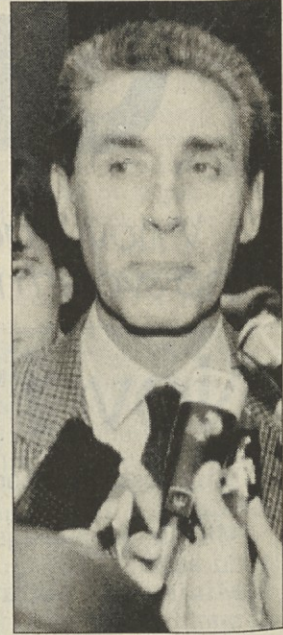
(PSDI) ter Domenico Romano (PSI), ki so osu- mljeni izsiljevanja. Na ne- kem prejšnjem zaslijevanju naj bi Pisante dejal, da je podkupnine plačeval neposredno Vincenzu Balzamu (umr- lemu vsedržavnemu upravnemu tajniku PSI) ter Wladimiru Curatolu, bivešemu senatorju KD.

V okviru milanske preiskave o podkupninah pa sta v zapor končala se dva menedžerja, 61-letni inž. Fulvio Tornich, poverjeni upravitelj IRI-TECNA (grupa IRI) ter 66-letni inž. Giovanni Giubergia, komisar Energetice Torinese. Tornich se je rodil v Trstu, se pred nekaj meseci pa je bil poverjeni upravitelj IRI-TECNA, potem ko je dolga leta delal pri ge- novskem Italimpianti. Po združitvi z ITALSTAT leta 1990 se je slednja preimenovala v IRI-TECNA. Tornich je obtožen korupcije in krsitve zakona o financiranju strank skupaj s poverjenim upraviteljem Scaronijem: socialistični stranki naj bi bila izplačala 300 milijonov lir.

Včeraj pa je zastopnik Fiata, odv. Vittorio Chiusano, zanikal kakršenkoli dogovor med Fiatom in milanskimi sodniki, pristavil pa je, da med vodstvom Fiata in sodniki ni več nesporazumov in dvomnosti.

PARLAMENT

Stefano Rodotà zapušča zbornico

RIM - Poslanec DSL Stefano Rodotà (na sliki AP) zapusca parlament. Včeraj je to svojo namero potrdil v pismu predsedniku poslanske zbornice Giorgiu Napolitanu. V njem pravi, da njegove geste nikakor ne gre jemati kot izraz nezaupanja v parlament, ampak prav nasprotno. Osebnost pa meni, da je bil že predolgo poslanec in da se zdaj namerava posvetiti bolj raziskavi in analiziranju spremenjenih razmer, oziroma, kot sam pravi, »produkciji idej«. Mesto Stefana Rodotaja bi moral prevzeti Pierluigi Onorato, ki je bil prvi neizvoljeni v volilnem okrožju v Firencih.

NOVICE

Računski dvor o italijanski »pomoči« Tretjemu svetu

RIM, - V kakšni povezavi sta maresalo karabinjerjev Giancarlo Cellini in mestni redar Mario Bussani? Po vsej verjetnosti se sploh ne poznata, zelo verjetno pa je, da se bosta znasla - kot prici- na sodišču. Maresalo Cellini je bil v letih med 1982 in 1987 v Somaliji na tamkajšnji univerzi kot »izvedenec za tehnično kooperacijo«: redar Bussani je v istem obdobju kot »tehnični svetovalec« sledil nacrtu o vodni kulturi v laguni v Ketu. Imeni Cellinija in Bussanija sta se znasli v sveznju dokumentov o nepravilnostih Oddelka za sodelo- vanje ministrstva za zunanje zadeve, ki ga je računsko sodišče poslalo rimskemu tožilstvu, da bi ugotovilo morebitne kazenske odgovornosti vodstev oddelka v »inkriminiranem« obdobju. Tarca računskega sodišča je bila že spet (o njej potekajo že sodne preiskave) italijanska pomoč državam v razvoju. Sodišče je ugotovilo vrsto nepravilnosti, vrsto pobud, ki nimajo nič opravka s konkretno pomočjo Tretjemu svetu (kot dokazujeta primera »izvedencev« Cellinija in Bussanija«). Iz dokumentov kaže, da so bile mnoge pobude »same sebi namen«, oziroma so le služile za črpanje prispevkov in denarja iz dobro založenega Sklada italijanske pomoči (1.900 milijard lir).

Računsko sodišče je opozorilo na številne primere, ko družbe sploh niso predložile »racuna« za opravljeno delo. Ob tem gre omeniti predvsem primer oddajanja del v zakup zasebni zadrugi, medtem ko bi morala ta dela opraviti prav strukture Sklada za kooperacijo.

V tem primeru je računsko sodišče opozorilo na pravcat paradoks: posebna ministrska komisija je 27. februarja 1987 spoznala zasebno zadrugo kot primerno za izpeljavo določenih del v državah v razvoju, ta zadruga pa je bila uradno ustanovljena se 7. marca 1987, to je osem dni po povoljenju mnenju ministrske komisije...

Računsko sodišče omenja v svojem dokumentu se številna zasedanja, srečanja, prireditve, za katere so organizatorji dobili prispevek, ki pa so imela bolj malo opravka s sodelovanjem z državami v razvoju. Primer: kakšno veliko pomoč je za vraga »nudil« Tretjemu svetu simpozij iz leta 1984 o »odnosih med vodo in proizvodnostjo rastlin«? Odgovor na vprašanje bo dalo rimsko sodišče.

Begunci iz bivše Jugoslavije se bodo lahko zaposlili

TRST - Državljanom bivše Jugoslavije, ki so se po 1. juniju 1991 zatekli v Italijo, bodo lahko iz humanitarnih razlogov izdali dovoljenje za prebivanje, ki bo trajalo leto dni in bo veljalo tudi za zaposlovanje, kar pomeni, da se lahko vpisejo v posebne sezname za brezposelne. Dovoljenje bodo lahko podaljšali vse dotlej, dokler bo na ozemljih bivše Jugoslavije divjala vojna. Vest je sporočil Walter Citti, odgovorni pri tržaškem Servisnem centru za prebivalce, ki niso držaljeni EGS. Citti, ki je v tem smislu prejel brzojavko notranjega ministrstva, je se pojasnil, da tisti, ki so že v Italiji (okrog 2.200, v Trstu nekaj stotin), se morajo obrniti do kvesture, da jim dovoljenje podaljša in da da besedilo, da je veljavno tudi za zaposlovanje.

TRST / POSVET O ŽIDIH V GOETHE INSTITUTU

Vprašanja različnosti in asimilacije so danes žal še posebno aktualna

BOJANA VATOVEC

Dvorana Goethe Instituta med posegom Claudia Magrisa (foto Ferrari/KROMA)

TRST - Vprašanja asimilacije, različnosti in izključitve, kot jih strnjeno povezuje naslov mednarodnega posveta o nemških Židih pred holokavstom in po njem, ki se je začel včeraj popoldne, se v današnjih casih ponovno postavlja v ospredje vsakdanje stvarnosti zaradi rastočih pojavov rasizma, ksenofobije in nestrpnosti in vzbuja splošno zaskrbljenost ter željo, da bi spoznali njihove najgloblje korenine. Zato ni čudno, da je posvet privabil v dvorano Goethe Instituta nemalo poslušalcev.

Posvet spada v niz prireditvev od strpnosti, ki spremlja predstavo Lessingovega Modrega Natana v gledališču Rossetti. Kot smo že poudarili, pri pobudi sodelujejo številne tržaške ustanove in med temi tudi Slovensko stalno gledališče, poleg Stalnega gledališča FJK, Gledališča

Miela in Goethe Instituta. Ravnateljica Goethe Instituta v Trstu Brigitte Weis je v pozdravnem nagovoru nakazala razloge posveta in nujnost soočenja s preteklostjo zlasti v iskanju vezi s sedanostjo in posledic na današnji čas.

Med pomembnimi gosti posveta gre omeniti tudi Claudia Magrisa, ki je v kratkem uvodu poudaril neumestnost izraza holokavst, saj v nekakšnem smislu plemeniti dejanski pokol, zato je prav ta beseda primernejša, kot je opozorila ze Tullia Zevi.

Včerajšnje popoldne je bilo posvečeno dvema posegoma in razpravi na tematiko, ki sta jo obravnavala. Prof. Reinhard Rürup, docent sodobne zgodovine na Univerzi v Berlinu, je s številnimi in podrobnimi podatki orisal družbeno zgodovino Židov v Nemčiji od začetka 19. stoletja, ko

se je za to v Nemčiji relativno majhno in razpršeno, vendar pomembno manjšino, začelo obdobje postopne emancipacije, do leta 1933, ko se je ta proces nasilno prekinil. Po kratki razpravi, ki jo je vodil prof. Giovanni Miccoli, je Gustavo Corni, docent na Univerzi v Trstu, spregovoril o nacional-socialistični diktaturi in o diskriminaciji ter o pokolu nemških Židov.

Danes se bo posvet nadaljeval s posegi Roberte Malagoli o Martinu Buberju in mitu židovskega preropenja, Gerta Mattenlotta o mesijanstvu in nemoci, Rolfa Wiggershausa o židovski identiteti v luci izkušenj frankfurtske sole, Giulia Schiavonija o Walterju Benjaminu in Luigija Reitanija o židovski identiteti od leta 1945 na Dunaju do danes. Razpravo bo vodil Anton Reininger z Univerze v Vidmu.

TRST / POSVET IN RAZSTAVA 4T (TRIESTE TRADE TECHNOLOGY TRANSFER)

Kako omogočiti sodelovanje z vzhodnoevropskimi sosedi

Funkcionar ICE Pollano optimist o razvoju v Sloveniji

TRST - V kongresnem središču na Tržaškem velesejmu se je včeraj pričel dvodnevni posvet o gospodarskem sodelovanju z državami srednje in vzhodne Evrope. Posvet prirejajo Tržaška velesejemski ustanova, Tržaška trgovinska zbornica, Združenje industrije iz Trsta, Zveza srednjih in malih industrij iz Trsta ter družba Job Creation Italiana iz Trsta pod pokroviteljstvom Instituta za zunanjo trgovino (ICE), udeležuje pa se ga nekaj desetini podjetnikov, funkcionarjev in izvedencev iz Italije, zlasti iz severovzhodnih italijanskih dežel.

Posvet je v resnici le prvi oziroma pripravljalni del obsejnejše pobude, katere drugi in glavni del bo specializirana razstava, ki se bo odvijala od 8. do 11. novembra letos. Celotna manifestacija poteka oziroma bo potekla pod naslovom 4T (Trieste Trade Technology Transfer), kot glavni cilj pa si zastavlja prav to, da bi podjetjem, ki so zainteresirana za sodelovanje na relaciji Zahod-Vzhod, nudila potrebne strokovne navse- te ter jim posredovala trgovske, finančne, tehnološke ter se druge usluge in storitve.

Udeležence dvodnevnega posveta sta včeraj dopoldne ob otvoritvi pozdravila podpredsednik Tržaške velesejem- ske ustanove Nicola Ferro ter predsednik Tržaške trgovinske zbornice Giorgio Tombesi. Med drugim sta izpostavila pomembno vlogo, ki

Posvet o mednarodnem sodelovanju na Tržaškem velesejmu (foto Krizmančič/KROMA)

bi jo Trst lahko odigral v sodelovanju med vzhodno in zahodno polovico Stare celine, se zlasti v sedanjem obdobju uvajanja tržnih zakonitosti v bivših socialističnih državah, seveda pa sta tudi morala priznati, da se prizadevanjem v tem smislu postavlja vrsta težav in ovir ze v sami zadnji. Daljše uvodno poročilo je nato podal funkcionar denar- nega zavoda Banca Nazionale del Lavoro dr. Bialetti, ki je razgrnil sliko sedanjega gospodarskega in političnega stanja v državah srednje in vzhodne Evrope ter nakazal temeljne možnosti, ki se nudijo za okrepitev izmenjav in sploh gospodarskega sodelovanja med vzhodno in zahodno evropsko polovico.

V popoldanskem delu

posveta so se zvrstila poročila o Evropski skupnosti, o državah bivše Sovjetske zveze, o Sloveniji, o Hrvaški ter o Poljski in Romuniji. O razmerah v Sloveniji je govoril predstavnik zavoda ICE v Ljubljani dr. Pollano. Povedal je, da je v tej mladi državi opazen velik gospodarski dinamizem. Po njegovem mnenju je zelo razširjen pojav tako imenovane sive ekonomije, saj so dejanske življenjske razmere veliko boljše, kot bi izhajalo iz uradnih statistik. Vsekakor je veliko zasebne iniciative, saj nova majhna podjetja rasejo kot gobe po dežju.

Po mnenju dr. Pollana bi se slovensko gospodarstvo lahko dobro integriralo z italijanskim. Možnosti sodelovanja pa v tem trenutku močno

otezkoca pomanjkanje ustreznega bančnega servisa. Funkcionar ICE je tudi izrazil prepričanje, da rigorozna politika, ki jo ta čas vodi Narodna banka Slovenije, ima za posledico preceenjevanje tolarja, kar ustvarja dodatne težave uveljavljanju slovenskih podjetij na zunanjih tržiščih. Sicer pa je dr. Pollano izrazil tudi prepričanje, da se bodo gospodarske razmere v Sloveniji dokaj hitro izboljševale in se ni strinjal s kritikami tiskih, ki menijo, da se proces privatizacije v slovenskem gospodarstvu odvija prepočasno.

Posvet na Tržaškem velesejmu se bo nadaljeval in zaključil danes popoldne. Govor bo o razmerah na Češkem, Slovaškem in na Madžarskem.

VOLITVE

Nova pravila za TV postaje

TRST - Predsednik deželne sveta FJK Nemo Gonano je včeraj seznanil načelnike televizijskih kupin z novimi določili, ki jih je izdal garant za založniške dejavnosti v zvezi s potekom volilne kampanje za stranke in posamezne kandidate. Navodila za devajo predvsem javne in zasebne televizijske postaje, v kratkem pa naj bi podobna navodila izdali tudi za časopise.

Nove predpise je v podrobnostih orisal predsednik deželne odbora za radiotelevizijsko službo Franco Brussa, saj bo prav njegov odbor pristojen za nadzorstvo nad spopostovanjem teh predpisov.

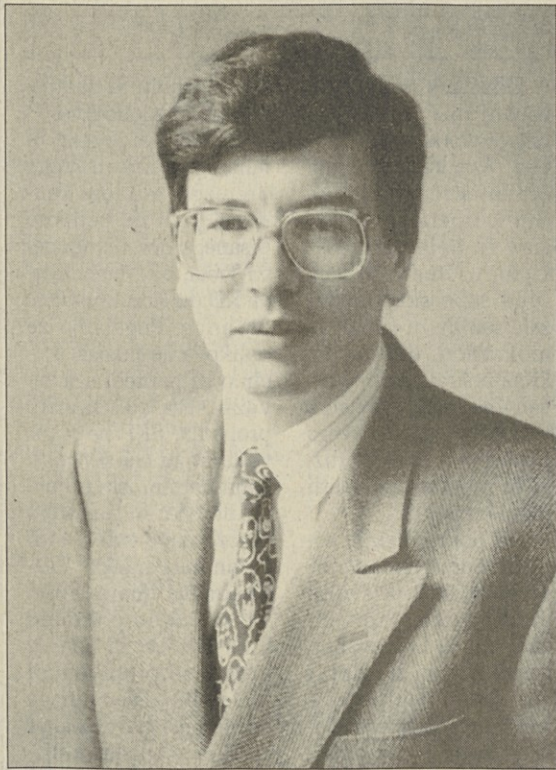
Zasebne televizije bodo morale izdelati kodeks o samourejanju volilnih oddaj ter imenovati tudi odgovornega zanje. Vsem strankam bodo morale nuditi enake pogoje tako glede cene kot glede časovnega pasu, noben kandidat in nobena stranka ne bo smel biti privilegiran. Za casa volilne kampanje bo prepovedan nastop kandidatov ali predstavnikov strank v drugih zabavnih, kulturnih ali sportnih oddajah. Cena propagandnih spotov ne bo smela presegati za več kot 50 odstotkov cene normalne ekonomske propagande.

OB ROBU POSVETA DEŽEL S POSEBNIM STATUTOM

Demokracična država mora manjšini zagotoviti politično zastopanost

Solidarnost predstavnikov Union Valdotaïne, SVP in Union für Südtirol Slovenski skupnosti

TRST - Pravica do avtonomnega političnega predstavnstva je ena od temeljnih pravic, ki bi jo morala demokracična ureditev zagotoviti nacionalnim in jezikovnim manjšinam skupaj z določitvijo ustreznih mehanizmov, ki bi jih bilo treba vključiti tako v vsedržno kot v deželno volilno zakonodajo. To nacelo je bilo soglasno poudarjeno na srečanju - ob robu torkovega posveta dežel s posebnim statutom - med podpredsednikom deželne sveta Tridentinske - Gornjega Poadizja, sicer pa predstavnikom Juznotirolske ljudske stranke dr. Oskarjem Peterlinijem, podpredsednikom deželne sveta Doline Aosta in namestnikom tajnika stranke Union Valdotaïne Francoisem Steveninom, deželnim svetovalcem Tridentinske - Gornjega Poadizja in predstavnikom stranke Union für Südtirol Alfonsom Benedikterjem in deželnim svetovalcem in deželnim tajnikom stranke Slovenske skupnosti Ivom Jevnikarjem. Slednjemu so drugi udeleženci srečanja izrazili popolno solidarnost ob težkem položaju, v katerem se je

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar

znašla SSk zaradi volilnega zakona dezele FJK, ki ne upošteva - v nasprotju s členom 6 republike ustave - prisotnosti slovenske manjšine na deželni teritoriji, in zaradi zadržanja drugih deželnih političnih sil v pricakovanju deželnih volitev 6. junija 1993.

Tako je rečeno v tiskovnem sporočilu, ki so ga podpisali omenjeni stiri deželni sveci in manjšino.

tovalci in predstavniki manjšinskih strank. Na koncu sporočila je se receno, da so udeleženci srečanja poudarili dragoceno vlogo, ki ga je opravila slovenska stranka v 29 letih obstoja deželne sveta Furlanije - Julijske krajine v korist pravic slovenske etnične skupnosti in konstruktivnih odnosov med večino in manjšino.

BENEČIJA / NACIONALISTI Z NOVIM SIMBOLOM

Protislovenska Lista za Italijo

Poziv Zveze Slovencev za videmsko pokrajino demokratičnim silam, naj se uprejo rovarjenju

CEAD - Nobena novost ni, če zapisemo, da se je v zadnjih mesecih protislovenska gonja v Beneciji pospešila in zadobila različne videze. Od tistega, ki ga vsi poznamo in ki je izraz skrajnih desničarjev in faszistov, do onega, ki je bolj prefinjen, manj razviden, a ne zato manj nevaren in ki se skriva tudi v razmiselnju nekaterih predstavnikov strank sredine.

Niti ni novost, da v Nadiskih dolinah negativno gledanje do Slovencev izraza doberšen del Krscanske demokracije, ki se se ni otresla lažnih strahov o jugoslovenizaciji vzhodnega območja videmske pokrajine in v imenu te bojazni skusa potisniti tukajšnje nacionalno manjšino v kot. Primerov, ki dokazujejo nase razmiselnje je se in se. Dejstvo pa je, da nekaterim nacionalistom delno zadržanje KD do Slovencev se ni zdelo na mestu, ocenjevali so ga, da je bilo preveč mlacno. Taksni očitki so leteli predvsem na pokrajinsko in deželno vodstvo te stranke, ki sta bili precej bolj spravljivi do teh vprašanj.

Tudi zaradi taksnega načina ocenjevanja narodnostnega položaja v Beneciji so nekateri smatrali za umestno, da ustanovijo gibanje, Listo za Italijo, ki bo boljše brani-

RUDI PAVSIC

lo interese tistih, ki ne morejo in nočejo sprejeti resnice, taksne, kakršna je, in povsod vidijo le strahove in sovražnike. Ni torej naključje, da glavni pobudniki Liste za Italijo, ki se bo na dezelnih volitvah predstavila združena s PLI in ob podpori Liste za Trst, prihajajo iz tistih »kulturnih«
krozkov, ki so v teh krajih vedno sejali razdor in sovraštvo. Niti ni naključje, da bo nosilec liste v Nadiskih dolinah Paolo Marseu, sin župana iz Tavorjane, ki je v svojih nastopih jasno in glasno povedal, kaj misli o Slovcnih na Videmskem. In prav tako ni naključje, da se v tej listi prepoznava nekateri pošamezniki, ki ne skrivajo svojih simpatij do bivše politajne organizacije Gladio, ki je ščitila to območje pred »prihodom Titovih komunistov«.

Sprico povedanega je jasno, kakšen je cilj Liste za Italijo, ki svojo kampanjo vodi v duhu lažne emotivnosti in v prepricavanju, da je nasa nacionalna skupnost ze danes delezna privilegijev in pozornosti s strani države. Dokaj ostri so do dvojjezicnega solskega centra v Spetru, ki naj bi »edini v teh krajih dobival denar za dejavnost, v

ostalih italijanskih vrtcih in solah pa si ne morejo privoščiti niti barvnih svincnikov«.

O teh vprašanjih je pred dnevi tekla beseda tudi na seji Zveze Slovencev za videmsko pokrajino. Na njej so izrazili ogorčenost zaradi nenehnih napadov Liste za Italijo proti slovenski narodnosti skupnosti na Videmskem. V zadnjem casu pa so po dolinah krožili tudi letaki organizacij MAF, ki Slovcem v Beneciji »svetujejo«, naj gredo v Slovenijo. Taksne ocene pa so prisle tudi na strani vsedravnih casopisov. S taksnim pisanjem se je posebej proslavil milanski dnevnik »L'Indipendente«, ki se je postavil na strani zahtev Liste za Italijo. Na seji Zveze so izrazili zaskrbljenost zaradi groženj, ki so bile naslovljene nasi narodnostni skupnosti na Videmskem, saj se v clankih in letakih govori tudi o določenem »etničnem ciscenju«.

Sprico navedenega Zveza poziva vse demokracične sile, naj odločno izrečejo svoje nasprotovanje taksnemu načinu zastavljanja vprašanj, ki ne morejo prispevati k medsebojnemu spopostovanju in prijateljstvu in k odpravljenju zastarelih in prezivelih medetničnih sovraštcev.

CEDAD / NA PRETURI

Obsojeni motilci Dneva emigranta

RUDI PAVSIC

CEAD - Pretor iz Cedada dr. Vinci je z globo in nekajdnevnim zapornim (kazen je bila spreminjena v denarno) obsodil misovske veljake, ki so 5. januarja lanskega leta pripravili protestno manifestacijo pred gledališcem Ristori ob Dnevu emigranta.

Kakih petdeset fasitčnih razgrajacev, ki so jih vodili poslanec Gastone Parigi, deželni tajnik MSI Casula, pokrajinski prijavitelj sodiscu voditelje provokatorske skupine. Na zaozni klopi so sedeli le trije od starih obtožencev, v kolikor poslanska zbornica ni izdala dovoljenja za sojenje poslancu Parigiju.

mu obisku predsednika Slovenije Milana Kučana in takratnega dezelnega predsednika Adriana Biasuttija.

Kljub odsotnosti obeh povabljenecv so fasitčni provokatorji nadaljevali z obicajno farso, zalili obiskovalce Dneva emigranta in psovali nasa skupnost.

Zaradi navedenega, predvsem zaradi nenajavljenega shoda, so organi javne varnosti pripravili sodiscu voditelje provokatorske skupine. Na zaozni klopi so sedeli le trije od starih obtožencev, v kolikor poslanska zbornica ni izdala dovoljenja za sojenje poslancu Parigiju.

TRST / NA UNIVERZI

Kmalu pričetek 4. tečaja tržaskega konzorcija MIB

TRST - Na ekonomski fakulteti trzaskе univerze so včeraj predstavili 4. tečaj »Master in International Business«, ki si je kot cilj zastavil promocijo in realizacijo kvalificiranih pobud na gospodarskem in menedžerskem področju. Tečaj, ki traja 12 mesecev, je namenjen vsem, ki so dokoncali univerzo, mesta pa so omejena (sprejeti bodo samo 30 študentov). Vpisnina znaša 16 milijonov lir + IVA, a stroške so dotedajnim tečajnikom krili v obliki stipendije.

Včerašnjim predstavi-

tev je organiziral konzorcij MIB v sodelovanju s trzaskim odborom AIESEC, udeležili pa so se ga rektor trzaskе univerze Giacomo Borruso, znanstveni direktor Konzorcija MIB Vladimir Nanut, Stefano Curti v zastopstvu AIESEC in Maurizio Belli, ki je diplomiral v 2. letniku Mastersa. Prof. Nanut je med drugim orisal značilnosti konzorcija MIB, ki je nastal na pobudo trzaskе in videmske univerze s pomočjo Dezele FJK in steklinih podjetnikov ter finančnih subjektov (med njimi je tudi TKB).

NOVICE

Deželni svet odobril zakon o reformi zdravstva v deželi

TRST - Dezelni svet Furlanije-Juljske krajine, ki mu je predsedoval Angelo Spagnol, je včeraj odobril zakon, ki vsebuje propedevična določila in principe o reorganizaciji zdravstva. Proti zakonu so se izrekli DSL, MSI in Federacija zelenih, vzdržali pa so se Luigi Blasig in Paolina Lamberti (PSI) ter Ivano Benvenuti (KD).

Krajevne zdravstvene enote bodo odslej podjetja, skupno jih bo šest (namesto dosedanjih dvanajstih), ena v vsaki pokrajini z izjemo videmske, v kateri bodo tri.

Do zakona, ki vsebuje 9 členov, je bil kritičen Giorgio Cavallo (zeleni): dejal je, da samo odlaga osnovne probleme zdravstva. S svoje strani je Perla Lusa (DSL) pristavila, da je bil odobren dokument, ki prav gotovo ne predstavlja novega zdravstvenega nacrtja, ceprav je ga je dezelni odbor predstavljal kot osnovno izbiro svojega programa.

V Svet Lenartu predstavili knjigo o diplomatski dejavnosti msgr. Faiduttija

SVET LENART - V določenih pogledih sta si msgr. Luigi Faidutti, ki se je rodil v Skrutovem, in Ivan Trinko podobna. Oba sta namreč zaslovela zunaj domaćih krajev. Zalostno pa je, da nobena ulica ali sola v Nadiskih dolini ne nosi ime po teh dveh »velikanih beneskega duha in kulture«. Tako je povedal Bozo Zuanella na predstavitvi knjige »Lettere della Lituania«, ki govori o diplomatski dejavnosti msgr. Luigija Faiduttija. Delo, ki ga je izdala cedejska zadruza Dom, je napisal Gian Francesco Croma.

Na predstavitvi knjige, ki je bila v občinski dvorani v Svet Lenartu, so spregovorili se Marino Qualizza, odgovorni urednik Doma in prof. Sergio Tavano, član goriskega instituta za versko in družbeno zgodovino. (R.P.)

Na sliki: predstavitev knjige o msgr. Faiduttiju v Svet Lenartu.

Spomladanski koncert špertske glasbene šole

SPETER - Kakih trideset otrok, ki obiskujejo glasbeno solo v Spetru in njeno podružnico v Kanalski dolini, se je konec prejšnjega tedna predstavilo na Spomladanskem koncertu, ki ga je vodstvo šole pripravilo na županstvu v Spetru. Slo je za tradicionalno srečanje mladih glasbenih navdušencev, ki so pokazali, česa vsega so se doslej naučili. Spomladanski koncert se uokvirja v niz pobud, ki jih vodstvo šole prireja v teku sezone. Zaceli so z božičnim koncertom, nadaljevali pa s pustnim in spomladanskim. Zadnji koncert bodo imeli ob koncu soskega leta. (R.P.)

Na sliki: skupina mladih na špertske Spomladanskem koncertu.

Policija še vedno ni izsledila dveh domnevnihi morilcev

Policisti pregledujejo avtomobil, v katerem je bil en agent ubit, eden pa hudo ranjen (telefoto AP)

NEAPELJ - Policija se ni izsledila 27-letnega Giovannija Carola, domnevnega morilca 26-letnega agenta Micheleja Del Giudiceja. Drugi agent, 40-letni Gennaro Autuori, oče treh otrok, ki je bil med istim napadom hudo ranjen, pa se še vedno bori s smrtjo: strel ga je zadell z glavo in zdravniki pravijo, da je v globoki nezavesti, ki ji ni več pomoči. Včeraj se je v Neaplju mudil tudi vodja policije, prefekt Vincenzo Parisi, ki

je dogodek ocenil kot težak davek, ki ga sile javnega reda placujejo zaradi svojega preventivnega delovanja. Prav to delovanje je doslej dalo spodbudne rezultate, saj se je stevilo kaznivih dejanj v Neaplju zmanjšalo za 40-50 odstotkov.

Do napada na agenta je prišlo nedaleč od kvesture. Neznanec je obvestil policijo, da stirije uzivalci mamil kalijo mir v rajonu Ponticelli, v vzhodnem delu pred-

mestja. Na kraj so se podali stiri agenti z dvema avtomobiloma, ki so ustavili tri mladenice in neko dekle. Del Giudice in Autuori sta v svoj avto posadila dva mladenice, tretji policaj je v drugem avtomobilu imel ob sebi dekle, medtem ko je četrti agent vozil zaplenjeni avtomobil, v katerem je bil zadnji od ustavljenih fantov. Do kvesture pa sta prišla le dva avtomobila, o Del Giudiceju in Autuoriju ni bilo ne

duha ne sluha. Posumili so, da se je nekaj zgodilo. Res so kmalu nasli ranjena kolega: za Del Giudiceja ni bilo več pomoči, Autuori pa je bil hudo ranjen in zdravniki so si takoj pridržali prognozo.

Preiskovalci domnevajo, da je do napada prišlo v avtomobilu: verjetno je eden od mladenic imel pri sebi skrit majhen samokres, s katerim je agenta od zadaj ustrelil v glavo. Ugotovili so, da gre za

21-Salvatoreja Carola in Patrizia Franca, oba iz Neaplja. Po mnenju policije pa naj bi drugo ime bilo lažno, v resnici naj bi se pod njim skrival Salvatorejev brat, 27-letni Giovanni Carola. Slednji je star znanec policije. Bil je v zaporu v Foggii, kjer pa ga niso videli že dva meseca: izkoristil je petdnevno dovoljenje in se ni več vrnil.

Carola je bil obtožen, da je novembra leta 1986 umoril 22-letnega Francesca Esposito, čes da je nadlegoval Antonietto Cascello, s katero je Carola zivel. Prvostopenjsko sodisce ga je obsodilo na 23 let ječe, prizivno sodisce je kazen znižalo na 18 let. Od leta 1991 je Carola izkoristil številna dovoljenja, da je po nekaj dni zapustil ječo, ceprav je neapeljska prefektura menila, da gre za družbeno nevarnega in nasilnega cloveka. Carola so zaradi posesti municije in orožja prvič aretirali leta 1982. Zatem so ga obdolžili poskusa umora in sodisce za mladolletne ga je obsodilo na več kot tri leta ječe. Ze v tem obdobju je pokazal, da se nanj ne gre zanesti: za nekaj ur so mu dovolili, da zapusti zapor, vrnil pa se je po starih dneh. Njegov brat Salvatore ni nikjer zaposlen in je policiji znan kot uživalec mamil. Policija je v okviru preiskave včeraj zadržala zeno, sestrično in neko znanko Giovannija Carole. Dolzi jih, da so ga oskrbele s poverjenimi dokumenti.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaskęga tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715
Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506
Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943
Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%
Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373
Registriran na sodiscu v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze casopisnih zaloznikov FIEG

NOVICE

Pahor predlaga poimenovanje ulic po židovskih osebnostih

Trzaski občinski svetovalec SSK Samo Pahor je v pismu županu Stafferiju obzaloval dejstvo, da se Občina Trst doslej še ni dostojno spomnila 50-letnice holokavsta, ki je tako boleče prizadel tudi trzasko židovsko skupnost. Zato je Pahor formalno predlagal županu, naj uprava čimprej poimenuje tri mestne ulice po uglednih zastopnikih židovske skupnosti, ki so zaslužni za Trst. Predlog zadeva Angela Vivanteja, Fabia Cusi- na in Bruna Pincherla.

Upokojenci iz Bologne včeraj v Rižarni

Večja skupina upokojencev CGIL, CISL in UIL iz Bologne je skupno z učenci tretjih razredov nižje srednje sole "A. Panzini - G. Zappa" iz Bologne včeraj obiskala Rižarno. Goste je sprejel občinski odbornik Alessandro Perelli; obrazložil jim je važnost trzaskega spomenika, kjer je bilo edino koncentracijsko taborišče v Italiji. Odbornik Perelli je predvsem podčrtal, da morata končno prevladati solidarnost in mir, da bi se na teh osnovah ustavirala dialog in sožitje; te vrednote so namreč osnova - je dodal Perelli - za vsako omikano družbo in mirno sožitje. Gostje so si nato pod strokovnim vodstvom dr. Marie Grazie Bravar ogledali mestni muzej, v katerem so se seznanili z najbolj dramatičnimi trenutki zgodovine našega mesta.

Trst ne bo dobil nove tržnice

Včeraj so uradno razpustili konzorcij, ki se je potegoval za novo trzasko zelenjadno tržnico. Vest je javila Trgovinska zbornica, ki je z obzalo- vanjem vzela na znanje nedavni sklep konzorcija, ki se je dejansko samorazpustil. Njegov predsednik Petruccio je povedal, da se je konzorcij odločil za ta korak zaradi hudih birokratskih težav, s katerimi se je soočil. Največ odgovornosti naj bi imela Občina Trst, ki ni pravočasno revidirala splošnega urbanističnega plana in nakazala lokacijo za gradnjo nove tržnice.

Hči Che Guevare jutri v Mieli

Krozek »Che Guevara« in Kulturno združenje »La Talpa« prirejata jutri, ob 18. uri v gledališču Miela konferenco o aktualnosti misli slovitvega revolucionarja Che Guevare. Poleg kubanskega književnika Carlosa Padrona in zgodovinar. Antonia Moscata bo o tem govorila tudi Guevarova hči Hilda Guevara. Srečanju bo predsedovala Margherita Hack. Sledila bo razprava.

POLITIKA / POKRAJINSKE VOLITVE

Peterlin na čelu kandidatov SSK

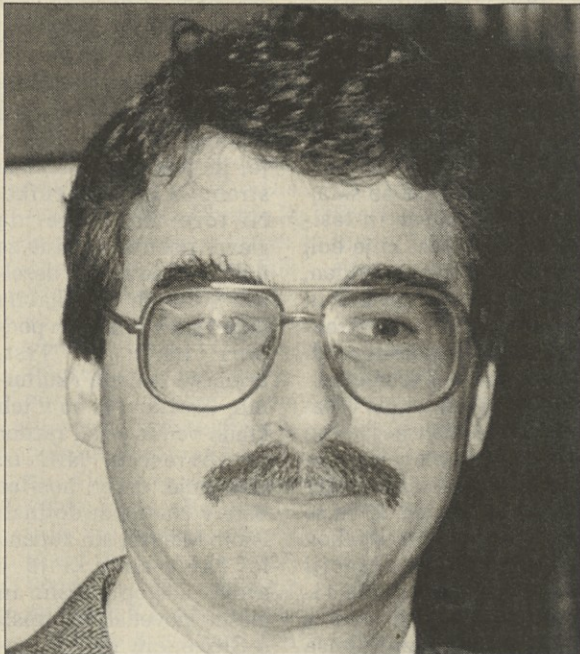
Stranka zbira podpise za svojo listo

Profesor Ivan Peterlin je bil izbran za nosilca liste stranke Slovenske skupnosti za junijske pokrajinske volitve. Tako je sklenil strankin pokrajinski svet, ki je Peterlina - na osnovi nove volilne zakonodaje - tudi predlagal za novega predsednika pokrajinske uprave.

Gre za formalno, a tudi za politično odločitev SSK, ki je sklenila, da se vsaj v prvem volilnem krogu predstavi seveda s svojim simbolom, a tudi s svojim kandidatom za predsednika.

Poleg Peterlina, ki bo kandidiral v volilnem okrožju Nabrezina-Zgonik-Repentabor, so kandidati SSK za Pokrajino se Zorko Harej, Jelka Daneu Cvelbar, Magda Jevnikar Zupancic, Antek Tercon, Marjana Opelt, Tomaz Simcic, Marij Maver, Diomira Fabjan Bajc, Robert Pataros, Janko Ban, Dalka Sturman, Ana Batagelj Slo- bec, Sergij Petaros, Alojz Debelis, Jozko Gerdol, Samo Kokorovec, Lucka Peterlin Susic, Bogdan Kralj, Raffko Dolhar, Peter Močnik, Alojz Tul, Maja Lapornik, Josip Pecenko ter Danilo Savron.

Peterlin je ze uspešno kandidiral na lanskih pokrajinskih volitvah. Povedal nam je, da je vnovic sprejel vabilo SSK iz političnih, a tudi

Nosilec liste SSK za Pokrajino Ivan Peterlin (f. KROMA)

iz osebnih vzgibov. »Moje žal zelo kratko delovanje v pokrajinski skupščini je pomenilo zame bogato človeško in osebnostno izkušnjo, ki se je končala boleče, to se pravi s predčasnim razpustom sveta. To mi je pustilo grenak priokus. Če me bodo volilci podprli se torej rade volje vrnem na Pokrajino«, nam je dejal Peterlin. Pokrajinski svet so razpustili lanskega oktobra, potem ko so spodleteli vsi poskusi za izvolitev uprave brez podpore fašistov.

Na osnovi nove volilne zakonodaje je za

predložitev kandidatne liste za Pokrajino potrebnih najmanj tisoč podpisov.

Vodstvo SSK sporoča, da je mogoče kandidatno listo podpisati na zupanstvih posameznih občin oziroma v občinskih izpostah trzasko občine. Poleg tega bo SSK - piše v tiskovnem sporočilu - priredila tudi sestanke za zbiranje podpisov po posameznih vaseh oziroma rajonih. Zato poziva svoje člane in somišljenike ter sploh vse slovenske volilce, naj v čimvečjem številu podprejo to akcijo.

POKRAJINA / NESPODBUDNE VESTI

Sardos proti "nasprotniku" iz kroga MSI?

Možnosti za Codego

SANDOR TENCE

Odvetnik Sardos Albertini ima v teh dneh najbrž precej miren spazec. Kot kandidat nacionalističnega bloka (LpT, liberalcev, fašistov in dela demokristjanov) ima trenutno pred sabo skregan ter zato ranljiv in sibe demokracije del mesta, ki na pokrajinskih volitvah - če ne bo prevladala zdrava pamet - tvega pekoč političen poraz, ki bi predstavljal tudi moralen poraz.

Na pokrajinskih volitvah bomo namreč prvič neposredno izvolili predsednika. V prvem glasovanju bo izvoljen kandidat, ki bo dobil absolutno večino glasov. Ker je ta cilj za vsakega zelo težko dosegljiv, se bosta 20. junija v balotaznem glasovanju pomerila kandidata, ki bosta 6. junija dobila največ glasov. Če oba vodilna kandidata ne bosta zbrala skupaj 50 odst. glasov bo v balotazi sodeloval tudi kandidat, ki se bo v prvem krogu uvrstil na tretje mesto. Volilni mehanizem je zapleten, zadeva pa je enostavna, saj bodo morali volilci najverjetneje 20. junija izbirati med kandidatom zaprtega dela mesta in kandidatom Trsta, ki

noče izgubiti se zadnje glava z zgodovino. Ezulskega prvaka bi lahko že v prvem krogu premagal edinole kandidat, ki bi zel podporo pisanega demokratičnega Trsta, od Magnellijeve KD do Komunistične prenove. Pogajanja za oblikovanje takega, ključno ga naprednega zavestništva so klavirno propadla. SKP bo v prvem krogu s s svojim kandidatom, isto bo naredila SSK in podobno potezo napoveduje tudi Orlandova mreža. Vsaka stranka ima za svojo izbiro očito politično umeteljitev, ki sodi v normalno pluralistični dialektiko. Do nujnega razčiščenja bo vsekakor prišlo v drugem volilnem krogu. Obstaja pa nevarnost, da se bo Sardos Albertini - če ne bo vsaj minimalnega sporazuma na njegovi levi - v drugem krogu pomeril kar s kandidatom MSI, ki bo 6. junija sim- bolicno predstavila svojega kandidata za predsednika.

Sinoci je prišla vest, da bodo DSL, del PSI, zeleni in republikanci morda predlagali odprtemu delu KD skupno kandidaturu predsednika ACLI Franca Codego.

ŠOLSTVO / NOV JEVIKARJEV KORAK

Poseg proti »racionalizaciji« slovenske šole

Na prvi poseg pri ministrstvu ni bilo nobenega odziva

Slovenska skupnost je ponovno posegla z daljšo spomenico pri solskem ministrstvu v zadevi nacrtu trzaskega solskega skrbništva o "racionalizaciji" slovenskega solskega omrežja na Trzaskem.

Ze 2. marca je deželni tajnik SSK Ivo Jevnikar na podlagi gradiva, ki ga je zbrala strankina solska komisija, posegel pri ministrici za solstvo Rosi Russo Jervolino in pri zunanjem ministru Emiliu Colombu. Ker do danes ni bilo odgovora, je predstavnik SSK ponovno zahteval pojasnila in pozitivne rešitve tega problema.

Kot je znano, je trzasko solsko skrbništvo predlagalo, naj bi v solskem letu 1993-94 priključili sedanjo srednjo solo Fran Erjavca iz Rojana srednji soli Ivan Cankar pri Sv. Jakobu, srednjo solo Fran Levstika na Proseku pa naj bi priključili srednji soli Srečko Kosovel na Opcinah. To bi pa pomenilo kršitev jasnih meddržavnih določil, saj so omenjene slovenske sole zascitene po London- skem memorandumu iz leta 1954, kar je Osimski sporazum potrdil. Zato ni mogoče nobeno enostransko spreminjanje manjšinskega solskega omrežja. Poleg tega pa za manjšinske sole nikakor

Sindikalni spori pri Trieste Oggi

Izid trzaskega dnevnika Trieste Oggi in tednika Meridiana je pod vprašajem zaradi stanja sindikalne pripravljenosti, ki so ga napovedali grafični operaterji podjetja Graphint, ker vodstvo se ni pristalo na pogajanja o notranji prenosovi in ker namerava menda skriti že itak hudo skrceno število osebja.

PRAZNIK / DAN DELA

1. maj v znamenju miru in splošnega napredka

Vrsta manifestacij v mestu in po okoliških vaseh

Letosnji 1. maj bomo praznovali v zelo težkem gospodarskem trenutku. Tovarne zapirajo, krči se število delovnih mest, mladina ima pred seboj skrajno negotovo bodočnost. Mnogi že iščejo delovna mesta izven pokrajine, saj je tukajšnja ponudba sprico dolgotrajne krize dokaj skromna za potrebe delavstva.

Proslave letosnjega 1. maja bodo torej potekale v duhu velike zaskrbljenosti za bodočnost delovnih ljudi in zaposlitvene ravnj. Zelijo pa biti tudi vzpodbuda in pritisk na krajevne politične in gospodarske oblasti, da bi se sedanje stanje spreminjalo.

Prvomajske manifestacije se bodo odvijale pod geslom "mir, razvoj in zaposlitve". Sindikalni predstavniki namreč ugotavljajo, da je produktivni sistem zasel v globoko krizo. Stevilni problemi so ostali nerešeni, zaradi cesar vrsta podjetij zapira vrata. Tudi terciarne dejavnosti so v velikih težavah, kar se obremenjuje celoten okvir.

Bruno Zvech, pokrajinski tajnik CGIL v sedanjem položaju ne vidi izhodov iz hude krize. Tako je dejal včeraj na tiskovni konferenci v Novinskem krožku, čeprav je priznal, da je bilo sicer doseženih nekaj rezultatov zaradi vztrajnosti in trdoživosti delavstva.

Letosnja prvomajska proslava v mestu se bo začela pred vhom v pristanišče, pravim simbolom trzasko gospodarske krize. Zbirališče bo

ob 9. uri pred gledališčem Tripicovich pri vhom v Staro pristanice. Sprevod bo nato krenil proti Trgu Unità, kjer bo ob 10.30 osrednje zborovanje. Glavni govor bo imel tajnik CGIL Guglielmo Epifani. Predviden je tudi tradicionalni koncert mestne godbe Giuseppe Verdi, ki jo vodi Lidiano Azzopardo.

Sicer pa so tudi v okoliščini predvidene prvomajske manifestacije, kot je že tradicija. V Miljah se bodo zborovalci zbrali v Ul. XXV. aprila, pol ure kasneje pa bo v "Giardini Europa" zaključni govor pokrajinskega predstavnika CISL. V Nabrezini, kjer bo govoril predstavnik UIL, bo zbirališče na glavnem trgu sv. Roka, ob 9.30, zaključno zborovanje pa bo uro kasneje v Krizu. Na vseh teh manifestacijah bodo govorniki poudarjali važnost miru in zakonitosti, ki sta predpogoj za razvoj države. Sindikalni predstavniki namreč poudarjajo, da je tudi v našem mestu veliko vplivnih ljudi, ki govorijo, da ti hudi gospodarski problemi sploh ne obstajajo. Obenem opozarjajo, da je mesto obsojeno na propad, če se ne bo odprlo širšemu zaledju. Stevilni znaki namreč kažejo, da marsikatero podjetje že zapusca Trst in se izseljuje drugam.

Ob vsem tem pa si zastavljamo vprašanje, kdo bo na Trgu Unità spregovoril, če bo sploh spregovoril v slovenscini. Na zadnjih sindikalnih manifestacijah je bila namreč slovenska beseda zal odsotna.

Slavja po vaseh

Po nasih vaseh bo tudi letos vrsto prvomajskih kulturnih prireditev, ponekod pa bodo tudi polagali vence na spomenike in obeležja NOB. Na predvečer delavskega praznika bo tako že tradicionalna prireditev na Proseku, ki jo prireja domača sekcija VZPI-ANPI. Uprava dolinske občine bo polagala vence k spomenikom padlih za svobodo jutri med 17.45 in 19.40. Delegacija se bo zbrala pred zupanstvom ob 17.45, polaganje ven- cev bo zaključila na spomeniku v Boljuncu. Komemoracije napovedujejo v Bazovici, Grojadi in Padricah (na dan 1. maja, zbirališče ob 8. uri

v Bazovici) ter v Bar- kovljah (jutri na pokopališču ob 17. uri).

Prvomajska ljudska praznična bosta na Opcinah in v Krizu. Stranka komunistične prenove-krozek Kras vabi jutri, v soboto in v nedeljo v openski Prosvetni dom. V nedeljo ob 17. uri bo nastopil TPPZ Pinko Tomazič. Na dvorišču Ljudskega doma v Krizu pa bo v soboto in v nedeljo prvomajski praznik, ki ga skupno prirejata sekcije DSL iz Devina-Nabrezine, Kriza, Proseka-Kontovela, Opcin in zgoniske občine. V soboto bo gost prireditve direktor poročil TG3 Alessandro Curzi.

Tri pobude za pospeševanje kmetijske dejavnosti in promocijo kmečkih izdelkov so imele v torek poseben odmev na zasedanju zgoniskega občinskega sveta. V zvezi s projektom za preureditev "zupanova" domacije v Zgoniku, pod streho katere bo uprava uresničila enoteko in kmetijski center, se je razvila živahna besedna konfrontacija in stališča so se precej razhajala. SSK ne odobrava te izbire, tako glede namembnosti kot lokacije, pa tudi upravljanje tega objekta bo verjetno precej problematično. Josko Gruđen je zato odločno zagovarjal stališča, da bi razpoložljivi denar (1 milijarda in 200 milijonov lir iz bencinskega sklada pri Trgovinski zbornici) lahko boljše na-

ložili za uresničitev kake druge, za domače kmetijstvo obkrožne pobude. Zupan Miloš Budin je obrazložil, da so nakazana finančna sredstva namensko dodeljena za javno socio-ekonomsko nalozbo in jih je zato nemogoče nameniti za morebitne pobude zasebnih kmečkih podjetnikov. Tako je bila konvencija med obcino in Trgovinsko zbornico za upravljanje enoteke ob nasprotjem glasu svetovalske skupine SSK odobrena z glasovi svetovalcev Napredne liste. V upravnem odboru bodo poleg župana in predsednika Trgovinske zbornice sedeli po trije predstavniki, ki jih bosta imenovali obe ustanovi, dva člana pa bosta izraz kmečkih sindikalnih organizacij.

Občinski svet je odobril dvojezično ustanovno listino, na podlagi katere bodo imenovali paritetni odbor za organizacijo kmetijskih dnevo. V polnem teku so tudi priprave na občinsko razstavo vin, ki bo na sporedu čez mesec dni, od 28. do 30. maja. V kmetijski komisiji so že razčlenili razna tehnična vprašanja in prevladuje »privatizacijska« teznja, da bi organizacijsko plat celotne manifestacije poverili SK Kras.

Sprejet je bil tudi sklep, da bo razpisani natečaj za uslužbenca v tehničnem uradu in za uradnika s funkcijami občinskega sla. Ob tem pa je prišla na dan potreba, da se čimprej podrobno preveri organik in ga prilagodi realnim potrebam občinskih uradov oz. služb.

V uvodnem poročilu je zupan napovedal, da bo 9. maja občinska proslava osvoboditve, na srečanju z republiškimi upravitelji pa so se dogovorili, da zaradi ekonomske racunice in učinkovitosti storitev občni skupno upravljata smertarsko službo, solske prevoze in prevajalsko službo. Zgoniska občina je pred kratkim nabavila prenosno napravo za simultano prevajanje za knjižnico v Salezu. Kar zadeva gradnjo dužbenega centra v Samatorci, kaže, da je vendarle videti konec birokratskim zapletom in dela bi morala steči v doglednem casu. V teku je tudi postopek za izvedbo inventarja občinske imovine. Nadzorni odbor je odobril smernice za realizacijo variante regulacij-

skega nacrtu. Občina Zgonik pa namerava vložiti priziv proti katastrski oznabi hiš, saj je manj kategorij in razredov kot v drugih občinah, kar je krivično za nekatere obcane. Zupan je tudi poročal, da so bili obcni dodeljeni številni prispevki: za nakup opreme za knjižnico, za prilagoditev solskega posloplja v Salezu varnostnim predpisom in odpravo arhitektonskih pregrad, za popravilo kapelic na pokopališčih in za ure- ditev nekaterih cestnih odsekov.

Na vprašanje svetovalca Gruđna se je zupan obvezal, da bo pobudnik srečanja med okoliškimi župani, da bi odpravili krivično porazdelitev volilnih okrožij za pokrajinske volitve. (-bs-)

LOVSTVO / DVA TEDNA PRED ZAČETKOM LOVSKE SEZONE

Zamašek na dvocevke: sodstvo omejilo za 4.000 ha lovišča na Tržaškem

Prizadetih bo vseh 13 lovskih družin v pokrajini, ki združujejo 296 lovcev - Zaskrbljeno mnenje tajnika Društva slovenskih lovcev Doberdob Giorgia Umarija

Dvocevke bodo letos manj pokale po Krasu in Bregu kot doslej. Javno tožilstvo pri trzaski pre- turi je zamašilo cevi številnim lovskim puskam z zamaskom, ki ima obliko sklepa o omejitvi lovskih površin na Trzaskem. Sklicujoč se na takomenovani »zakon Belci o kraskih parkih« iz leta 1971, je zmanjšalo za kar 4.000 hektarov obseg lovskih površin. Na Krasu in v Bregu ostaja tako 13 lovskim družinam na razpolago le se 10.000 hektarov lovisc.

»Ukrep je nas lovce

mocno presenetil. Zelo čudno je, da so potegnili zakon Belci na dan prav v teh dneh, neposredno pred začetkom lovske sezone. Vem, da sta lovski družini iz Grocane in Zavelj dobili sporocilo sodišča o omejitvi lovskih površin, vem tudi, da je bila obvesčena lov- ska zveza Federaccia, ki pa je že najavila priziv nad sklepom.« Tako pravi Giorgio Umari, tajnik slovenskega lovskega društva Doberdob in odbornik pokrajinskega odbora Federaccia.

Lovska sezona se bo začela 15. maja. Za da-

tum so se lovci z italijanske in slovenske strani domenili že pred leti, da bi imeli na tem območju enak lovski kole- dar. Do tega datuma bo nemogoče karkoli storiti, da bi »zaustavili« ukrep sodišča. »Če bi prišlo do sklepa januarja, bi imeli se čas za poseg pri obla- steh, tako pa so nam za- vezali roke,« je nadaljeval Umari.

Zakon Belci o kraskih parkih je izzval pred dvajsetimi in več leti val kritik slovenske javnosti. Doslej je ostal zapisan le na papirju, sedaj prihaja do njegovega izvajanja,

in to na skodo lovcev, pa tudi domacega prebivalstva. »Če bo obveljala zascita, ki jo predvide- vajo ti parki, saj gre za manjše površine, ki so "posute" po Krasu in Bregu, bodo oskodovali tudi kmetovalci, ker jim bo onemogočen poseg na teritoriju. Obenem jih bo oskodovala tudi divjad, ki je lovci ne bomo smeli več odstreliti. V za- dnjih desetletjih smo namreč lovci poskrbeli za razmnožitev srnjadi, tako da je bilo lani na Trzaskem kakih 2.600 glav srnjadi. Lanski odstrel je znasal 500 glav,

200 pa so jih "pokoncali" avtomobili. Z zmanjšanjem odstrela se bo srnjad se bolj razmnoži- la, kar pomeni, da se bo- do srne se bolj znesle nad vinogradi in drugi- mi nasadi. Skoda bo ve- lika,« je napovedal Uma- ri.

Omejitev lovisc bo prizadela območje Glin- scice, Grocano, Kokos, območje od Fernetičev do Cola, del Volnika in območje od Volnika do Grmade. Prizadetih bo vseh 13 tukajšnjih lov- skih družin, ki zdru- žujejo skupno 296 lov- cev.

Posnetek z lovske razstave na Opcinah (foto KROMA)

GLASBA / MEDNARODNO TEKMOVANJE V STRESI

Uspeh harmonikarjev Glasbene matice

Gojencem prof. Zajčeve dve prvi in dve drugi mesti

Gojenci glasbene sole Glasbene matice iz Trsta nas kar na tekocem traku presenečajo s svojimi uspehi na raznih državnih in mednarodnih tekmovanjih. Komaj smo zabeležili pomembno uveljavitev našega klavirskega dua Vesna Zuppin-Beatrice Zonta na državnem tekmovanju za nagrado "AGORA" 80 v Rimu v kategoriji klavirjev stiri-ročno, že je prišlo iz Strese sporočilo, da so mladi harmonikarji-gojenci harmonikarske sole Glasbene matice iz razreda prof. Eliane Zajčeve dosegli na tamkajšnjem tradicionalnem mednarodnem tekmovanju mladih harmonikarjev 25. t.m. izreden uspeh z osvojitvijo kar dveh prvih mest in dveh drugih (pri čemer pa prvo mesto ni bilo dodeljeno) v svojih kategorijah.

Mladi tekmovalci iz številnih evropskih držav so tekmovali po starostnih kategorijah, njihova izvajanja pa je ocenjevala mednarodna komisija, v kateri so bili priznani izvedenci za to glasbilo: Skorsky (Poljska), Gobbi (Italija), Grisoni (Svica), Manzanaro (Spanija), Vanoni (Svica), Milani (Italija) in Corrado Rojac za Glasbeno matico iz Trsta.

V kategoriji B do starosti 10 let je s 93 točkami od sto možnih osvojil drugo mesto (prvo ni bilo podeljeno) Cristian Vizintin (2. r.), ostali nastopajoči so se uvrstili na tretje mesto. Cristian Vizintin je izvajal Solotarjevo skladbo "Ein wunderling aus Dusseldorf" ter Dimitrijevi Ruskaja in Rastrevoženaja nasledka.

V kategoriji C do starosti 14 let je drugo mesto s 93 točkami od 100 možnih osvojila Mikela Simac (3.r.). Tudi v tej kategoriji prvo mesto ni bilo dodeljeno. Izvajala je Andante iz Sonatine Komrakova, Bachovo Fugo v b-molu in Mar-

kusinovo malo zimsko suito.

V kategoriji E do 16. leta starosti, je Robert Rebec (5.r.) s 96 točkami osvojil prvo absolutno mesto. Najvišje priznanje tekmovanje si je prislužil z izvedbo Melocchijev Suite za akordeon, Londonovovega Scerza-Toccate in Sanderova Rusko suito.

Končno je prav tako prvo mesto s 96 točkami dosegel se David Zerjal (8. r.) v kategoriji G nad 16 let starosti z izvedbo Bachove skladbe Preludij in fuga v d-molu v izvirniku za klavcemalo ben temperato, Ferrari-Trecatejevo Corale variato, Scarlat-

tijevo Fuga del gatto in Nagajeva Sonata op. 13 s stavki Allegro, Andante mesto in Allegro.

Ob čestitkah, ki jih zaslužijo mladi harmonikarji, je treba posebej poudariti se enkrat potrjeno kakovost harmonikarske sole Glasbene matice v celoti, v primeru letošnjega XVII. mednarodnega harmonikarskega tekmovanja v Stresi pa se posebej zasluže pedagoginje prof. Eliane Zajčeve, ki nam je v vseh letih, kar poučuje na GM, vzgojila ob teh, ki so se zdaj uveljavili v Stresi, že vrsto priznanih harmonikarjev. (j.k.)

V Trstu se snuje prva šola za znanstvene časnikarje

Letosnje jeseni bo v Trstu zazvela prva šola znanstvenega casnikarstva v Italiji, in sicer v sklopu Mednarodne visoke sole višjih studijev (SISSA) v Miramaru. Organiziral jo bo Solski interdisciplinarni laboratorij, ki ga vodi Stefano Fantoni, prvi teca pa bo namenjen casnikarjem, ki se že ukvarjajo z znanostjo ali ki se tega nameravajo lotiti v bližnji bodočnosti.

»V prvi fazi nameravamo prirediti osem do de-

set mesečnih tecaev, ki bodo trajali dva ali tri dni, udeležilo pa se jih bo po kakih deset novinarjev,« je povedal znanstveni urednik rimskega dnevnika La Repubblica Franco Praticco, eden izmed pobudnikov sole. »Na tecajih bodo poučevali raziskovalci Mednarodne visoke sole za višje studije. Po naših nactih bi to moralo predstavljati prvi zametek univerzitetnega studija prve stopnje, ki naj bi se razvil v okviru

tržaške prirodoslovne fakultete, pri njegovi organizaciji pa bi sodelovali tudi filozofska in ekonomska fakulteta. Mogoče bo iz vsega tega kdaj nastala prava fakulteta za novinarstvo,« je se pristavil.

Omenimo naj, da se bo univerzitetni studij prve stopnje v najboljšem primeru pričel v akademskem letu 1994-95, pobudniki pa so se zdaj stopili v stik tudi s casnikarsko zbornico in s sindikatom casnikarjev.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
KRSTNA UPRIZORITEV
Milan Kleč

VSEGA JE KRIVA
MARJANA DERŽAJ

Režija:

Dušan Mlakar

Danes, 29. 4. ob 20.30
Abonma RED E

Slovenska
skupnost

POKRAJINSKE VOLITVE
6. JUNIJA 1993
ZBIRANJE PODPISOV
ZA PREDLOŽITEV
KANDIDATNE LISTE

POTREBNIH JE

nad 1.000 podpisov!

Zbirni centri

Danes, 29. 4.: od 20. ure
dalje v Sportno-kulturnem
centru Zgoniku; od 19. do
21. ure v Slomskovem do-
mu v Bazovici za Bazovico,
Padriče in Trebče.

Od danes, 29. 4., dalje v taj-
ništvu na županstvu na Colu;
od 19.30 dalje v Finžgarje-
vem domu na Opčinah.

Jutri, 30. 4.: od 20. ure dalje
v Kulturnem domu na Colu;
od 19.30 dalje v Finžgarje-
vem domu na Opčinah.

VČERAJ-DANES

Danes, ČETREK,
29. aprila, 1993
KATARINA

Sonce vzide ob 5.56
in zatone ob 20.09 -
Dolžina dneva 14.13 -
Luna vzide ob 12.12 in
zatone ob 1.57.

Jutri, PETEK, 30.
aprila 1993
PIJ

VREME VČERAJ:
temperatura zraka 21,1
stopinje, zračni tlak
1014,1 mb ustaljen, ve-
ter 8 km na uro zahod-
nik, vlaga 43-odstotna,
nebo oblačno, morje
razgibano, temperatura
morja 13,6 stopinje.

ROISTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Ste-
fano Micor, Marco
Messina, Rodolfo Pado-
van, Christian Grisoni-
ch, Giulio Valentinuzzi.

UMRLI SO: 92-letna
Anna Petelin, 70-letna
Carmela Macorin, 88-
letna Margherita Solve-
si, 81-letni Giuseppe
Deni, 85-letna Giovan-
na Becar, 81-letna San-
tina Strain, 69-letni
Giovanni Drioli, 89-let-
ni Armando Schiavon,
81-letni Luigi Golob,
86-letna Ariella Maldini,
87-letna Stefania
Coronica, 86-letna Ste-
fania Savron.

LEKARNE

Od ponedeljka, 26.,
do petka, 30. aprila
1993

Normalen urnik
lekarn: od 8.30 do
13.00 in od 16.00 do
19.30.

Lekarne odprte od
13.00 do 16.00

Ul. dell'Orologio 6,
(tel. 300605), Ul. Pa-
steur 4/1 (tel. 911667),
Milje - Mazzinijev dre-
vored 1 (tel. 271124).

PROSEK (tel.
225141/225340) - samo
po telefonu za najnuj-
nejše primere.

Lekarne odprte od
19.30 do 20.30

Ul. dell'Orologio 6,
Ul. Pasteur 4/1, Drev-
ored XX. septembra 6,
Milje - Mazzinijev dre-
vored 1.

PROSEK (tel.
225141/225340) - samo
po telefonu za najnuj-
nejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od
20.30 do 8.30

Drevored XX. sep-
tembra 6 (tel. 371377).
Za dostavljanje zdra-
vil na dom tel. 350505
- TELEVITA

Urad za informacije
KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije
KZE deluje od pone-
deljka do petka od 8.
do 13. ure. - tel.
573012.

Zdravstvena dežurna
služba

Nocna služba od 20.
do 8. ure, tel. 118,
predpriznična od 14.
do 20. ure in prazni-
čna od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala
KZE-USL: 399-1111.

KINO

Ariston - 16.45,
18.35, 20.25, 22.15 »La
scorta«, r. Ricky To-
gnazzi, i. Enrico Lo
Verso, Claudio Amen-
dola, Carlo Cecchi, Leo
Gullotta.

Excelsior - 17.45,
20.00, 22.15 »Notti sel-
vaghe«, r.-i. Cyril Col-
lard, prepovedano mladi-
ni pod 18. letom.

Excelsior AZ-
ZURRA - 18.00, 20.00,
22.00 »La moglie del
soldato« r. Neil Jordan,
i. Stephen Rea, Miran-
da Richardson.

NAZIONALE 1 -
16.15, 18.15, 20.15,
22.15 »Accerchiato« i.
J. C. Van Damme.

NAZIONALE 2 -
16.30, 18.20, 20.15,
22.15 »Abuso di pote-
re«, i. Kurt Russel, Ma-
deleine Stowe.

NAZIONALE 3 -
16.00, 17.30, 19.00,
20.30, 22.15 »Gli Ari-
stogatti«, prod. Walt
Disney.

NAZIONALE 4 -
16.30, 18.20, 20.15,
22.15 »Ricomincio da
capo«, i. Bill Murray.

GRATTACIELO -
17.45, 19.50, 22.00
»Alive - I sopravvissu-
ti«, i. Ethan Hawke,
Vincent Spano, Josh
Hamilton.

MIGNON - 16.00,
18.00, 20.00, 22.00
»Sommersby«, i. Ri-
chard Gere in Jodie Fos-
ter.

EDEN - 15.30, 22.10
»Baby Pozzi - Luccello
del piacere«, porn.,
prepovedano mladini
pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00,
18.00, 20.00, 22.10
»Amore per sempre«, i.
Mel Gibson.

LUMIERE - 17.00,
19.30, 22.15 »Giochi
d'adulti«, r. Alan Pa-
cula, i. Kevin Klein,
Mary Elizabeth Ma-
strantoni.

ALCIONE - 17.45,
20.00, 22.10 »Gli spie-
tati«, r. Clint Eastwood,
i. Clint Eastwood, Gene
Hackman, Richard Har-
ris.

RADIO - 15.30,
21.30 »Il grande mo-
mento ... bestiale«,
porn., prepovedano mladi-
ni pod 18. letom.

PRIREDITVE

STRANKA KOMU-
NISTICNE PRENOVE -
KROZEK KRAS prireja
30.4., 1. in 2.5. na dvor-
iscu Prosvetnega doma
na Opčinah PRVO-
MAJSKI PRAZNIK. Jutri,
30.4., ob 20. uri ot-
voritev razstave "1. maj",
v soboto, 1.5., ob
17. uri nastop godbe V.
Parma iz Trebče, ob
19.00 ples z ansam-
blom Krt; v nedeljo,
2.5., ob 17. uri koncert
TPPZ P. Tomazič, ob
19.00 ples z ansam-
blom Krt. Vabljeni!

VZPI-ANPI Prosek -
Kontovel prireja PRVO-
MAJSKO POSLAVO jutri,
30. t.m., ob 20.30 v
dvorani Kulturnega do-
ma na Proseku v čast
praznika dela in 48-let-
nice osvoboditve Trsta.
Sodelovali bodo God-
beno društvo Prosek,
MPZ V. Mirk in ama-
terski odsek J. Stoka z
recitacijami. Slavnostni
govor bo imel tajnik
SLORI tov. Sergij Lip-
povec. Obenem sporoča-
mo, da v soboto, 1.
maja, ob 8.30 bo izpred
Sosceve hise krenila
povorka z godbo na četu
k spomenikom padlih
v NOB na Proseku
Kontovelu, kjer bomo
polagali vence. Vabljeni!

Jutri, 30. t.m. bomo
proslavili padle na
barkovljskem pokopališču.
Uvodna misel
in recitacije barkovljan-
ska mladina, peli bodo
pevci zbora M. Pertot.
Sodelovali bodo tudi
osnovnosolci. Zacetek
ob 17. uri.

KD LIPA, SZ SLOGA
in SD ZARJA organizi-
rajo jutri, 30. t.m. tra-
dicionalni PRVOMAJ-
SKI NOCNI POHOD
NA KOKOS. Zbirališče
v Bazovici pri Kalu ob
21.30, prizig kresa,
odhod ob 22. uri. Va-
bljeni!

SEKCIJA VZPI-ANPI
Bazovica-Gropada-Pa-
drice vabi v soboto, 1.
maja na KOMEMORA-
CIJO padlih junakov ju-
goslovanske armade in
osvoboditve naših vasi,
ki se bo vrsila na pokop-
ališču po že tradicio-
nalni budnici. Zbira-
lišče ob 8. uri pri spo-
meniku padlih v Bazo-
vici.

SKD GRAD in OD-
SEK ZA ZGODOVINO
PRI NSK vabita na ogled
razstave ONDILE
CEZ STARI VRH. Raz-
stava je odprta v
Ovcarjevih hiši pri Ba-
nih od 23. maja ob po-
nedeljkih, petkih in so-
botah od 18. do 21. ure
ter ob nedeljah od 10.
do 13. ure ter od 16. do
21. ure.

OBVESTILA

DRUSTVO SLOVEN-
SKIH IZOBRAZEN-
CEV v Trstu vabi v po-
nedeljek, 3. maja, ob
20.30 v Peterlinovo
dvorano na razgovor
»Italijanska politika in
Slovenec«. V prvem de-
lu večera se bodo pri-
sotni s kratko slovesno-
stjo spomnili 80-letnice
dolgoletnega člana in
sodelavca prof. Martina
Jevnikarja ter mu česti-
tali.

ZVEZA SLOVEN-
SKIH KULTURNIH
DRUSTEV vabi člane
in predsednike društev
na SEJO GLAVNEGA
ODBORA, ki bo v četr-
tek, 6.5., ob 20. uri v
Prosnetnem domu na
Opčinah. Dnevni red:
priprava na občni zbor.

SK BRDINA vabi vse
člane in simpatizerje
na ZAKLJUČNO PRI-
REDITEV in nagraje-
vanje atletov, ki bo v
soboto, 8. maja, ob 20.
uri v domu Brdina na
Opčinah.

IZLETI

LETNIKI 1924, 1925
in 1926 priredijo v
zacetku junija 5-dnevni
izlet v Aquilo. Cena
350.000 lir; ob vpisu
položiti 100.000 lir.
Vpisujeta Janko Simo-
neta (Zgonik - tel.
229120) in Drago Sla-
vec (Dolina - tel.
228156). Tocen datum
in program izleta bomo
sporočili kasneje.

MAJA bo izlet v Bassa-
no del Grappa. Sode-
lujejo VESELI GODCI.
Vpisovanje v Partizan-
skem klubu v Boljuncu
vsak dan od 18. do
19.30 ali na tel. st.
228333 od 12. do 14.
ure.

POKRAJINSKA
ZVEZA CGIL-SPI NA-
BREZINA priredi
enodnevni izlet v pe-
tek, 14. maja na izliv
reke Pad ter krizarjenje
s colnom po delti. Re-
zervacije in vpisovanje
pri Zvezi upokojencev
SPI-CGIL, Trg sv. Roka
3 v Nabrezini, tel. st.
200036 ter Ida Bortol-
lotti tel. st. 200007.

ČESTITKE

Včeraj se je srečal z
Abrahamom ALBERT
STRAIN. Mnogo sreče,
zdravja in uspehov v
življenju mu iz srca ze-
lijo zena Lidija ter si-
nova David in Igor.

MALI OGLASI

OSMICA je odprta
pri Simčevih v Krizu
202.

OSMICO je odprl
Mario Gruden v Na-
brezini. Toci malvazijo
in refosk.

OSMICO je odprl
Slavko Svara - Trnovca
14.

OSMICO je odprl v
Dolini na st. 442 Oskar
Slavec. Toci belo in čr-
no vino.

OSMICO je odprla v
Slivnem st. 25 družina
Frantoli.

OSMICO je odprl Ju-
rij Stubelj v Sempolaju.
AGRITURIZEM PRI
CIRILI v Doberdolu je
odprl vsak četrtek od
16. do 24. ure, petek,
soboto in nedeljo pa od
10. do 24. ure. Pripo-
ročamo se za obisk!

V VRTHNI ULICI v
Doberdolu je zopet od-
prl osmico Andrej
Ferfolja. V hramu ima,
za stare in nove goste,
domać prigrizek iz je-
senskih kolin in vino

lastne poizvodnje.

KOKOSJEREJA
KRALJIC - Prebened 99
obvesca, da zacenja s
prodajo nove produk-
cije gob (pleurotus).
Tel. st. 231846 ali
232577.

RIBOGOJNICA
A G R O I T T I C A
GLINSCICA iz Boljun-
ca je odprta vsak petek
in soboto od 8.30 do
12.30. Na razpolago so
prvovrstni majhni ka-
nadski lososi. Tel. st.
228297.

PRODAM teren na
Krasu. Tel. 200528.

PRODAM mladice z
rodovnikom pasma
kraski ovcar. Tel.
040/226207.

NEMSKE BOK-
SERJE, mladice, cepje-
ne, vrhunsko leglo,
prodam. Tel.
003864/325106.

PRODAM klavir po
ugodni ceni. Tel. št.
200620.

PRODAM motorno
kolo Suzuki mod DR
650 RSE, letnik '91 v
odličnem stanju. Tel.
st. 214527 v popoldan-
skih urah.

PRODAM metalizi-
ran opel corsa 1.2 GLS
(z dodatki), december
'89, Tel. št. 421412.

PRODAM kajak za
morje. Cena po dogovo-
ru. Klicati ob 7.30 do
8.30 na tel. št. 327091.

ZARADI stalne od-
sotnosti oddam prisr-
čno sterilizirano muco
vajeno cistoce. Klicati
zgodaj jutraj na tel. št.
327091.

MEDICINSKA SE-
STRA isce delo na do-
mu ali varstvo in nego
bolnika. Tel. št.
828251.

NUMID LEKCIJE iz
matematike. Tel.
213837 ali 371019.

NUMID lekcije iz
matematike in fizike.
Tel. št. 225073.

PRIZNANI ANSAM-
BEL nujno isce bas ki-
tarista. Tel. 7796331 od
15.00 do 18.00.

ISCEMO izkusenega
knjigovodjo z opravle-
nim vojskim rokom.
Tel. št. 632202 ob urad-
nih urah.

ISCEM knjigo Anto-
logia della lingua italia-
na, v rabi leta 1940/42.
Tel. št. 815478 ob urah
kosila.

POHISTVO KORSIC
obvesca cenjene
stranke, da je uvedlo
nov poletni urnik in si-
cer od torka do sobote:
8.30 - 12.30 ter 15.30 -
19.30.

KUPIM sotor na
prikolici. Tel. št.
380486 ob večernih
urah.

PRISPEVKI

V spomin na 70-let-
nico Emila Stuklerja
daruje N.N. 100.000 lir
za cerkev v Trebčah.

V spomin na draga
oceta Mirkota Ple-
snicarja daruje sin Va-
lentin 100.000 lir za
sempolajski cerkveni
pevski zbor.

Namesto cvetja na
grob draga Mirkota Ple-
snicarja daruje družina
Tercon iz Slivnega
100.000 lir za popravilo
cerkve na Kontovelu.

V spomin na bratra-
ca Sveta daruje Virgilio
Perini 50.000 lir za po-
pravilo cerkve na Kon-
tovelu.

V spomin na Anico
Trobeč darujeta Anica
in Palmira Bukavec
50.000 lir za popravilo
cerkve na Kontovelu.

V spomin na bratra-
ca Sveta daruje Virgilio
Perini 50.000 lir za po-
pravilo cerkve na Kon-
tovelu.

V spomin na Genio
Susteršič daruje Mari-
no Dovgan 30.000 lir za
KD Slavko Skamperle.

V spomin na Ivano
Bukavec Luksa, An-
dreja Regenta in Anico
Trobeč darujeta Marija
in Anita Furlan 75.000
lir za ZPZ Prosek-Kon-
tovel.

Namesto cvetja na
grob pok. Ivanke Gri-
lanec-Svetlic in Evgenije
Zidaric-Susteršič daru-
jejo sestre Milka,
Anica in Ivanka Perić
30.000 lir za KD Rdeca
zvezda in 30.000 lir za
Vasko skupnost Pra-
prot.

V pocatitev spomi-
na Anice Trobeč daruje
Vida Gerlanc-Mennuc-
ci 20.000 lir za SD
Kontovel.

V pocatitev spomi-
na Mire Stoka daruje
Vida Gerlanc-Mennuc-
ci 10.000 lir za SD
Kontovel.

V spomin na Velimi-
ra Pauletica daruje
družina 200.000 lir za
cerkveni pevski zbor iz
Skednja.

V pocatitev spomi-
na draga Velimira
Pauletica darujeta Meri
in Stefanijska Danieli
100.000 lir za Sloven-
sko dobrodelno drust-

vo.

V spomin na Genio
Zidaric-Susteršič daru-
jeta Dragica in
Franko Peric 30.000 lir
za Vasko skupnost Pra-
prot.

V spomin na pok.
Marijo Kalc daruje Sla-
va z družino (Trebče
14) 20.000 lir za Sku-
pnost družina Opcline.

V spomin na pok.
Miro Lavrencić por.
Stoka darujeta Justina
in Milko Cibic 50.000
lir za Skupnost družina
Opcline.

V spomin na Marijo
Kalc daruje sestrnica
Bernarda Carli 15.000
lir za Skupnost družina
Opcline.

V znak sozalja Petru
Terconu ob izgubi
oceta daruje Boris Ku-
ret 15.000 lir za SKD
Slavec.

V pocatitev spomi-
na Lidijine mame Ma-
rije Valencić daruje
družina Callin 25.000
lir za Sklad Mitja Cuk.

Namesto cvetja na
grob pok. Pierine Fonda
daruje družina Petaros
(Grocana 22) 20.000 lir
za Sklad Mitja Cuk.

Namesto cvetja na
grob Maksa Spetica
daruje Majda Černe z
družino 25.000 lir za
TFS Stu ledi in
25.000 lir za KD F.
Venturini.

Namesto cvetja na
grob Marija Prodana
darujejo družine Ko-
drič-Sisković 30.000

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA / REDNI OBČNI ZBOR NA POMORSKI POSTAJI

Lanski poslovni rezultati v službi večletnega strateškega načrta

Zavod je največjo skrb posvetil širjenju in krepitvi osnove za rast v prihodnjih letih

VLAŠTA BERNARD

Tudi Trzaska kreditna banka, ki je na sinočnjem obnem zboru delničarjev na Pomorski postaji opravila obračun lanskega poslovanja, je v preteklem letu največjo skrb posvetila krepitvi temeljev za zanesljivo in usklajeno rast zavoda v prihodnjih letih. Ze bezen pregled bilancnega obračuna namrec pokaze, da so se zbrana sredstva povisala za skoraj 30 odstotkov, medtem ko so se naložbe - ki so v največji meri zadevale modernizacijo banke - povečale za okrog 50 odstotkov. Kljub neugodnim pogojem poslovanja, ki jih ni pogojeval samo splosni gospodarski zastoj in močno poslabšan razmere v mednarodnih ekonomskih gibanjih, ampak tudi poostrena konkurenca na krajevem tržišču, je TKB lani uspešno obcutno povisati poslovni presešek: presežek je stiri milijarde lir in se z ozirom na poslovno leto 1991 povisal za obilnih 20 odstotkov, medtem ko je cisto premoženje zavoda doživelo 35, 7-odstotni porast in se ustavilo tik pred zneskom 50 milijard lir.

V poročilu upravnega sveta, ki ga je prebral njegov predsednik Egon Kraus, so delničarji prejeli izčrpno in razčlenjeno

Sinočnji redni občni zbor delničarjev Trzaska kreditne banke na Pomorski postaji v Trstu

(Foto KROMA)

informacijo o splošnih in specifičnih gospodarskih gibanjih in trendih, za katere je značilna predvsem velika negotovost. Posebno škodo so nasemu obnemu gospodarstvu povzročile vojne razmere v delu bivše Jugoslavije, ki so prekinile tradicionalno cvetoco trgovinsko in gospodarsko izmenjavo, medtem ko so tu tokovi s Hrvaško, prevsem pa seveda s Slovenijo se naprej živahni. Ti dve novi državi in druge države srednje in vzhodne Evrope predstavljajo zaledje TRsta - je poudaril Kraus - prostor, s katerim se mora

mesto mednarodno povezati in v katerega Trzaska kreditna banka usmerja svojo strategijo. V tem okviru stoji ob strani svojim klientom, ki uresničujejo pobude v obliki mešanich družb - zlasti seveda s Slovenijo in Hrvaško - tako na področju trgovine kot v mali industriji in v finančnem sektorju.

Med boleca poglavja pa je upravni svet v svojem poročilu uvrstil predvsem hude težave in probleme samega preživetja, ki pestijo mnoga podjetja na Goriskem in Trzaskem. To je seveda - poleg splošnih neugodnih gospodar-

skih kazalcev - vplivalo neugodno tudi na poslovanje bank, za katere se je krepko povečala stopnja tveganja (s strokovno besedo rizicnost), to pa se seveda izraza tudi v bilancnih postavkah in v kakovosti aktive. Tudi negativni učinek ostalih tržnih elementov, ki so sicer vplivali na bančni sistem v celoti, ni izostal: povečale so se naložbe v tujih valutah, izrazito so porasle vloge v obliki hranilnih pisem, obrestne mere pa so dozevele velika nihanja. Omejevanje naložb oziroma kreditov v lirah, ki so ga zahtevale

monetarne oblasti, je povzročilo velik razmah naložb v tujih valutah, in sicer za kar 66%, medtem ko so se naložbe v lirah povečale za komaj 4, 2%. Porast vlaganja v bolj donosna hranilna pisma pa je seveda vplival na zmanjšanje hranilnih vlog in na počasnejšo rast vlog na tekočih računih v lirah.

Med ugodne rezultate poslovanja pa upravni svet TKB uvršca nekatere dejavnike, ki pridejo v bilancnih postavkah do izraza posredno, njihov učinek pa bo viden sele v prihodnjih letih. Gre

predvsem za zgoraj omenjene »nevidne« naložbe, med katerimi je - poleg vlaganja v usposabljanje osebja in v prodiranje banke na sirs trzišca, zlasti na območju, ki zadeva naso deželo, Veneto, Slovenijo in Hrvaško - na prvem mestu velik del napora, ki ga je zavod vložil v svoj - lani prvič tako izčrpno izdelan - strateški naert. Na osnovi analize poslovanja banke v zadnjih letih in njenega trenutnega položaja vsebuje ta dokument program razvoja za prihodnje dveletno obdobje, s posebnim poudarkom na usklajevanje zavodovih razpoložljivosti, in torej lastnih sredstev, kadrov in organizacijskih možnosti.

Porocilo upravnega sveta je zaključil pregled delovnih pridobitev zavoda, kot st npr. razširitev agencije Domjo, odprtje nove agencije Mitnica in začetek prenove palače, v kateri bo banka - ki je ob koncu lanskega leta zaposlovala že 168 uslužbencev - predvidoma že konec prihodnjega leta nasla udoben nov osrednji sedež. O poteku sinočnjega obnega zbora in izidu volitev v upravni svet in nadzorni odbor, članom katerih je zapadel mandat, pa bomo se poročali, saj se je nasa redakcija zaključila pred koncem obnega zbora.

SDGZ: predlogi bančne sekcije

Za razvoj naših gospodarskih temeljev

Na obnem zboru Slovenskega deželnega gospodarskega združenja je predsednik deželne bančne sekcije Ksaverij Leban posredoval konkretne predloge naših bančnih zavodov, ki jih zaradi njihovega pomena v celoti objavljamo.

Glede na ustanovne cilje je treba objektivno priznati - je dejal Leban - da vsi niso bili doseženi, predvsem zato, ker so bili denarni zavodi prevec zaposleni z lastnim razvojem. Izkoristiti je bilo namrec treba liberalizacijo pri odpiranju novih okenc in ugodno ekonomsko konjunkturo, se pravi obnoviti seze in zasedi cim ugodnejše pozicije ob spremembah, ki so nastale v nasem prostoru, v Sloveniji in drugod na Vzhodu. Pri tem so bili precej uspesni, ustvarili so mnozico delovnih mest in si priborili solidno podlago za zahtevnejšo fazo, ki se sedaj pojavlja: ohraniti sedanje pozicije in ustvariti možnosti za nadaljnji razvoj.

Denarni zavodi pa se dobro zavedajo, da ne morejo biti katedrala v puscavi. Zavedajo se, da je njihov razvoj odvisen od razvoja celotnega območja, od kadrov, ki jih nasa skupnost izraza, od podjetnosti in premoženjske osnove nasega gospodarstva in vsakega posameznika. Sekcija je zato sklenila, da bo z vecjo prizadevnostjo kot doslej zasledovala cilje, za katere je bila ustanovljena in da bo s konkretnim paketom predlogov pristopila k prakticnemu izvajanju gesla obnega zbora (S podjetnostjo iz krize v razvoj, op.ur.). Izpostavila je tako nekaj primarnih pobud (po stimulaciji podjetnosti, ki naj omogoči pomlajevanje gospodarskih dejavnosti in pospesi nadomeščanje zastarelih dejavnosti z novimi, po izboljšanju priprave kadrov in po stimuliranju novih smeri za gospodarske dejavnosti), za te katere so bili dogovorjeni naslednji posegi:

- 1) Bančna sekcija daje mladim slovenskim podjetnikom (pod 30 let), ki odprejo novo dejavnost, na razpolago posojilo po izredno nizki obrestni meri za prvih 12 mesecev poslovanja.
- 2) Kolektivne pobude med gospodarstveniki (npr. konzorciji ali zadruge) bodo za posamezne investicijske projekte, ki jih predstavijo bančnim zavodom v sodelovanju s SDGZ, delezne posojila v visini 500 milijonov lir ali vec, po ceni »prime rates« za obdobje dveh let.
- 3) Investicije članov SDGZ, ki so delezne olajšanih posojil Frie, Mediocredito, Artigiancassa, bodo lahko pri naših denarnih zavodih prejele predfinansiranje po izredno nizki obrestni meri.
- 4) Zadevne prošnje sestavi tehnična služba Združenja, ki motivira tudi sam projekt.
- 5) Bančna sekcija sprejema prošnje za investicije naših podjetij v Sloveniji. Prosilci bodo delezni ugodnih dolgoročnih kreditov, zlasti za kooperacijske proizvodne pogodbe.
- 6) Bančna sekcija bo podelila podjetjem (obrtnikom, gostincem, trgovcem) enkratni prispevek za izsolanega vajenca, ki ga potrdijo za delavca v lastnih podjetjih, in sicer v znesku 300.000 lir za vsakih 12 mesecev vajeniške dobe.
- 7) Bančna sekcija za zanimanjem sledi projektu Podjetniška delavnica, ki ga uvaja Zavod J. Stefan v Trstu, zato je pripravljena tudi financno podpreti projekt, ki bi bil namenjen slovenskim abiturientom visjih srednjih sol.
- 8) Bančna sekcija bo se naprej podpirala tečaje Master, ki jih prireja SDZPI v Trstu in Gorici, ker zagotavlja primerno izpopolnjevanje opravljenemu studiju.
- 9) Bančna sekcija razpisuje 2 studijski stipendiji po 5 milijonov lir za slovenske studente iz Furlanije- Julijske krajine, ki bodo izdelali najboljši diplomski nalogi iz socialno-pravno-ekonomске usmeritve v letih 1993/94.
- 10) Bančna sekcija je na razpolago za posamezne pobude drugih sekcij, ki naj stilmulirajo podjetnost in kadrovanje.
- 11) Denarni zavodi, včlanjeni v bančni sekcijo nudijo podjetjem posojilo s 6-mesečnim obplačilnim rokom, v visini letosnjih davkov IRPEG, IRPEF, ILOR, ICI, in premoženjski davek, po nizki obrestni meri.
- 12) Bančna sekcija SDGZ sprejema pod istimi pogoji tudi prošnje članov Slovenskega gospodarskega združenja v Gorici.

PODJETNIŠTVO / BREZ »POKROVITELJEV«

Stanovska združenja trgovcev in obrtnikov izgubljajo člane

Glavni razlog je v njihovi politični odvisnosti od strank

MARKO WALTRITSCH

Tudi strokovno-sindikalna združenja malih podjetnikov so zasla v krizo, predvsem zaradi precejšnjega osipa obrtnic, ki jih dušijo naraščajoči davki (zlasti znana minimum tax), zaradi vecje zelje malih podjetnikov po samostojni dejavnosti tudi na tem področju in zaradi podkupninskeafere, ki je močno omajala zaupanje državljanov v politične stranke. Ta združenja pa so v krizi tudi s finančnega vidika, saj se je zmanjšalo stevilo članov, ki placujejo članarino, in to za kar nekaj sto tisoč. Tudi mali podjetniki, kot trgovci, gostinci, obrtniki, so članarino svojim združenjem placevali posredno, prek zavoda Inps, odvisnim delavcem pa, kot znano, odvzame sindikalno članarino pri placi - seveda po predhodnem pristanku delavca - delodajalec, ki jo potem posreduje delavske-mu sindikatu.

Pri neodvisnih delavcih je drugače. Takrat, ko placajo svoje socialne prispevke zavodu Inps, dodajo tudi članarino za strokovno-sindikalno združenje, v katerega so včlanjeni. Združenja so namrec zavarovalnemu zavodu posredovali sezname svojih članov, ta pa je potem stvar birokratsko izvedel.

Ze pred petimi leti pa se je nad takim načinom placevanja članarine marsikdo pritozeval. Zato je Inps zahteval, naj združenja predstavijo soglasje trgovca ali obrtnika za placevanje članarine. Združenja so dolgo oklevala, iskala (in nasla) tudi podporo politikov za od-

lozivet tega predpisa, končno pa so se morala vdati. V petih letih so razna združenja »izgubila« nič manj kot 300 tisoč članov.

Confcommercio je leta 1989 prejel od Inpsa članarino za 611.392 članov. Letos jih ima le 427.092, kar pomeni 14,67% manj. Confesercenti je imel pred petimi leti 216.351 članov, letos jih ima le se 108.261, kar je 38,36% manj. Pri obrtnikih je imel Confartigianato pred petimi leti 392.674 članov, letos jih je ostalo 309.153, torej 18,01% manj. CNA je imela 262.768 članov, letos jih je 237.829, torej za 10,41% manj. Za 11,93% pa se je v petih le-

tih zmanjšalo stevilo članov obrtnega združenja CASA, in sicer od 71.428 na 58.826.

Veliko trgovcev in obrtnikov se je torej odpovedalo članstvu v teh združenjih in hkrati tudi njihovi politični odvisnosti. Confcommercio in Confartigianato sta vsa povojna leta podpirala predvsem demokratskano stranko, v manjši meri pa druge vladne stranke. Komunisti so bili svojcas dali pobudo za ustanovitev Confesercenti in CNA, ki sta bili in sta močni zlasti v tistih dezelah, kjer je bila KPI na oblasti. Seveda tudi v tem primeru ni slo za samo enostrankarsko obarvani združenji, saj sta

bili odprti tudi za druge.

Ceprav veliko malih podjetnikov noce nič več slišati o »pokroviteljstvu strank«, se v nekaterih krajih severne Italije tudi na tem področju uveljavlja Bossijeva Liga, katere prvaki hočejo v ze obstoječih združenjih ali v taksnih, ki jih ustanavljajo na novo, uveljaviti svoje politično-strankarsko gledanje. Dolgoletni voditelji omenjenih združenj so seveda na prepihu, saj so bili predolgo povezani z vladnimi ali opozicijskimi prvaki, ki so jim dajali razne ugodnosti, v zame-no pa prejemali volilno podporo. Članstvo hoce na celo teh združenj nove ljudi, take, ki bodo kazali vec zanimanja za dejanske potrebe članov in manj odvisnosti od politikov.

CRT / BILANCA IN NAČRTI

Po Kopru še Zagreb

Poslovni obračun za lansko leto je včeraj novinarjem predstavila tudi lani ustanovljena delniška družba Cassa di Risparmio di Trieste - Banca SpA, bivša hranilnica, ki se je bila razdelila na tri nove poslovne enote. Ceno te preobrazbe je nova banka placala tudi v visini ciste-ga poslovnega presežka, ki ji je lani navrgel 8, 25 milijarde lir, medtem ko se je kosmati poslovni rezultat s 54, 3 milijardami lir glede na leto prej povisal za 11, 25 odstotka. Kot sta na tiskovni konferenci povedala predsednik upravnega sveta Pier Giorgio Luccarini in direktor Giuliano Grassi, so se zbrana sredstva zasebnih klientov povečala za 7,5 odstotka in dosegla vsoto 2,2 milijarde lir, pri cemer so imela med varčevalci največ uspeha kreditna pisma, ki so dozevala 34-odstotni porast.

Luccarini se je med predstavitvijo rezultatov posebej ustavil pri prizadevanjih zavoda za krepitev in rast, ka se bo v teku letosnjega leta tudi konkretno pokazalo z odprtjem sedmih novih bančnih okenc. Po zadnjih namestitvah se je stevilo zaposlenih pri CRT približalo tisočici, ob »zvestobi« Tr-

stu, kjer naj bi ji pripadalo 40 odstotkov trzišca, pa se banka namerava siriti ne samo v sosednji veneto, ampak tudi proti srednje-vzhodnemu delu celine. Po predstavnstvu v Kopru - je dejal Luccarini - smo sedaj pred uresnitvijo operativne enote na Hrvaškem, točneje v Zagrebu. Gre vsekakor za prve korake pri konkretizaciji sirsega projekta, ki se veze na gosto mrezo povezanih s finančnimi zavodi in operaterji, ki jih ima CRT že vec let v raznih srednjeevropskih državah, se zlasti v Avstriji in na Madzarskem.

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI Z DESETLETNO ZAPADLOSTJO

■ BTP so obveznice s koriščenjem 1. marca 1993 in zapadlostjo 1. marca 2003.

■ Obveznice dajejo letno 11,50% bruto obresti izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.

■ Dejanski letni donos BTP znaša 10,32%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisu.

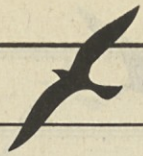
■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 30. aprila.

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. marcem; ob vplačilu (5. maja) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo privatniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.

■ Naknadne informacije nudijo banke.

GORICA / POSVET SKGZ O OBMEJNEM SODELOVANJU

Perspektiva je v regionalni svobodni trgovinski menjavi

Osimska prosta cona ni prenosljiva niti dolgoročno perspektivna

MARKO MARINCIC

Posvet o priložnostih za obmejna območja v okviru sodelovanja med Italijo in Slovenijo je včeraj ponudil nekaj zelo jasnih napotkov o smeri, ki naj jo ubere to sodelovanje. Vsi sodelujoči pri okrogli mizi tako iz Slovenije kot z italijanske strani so namreč, sicer z različnimi odtenki in utemeljitvami, zastopali podobno stališče: pri nadgrajevanju Osimskih sporazumov in iskanju novih oblik obmejne sodelovanja nima smisla ne perspektive nacrtovanja prenos ali drobljenje neuresničene proste industrijske cone na trzaskem Krasu vzdolž celotnega mejnega pasu. Namesto te perspektive, ki je med drugim nakazana se v nedavni studiji Goriske trgovinske zbornice, so govorniki predlagali siršo cono svobodne trgovinske menjave, ki naj poveže obmejna območja v enoten prekomerni gospodarski sistem. To, so podčrtali, je resnična perspektiva za dolgotrajno gospodarsko rast in vzpostavljane trajnega sodelovanja.

Posvet, ki ga je v imenu organizatorjev - SKGZ in studentov diplomatskih ved - uvedel dr. Boris Peric nato pa

vodil in povezoval sen. Darko Bratina, je ponudil vrsto zanimivih prispevkov za oceno doseženih ravni meddržavnega sodelovanja in za evidentiranje smeri za njegovo poglobljanje. Töne Poljšak, ki je sodeloval pri podpisu in nato vrsto let pri uresničevanju Osimskih sporazumov, je ocenil, da so bila politična vprašanja boljše in v večji meri uresničena kot gospodarska. Marsikaj ostaja odprto in se uresničljivo, analizirati pa bo treba, zakaj se ni bilo uresničeno. Zavzel se je za nadaljevanje v uresničevanju obvez na vseh področjih, kjer ni večjih spornih vprašanj (vodno gospodarstvo, energitika, okolje, cestne zveze), se posebej pa je podčrtal potrebo po večji vlogi obmejnih regij v mednarodni kooperaciji.

Prof. Giorgio Conetti s Trzasko umniverze je prikazal pravni vidik meddržavnega sodelovanja, ki temelji na več kot 50 sporazumih, za katere je Slovenija nasledila Jugoslaviji. Osimski je eden, sicer zelo pomemben med temi. Kar zadeva de facto opuščeno osimsko prosto cono v Trstu, je prof. Conetti

menil, da ni avtomatično prenosljiva drugam. Iz golega pravnega vidika so sicer možne proste cone vzdolž mejnega pasu, ki pa ne bi imele istega režima: slo bi za povsem nove cone, ki bi se kot take morale podrediti omejitvam Evropske skupnosti. Perspektiva pa ni v teh izrazito spekulativnih mikro-conah, temveč v regionalni sprostitev blagovne menjave, ki naj vrne ekonomsko enotnost prekomejnemu prostoru, je zaključil.

Se odločneje je to stališče zastopal prof. Gian Luigi Cecchini, ki je goriskemu gospodarskemu sistemu (zacusni s Trgovinsko zbornico pa do gospodarskih združenj) očitil krivdo za nerazvitost in 50-letno po-

manjkanje prave podjetniške kulture, kar zavira vlogo kovnice novih političnih in ekonomskih odnosov, ki bi jo sicer Gorica na razliko od Trsta lahko imela.

Dr. Jože Mencinger z Ljubljanske univerze je nazorno predstavil stanje slovenskega gospodarstva in obseg sodelovanja z Italijo. Kot ekonomist je bil tudi sam skeptičen do uvajanja prostih con, ki predstavljajo nekaj normalnega, medtem ko je treba normalizirati slovenski gospodarski sistem. Zelel je tudi, da bi gospodarski tokovi v bodoče ne bili več tako enosmerni, saj to daje zacasne koristi ne pa trajnega razvoja.

Niz posegov je zaključil dr. Branko Jazbec s trzasko družbe Korpeuropa, ki je izhajal iz analize treh možnih funkcij meje (ločnica, delno propustni filter ali stičišče oz. katalizator, ki združuje različne prostore). Po pregledu stanja na slovensko-italijanski meji se je tudi sam zavzel za realizacijo regionalnega območja svobodne trgovine, ki bi pomenljivo anticipiralo vključevanje Slovenije v Evropsko skupnost.

Razprava, ki je sledila, je omogočila se dodatno razčlenitev navedenih zamisli tako iz vidika krajevnega gospodarstva kot tudi glede funkcije manjšin, pri čemer gre omeniti sodelovanje predstavnikov Italijanov v Sloveniji Maurzia Tremula.

PRVI MAJ / ZBOROVANJA

V Števerjanu bo jutri govoril Ciril Zlobec

Shod v Gradišču in Opat. selu

Letošnje prvomajsko slavlje v Števerjanu, se bo odvijalo v znamenju pomembne obletnice, 50-letnice množične vstaje na Slovenskem in se zlasti v Primorju. Sicer so bila prvomajska praznovanja tudi doslej tako ali drugače povezana s koncem druge svetovne vojne, z vojskim porazom fašizma in nacizma in z osvoboditvijo nasih krajev.

Prvomajske prireditve v Števerjanu bodo trajale od jutri, 30. t.m. do nedelje 9. maja. Osrednji dogodek bo jutri, ob 20. uri v dvorani KD Briski gric na Bukovju, kjer bo govoril dr. Ciril Zlobec, ugledni kulturni delavec in do nedavna politik, sicer sam aktivni udeleženec NOB. Prireditve pripravljata KD Briski gric in ZSKD pod pokroviteljstvom SKGZ in pokrajinskega vodstva VZPI-ANPI. Na njej se bodo posebej spomnili 50-letnice Goriske fronte, ki je za kaka dva tedna zaustavila napredovanje nemškega vojskega stroja. Na prireditvi bo sodeloval pevski zbor Jezero, nastopili bodo recitatorji skupine Odra mladih. Pozdrav občinske uprave bo prinesel zupan Ivan Humar.

Ob prvomajskem slavlju pripravljajo v Števerjanu tudi razstavo in pokušnjo domačih vin,

odprli jo bodo v Dvoru, jutri zvečer. Prvega maja ob 17. uri bo v Dvoru nastopila foklorna skupina iz Koprivnega, zatem pa bo ples. Dovolj priložnosti za razvedrilo in sprostitve bo tudi v nedeljo, 2. maja zvečer, ko bodo v Dvoru igrali člani skupine Taimis. V nedeljo 9. maja bo spominski pohod Števerjan - Gonjace - Števerjan. Udeleženci bodo odšli na pot iz Števerjana, v Števerjanu pa bo tudi cilj.

Osrednji prvomajski delavski shod, v organizaciji sindikalnih zvez CGIL/CISL/UIL za Gorisko bo tudi letos v Gradišču. Udeleženci se bodo zbrali na Drevoredu Trieste, od koder bodo v sprevedu sli na Trg Unità, kjer bo ob 10.30 zborovanje. Govorila bo Carla Cantone. Pričakujejo, da se bodo manifestacije udeležili tudi predstavniki slovenskih sindikatov iz Nove Gorice.

Mednarodni delavski praznik bodo pozdravili tudi v številnih manjših krajih s shodi, koncerti, budnicami. Tradicionalno prvomajsko zborovanje bo tudi letos v Opatjem selu, kjer bo govoril predsednik Svobodnih sindikatov Slovenije Dusan Semolic. Začelo se bo ob 15. uri.

NOVICE

Gorica - kinema predvaja nocoj film Mario Maria Mario

Ciklus Gorica kinema predstavlja nocoj (ob 20.45 v kinu Vittoria) film Mario Maria Mario, ki ga je režiral Ettore Scola. Spremembe v italijanski komunistični partiji so močno vplivale na velik del italijanske levice. V posameznih primerih so spremenile tudi zasebno življenje, saj nekater zveze slonijo samo na ideološkem soglasju. Maria je tako iz ideoloških razlogov razpeta med dvema Marijama. Scola je s tem filmom podal jasno in neizprosno sliko italijanskih levicarjev.

V Štandrežu tekmovalje za najboljšo domačo salamo

V Štandrežu bo v nedeljo, 2. maja, ocenjevanje za najboljšo domačo salamo. Pobudo je pred leti sprožil Lojzko Paskulin, ki je tudi letos med "glavnimi". V pogovoru s prireditelji smo zvedeli, da bodo komisijo sestavljali strokovnjaki iz raznih krajev, tudi iz Slovenije. Kdor se ocenjevanja oziroma tekmovalja zeli udeležiti, naj prinese salame v nedeljo (do 9. ure) v dom Andreja Budala v Štandrežu. V soboto pa jih lahko odda pri Lojzku Paskulinu. Ocenjevanje se bo začelo ob 10. uri.

V goriski bolnišnici prišli lažnega pacienta

Okrog poldneva so v blizini glavne bolnišnice prišli 22-letnega Renata Marin iz Gradeza. Osumljen je, da je malo pred tem na oddelku za onkologijo brskal po torbicaх uslužbenec in se postal okrog 150 tisoč lir. Ker so v bolnišnici v zadnjem času zabeležili več podobnih dogodkov, je osebo bolj pozorno in pazljivo do dogajanj. Fanta so namreč prijeli na podlagi opisa, ki so ga dali uslužbenki, ki so ga opazili med pacienti na oddelku.

Usodno dejanje mladega fanta v Rupi

Težko ali povsem nemogoče bo ugotoviti razloge za usodno dejanje, za katero se je odločil komaj 22-letni Danilo Durčik iz Rupe. Včeraj popoldne so ga našli obešenega na drevesu, v Delah, v polju med Rupo in Mirmom. Truplo so že včeraj prepeljali v mrlisko vozo bolnišnice v Gorici, kjer je na razpolago sodnim oblastem za poizvedbo po zakonu predvidenih formalnosti. Fant je bil, v kolikor smo izvedeli, brez stalne zaposlitve, ingel pa je tudi težave z zdravjem. V družini so se trije bratje: Matej, ki upravlja znano trgovino - semenarno na Travniku, Pavel in najmlajši Samo. Oče Darko Durčik je pred leti vodil znano trgovino v Carduccijski ulici v Gorici.

VOLITVE / VEČJE STRANKE ŠE DOPOLNJUJEJO SEZNAM

Salomoni skupni kandidat DSL in PSI za predsednika

Glavna skrb v prihodnjih dneh je zbiranje podpisov

Predstavniki starih strank, oziroma gibanj, so do včeraj popoldne v vseh občinah na Goriskem predstavili kandidatne liste in pole za zbiranje podpisov: Stranka komunistične prenove, misovci, Slovenska skupnost ter Severna Liga. Kandidatne liste večjih strank naj bi predvidoma predložili danes. Tako so nam povedali na sedežu DSL in na sedežu KD. Socialisti so dokončno listo izdelali v terek in je danes že na razpolago podpisnikom. Za mesto predsednika pokrajine kandidirajo Maurizia Salomoni, torej predstavnika DSL. To dokazuje, da so sklenili predhodno zavezništvo s to stranko. Pri kršcanski demokraciji bodo dokončni seznam določili danes. Potrdili so nam, da za mesto predsednika kandidirajo Alberto Bergamina, dosedanjega podpredsednika pokrajine. Od dosedanjih predstavnikov te stranke v pokrajinskem svetu pa bodo, kakor je slišati, ponovno kandidirali le trije: Panzera, Drius in Dj Mercurio.

Tudi DSL bo dokončni seznam izdelala in predstavila v teku danasnega dne. Kandidat za predsednika pokrajine je Maurizio Salomoni. Slovenska skupnost, ki je sestavila seznam kandidatov med prvimi, predlaga za predsedniško funkcijo odvetnika Damjana Terpina. Drugi kandidati pa so: Matjaz Tercic (Krmn I), Venceslav Princic (Krmn II), Ivan Vogric (Fara-Koprivno, kamor sodi tudi Števerjan), Ales Figelj

VLADO KLEMSE

(Gorica I), Bernard Spazzapan (Gorica II), Matjaz Tercic (Gorica III), Andrej Brutaz (Gorica IV), Marija Korsic por. Cotar (Gorica v), Bozidar Tabaja (Gorica VI), Franka Zgavec (Gorica VII), David Grinovero (Gradišce), Mirjam Dorni Hlede (Gradež II), Lucia de Lorenzo (Gradež II), Emil Vizintin (Trzič I), Danila Milic Bagon (Trzič II), Bruna Vizintin Zulian (Trzič III), Aleksij Soban (Trzič IV), Gabrijel Figelj (Trzič V), Jerica Koren Humar (Romans), Carlo Mucci (Ronke I, Ronke II), Mirko Spazzapan (Zagraj), Marco Braini (Skocjan I) Jurij Hlede (Skocjan II).

PSI kandidira za predsedniško mesto Maurizia Salomoni, ki je tudi kandidat DSL. V volilnem okrožju Zagraj, ki zajema tudi občini Sovodnje in Doberdob, kandidira, kot neodvisna, znana kulturna delavka Alenka Florenin iz Sovodnje. Ponovno kandidirajo dosedanj trije predstavniki te stranke in sicer Saccavini, Dosso in Deist. Med kandidati je tudi pokrajinski tajnik Stacul. Kandidira v Romansu.

Severna Liga je za predsedniško mesto kandidirala 27-letno Monico Marcolini.

Na listi DSL v okrožjih

Zagraj in Gorica VI ponovno kandidira odbornica Aleksandra Devetak. Med kandidati so tudi dosedanj predstavniki DSL Rosaria Di Dato, Furlan in Pironi. Za deželni svet bo ta stranka kandidirala Liliano Ardit, Miria Bolzana, Adriana Cragolin, Marino Cuzzi, Micheleja Degrassija, Giusi Scornavacca in doberdobskega zupana dr. Lavrencica.

Za druge manjše stranke, razem SKP in misovcev, ki so za pokrajinski svet že vložili seznime kandidatov, je stanje še precej nejasno.

Glavna skrb bo v prihodnjih dneh vsekakor zbiranje podpisov in v to so zdaj usmerjena prizadevanja.

PODKUPNINE / NOV ZAGON PREISKAVI

Po Graziatu zaslišan Corsini

Iz Pordenona novosti tudi za razkrivanje gorških podkupninskih vez

Po vectedenskem zatistju stopa te dni ponovno v ospredje podkupninska afera v Gorici, v središču katere je inz. Gelserino Graziato. Nactovalca, ki je se vedno v hišnem priporu, je namestnik državnega pravdnika dr. Matteo Trotta ponovno zaslišal v terek (slo naj bi ze za tretje zasliševanje poleg onega, ki sta ga takoj po aretaciji opravila skupaj dr. Trotta in dr. Raffaele Tito iz Pordenona), vceraj pa je spet prišel na vrsto tudi Graziatov sodelavec geom. Paolo Corsini.

Preiskovalci so skrajno nezgovorni in jim ni mogoče izvleci niti besedice o vsebini zasliševanj. Prav tako težko je izvedeti kaj od branilcev obtožencev, ki nocejo s sirjenjem informacij skodovati svojim klientom. Iz tako varovane tajnosti sicer pronicajo bolj ali manj zaupne informacije oz. domneve: okoliscina, da odvetnika Volli in Lippi se nista zaprosila za Graziatovo izpustitev na prostost, naj bi na primer pomenila, da je obtozenec poleg korupcije in drugih prekrsov v zvezi z avtoportom

osumljen tudi zaradi drugih javnih del. Vse bolj vztrajne so govorice o nedokoncni bolnisnici San Polo v Trzicu, ki je tudi Graziatovo delo, kar bi utegnilo povleci v preiskavo tudi mnoge trziske upravitelje v prejsnjih letih. Po drugih vesteh pa naj bi novosti prisle iz Pordenona, kjer naj bi bila pripravljena ze tretja prosnja za postopanje proti sen. Di Benedettu in sicer prav zaradi podkupninske naveze, v katero naj bi bil vpleten tudi znani goriski profesionalc Graziato.

KULTURA / V KNJIŽNICI D. FEIGEL

Dober odziv dijakov na literarna predavanja

Prof. Marija Pirjevec o treh slovenskih avtorjih v francoščini - Danes o Prešernu, Čopu in Smoletu

Predvanje prof. Pirjevece je privabilo zlasti mlade (foto Studio Reportage)

Kosovel, Bartol, Pahor: o treh slovenskih kulturnikih, ki so s svojim ustvarjalnim opusom prodrli v francoski kulturni prostor in se tu uspešno uveljavili, je spregovorila dr. Marija Pirjevec, profesorica na trzaski filozofski fakulteti, na prvem predavanju o slovenski književnosti, ki ga je priredila knjižnica Damir Feigel. Predavanje sodi v niz posegov, ki so prvenstveno namenjeni dijakom višjih srednjih sol kot dopolnilna informacija na teme, ki jih včasih ni mogoče pogledati drugih javnih del. Vse bolj vztrajne so govorice o nedokoncni bolnisnici San Polo v Trzicu, ki je tudi Graziatovo delo, kar bi utegnilo povleci v preiskavo tudi mnoge trziske upravitelje v prejsnjih letih. Po drugih vesteh pa naj bi novosti prisle iz Pordenona, kjer naj bi bila pripravljena ze tretja prosnja za postopanje proti sen. Di Benedettu in sicer prav zaradi podkupninske naveze, v katero naj bi bil vpleten tudi znani goriski profesionalc Graziato.

Toda vrnimo se k predavanju prof. Pirjevec. Kosovel, Bartol in Pahor so avtorji, ki so v svojih delih pustili močan odzih zgodovinskega dogajanja v evropskem svetu, obenem pa so znali v skrajnih situacijah vztrajati, saj so našli smisel za poezijo in literaturo tudi v popolnoma dehumaniziranem svetu, je pojasnila prof. Pirjevec številnim in pozornim mladim poslušalcem. Kosovel, razpet med nesmiselom in neutrudnim iskanjem smisla, je v svojih poezijah prikazal, podoba stvarnosti, ki je bila moralno naceta in se je blizala lastni apokalipsi. Za Pahorja je v romanu Nekropola osrednji problem oseba svoboda, ki je v času fašisticnega nasilja v skrajni ogroženosti. Bartolov "enciklopedični" ro-

man Alamut prinaša problematiko evropskega nihilizma; Bartolovi junaki zazivajo kot prispodobe strastnih fašističnih in nacističnih diktatorjev. Vsi trije avtorji so s svojimi sporičili se vedno aktualni, o tem pricata zanimanje, ki so ga francoski prevajalci izkazali za njihova dela in pa odmev del v francoskem kulturnem življenju, je se dodala prof. Pirjevec.

NEVA KLANJSCEK

Posebej obvescamo, da bomo pobirali podpise za nastop na volitvah tudi v Katoliškem domu v Gorici in sicer danes, 29. aprila od 19.30 do 21.30. Pridite z osebnim dokumentom!

Slovenska skupnost Gorica

Kulturno društvo Briski gric
Zveza slovenskih kulturnih društev
pod pokroviteljstvom
Slovenske kulturno-gospodarske zveze
in Pokrajinskega odbora VZPI-ANPI

SPOMINSKA SLOVESNOST ob prvem maju in 50. obletnici "Goriške fronte"

Slavnostni govornik: dr. CIRIL ZLOBEC

Sodelujeta moski pevski zbor Jezero iz Doberdoba in mladinska recitatorska skupina iz Števerjana

Dom na Bukovju (Števerjan), jutri, 30. aprila 1993, ob 20.00.

PRIREDITVE

SKRD JADRO IZ RONK vabi nocoj ob 20.30 na sedež društva v Romljanu na zanimiv večer z diapozitivi o lanskem medicinsko-alpinistični odpravi na Himalajo. Sodelovala bosta udelezenca odprave dr. Borut Spacal in dr. Rafko Dolhar.

V KNJIŽNICI F. BEVKA V NOVI GORICI bo danes ob 19. uri predstavitve faksimilirane izdaje zbirke Pesmi starih in pogovor s K. Kovcem, C. Zlobcem, J. Menartom in T. Pavčkom.

OBVESTILA

OBCINA DOBERDOB vabi drevi ob 20. uri na srečanje z občani, ki bo v občinski glasbeni sobi. Na njem bo uprava predstavila varstveno razvojni nacrt za kraski park. Zaradi pomembnosti vprašanja, vabijo občane k udeležbi.

SPD Gorica priredi 23. maja izlet na Golico. Na razpolago bo avtobus. Prijave ze danes, ob 17. do 19. ure na sedežu. DRUSTVO LIPIZER sporoča, da jutri napovedani koncert argentinske pianiste Marthe Nogueira odpade zaradi boleznij izvajalke.

KINO

GORICA
VITTORIA Gorica kinema: 20.45 »Mario Maria Mario«. Rež. Ettore Scola.

CORSO 17.30-19.45-22.00»Alive: i sopravvissuti«
VERDI 18.00-20.00-22.00»Singles, l'amore è un gioco«. I. Bridget Fonda.

TRZIC
EXCELSIOR 17.30-22.00 »Sotto la fessura... il buco«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
AL MORO, Carduccijeva ulica tel. 530268
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
AL REDENTORE, Ul. F.lli Rosselli 23, tel. 410340

POGREBI

Danes, ob 10.30, Italica Caenazzo vdova Qualli, iz splosne bolnišnice ob 12. uri, Margherita Lavaroni vdova Bergamasco, iz splosne bolnišnice ob 13.15 Karlo Jakin iz splosne bolnišnice ob 13.15, Angelo Andidaro iz splosne bolnišnice.

NOVICE

Veleposlanik RS v Kanadi

LJUBLJANA - Marjan Majcen bo te dni prevzel dolžnosti prvega veleposlanika Republike Slovenije v Kanadi, je sporočilo slovensko zunanje ministrstvo. Pred odhodom so ga v Ljubljani sprejeli najvišji državni predstavniki. Po več kot 25-letni karieri poslovneza je bil Marjan Majcen leta 1990 imenovan za generalnega konzula nekdanje SFRJ v Celovcu. Po osamosvojitvi Slovenije pa je v tej funkciji presel v njeno jurisdikcijo. Po vrnitvi v Ljubljano je delal v ministrstvu za zunanje zadeve kot svetovalec vlade.

Sudetski Nemci hočejo »domov«

PRAGA - Predstavnik Organizacije izgnanih sudetskih Nemcev Franz Neubauer je v intervjuju za česki dnevnik Český Deník izjavil, da ne razume, zakaj jim nove česke oblasti, potem ko so jih po drugi svetovni vojni izgnali, ne dovolijo vrnitve v domovino. Neubauer je se povedal, da bi sudetski Nemci lahko veliko prispevali k učinkovitejši obnovi države oz. svoje domovine Češke. Ob tem ne zahtevajo finančne odškodnine, ampak vrnitev premoženja, ki so jim ga zasegli leta 1945 in je zdaj v lasti česke države. (STA, APA)

Provokacije na razdeljenem Cipru

CARIGRAD - V sredo je na ciprski obali, v bližini grškega pristanišča Larnaca prišlo do incidenta. Kot poroča anatolska tiskovna agencija, naj bi grski patrolni coln razstrelil turško tovorno ladjo, ki je plula na svoji redni poti iz Carigrada v Famagusto na severnem delu Cipra. Najmanj dve osebi naj bi bili ranjeni, helikopter britanskih mirovnih sil na Cipru pa se isče morebitne žrtve. (Reuter)

Zasedanje Nata in vojaških predstavnikov Vzhodne Evrope

BRUSELJ - V sredo se je vojaški komite severnoatlantske zveze v Bruslju že drugič po padcu vzhodnega vojskega imperija sestel s svojimi kolegi nekdanjega varsavskega sporazuma. Na srečanju bodo govorili predvsem o ohranjanju miru v obdobju po hladni vojni. Pogajanja 34 vojaških poveljnikov so del programa za utrjevanje vezi med nekdanjimi sovražniki in sodelovanjem med njimi. Iz neuradnih virov se je izvedelo, da se bodo na srečanju pogovarjali tudi o morebitni akciji v BiH. (Reuter)

Drugi krog pogajanj o Hongkongu

PEKING - Velika Britanija in Kitajska sta v sredo za zaprtimi vrati v Peking začeli drugi krog pogajanj o Hongkongu. Osrednja točka pogajanj je bil predlog hongkongskega guvernerja Chrisa Pattena, ki zahteva več demokracije, se preden bo kolonija leta 1997 spet postala kitajska. Peking ocenjuje, da je to v nasprotju s poprejšnjimi dogovori. Vodja britanske delegacije veleposlanik McLaren pa je pred začetkom pogajanj izrazil upanje, da bodo pogajanja tokrat uspešna. (STA, Reuter)

FRANCIJA

Chiracova kandidatura
maje vladno koalicijo

NELSON GRAVES / REUTER

PARIZ - Potem ko je v sredo golistični voditelj Jacques Chirac dve leti pred volitvami objavil svojo kandidaturo za mesto predsednika republike, so napetosti med obema vodilnima konservativnima strankama v Franciji dosegle vrhulice.

Chirac, predsednik Zveze za republiko (-RPR) in dvakratni predsednik francoske vlade, nima nobene funkcije v vladi, da bi se lahko bolj posvetil predsedniški kampanji. V torek je pozval voditelja RPR na vseh ravneh, naj mu

pomagajo, da bo na predsedniških volitvah leta 1995 zadel »glavni dobiček«, položaj predsednika Francije. Chirac je leta 1988 izgubil bitko za ta položaj, saj ga je premagal sedanjí predsednik, socialist François Mitterrand. Na Chiracove nacrtje se je odzval pravosodni minister Pierre Mehaignerie, ki je tudi predsednik centristične UDF in meni, da bi se morala desnosredinska vlada usmeriti predvsem na reševanje francoskih gospodarskih in socialnih problemov. »Naenkrat

lahko bijemo le eno bitko in ta bitka mora rešiti težave sodobne Francije,« je povedal Mehaignerie v izjavi za francoski radio.

Tovrstne izjave kažejo na napetosti med RPR in njenim sredinskim partnerjem. Premier Edouard Balladur skusa te napetosti pomesti pod preprogo, vendar je vprašanje, koliko casa mu bo to uspevalo.

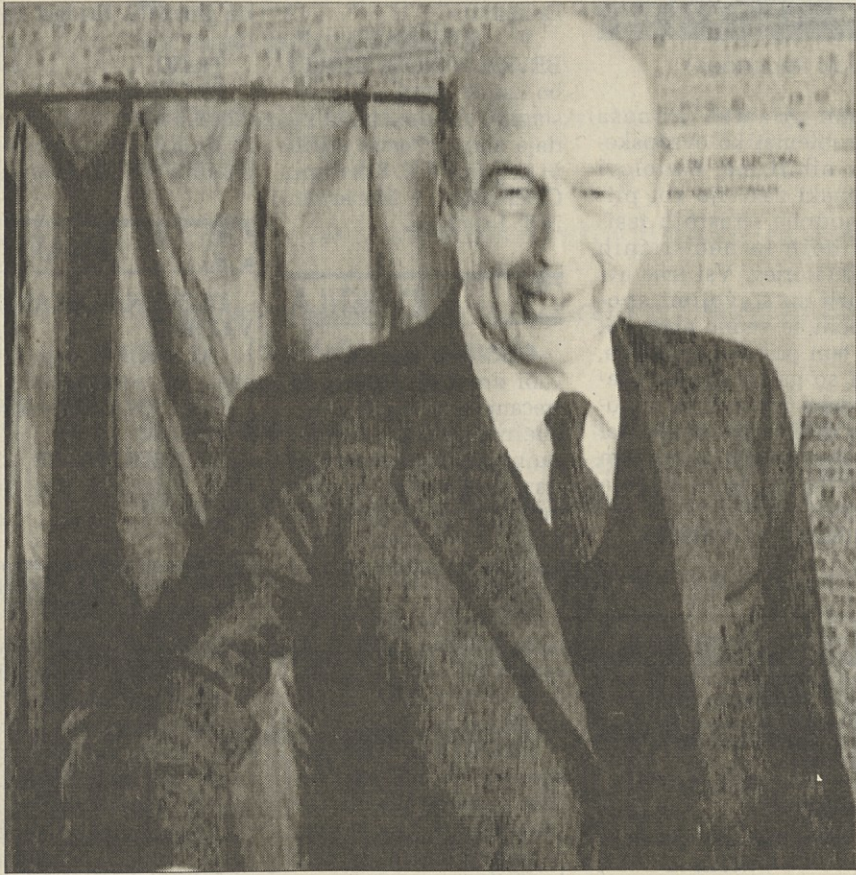
Nekdanji predsednik Valéry Giscard d'Estaing in eden od vodilnih funkcionarjev centristične CDS, je že prej na-

povedal, da se bo potegoval za mesto predsednika Francije.

Poleg tega sta se RPR in UDF dogovorili, da bosta na predsedniških volitvah leta 1995 postavili skupnega kandidata. Premier Balladur, član RPR, je pozval oba konservativna predsedniška kandidata, naj se ne začneta s predvolilno kampanjo, ker je do predsedniških volitev še daleč.

Vlada, ki jo je sestavil Balladur, dobro izraza krhko in občutljivo razmerje med sredinsko UDF (Zveza za francosko demokracijo) in bolj desno usmerjeno RPR.

Konservativno usmerjeni pariški dnevnik Le Figaro je v eni od zadnjih stvilk zapisal, da se lahko zgodi, da bo »Chiracovo igrakanje« unicilo nelahko doseženo zaupanje znotraj nove vladne koalicije. Poslanka Zveze za republiko Nicole Cathala pa je izjavila, da bi se napetosti lahko pojavile tudi v odnosih med Chiracom in Balladurjem, ki sicer se uživa stodnevne medene tedne. »Chiracov položaj ni lahek in udoben, Balladur pa je zelo močna osebnost,« je povedala Cathalajeva za Le Parisien. Razkol med med vladnima partnerjema se je začel tudi zaradi volitev v Evropski parlament, ki bodo prihodnje leto. UDF namreč nasprotuje spremembam volilnega sistema, ki jih je predlagala RPR.

STO DNI AMERIŠKEGA PREDSEDNIKA BILLA CLINTONA

Človek, ki lahko
pokoplje več kot le sebe

Ankete kažejo čedalje večje nezaupanje Američanov

BARBARA KRAMZAR

senetljivo visoki, 4,7-odstotni gospodarski rasti v zadnjem četrtletju lanskega leta, ki jo je podedoval se od Georgea Busha, je letosnje četrtletje spet prepolovilo statistiko in gospodarsko rast potisnilo v dvomljiv in neobetajoc opis o nekakšnem »okrevanju v senici«. Hkrati so Clintonovi republikanski nasprotniki v ameriskem parlamentu zadali predsedniku hud političen udarec. Na svojo stran so očitno pridobili tudi številne senatorje iz demokratske večine in pokopali 16,3 milijarde dolarjev, s katerimi je hotel predsednik oziviti gospodarstvo, preden naj bi ga čez nekaj mesecev pretresel z večjimi davki in manjšo državno porabo, s čimer naj bi oklestil velikanski proračunski primanjkljaj.

Morda bo Bill Clinton svojim nasprotnikom še kdaj hvaležen, ker niso spoštovali tradicionalnega predsednikovega medenega meseca, saj so bile v nacrtu za gospodarsko ozivitev številne popolnoma negospodarske postavke, od financiranja ucnih ur golfa do cepljenja otrok. Toda vtis o Clintonovih prvih sto dneh se s tem čedalje bolj oddaljuje od zmago-slavja v Rooseveltovem,

Johnsonovem ali Reaganovem slogu - in napoveduje velike težave drugim predsednikovim nosilnim programom. Predvsem zmanjšanju proračunskega primanjkljaja z davkom na energijo in izboljšanju ameriškega zdravstvenega sistema, ki ga s čedalje glasnějšími govoricami o astronomskih stroških pripravlja Hillary Rodham Clinton. Za oboje so republikanci že pripravili topove, o samem predsedniku pa zlobno razsirrili govorice, da je se najbolj podoben simbolu neuspešnega ameriškega predsednika, zadnjemu demokratu v Beli hiši Jimmyju Carterju.

Toda Bill Clinton zal ni Jimmy Carter. Pridelovalec kikirikijev iz Georgije je bil samo eden od ameriških predsednikov, ki ga je pac zamenjal drugi, veliki komunikator Ronald Reagan. Bill Clinton pa je vzbudil upanje, da bo Ameriko potegnil iz neusmiljenega zatona dolgoletne nesporne supersile in hkrati nadaljeval s tradicionalno amerisko »pravniško« mislijo v svetu. Če Clintonu spodleti v keynezijanskem poslanstvu prenovitve ameriške družbe po Reichovem harvardskem programu

investiranja v infrastrukturo, visoko tehnologijo in izobrazbo, Amerika morda ne bo dobila se ene priložnosti, planet Zemlja pa bo zato veliko bolj nepredvidljiv. Protekcionizem in zapiranje v območne trge, ki so ga v zadnjem casu napovedale vse močne države sveta, bo po zakonitosti mednarodnih odnosov s seboj prineslo novo obdobje preverjanja moči med velikimi, z neprijetnimi posledicami predvsem za majhne. Prevlada dveh velikih gospodarskih in ideoloških velesil v hladni vojni je bila morda za mnoge nekaj strasnega, prinesla pa je tudi obdobje relativnega miru. Ob prehodu v novo tisočletje in ob novih demografskih, ekoloških, jedrskih in se kaksnih izzivih si svet ne more več privo-sciti manj varnosti in dobrega starega machiavelizma starih ali petih velikih sil.

Toda se starejša resnica govori, da ni nihče nadomestljiv - niti Bill Clinton. In druga starodavna modrost pravi, da se vsi - tudi Bill Clinton - učimo na svojih napakah. Zato bodo prve dokončne ocene vladanja ameriškega demokratskega predsednika mogoče sele sto dni po prvem ali celo drugem letu Clintonovega prebivanja v Beli hiši.

Ameriški predsednik je tarča vse hujših kritik

INDIJA / NEMIRI V KAŠMIRU

Indijska vojska zavzela
zapor v Šrinagarju

Človekoljubne organizacije obtožujejo indijske varnostne sile nehumanega ravnanja z uporniki

SRINAGAR - Indijska vojska je v bliskovitem napadu zavzela policijsko postajo v mestu Srinagar v državi Kasmir Jammu. Kot je povedal predstavnik indijske policije B. S. Beri, pri tem ni bilo žrtev. Enote indijske vojske so vdrele v zapor, ker so pripadniki lokalne policije stavkali. Beri je povedal, da so indijske oborožene sile obkrožile policijsko postajo v torek, ko so stavkajoči policisti zaprli vhodna vrata in tako protestirali proti nasilni smrti svojega kolega, ki so ga v petek ubili pripadniki indijske vojske. Kasmiško policijo sestavljajo večinoma muslimani, medtem ko so poveljujoči oficirji največ hindujci in Sikhi. Vladni uradniki in predstavniki zvezne policije

niso nikdar skrivali svoje nezaupanja do kasmiške policije, saj je bilo iz teh krogov pogosto slišati govorice, da kasmiška policija sodeluje z muslimanskimi separatisti.

Stavkajoči policisti so v petek zasedli policijsko postajo v kasmiški politni prestolnici Srinagarju, vendar so jo kmalu obkrožile močne sile indijske vojske in obmejne milice. V nastanku indijske vojske zavzele vse preostale policijske postaje v mestu in pri tem razorozile tri stavkajoče policiste. Indijska zvezna vlada je razglasila tudi policijsko uro v mestu in okolici ter drugih večjih mestih v državi Kasmir - Jammu. V prestolnici Srinagar je prislo tudi več policijskih enot za

nadzor demonstracij, saj so se oblasti po besedah nekega neimenovanega vladnega funkcionarja ustrašile izbruha množičnih demonstracij v podporo policistom. Policija je sporočila, da je spopadnih z varnostnimi silami od izbruha nemirov januarja leta 1990 v Kasmirju padlo že več kot 11.500 ljudi. Kasmiški separatisti in tudi predstavniki mednarodnih človekoljubnih organizacij obtožujejo pripadnike indijskih policijskih in vojskih enot zaradi nehumanih postopkov z ujetniki in posilstev.

Indijska vlada je sicer priznala, da so človekove pravice teh ljudi včasih kršene, vendar pa meni, da so zgodbe o brutalnostih v Kasmirju zgolj sovražna propaganda. (Reuter)

Protestni shod kašmirkih policistov (Telefoto: AP)

BLIŽNJI VZHOD / VLADA NE BO KLONILA DESNICI

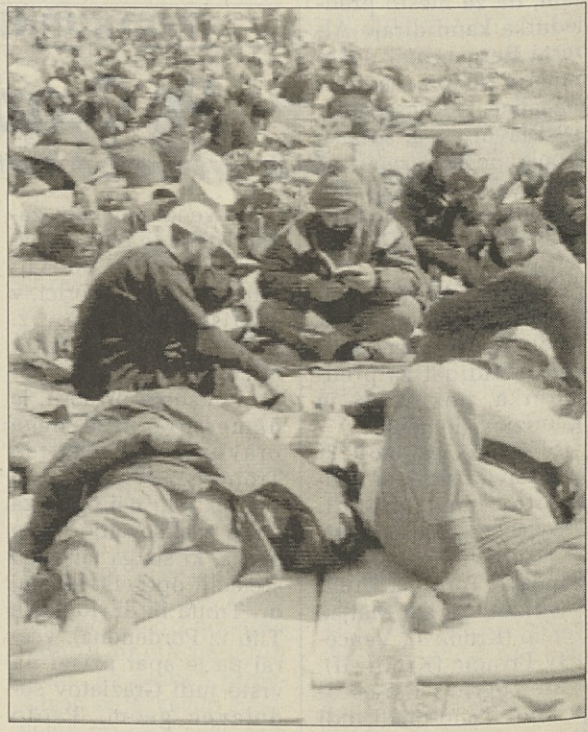
Izrael bo poskušal pred koncem leta
skleniti splošni mirovni sporazum s sosedi

JERUZALEM - Izrael si bo prizadeval, da bo pred koncem leta sklenil s svojimi sosedi splošni mirovni sporazum, na katerem naj bi »gradili Bliznji vzhod brez vojn«. To je včeraj v knesetu izjavil zunanji minister Simon Peres, ki se je znal v pravem navzkrižnem ognju zaradi napadov poslancev treh strank desne opozicije. Izraelska desnica je prepričana, da je vlada klonila pred Palestinci in Arabci na vsej crti, ker je pristala, da palestinsko delegacijo na mirovnih pogajanjih vodi Feisal

Huseini iz vzhodnega Jeruzalema, ker je pripravljena na »ozemeljske koncesije« Siriji in ker nacrtuje vrnitev 35 palestinskih aktivistov, ki so jih izgnali od leta 1967 do leta 1987. Peres je vse te napade zavrnil s trditvami, da bi osvojitve njihovih tež se okrepila palestinske islamske fundamentaliste gibanja Hamas. Palestinska delegacija se je v Washingtonu po njegovih besedah znašla v težkem položaju, ker ji palestinski skrajneži očitajo, da je izdala palestinske interese.

Palestinski skrajneži

pa so že dojeli, da njihove stavke, protesti in nasilne manifestacije ne bodo zaustavili mirovnih pogajanj. Kartel desetih islamskih in laicnih organizacij palestinskih skrajnežev pa je napovedal, da se bo omejil na »trdo opozicijo«, a se bo odrekal radikalnejšim posegom. Proiranska Džihad islami in Hamas sta najodločneje obsodila Arafata in njegov sklep, da se bodo Palestinci udeležili mirovnih pogajanj, nista pa izrekla običajnih groženj na račun sionistov in zahodnjaskih interesov v svetu. (voc)

Palestinski izgnanci počivajo pred izraelskimi položaji (AP)

SANKCIJE VARNOSTNEGA SVETA ZDRUŽENIH NARODOV PROTI ZVEZNI REPUBLIKI JUGOSLAVIJI

Na »lepi modri Donavi« skušajo Srbom zapreti zadnja vrata v svet

Sosednje države se že pritožujejo nad gospodarsko škodo, ki jim jo bo povzročila prepoved trgovanja z Zvezno republiko Jugoslavijo - Zahodne vojaške zveze bodo pomagale pri nadzorovanju plovbe

WOLFGANG SCHWEITZER / AFP

DUNAJ - Veliko stroji nadzor nad plovbo po Donavi, za katerega so se odločili Združeni narodi v okviru zaostritve sankcij proti srbsko-črnogorski Jugoslaviji, bo Srbe sicer osamili, a tudi povečal izgube transportnih podjetij ter tako povzročil precej skripanja z zobmi pri njenih madžarskih, romunskih in bolgarskih sosedih. »Donava je veličanska vrzel v embargu,« je izjavil eden od diplomatov Konferenca o evropski varnosti in sodelovanju na Dunaju. Za nadzor namrec primanjkuje sredstev, hkrati pa so sosednje države neodločne. Zaostritev ukrepov »bo olajšala« nalogo carinikov, ki bodo zdaj manj zrtve ponarejenih dokumentov oziroma dovoljenj, dobljenih v zameno za steklenico vina. »Balkan pač terja svoje,« je pripomnil. Za rečno plovbo po Donavi, ki je ena od neizogibnih poti na poti iz zahodne v vzhodno Evropo, je odsej potrebno dovoljenje Komisije za sankcije Združenih narodov, ki ga je komaj mogoče ponarediti.

Tovorni promet po Donavi bo postal »težji in dražji«, meni Herwig Gurtner iz avstrijske Do-

nau-Dampfschiffahrts Gesellschaft, ki je zaradi embarga v letu 1992 izgubila stiri milijone dolarjev, samo v prvih 4 mesecih leta 1993 pa je izguba narasla na 5 do 7 milijonov dolarjev. Prvi embargo je tudi bolgarsko rečno plovbo stal 3, 9 milijona dolarjev, medtem ko romunska družba Navrom Galatz pricakuje, da bo morala zasidrati kar polovico svoje flote. Uradno nava-jajo, da je imela Romuni-ja doslej izgube v višni 2 milijardi dolarjev, zaradi najnovejših sankcij pa naj bi izgubilo delo tudi 20.000 delavcev.

Donava je mednarodna reka, ki je plovna v dolžini 2400 km med Nemčijo in Črnim morjem (3500 km potem, ko so odprli kanal Rheina-Maina-Donava v smeri Rotterdama) s pomočjo plitvih colnov in vlačilcev skozi približno 40 držav. Po njej je bilo konec 80. let prepeljanih približno 90 milijonov ton različnega blaga.

Promet se je že tako precej zmanjšal zaradi »tveganega vodostaja«, meni Helmuth Strasser, direktor Donavske komisije s sedežem v Budimpešti.

Darje najbolj spektakularne kršitve sankcij je

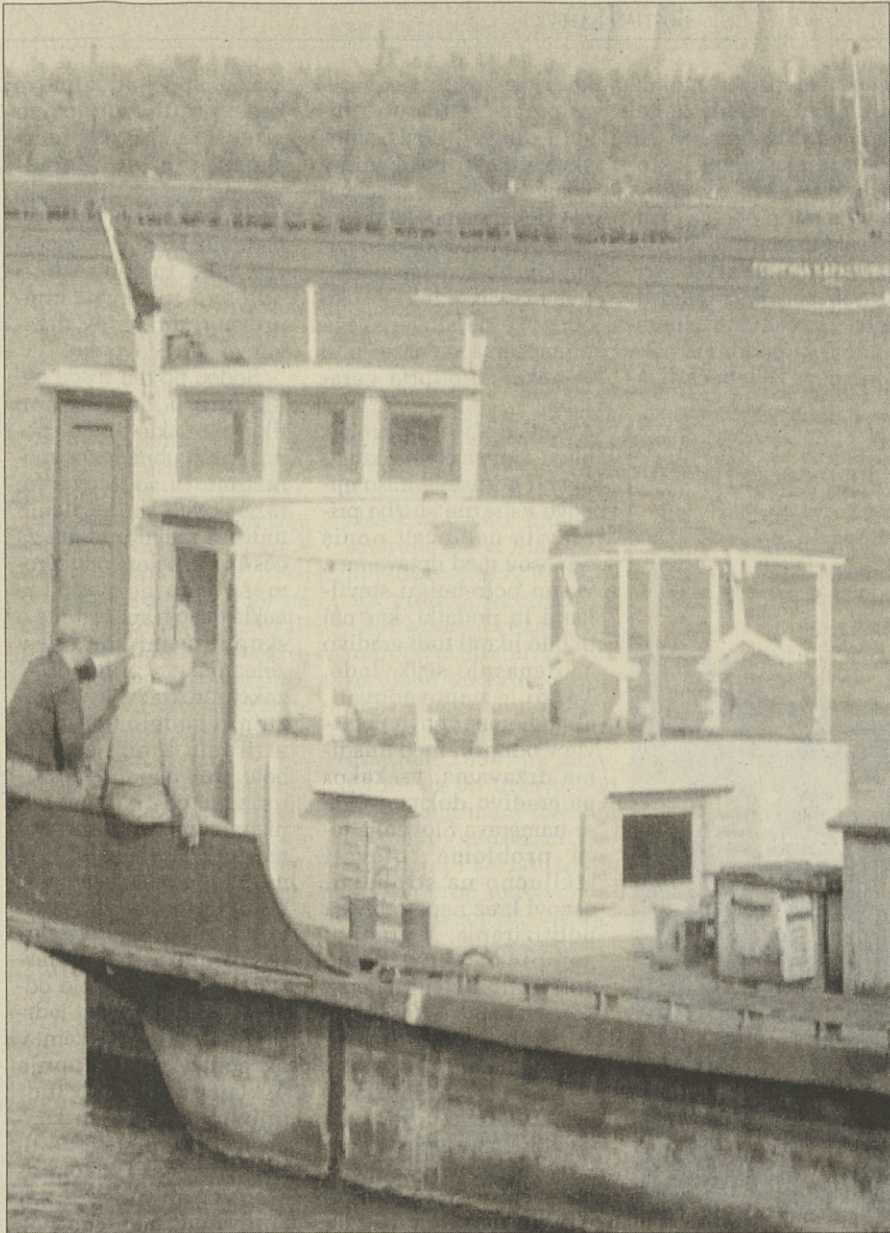
prislo januarja, ko je pet srbskih naftnih konvojov prebilo zaporo pred osuplimi pogledi in odprtimi usti romunskih in bolgarskih carinikov. Njihovi kapitani so zagrozili, da bodo nafto spustili v vodo oziroma razstrelili svoja plovila, če se bodo oblasti kakorkoli vmesale. Nekatera plovila so tudi obsla embargo. Konec februarja je približno 50 plovil s plitvim dnom iz Ukrajine oziroma Rusije »preslalo« ukaz, naj se ustavi-jo, in ni dopustilo pregleda. Marca so rečne oblasti zavrnile ladjo iz Ceske, naloženo z železom, ki je bilo namenjeno v Libanon, zaradi ponarejenega dovoljenja. Vec plovil, ki so bila sumljiva, ceprav so bila uradno naložena s koru-zo, so zadržali tudi v ukrajinskem pristanišču Reni.

Misija za pomoč pri izvajanju sankcij iz Evropske skupnosti in Kevsa bo s svojimi 71 člani pomagala carinikom iz Bolgarije, Romunije, Madžarske, Hrvaske in iz držav, ki ležijo ob Donavi, prav tako tudi Ukrajini, Albaniji in Makedoniji. Najmočnejšo, 11-člansko ekipo so pri-spevale ZDA, 8 članov je iz Nemčije, drugi so iz

16 držav. Združene države Amerike so prav tako sredi aprila Romuniji in Bolgariji dale na voljo po tri patroljne colne. Zahodnoevropska unija je ponudila 10 patroljnih colnov, ki naj bi si jih razdelile Madžarska, Romunija in Bolgarija ter dala na voljo približno 200 mož za pomoč pri policijskih in carinskih operacijah. Madžari so zaskrbljeni zaradi svoje 400.000-članske manjšine v Vojvodini, ki bi utegnili postati zrtve srbskih represalij, medtem ko si Romuni prizadevajo ohraniti tradicionalno dobre odnose s Srbijo. Bolgarija je precej blizu Rusiji, ta pa je vsaj doslej podpirala Zvezne republike Jugoslavije.

Romunski premier Nicolae Vacaroiu je znova poudaril, da se Romunija zeli izogniti konfliktu z Jugoslavijo ob vsem spoštovanju zaostrenih Organizacije Združenih narodov; to je v četrtek zapisala uradna agencija Rompres.

Madžarska, Romunija in Bolgarija so sicer pripravljene izvajati nove sankcije, ceprav s stisnjenimi zobmi zaradi velikih izgub, ki so jih utrpeli zaradi embarga. Zanje zahtevajo tudi kompenzacije.

Promet na Donavi (Telefoto: AP)

ŠVICA / UKREPI PROTI SRBIJI

Sankcije VS OZN bo spoštovala tudi Švica

Še naprej pomoč žrtvam vojne v BiH

BERN - Kot je sinoci izjavil novi zunanji minister Flavio Cotti, je Svica sklenila podpreti odločitev OZN o zaostritvi sankcij proti »ostanku Jugoslavije«, kot tukajšnji tisk imenuje nepriznano ZRJ.

Svica, ki ni članica OZN in je sklepi VS ne obvezujejo, bo prav tako zadržala vse jugoslovanske premoženje, ki ga v švicarskih bankah ni malo, in uvedla ukrepe, kakršne je zapora blagovnega prometa, z izjemo človekoljubne pomoči.

Hkrati je bernska vlada sklenila za zrtve vojne v BiH odobriti nadaljnjo pomoč v višini 25 milijonov švicarskih frankov.

V Svici se zadržuje tudi več kot 70.000 uradno prijavljenih beguncev iz Hrvaske in BiH, za katere je

ZVONE PETEK

vlada pred nekaj dnevi že tretjič podaljšala dovoljenje. Beguncev iz nekdane Jugoslavije je v tej majhni, bogati, a prenaseljeni alpski državi neuradno še nekaj deset tisoč več, kar postavlja Svico med evropskiimi državami, ki so sprejele begunce, na vodilno mesto v Evropi. Tako kot že za časa madžarske krize ali leta 1968 po praski pomladi je Svica tudi tokrat široko odprla vrata za begunce in ostala zvesta svojim načelom mednarodne solidarnosti. Pri tem je bistveno bolj veličodna od Švedske, ki je začela neusmiljeno izselejati zlasti kosovske emigrante.

Nemajhno zacudenje in

popolno protestov je zbudilo kar prevec demokratično ravnanje žüriških oblasti, ki so pred tednom dovolile demonstracije tudi srbski koloniji. Vec kot 200 razjarjenih Srbov je po žüriških ulicah na veliko zgrazanje domačinov demonstriralo za vojno in obsojalo svetovne medije, da so krivi za izkrivljeno sliko Srbije v svetovni javnosti.

Število delavcev in beguncev iz nekdanih jugoslovanskih republik v Svici se je letos povzpelo na vec kot 200.000, kar je za Italijani drugi največji tujski kontingent. Odkar se je na Balkanu začela vojna, pa so se mednacionalna sovraštva prenesla tudi v Svico, kjer imajo delodajalci težave, se zaposlujejo delavce iz različnih balkanskih držav.

Med sankcijami in »praznim stolom« Jugoslavije

V primeru Bosne niso neučinkoviti samo ZN in ES

PRAGA / KEVS

DRAGO FLIS / RADIO SLOVENIJA

Zasedanje komiteja visokih funkcionarjev Kevsa v Pragi, ni resilo bistvenih dilem evropskega procesa glede Jugoslavije. Ena osnovnih nalog, ki jih je Kevsu določila pariška listina, je preprečevanje konfliktov, vendar pa ta doslej se ni preprečil niti poravnal nobenega spora. Pri tem doslej niso bili uspešnejši niti ZN niti ES.

Kljub temu ostaja proces edini vseevropski varnostni sistem, ki mu zveza Nato celo ponuja svoje mirne sile, saj si sam zaenkrat se ne upa ukrepati na območju nekdane Jugoslavije. Kevs bi bil Natu legitimna podlaga za konkretno ukrepanje. Po razpadu varšavskega sporazuma in nekdanih sovjetskih in jugoslovanskih držav namrec ni take vse-

evropske varnostne organizacije, kakršna je Kevs. Proces se je s hitrim vclenjenjem novih evropskih držav prvi odzval realnosti na evropskih tleh. Visoki komite Kevsa nekdano Jugoslavijo obravnava razmeroma pogosto; prva kriza, ki jo je obravnaval, pa je bila slovenska vojna za neodvisnost. Edino v tem primeru se je Kevs pokazal do določene mere učinkovitega. Obravnave drugih kriznih zarišev na območju nekdane Jugoslavije pa niso premo sorazmerne z učinki. Kevsov komite je doslej v glavnem ugotavljal, da za reševanje kriz ne more storiti nič bistvenega ali pa je na krizna območja pošiljal opazoval-

ne skupine za človekove pravice in za nadzor nad izvajanjem sankcij.

Najbolj proces niha glede Bosne, saj formalno se ni izključil Jugoslavije, ampak je njeno članstvo le zamrznil. Politika stalnega »praznega« stola je Kevs v odnosu do Jugoslavije dodatno ohromila. Dileme najnovejšega zasedanja visokega komiteja slikajo večja nesoglasja kot denimo v ZN in ES. Tako so se v Pragi pojavili predlogi o enakem obravnavanju človekovih pravic tako v ZRJ kot tudi na Hraskem in v Izetbegovićevi Bosni. Države, ki so na pol ali popolnoma v vojni, se pomanjkljivo ali pa sploh ne ozirajo na človekove pra-

vice. Toda grška in ruska pobuda v Pragi, ki naj bi izenacili vojskujoče se strani, udarjata mimo temeljnega cilja procesa na Balkanu: s pritiskom na Srbijo zelita zagotoviti, da se bo vojna v Bosni končala, ceprav morda s krhkim premirjem, ki bi ga zagotovilo spoštovanje Vance-Ownovega načrta. Slednji je dobil že nekaj različic. Mednje sodi tudi slovenski, to je Jansev predlog. Po njem naj bi Bosno navpično prepolovili s koridorjem od Jadranskega morja do meje s Hrasko. Koridor in »rumena« območja, v kateri bi se vračali begunci, bi varovalo kar 30 tisoč vojakov mednarodne skupnosti. Vsekakor se bo moral do tega načrta opredeliti tudi Kevs.

BALKAN / MAKEDONSKE TEŽAVE

Tokrat je zobe pokazala Bolgarija

Ker Beograd molči, usoda njegovih mitov in aspiracij ni jasna

ZORAN JELIČIĆ / BEOGRAD

BEOGRAD - Naenkrat je vse, vsaj na prvi pogled, popolnoma drugače, kot je bilo včeraj: uradni predstavniki Grčije in Makedonije napovedujejo, da bodo že do konca tedna oblikovali osnutek sporazuma o miro-ljubnem preseganju medsebojnih razlik; do enakega preobrata je prišlo tudi v turško-grških odnosih, kjer napovedujejo podpisovanje sporazuma o prijateljstvu; makedonske in bolgarske oblasti podpisujejo protokol o sodelovanju, s tem da bolgarska stran, vse ostreje reagira na sleherni makedonsko mednarodno potezo. Uradni Beograd molči, tudi Tirana, od koder se prej niso letele puščice proti Makedoniji.

Kot je bilo videti, je bila Grčija se do včeraj glavna ovira za osamosvojitve Makedonije (ob nekoliko blazji asistenci Srbije), medtem ko je Bolgarija med prvimi priznala novo državo in ves čas poudarjala, da nima ozemeljskih zahtev do Makedonije. Pred zacetkom minulega vikenda je bolgarski predsednik Zeljko Zelev v Washingtonu izjavil, da »Bolgarija utegne terjati pravico do dela ozemlja Grčije in do Nektanje jugoslovanske republike Makedonije«. Značilno je, da makedonski državni vrh od nekdaj vedel, da prava nevarnost prihaja iz Bolgarije, medtem ko je bolgarske ambicije kar nekajkrat odkrito podprl Zagreb.

Mogoče bodo analitični politični dogajanj na Bal-

kanu sodili, da je izgre-d bolgarskega predsednika samo »pogajalska karta« s Clintonovo administracijo. Nobene dileme namrec ni, da je spremenjeni odnos grških oblasti do Makedonije samo del sveznja novih sporazumov, kakor tudi ne, da Grčijo najbolj in predvsem zanimajo odnosi s Turcijo, predvsem »ciprsko vprašanje«.

Pocakati je treba, preden ugotovimo, ali je sedanjimi molk srbskih oblasti v zvezi z dogajanjem okrog Makedonije, posledica ta hip veliko hujših skrbi, ali pa znamenje odrekana zascisti srbstva v Makedoniji (»v Juzni Srbiji«), ki temelji na mitih in na 44.000 Srbih, kolikor jih zdaj živi v Makedoniji. Drugace receno, vprašanje je, ali se bo Beograd naucil lekcije, kakršna prihaja skozi nove makedonsko-grske odnose in iz razkrivanja bolgarske politike, ali pa bo za svoje aspiracije do Makedonije iskal nove zaveznike. V tej drugi različici se zdaj ponuja edino Bolgarija in takšni Bolgariji primerna Hrvaska.

Za ljubitelje prognoz je še najumestnejši nasvet, naj na dogajanje na Balkanu gledajo skozi optiko, ki jo je grškim casopisom ponudil predsednik Kiro Gligorov: Nobene sreče ne bo na tem območju, dokler ne bodo opustili »balkanskih mitov«. Ti so, kot pravi Gligorov, srbski mit o Kosovu in o »nebeskem narodu«, nadalje trditve, da je hrvaska kultura stara 1000 let, da so danasnji Makedonci potomci Aleksandra Makedonskega...

AMERIKA IN BALKAN

Što in en razlog, zakaj Združene države nočejo v Bosno in Hercegovino

Primerjava Bosne z Vietnamom in Kuvajtom ameriškim vojaškim strokovnjakom govori, da je Bosna Vietnam - v njej ne bi bilo mogoče zmagati

Kljub vse ostrejšim groznjam ZN in zahodnoevropskih držav se vedno ni videti, da bi bil kdo pripravljen odločno posredovati v BiH in ceprav so novinarji, del politikov, intelektualci in javnost cedale glasnejši z zahtevami, da mora svet zaustaviti val nasilja na pragu Evrope. Zahtevajo vojaško posredovanje in prihod velikega svetovnega policajca - ZDA, ob tem pa vse preradi pozabljajo, da obstaja vec kot dovolj razlogov, da se Ameri-cani, pa tudi kdo drug, raje

obračajo stran od Balkana in si vsake toliko časa pomirijo vest z novimi groznjami in novo obliko človekoljubnih akcij. Tudi različni vojaški »strokovnjaki« vse preradi ocitajo Amerikanom, nezainteresiranost za Muslimane v BiH, in se pritožujejo, zakaj jim ne pomagajo, kot so pomagali Kuvajtu.

Ko so se Ameri-cani in njihovi zavezniki odpravili v zalivsko vojno, so temeljito pretehtali možnosti in ocenili, da obstaja dovolj utemeljitev za vojaško posredovanje in da je vojna v Zalivu vojna, v ka-

teri lahko zmagajo. Kot so takrat ocenili, da lahko zmagajo, verjetno zdaj ugotavljajo, da na Balkanu ne morejo zmagati. Zakaj, lahko vsaj približno razumemo, ce potegnemo vzporednice med Vietnamom, Zalivom in Balkanom, tremi področji, ki že dalj časa rabijo za primerjavo in argumentiranje posameznih odločitev. V primeru Kuvajta so ameriški vojaški odšli v vojno z namenom, da preženejo iraske enote iz suverene države Kuvajt. V Vietnamu so se borili za ohranitev političnega režima, ki

MARKO KRAUTBERGER

je vladal v delu države. Borili so se proti državljanski vojni, v kateri so se nahajali - ne glede na politično delitev na sever in jug. Podobno je v BiH. S kom in za koga naj bi se tuji vojaški bojevali, če pa so v vojni državljani iste države med seboj, ce se trije narodi bojujejo drug proti drugemu in potem prvi in drugi proti tretjemu in drugi in tretji proti prvemu, potem se vmešajo se bratski narodi, pa najemniki in tako naprej.

Naslednja ovira je konfiguracija terena. V Vietnamu so se spopadali z nasprotnikom v nepreglednih goščavah, kjer jim ni pomagalo niti letalstvo niti oklepne enote - vsaj ne dovolj učinkovito. V Zalivu je prišla v spopadu z Iracani do izraza predvsem tehnološka premoc zaveznikov, saj jim je teren omogočal skoraj neomejeno uporabo vseh mogočih orožij in opreme. V BiH imajo nasprotniki ze precej vojaških izkušenj in ce niso dorasli zahodnim vojakom po izurjenosti in opremljenosti, jih

prekasajo v poznavanju terena, prilagodljivosti življenjskim razmeram na tem področju in po motiviranosti oziroma zaslepljenosti.

Ameriški vojaški vojni na Balkanu prav gotovo niso motivirani, pa tudi številni rezervisti ne, kar narekujejo domače gospodarske razmere. Obenem pa je vprašljiva tudi javna podpora vojaškemu posegu v BiH. V primeru Kuvajta je veliko večjo vlogo odigral strah pred množičnimi posledicami nafte krize, ki je za povprečnega Američana veli-

ko večja katastrofa kot pa nekaj ubitih in posiljenih - pa ceprav velja teh nekaj za nekaj tisoč - v BiH.

Toda kljub vsemu temu bodo ZN morali nekaj storiti. Poiskati bo potrebno kompromis in ce se že ne bodo odločili za vsesplosno vojaško akcijo, je se največ mogoče na je vprašljiva tudi javna podpora vojaškemu posegu v BiH. V primeru Kuvajta je veliko večjo vlogo odigral strah pred množičnimi posledicami nafte krize, ki je za povprečnega Američana veli-

SLOVENIJA IN HRVAŠKA

Dobra volja je stvari že premaknila z mrtve točke

Zunanje ministrstvo pripravilo številne predloge, kako konkretno urediti odnose s sosedo

LJUBLJANA - Hrvaski ultimatum Sloveniji, da mora pristati na njihov predlog meddržavne meje v Piranskem zalivu, sicer bodo za razsodnika poklicali mednarodne ustanove, dokazuje, da se kljub »mirovnemu dogovoru« ministrov za zunanje zadeve Peterleta in Skrabalja na Otokcu odnosi se vedno zaostrujejo. Slovenija se po mnenju virov, ki so blizu zunanjemu

ministrstvu, ves čas zaveda objektivno drugačnih razmer, v katerih se je znašla Hrvaska po osamosvojitvi, in temu primerno tudi vodi strpno politiko, vendar to ne preprečuje sporov, incidentov, medijskega prekanja in politizacije odnosov. Pri tem ne gre le za spore okrog meje, ti

so pač medijsko najbolj odmevni, ampak za cel kup problemov, ki ne obetajo skorajšnjih dobrih sosedskih odnosov, ki bi koristili obema državam. Slovenija je lani po nekaterih podatkih pripravila kar 45 različnih pobud in osnutkov sporazumov, ki pa jih Hrvaska obravnava zelo počasi, ta

ko da se vedno niso rešeni pravni status pocičnih domov, odškodninski zahtevki nasih državljanov, neredno placevanje dobavljene električne energije, postopki za registracijo slovenskih podjetij na Hrvaškem in visoko obdavčenje slovenskega premoženja, ce nastejemo le nekatera odprta vprašanja.

Kot je slišati v krogih blizu slovenskemu zunanjemu ministrstvu, so njihove ustrezne službe pripravile natančen popis odnosov med državama z vsemi potrebnimi številkami in podatki, kar naj bi bilo hkrati tudi gradivo za današnjo sejo vlade. Težko je napovedovati, ali to pomeni novo poglavje v odnosih med mladima državama, vsekakor pa gradivo dokazuje, da se namerava Slovenija tega problema lotevati izključno na strokovni osnovi brez nepotrebnega politiziranja. V gradivu na splošno prevladuje bolj optimistična ocena, kot sicer sodi javno mnenje; odnosi med državama se premikajo z mrtve točke in ozračje je bolj konstruktivno. Strokovne službe ocenjujejo, da se Hrvaska zaveda, da ji sedanja togost in nekooperativnost škodita pri mednarodnem ugledu v

Evropi, posledice pa se kažejo tudi v njihovem vse slabšem gospodarskem položaju. Zaradi vse večjega pritiska italijanskih skrajnih nacionalističnih krogov je začela Hrvaska tudi vse bolj odločno zahtevati cimeprejšnjo določitev državne meje s Slovenijo.

Sodec po teh resda neuradnih podatkih, smotik pred uskladitvijo sporazuma o obmejnem sporazumu in sodelovanju, razen dveh so določenih tudi vsi mejni prehodi za cestni in železniški promet. Napredovalo je usklajevanje sporazuma o skupni mejni kontroli v železniškem prometu. V zaključni fazi je sporazum o sodelovanju pri zatiranju kriminalitete, boju proti mamilom in terorizmu, obe notranji ministri pa sta se dogovorili tudi o vračanju oseb na skupni meji. Sprejet je bil tudi dogovor o uporabi zračnega prostora, hrvaško elektrogospodarstvo je končno začelo odplačevati svoj dolg jedrski elektrarni v Krškem, v ozračju visoke stopnje usklajenosti pa so tudi priprave za sprejem konvencij o socialni varnosti, zaposlovanju, pokojninskem in invalidskem zavarovanju, nemoteno pa potekata tudi placilni

promet in blagovna menjava. V gradivu zunanjege ministva je tudi operativni nacrt, kako presecc nekatere najbolj vroce meddržavne spore. Tako kaže, da je usoda Trdinovega vrha že določena, saj geodetske ugotovitve dokazujejo, da je na hrvaški strani, v katastrski občini Sekulići. Slovenija je pripravljena dosledno upoštevati kriterij katastrskih občin, seveda pa naj se tega kriterija drži tudi hrvaška stran. Slovensko obrambno ministrstvo naj demonтира naprave in zapusti objekt na Trdinovem vrhu, ki naj postane demilitarizirano območje, hkrati pa naj se Hrvatje umaknejo z mejnega prehoda Dragonja na svoje ozemlje. Podobno se bodo tudi slovenski mejni organi umaknili za mejno crto.

Eden ključnih problemov med državama je podružnica Ljubljanske banke v Zagrebu in njene obveznosti do deviznih varčevalcev. Z meddržavnim sporazumom naj bi zagotovili izpolnjevanje obveznosti v enakih rokih kot veljajo za hrvaške banke. Problem deviznih dolgov naj bi se reševal v okviru sukcesije z nekdanjo skupno Narodno banko Jugoslavije, terjatve zagrebske podružnice Ljubljanske banke pa lahko prevzame Hrvaska. Slovenske zavarovalnice na

Kolikšna odškodnina za ulovljene ribe? (Foto: Srđan Živilović/TRIO)

Hrvaškem zaradi pravnih ovir ne morejo normalno poslovati, kar jim že povzroča veliko denarno škodo, čeprav je Slovenija omogočila ustrezno preoblikovanje nekdanje zavarovalnice Croatia v Slovenico z vsemi potrebnimi dovoljenji. Predlagani so povračilni ukrepi: ce Triglav ne bo dobil soglasja, naj ga odvzamejo Slovenici. Slovenija namerava imenovati strokovno skupino, ki bo tekoče spremljala urejanje položaja slovenske lastnine na Hrvaškem in sodelovala pri oblikovanju ustreznega sporazuma, pri čemer naj slovenska stran zahteva tudi takojšnjo predložitve obljube

bljenega osnutka tega sporazuma. Slovenija je že predlagala uskladitev količine in odškodnine za ulovljene ribe, zato naj pristojni podpisajo sporazum. Ce se Hrvaska ne bo strinjala s slovenskimi predlogi, naj bi odstopili od sporazuma.

Glede jedrske elektrarne v Krškem je treba preučiti upravičenost hrvaške do sedanjega deleža pri električni energiji in upoštevati tudi tekoče stroške obratovanja in zapiranja. Državi morata podpisati tudi sporazum o dolgoročni povezanosti nacrtovane gradnje hitrih cest v Sloveniji in na Hrvaškem, podobno velja tudi za razvoj hitre žele-

znice ter postne komunikacije. Tezave v zvezi s sporno hidroelektrarno na reki Cabranki naj rešuje posebna komisija, ki bo urejala tudi sodelovanje med državama pri varstvu okolja in urejanju prostora. Ministrstvo za finance in zunanje ministrstvo Slovenije naj s pooblastilom vlade skleneta dogovor s Hrvaško o razdelitvi finančnih in drugih obveznosti, ki jih predvidevajo Osimski sporazumi. Državi naj se tudi konkretno dogovorita o razdelitvi placila odškodnine za premoženje optantov in glede položaja italijanske manjšine, ki je zdaj razdeljena med dve državi.

S strokovnostjo in argumenti do usklajene mejne črte (Foto: Zdravko Primožič/TRIO)

PRED PRVIM ZASEDANJEM PREISKOVALNE KOMISIJE

Udbo-mafija ali Visa kot politična policija?

Člani komisije se bodo seznanili z dokumentacijo Visa

LJUBLJANA - Preiskovalna komisija, ki bo raziskovala povezanost slovenske politike s primerom Hit, bo danes prvič zasedala. Za začetek naj bi se člani seznanili s 1500 stranimi dokumentacije Varnostno-informativne službe o primeru Hit, ki jo je v petek Miha Brejc izročil Bučarjevi komisiji za nadzor nad delom Visa. Celoten dosje je sicer shranjen v posebni blagajni v parlamentu, v katero so včeraj vgradili alarmne naprave. Ker je bila dokumentacija od petka do danes v nezavarovanem sefu v eni od soban parlamenta, v katero »bi lahko vstopil vsak nekoletko bolj izurjen operativec varnostne službe«, je Marjan Podobnik na včerajšnji tiskovni konferenci zahteval, naj se »opredeli, kdo je odgovoren za zasedo dosjeja«. Podobnik sicer meni, da niso izključeni poskusi nekaterih, da bi ovirali ali zavlačevali delo komisije, zato bo zahteval, naj komisija deluje stalno in praviloma javno.

Republiški javni tožilec Anton Drobnič je včeraj potrdil, da je od vlade prejel poročilo ministrske trojice o delovanju Visa v minulih dveh letih. Dejal je, da gradivo nosi oznako »državna skrivnost«, ter da zato ne more in ne želi komentirati njegove vsebine. Vsekakor bo tožilstvo zadevo temeljito preučilo in sele na tej osnovi morebiti zahtevalo najprej dodatna poročila pristojnih organov, oziroma ugotavljalo, ali je mogoca na podlagi teh papirjev utemeljeno sumiti, da gre za določena kazniva dejanja.(I.M.)

TANJA STARIC

O avtenticnosti dokumentov Podobnik ne dvomi, pač pa se o tem, kaj je bilo v dveh mesecih dosjeju Hit mogoca »dodati« ali »odvzeti«, sprasujejo številni drugi parlamentarci. Ker je izsledke, zapisane v dokumentih, mogoca preveriti, bo komisija verjetno na pogovore povabila tudi pristojne Visove operative.

Ta trenutek seveda še ni jasno, ali bo preiskava lahko razkrila pravo vsebino afere, ki se se vedno deli v dve nasprotujoči si zgodbi.

Rekonstrukcija izjav, ki prihajajo iz krogov nekdanjega vodstva Visa, kaže na zelo preprosto povedano - obstoj nekakšne »udbomafije« v Sloveniji, ki naj bi se na novo organizirala po letu 1990 in ki naj bi spomocno starih zvez v politiki in gospodarstvu ter denarja, skritega v tujini, obvladovala pomemben segment oblasti. Miha Brejc naj bi državni vrh ustno obveščal oziroma opozarjal na obstoj tovrstne »paralelne oblasti«, vendar brez uspeha. Tako naj bi posamezniki, vpleteni v vse mogoce nečedne posle, zasedli tudi zelo pomembne položaje v državi. Prav zato naj bi bil tudi odstavljen Miha Brejc. Pismo Romana Jegliča, ki je »zakrivilo« zamenjavo Brejca, naj bi nastalo med odsotnostjo Janeza Drnovskega. Predsednik vlade naj bi bil »zaveden« in naj bi se na podlagi napacnih informacij odločil za spremembo v vrhu Visa. Brejc naj bi dokumente o Hitu skrival zato, ker naj bi bili »kompromitirani posamezniki« v vseh državnih institucijah.

Druga zgodba posredno

izhaja iz poročila trilanske komisije - Visa naj bi bil v času Bavarja in Brejca zlorabljen tudi v politične namene. Posebne operative metode (prisluškovanje ...) naj bi uporabljali proti političnim nasprotnikom (LDS) in celo proti nekaterim takratnim najvišjim državnim funkcionarjem. Ce bi Visa odkril vpletenost politikov v nezakonite posle, bi moral Brejc o tem obvestiti pristojne ustanove - ce ni zaupal predsedniku, vladi in parlamentu, bi dokumentacijo lahko izročil ustavnemu sodišču ali javnemu tožilcu. V nobenem primeru ne bi smel ravnati, kot da je Visa njegovo zasebno podjetje in skrivati ali uničevati pomembnih poročil. Poleg tega

ga ni nobenih dokazov, da je dokumentacijo zares nameraval izročiti komisiji za nadzor nad delom Visa, ki navsezadnje obstaja že dva meseca. Ostaja torej sum, da bi izsledke službe uporabil(i) za politične namene.

Kakorkoli že - komisiji in sodstvo ne bodo imeli lahkega dela. Vlada pa je na trditve, da Brejc formalno nikoli bil razrešen, včeraj odgovorila, da je bil Visa kot vladna služba ustanovljen z uveljavitvijo zakona o vladi 17. januarja in da vlada nikoli ni imenovala Mihe Brejca za direktorja te službe, torej ga zato tudi ni razrešila. Brejc je se vedno podsekretar in za to tudi dobiva plačo, kajti le tako so lahko ugodili njegovi želji, da se jeseni vrne na univerzo.

DANILO KOVAČIČ O AFERI HIT PRED DRŽAVNIM SVETOM

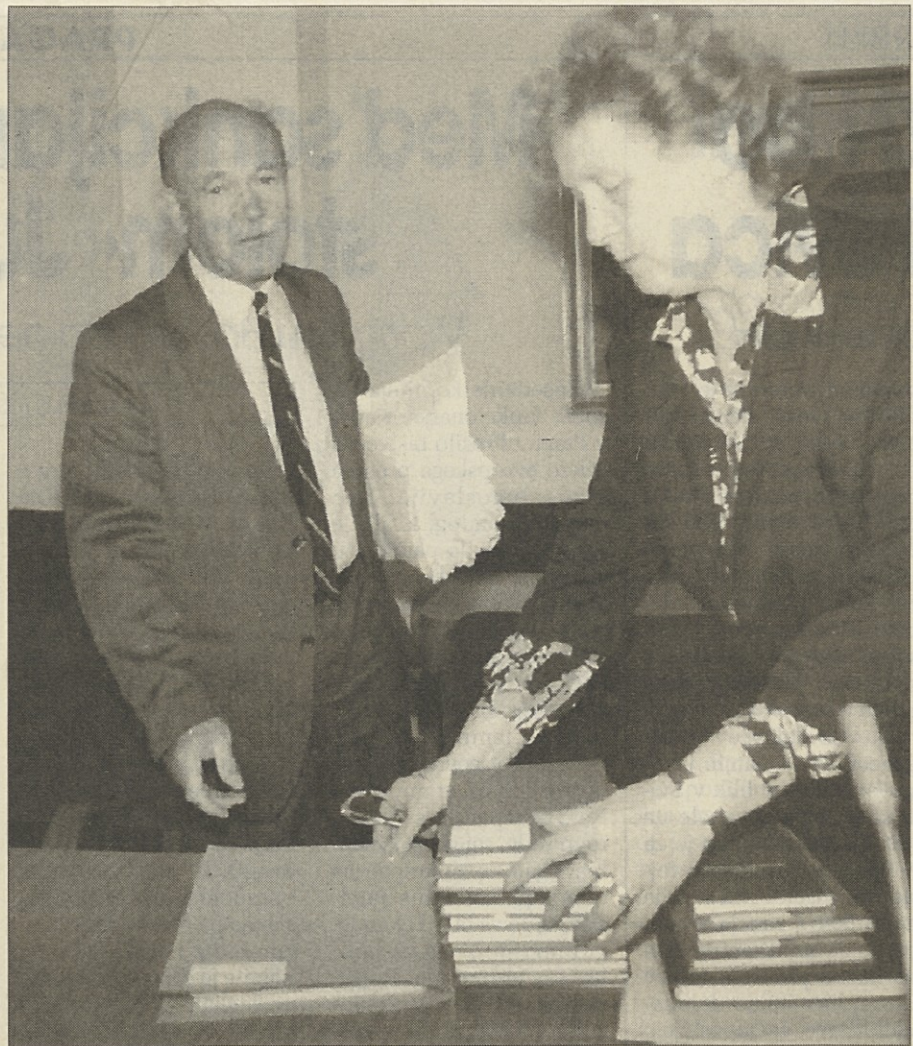
Gonja proti HIT-u, to je podjetju, ki ga vodim, od ustanovitve pred desetimi leti, in proti meni osebno, me je prisilila, da spregovorim pred Državnim svetom in vam na kratko predstavim celotno problematiko.

Problemi, ki se v javnosti povezujejo s HIT-om, so naslednji:

1. »Divje lastninjenje«
2. Prikazovanje HIT-ovega igralništva kot kriminalne dejavnosti
3. Vpletanje HIT-a v politična dogajanja, vključno z namigi, da je bistveno vplival na volitve.

V zvezi s tem želim poudariti naslednje:

1. Najbrž ni treba posebej poudarjati, da smo v naši družbi konec osemdesetih let ugotovili, da družbena lastnina ne omogoca nor-

Kaj se skriva na 1500 straneh Visove dokumentacije? (Foto: Aleš Pavletič/TRIO)

malnega razvoja in da je potrebno cimprej preiti v tržno gospodarstvo. Izvedli smo dokapitalizacijo podjetja in na podlagi zbranega kapitala zaposlenih spremenili status podjetja v podjetje v mešani lastnini. Pri tem smo se držali vseh veljavnih predpisov. Pri delitvi dela dobička, ki je pripadal zaposlenim, so bili udeleženi vsi delavci HIT-a v razmerju s prejetimi plačami. Družbena kapitala nisimo zmanjšali, delili smo le novoustvarjeno vrednost, ki zaradi našega dobrega poslovanja iz leta v leto narašča.

2. V igralništvu je zelo pomembno pridobivanje in kreditiranje igralniških gostov, ki mora biti organizirano ločeno od izvajanja iger na srečo. V HIT-ovih igralnicah izvajajo to dejavnost tu-

je pravne osebe, tako kot v večini večjih igralnic pri nas in v svetu. V HIT-u smo zeleli organizirati ta del poslovanja bolj pregledno, zato smo razvili svoj model, ki nam zagotavlja točne podatke o strankah, ki pri nas igrajo na kredit, in točne zneske terjatev od njih. O tem načinu poslovanja sem se večkrat posvetoval s pristojnimi organi, da bi skupaj prepričali morebitne nepravilnosti. Kljub njihovim zahtevam je dana samo HIT-u. Poudarim naj, da bi pobiranje tega davka zahtevalo povsem drugačno organizacijo poslovanja v igralnicah in oblikovanje drugačnih pravil za izvajanje iger. Tako spremenjene igre za igralce ne bi bile več privlačne in bi bili zato prisiljeni igralnice zapreti. Čeprav je Ministrstvo za finance izdalo mnenje, ki je strokovno utemeljeno in iz katerega izhaja, da se tega davka v

V poslovanje igralništva v HIT-u se je vključila tudi SDK s samovoljno in nerazumljivo zahtevo po pobiranju davka, ki naj bi ga od dobitkov plačevali igralci. Takega davka ne pobirajo v nobeni igralnici na svetu in ga doslej niso pobirali v nobeni igralnici v Sloveniji. Zahteva po pobiranju davka od dobitkov je dana samo HIT-u. Poudarim naj, da bi pobiranje tega davka zahtevalo povsem drugačno organizacijo poslovanja v igralnicah in oblikovanje drugačnih pravil za izvajanje iger. Tako spremenjene igre za igralce ne bi bile več privlačne in bi bili zato prisiljeni igralnice zapreti. Čeprav je Ministrstvo za finance izdalo mnenje, ki je strokovno utemeljeno in iz katerega izhaja, da se tega davka v

igralnicah ne pobira, pa SDK vztraja pri obračunu tega. Ne morem si kaj, da ne bi pomislil na končni cilj take zahteve, ki je usmerjena v zrušenje HIT-a.

3. HIT mediji vztrajno povezujejo s politiki in strankami. Podtikajo nam celo, da naj bi s financiranjem predvolilnih kampanj strank bistveno vplivali na izid volitev. HIT takih namenov ni imel. HIT pozdravlja demokratizacijo v naši družbi in ni njegov interes motiti demokratične procese, zato se v predvolilno kampanjo ni vključeval. HIT namenja velik del svojih sredstev donatorstvu in sponzorstvu kulture, zdravstva, solstva, sporta in ureditve komunalne infrastrukture v krajinskih skupnostih.

Danilo Kovacic

ZAKULISJE PROSLAVE / ŠKANDALI

Oktet brigade Moris je pel v klet...

Zakaj na proslavi ob 27. aprilu ni bilo obrambnega ministrstva?

IVANKA MIHELČIČ

LJUBLJANA - V Sloveniji očitno zadnje case niti proslava državnega praznika, ki ga navsezadnje določa celo zakon, ne more miniti brez skandalov in skandalčkov. Gre, kajpada, za 27. april, ki ga (zaradi dolgih in zlatih) »belo« - »rdecih« polemik) že nekaj časa ne proslavljamo več kot praznik Osvobodilne fronte, temveč in predvsem kot dan upora.

Osrednja proslava v pocatitve tega pomembnega zgodovinskega mejnika je letos potekala, kot smo že poročali, v Gallusovi dvorani ljubljanskega Cankarjevega doma, pripravili pa naj bi jo predstavniki ministrstev za kulturo, notranje zadeve in obrambo. Ob koncu pa se je izkazalo, da obrambno ministrstvo s to »proslavo ni hotelo imeti nič«, kot pravijo eni, oziroma da je zavrnilo sodelovanje, ker ni bilo zastopano pri pripravi scenarija, kot pravijo drugi. Prispevali pa naj bi delno s kritjem stroškov za najem dvorane, predvsem pa z nastopom pevskega okteta brigade Moris v samem programu.

Vsa neljuba zadeva se je končala tako, da so mladi morisovci na prireditve sicer priokrali, na oder pa niso imeli, ker za to niso imeli ustreznega dovoljenja obrambnega ministrstva. Zaman je bil ob tem ves trud organizatorjev prireditve,

vključno s predsednikom borbevske zveze Ivanom Dolničarjem, da bi prisli do tega (pre) potrebnega dovoljenja. Telefoni so pač ostali gluhi, odgovora na poslani telefaks pa tudi ni bilo. Tako se je zgodilo, da je oktet brigade Moris sicer prepeval, a le v kletnih prostorih Cankarjevega doma ...

Zgodba menda ima tudi glavo. Pobudnik proslave, ki je bila letos vendarle precej drugačna, ali natančneje, kot je zapisal novinarski kolega, predvsem zelo sproščena in nadvse nekonvencionalna, je bila Zveza borcev NOV Slovenije, organizator pa ministrstvo za kulturo, ki je privabilo k sodelovanju se policijo in obrambo. Pri celi zadevi pa je prišlo do nesporazuma, saj identitete navzocih članov pripravljalnega odbora posebej niso preverjali, clovek, za katerega so ves čas mislili, da zastopa obrambno ministrstvo, pa je v bistvu zastopal policijo. Nespretnosti in nesporazumov je torej bilo kar precej, dobre volje (vsaj nekaterih) pa očitno zelo malo, čeprav je tudi to mogoca obrniti na glavo in reci, da je obrambno ministrstvo le na svoj način zaznamovalo 27. april - pač z »uporom« proti soorganizaciji in sodelovanju na osrednji proslavi ob letosnjem dnevu upora.

DUNAJ / PREDSTAVITEV

"Poti do manjšin"

Knjiga za orientacijo

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Včeraj je bila v polni slavnosti dvorani dunajskega rotovža predstavljena knjiga "Poti do manjšin v Avstriji - orientacijska knjiga".

Izdala so jo "Iniciativa za manjšinsko leto", Dunajski integracijski sklad in Centralna manjšinska redakcija, izdajo pa je podprlo avstrijsko ministrstvo za solstvo in umetnost. Častni pokrovitelj prezentacije knjige

z obsirnim literarnim in glasbenim programom, pri katerem so bili predstavljeni umetniki iz vrst vseh avstrijskih manjšin, je bil dunajski župan Helmut Zilk.

Na prireditvi je spregovoril predsednik dunajskega mestnega sveta Kurt Scholz, ki je predvsem izpostavil multikulturno zgodovinsko in duhovno pokrelo metropole Dunaja.

Knjiga sama je neke vrste avstrijski manjšinski "Who is who", saj daje zelo obsežen pregled nad bolj ali manj vsemi manjšinskimi infrastrukturami, zaceto pri kulturnih organizacijah in društvih preko glasbenih ansamblov in zborov, politike, založništva vse tja do uradnih servisnih ustanov in njihovih kontaktnih osebnosti.

Namen nove orientacijske knjige je, zainteresirani avstrijski publiki in zlasti kulturnim organizatorjem ali politično zainteresiranim krožkom omogočiti lažji stik z manjšinami in njihovimi institucijami v Avstriji.

Knjigo, ki je tudi velikega pomena za mednarodno promocijo manjšin, bomo se podrobneje predstavili.

AVSTRIJA / AUA

Zdaj uradni pogovori z "Lufthansa"

Zasedal nadzorni odbor

DUNAJ - Bodočnost avstrijske letalske družbe AUA je bila spet v središču včerajšnje izredne seje nadzornega sveta. V ospredju so kajpada spet pogajanja o načrtovani kooperaciji in združitvi s Swissair, KLM in SAS. Za to rešitev se predvsem poteguje direktor predstava AUA Bammer.

Ker pa je na zadnjem zasedanju nadzornega sveta sredi aprila glede tega nacra prislo tako do protestov nastavljenec kot tudi do razhajanj v samem nadzornem svetu, je včeraj tekla beseda tudi o možnih drugih kooperacijskih alternativah. Konkretno gre za možno sodelovanje z japonsko linijo ANA ki je že z osmimi odstotki udeležena pri AUA, z avstrijsko družbo pa sodeluje na daljnem vzhodnem tržišču.

Prednosti izgradnje sodelovanja z ANA v Evropi so danes predvsem zaradi tega, ker japonska družba - v razliki do potencialnih evropskih partnerjev - ni direktni konkurent AUA.

Tudi vprašanje sodelovanja z nemško Lufthanso je bilo obravnavano. Hkrati je bil ostro kritiziran

clan nadzornega sveta Mara, ki je pred tedni na lastno pest začel pogovore z Lufthanso, vodstvo družbe pa je sele naknadno informiral Razen z Japonci AUA zdaj misli voditi pogovore o kooperacijskih možnostih tudi z Air France, izključeno pa ni niti sodelovanje z letalsko družbo avstrijskega privatnega konkurenta Nikija Laude, je se spet sejo napovedal Herbert Bammer. Najkonkretniji rezultat včerajšnjega zasedanja nadzornega sveta je nato bil - poleg pretresa omenjenih opcij - sklep o začetku uradnih pogovorov o kooperaciji z Lufthanso.

Ne le izgube, temveč predvsem več tednov trajajoče razprave in prepri o bodočnosti avstrijske nacionalne letalske družbe naj bi bili krivi za padec tečaja AUA na dunajski borzi. Vrednost družbinih papirjev je padla pod polovico zacete vrednosti in je dosegla do zdaj najnižjo vrednost. K temu je pripomogla tudi politizacija vprašanja bodočnosti podjetja, kritizirajo dunajski gospodarski komentatorji.

AVSTRIJA / KRIZNI VRH

Kako iz krize v gospodarstvu?

Širok posvet zveznega kanclerja

IGOR SCHELLANDER/IVAN LUKAN

DUNAJ - S signalom za avstrijsko gospodarstvo, toda brez posebnih rezultatov se je včeraj končalo krizno zasedanje v uradu zveznega kanclerja na Dunaju. Franz Vranitzky, vicekancler in predsednik ljudske stranke Erhard Busek, finančni minister Ferdinand Lacina, minister za gospodarstvo Wolfgang Schüssel, minister za socialna vprašanja Hesoun ter deželni glavar Ratzenböck in dunajski finančni svetnik za finance Mayr kot govornika zveznih dežel so se na pobudo kanclerja sestali na posebnem sestanku, na katerem naj bi obravnavali možne izhode iz trenutne gospodarske krize.

V središču razprave sta bila kanclerjev predlog o večji udeležbi zveznih dežel pri investicijah za gospodarstvo (Busek je s tem v zvezi govoril o 20 do 25 milijard silingov), pri čemur je Vranitzky se izpostavil, da ne gre, da bi samo zveza s svojimi sredstvi skrbela za sanacijo in oživljanje gospodarstva in konjunktura. Tudi zvezne dezele, ki so letos sele od zveze prejele sedem milijard silingov preko finančne poravnave, naj bi v enaki meri sodelovale

pri gospodarskih ukrepih in subvencijah. Kljub temu je zagotovil, da bo zveza prispevala dodatnih 11 milijard silingov iz tako imenovanega "družinskega paketa".

Drugo sporno vprašanje je načrtovana druga stopnja davčne reforme, ki naj bi - po nacrtu vladne koalicije - postala veljavna z začetkom naslednjega leta. Predstavniki zveznih dežel in zlasti dunajski finančni referent Hans Mayer so predlagali odlog te reforme zaradi trenutnih gospodarskih težav. Finančni minister Lacina in vlada pa vztrajajo pri tem, da mora biti davčna reforma uvedena s 1. januarjem 1994, ne glede na to, da bo država pod crto imela manj davčnih dohodkov. Busek in Vranitzky sta se istocasno izrekla proti ukrepom na račun davkoplacevalcev.

Hkrati pa obstajajo tudi glasna - in dokaj osporavana - razmišljanja finančnega ministra o dodatnem obdavčevanju 13. in 14. place, kar bi mu v državni blagajni zagotovilo dodatnih 6 milijard silingov. Lacina pri tem izhaja iz tega, da nad 90 odstotkov Avstrijcev od tega ne bi bilo prizadetih, se pravi da bi obdavčenje prizadelo v prvi vrsti ljudi z večjim dohodkom. Namen davčne reforme je razbremenitev in enakomerna razdelitev davčnega bremena, poudarja Lacina. 1989 so delojemalci plačali 88 milijard silingov davkov, za letos pa ministrstvo racuna z davčnimi dohodki v višini 141 milijard silingov. Kancler Vranitzky tozadevno izpostavlja, da bodo davčne olajšave pri načrtovani reformi v prid tako delojemalcem kot delodajalcem.

Konkretnih rezultatov včerajšnji, dve uri in pol trajajoči vrh v uradu zveznega kanclerja ni prinesel. Vranitzky in Busek sta - kot že nekajkrat poprej - izpostavila pripravljenost vlade k gospodarsko-pospesovalnim ukrepom. Ustvarjene naj bi bile dodatne spodbude in olajšave za investicije. Javni sektor bo v večji meri skusal pomagati gradbenemu gospodarstvu z narocili. S posebnimi ukrepi in podporami vlada hoče pomagati avstrijskemu izvoznemu gospodarstvu, ki ima zdaj posebej teza-ve zaradi valutnih sprememb v mnogih evropskih državah.

NOVICE

Sodna obravnava proti učitelju zaradi suma oživljanja nacizma

CELOVEC - V koroskem glavnem mestu se je včeraj začela sodna obravnava proti učitelju Ottu Schatzmayerju. Pedagog, ki poučuje na glavni soli v Trgu, je obtožen neonacistične dejavnosti. Obtožnica mu med drugim očita, da je v pouku hvalil Hitlerja in tajil obstoj koncentracijskih taborisc v času Hitlerjeve strahovlade. Nadalje je Schatzmayer obtožen nasilnega dejanja proti uradni osebi, ko se je pred letom dni udeležil demonstracije za izpuustitev aktivista iz kroga avstrijskih neonacistov.

330 milijonov silingov za 600 novih družinskih stanovanj

CELOVEC - Sosvet za pospeševanje stanovanjske gradnje je na svoji zadnji seji odbori 330 milijonov silingov za gradnjo 600 novih družinskih stanovanj na Koroskem. Pristojni referent Herbert Schiller je s tem v zvezi poudaril, da sklep hkrati pomeni pomemben impulz za korosko gradno gospodarstvo, saj gre za investicijo v obsegu skoraj 700 milijonov silingov. Sklep sosveta je bil zadnji pod vostvom Schillerja, saj bo ta referat prevzel novi deželni svetnik Adam Unterrieder, ki v prvi polovici maja namesto Maxa Rauscherja vstopil v kolegij koroske deželne vlade. Schiller je se naznanil, da bo dežela Koroska v naslednjih dveh letih podprla gradnjo nad 5800 novih stanovanj. Dotacija dezele naj bi znašala skoraj štiri milijarde silingov.

ES - za obmejne regije poseben pospeševalni program

CELOVEC - Jenns Gabbe, referent Delovne skupnosti za obmejne regije v Evropski skupnosti, je na predavanju v Celovcu poudaril, da so v Evropski skupnosti na razpolago posebna pospeševalna sredstva za obmejne regije. S tem v zvezi je dejal, da morajo dezele že zdaj postati v tej smeri aktivne ter da bodo morale se letos predložiti pristojnim organom v Evropski skupnosti globalne koncepte, ki lahko presežejo tudi državne meje. Gabbe se je s tem v zvezi izrekel tudi za krepitev delovne skupnosti Alpe-Jadran.

Duty free-shop - blokada mejnih prehodov?

CELOVEC - Kot poroca tiskovna služba trgovske zbornice za Korosko, koroski trafikanti se naprej odločno zahtevajo zaprtje slovenskih brezcarinskih prodajalnic ob avstrijsko-slovenski meji. Če avstrijska politika ne bo sklenila ustreznih ukrepov, potem bi naslednji korak lahko bila blokada mejnih prehodov s Slovenije, je zapisano v tiskovni izjavi avstrijskih trafikantov. Hkrati izražajo trafikanti svojo ogorčenost zaradi karzdranja ministra za zdravstvo Ausserwinklerja, ki se je ob njihovem "akcijskem dnevu" udeležil sportne prireditve v tujini, namesto da bi se sestel z delegacijo avstrijskih trafikantov.

Politiki naj več storijo za narodnostne skupnosti

ZELEZNO - Poslanka Zelene alternative v avstrijskem parlamentu Terezija Stojšic v tiskovni izjavi kritizira zadržanje visokih zveznih in dezelnih politikov napram avstrijskim manjšinam, predvsem gradiscanskim Hrvatom. Zelena poslanka s tem v zvezi-ostro kritizira dezelne politike vseh strank na Gradiscanskem, ki da so se premalo prizadevali glede vprašanja financiranja dejavnosti gradiscanskih Hrvatov. "Medtem, ko so koroski Slovenci v letu 1992 bili delezni zvezne podpore v višini skoraj 22 milijonov silingov, je za gradiscanske Hrvate bilo na razpolago samo 3, 8 milijona silingov, ugotavlja Stojšiceva.

Brazilska delegacija obiskala Dvojezično TAK

CELOVEC - Prejšnji teden je celovsko Dvojezično trgovsko akademijo obiskala večja gospodarska delegacija iz Brazilije. V njej so bili predstavniki raznih gospodarskih področij, ki so zainteresirane za kadre, usposobljene dvojezične. V brazilski delegaciji je bil tudi slovenski rojak Stefan Bogdan Salej, ki trenutno opravlja funkcijo poslujočega predsednika trgovinske zbornice v brazilski zvezni državi Minas Gerais. Predstavniki te zvezne države so novembra lani obiskali Dvojezično trgovsko akademijo v Celovcu ter se z vodstvom sole (ravnateljica Maja Amrus-Hoja) in avstrijskimi solskimi oblastmi domenili za sodelovanje pri ustanavljanju dvojezične trgovske akademije v tej brazilski zvezni državi. Medtem je bila tudi že ustanovljena delovna skupina.

AVSTRIJA

"Forum proti Evropski skupnosti"

DUNAJ - Zacetek tedna je bil v avstrijskem glavnem mestu predstavljen javnosti novo ustanovljeni "Forum proti ES".

Bivša voditeljica avstrijskih Zeleznih, Freda Meissner-Blau (pred leti se je ze umaknila iz aktivne politike), hoče skupaj z vrsto univerzitetnih profesorjev (med drugim zgodovinarjem Jagschitzom, biologom Riedlom in publicistom Fabrisom) izpostaviti avstrijske vrednote, ki so ustavljene od 50-ih in 60-ih let dalje: neodvisnost, prednost male države, demokracijo in nevtralnost.

Varnost Avstrije ostaja večja pri ohranitvi nevtralnosti, kot pa ob pristopu novi vojski zvezi, je eden izmed argumentov - Evropske skupnosti ni mogoče reformirati, se glasi drugi.

"Forum proti Evropski skupnosti" avstrijski avstrijski zvezni vladi očitava enostransko informacijsko politiko in zahteva javna sredstva za informacijsko delo nasprotnikov Evropske skupnosti.

Novo ustanovljeni forum je tudi ze napovedal, da bo v zvezi z avstrijskimi stremljenji po pristopi k Evropski skupnosti izdelal in predložil druge alternative.

Državna sekretarka za integracijo v Evropsko skupnost, Brigitte Ederer, pa je nastop "Foruma proti ES" označila kot mračno ustvarjanje panike. (I.S.)

MEJA / POSLEDICE EMBRARGA PROTI ZRJ

Težave z vozači in svinjami...

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Zaostreni embargo proti Srbiji in preostali Jugoslaviji, ki je postal veljaven v torek tega tedna, dalje skrbi za preglavice pri avstrijski carini.

Kako nadzorovati 50.000 Srbov, Bosancev in Hrvatov, ki se tedensko vozijo iz Avstrije domov in se po vikendu spet vračajo?

Možne so le poizkusne kontrole in izbirne poizvedbe, dejansko pa je nemogoče nadzorovati na osnovi embarga prepovedanega prevažanja raznovrstne robe.

Tocne kontrole pro-

ti vikendskim tiho-tapstvom bi imele za posledico zastoj prometa na mejah, zlasti na madžarskih, kar ne bi naletelo na razumevanje (vzhodno-) avstrijskih izletnikov in potnikov, ki ob sobotah in nedeljah navajajo na Madžarsko.

Avstrijski carinski organi zadaj opazajo, da se stevilo teden-skih vozačev v bivšo Jugoslavijo veča. Medtem ko je lani v aprilu ob vikendih bilo belezenih le okoli 150 avtobusov, se jih zdaj vsak konec tedna odpravlja nad 200 na pot v Srbijo, Bosno ali Hrvasko. Za to na-

rascajoce stvelilo potnikov imajo avstrijski cariniki se posebno razlago: mnogi izmed potnikov naj bi odhajali za vikend na fronto.

Kot nagrado naj bi priložnosti borci dobivali svinjske polovice ali kar cela praseti, ki jih nato skušajo pripeljati v Avstrijo.

Kakorkoli ze. Res je, da se na avstrijsko-madžarskem mejnem prehodu pri gradiscanskem Nickelsdorfu (preko njega se pelje 90 % v Jugoslavijo namenjenih avtobusov) kopicijo tone zaplenjenega svinjskega mesa.

AVSTRIJA / AFERA NORICUM

Kritične besede sodnikov na sporne izjave predsednika parlamenta Heinza Fischerja

Kritika zajela tudi zveznega kanclerja Vranitzkega

IVAN LUKAN / IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Tudi Združenje avstrijskih sodnikov ostro kritizira vodilne socialdemokratske politike in njihove izjave v zvezi s sodnijskim razčiščevanjem afeze Noricum.

Predsednik državnega parlamenta Heinz Fischer se je pretekli teden sam ponudil sodnicu kot prica ter skusal razbremeniti očitke proti bivšemu kanclerju Sinowatzu, notranjemu ministru Blechi in takratnemu zunanjemu ministru Gratzu, ki so zdaj obtoženi zaradi zamegljevanja ilegalne prodaje avstrijskega orožja Iranu v letu 1985. Tudi kancler Vranitzky je na kongresu dunajske SPÖ v soboto vzel

v zaščito obtožene politike ter izpostavil, da političnega ravnanja ni mogoče razčiščevati pred kazenskim sodiščem. Predstavniki drugih avstrijskih strank - Pilz (Zeleni), Haider (FPÖ), Busek in Graff (ÖVP) - so nato protestirali proti "manipulativnemu vmešavanju" vodilnih državnih politikov v potek procesa.

Predsednik državnega parlamenta Fischer

Zdaj je tudi predsednik združenja avstrijskih sodnikov Josef Klingler protestiral proti nespoštovanju tretje sile - neodvisnih sodišč - v državi ter političnim izjavam o nepristojnosti sodnikov. Če naj bi obveljalo mnenje, da o kazensko-pravno dvomljivih odločitvah politike ne bi smelo soditi pravosodje, potem je to nazadovanje v čas pred razsvetljenstvom, je dejal Klingler.

AVSTRIJA / V SOBOTO, 1. MAJA, NA AVSTRIJSKI TELEVIZIJI

Zadnji del tv-filma "Vas ob meji"

IVAN LUKAN

ZELEZNA KAPLA - Prvi trije deli Pluchove slovenske družinske tv-pripovedke z zgodovinskim ozadjem "Vas ob meji" so bolj ali manj razburjali "domovini zvesti" del Koroscev in tudi naviseje koroske politike (proti tretjemu delu so celo soglasno protestirali vsi poslanci dezelnega zbora, češ da prikazanega protimanjšinskega vzdušja in tudi protimanjšinske politike na Koroskem ni - op. ured), od četrtega dela tv-filma lanske leto umrlega avtorja tega ni pričakovati: ne, ker so se kazalci casa

tudi na Koroskem malce premaknili naprej, marveč, ker film - kljub nekaterim dramatičnim scenam - vsebinsko, po izpovedi, in tudi ne na umetniškem nivoju doseže prejšnjih tri.

To je rezime tudi večine udeležencev tokrove predstavite četrtega dela filma "Vas ob meji", ki ga je ORF izbrani koroski publiki predvajal v hotelu "Schloßpark" v Zelezni Kapli. Siro koroski in avstrijski publiki pa bo zadnji del tv-filma pred-

stavljen v soboto, 1. maja, ob 21.15 uri na drugem televizijskem kanalu (ORF 2).

V zaključnem delu tv-filma "Vas ob meji", ki je v celoti gledano - angaziran in hkrati kritičen prikaz koroske zgodovine in predvsem usode slovenskega življa na Koroskem v zadnjih 70 let - od plebiscita preko nacističnega terorja nad Slovenci in takojšnje umrlega avtorja tega ni pričakovati: ne, ker so se kazalci casa

tudi režiser Peter Patzak obsirno obdelujeta predvsem tudi napad na Slovenijo ter njeno osamosvojitve.

Film igra v letu 1991, torej pred ozadjem grozečega razpada Jugoslavije, v središču dogajanja so spet družini Schellander in Karnitscher. V filmu gre za prikaz, kako dogajanje v neposredni bližini močno, ker zgodovinsko pogojeno, vpliva na življenjsko usodo posameznih ljudi in na življenje v

obmejnem območju. Marsikdo od njih svet ne razume več, za druge pa - predvsem na Koroskem - se ni kaj spremenilo. Lepim besedam o sožitju obeh narodov ter demonstrativni naklonjenosti in solidarnosti s slovenskim narodom v borbi za svojo samostojnost sledi ponoven primer diskriminacije manjšine, slovenskega jezika.

Četrti del filma "Vas ob meji" je nastal v sodelovanju z nemškimi ZDF ter s TV Slovenija in je prva co-produkcija ORF s slovensko televizijo po osamosvojitvi Slovenije.

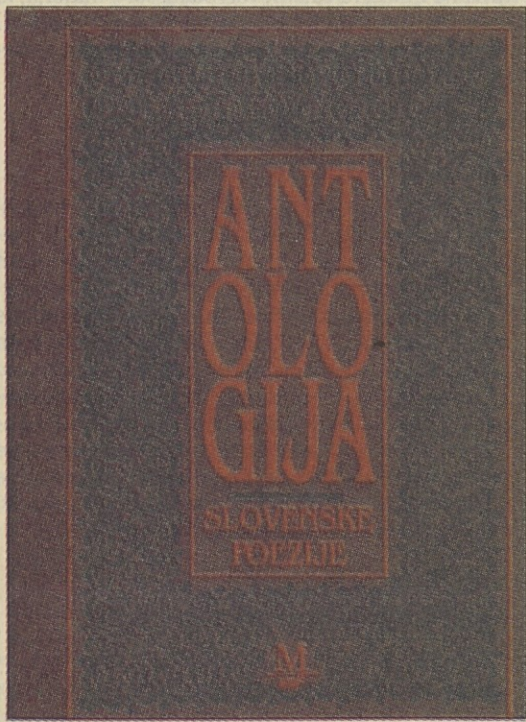
Milan Schellander (Karl Fischer), Hertha Schellander (Monica Bleibtreu) in Bogdan Jiresch (Franček Drofenik) v četrtem delu tv-filma "Vas ob meji" slika: ORF

IZŠLO JE... / KNJIGE

Edgar Allan Poe: Izbrana dela I - IV (Konec hise Usher, Maska rdece smrti, Zlati hrošč, Tisec in druga Seheresadina povest), prevedla Jozef Udovc in Andrej Arko, oblikoval David Tasic, Založba Karantanija, Ljubljana 1993. Trda vezava, cena posamezne knjige 970 tolarjev.

Urednik Karantanije je v starih knjigah Pojevih (1809 - 1049) Izbranih del ponatisnil 24 novel genialnega (in zapitega) ameriskega kasnega romantika, poročenega s sestrično, ki je umrl v 41 letu v vojaškem plascu, dediščini neuspešnega solanja na West Pointu, tik pred poroko s Sarah Royster, ki bi pomenila konec finančnih skrbi - vmes pa je napisal vrsto pesmi, kratkih zgodb, roman in dva eseja. Karantanija prinaša večino novel v odličnem prevodu pokojnega Jozeta Udovca in spremno besedo istega avtorja, dodani pa so tudi stiri prevodi Andreja Arka, objavljeni v Kondorju 1985. Tako na Slovensko znova, in to iz realnih potreb, saj oba prevodna izbora Pojeve novelistike zahtevata od obiskovalcev knjižnic izjemno potrpežljivost in srečo pri iskanju, prihajajo Pojeve novele in zaokrožajo delo, ki ga poleg omenjene Kondorjeve »mesane« izdaje dopolnjuje pesmi v zbirki Lirika (1991). Vnovic bomo lahko razumevali, zakaj kar dva zavra - znanstvena fantastika in detektivka, oba je po Pojevi smrti definiral Sir Conan Doyle - proglasata avtorja Umorov v ulici Morgue in Arthurja Gordona Pyma za svojega nezakonskega očeta. Nezakonskega zato, ker Poe ni vedel, koliko mu bo stoletje po smrti dolgovalo množično bralstvo - na primer - Agathe Christie ali Isaka Asimova. In avtorja, ki je na podlagi gotskega cikla razvijal pripoved in predvsem psihološko podstat junakov v smeri psihoanalize Sigmunda Freuda in grozljivega občutja, ki ga dandanes ustvarja Stephen King. Lastnik Karantanije David Tasić je novele namenoma tiskal v starih knjigah (peta je v tisku), čeprav bi zadosčala skupna knjiga, saj meni, da je treba s pristopno ceno približati tako Pojeja kakor knjigo nasploh bralskemu občinstvu. (T. D. V.)

Antologija slovenske poezije. Izbrala Drago Bajt in Peter Kolšek, oblikoval Jurij Kocbek; Založba Mihelac, umetno usnje, strani 670, izvodov 2000, cena 7.350 tolarjev

Antologija Sončnice poldneva je zasnovana kot kronološka biografija slovenskega pesništva. Celih 20 ljubiteljev slovenske poezije niso niso mogli vzeti v roke knjige, kjer bi bili zbrani vsi slovenski pesniki. Ima čez 10.000 verzov, od katerih večji del (7.000) sestavljajo pesmi novejših pesnikov. Pesmi starejših, vse od Vodnika do leta 1880, ki že imajo varno mesto v vsi pregledih, je po lastni presoji izbral Peter Kolšek, ki, kot meni tudi sam, ni imel tako zahtevnega dela kot Drago Bajt, ki je iz več kot 60 pesniških zbirk zadnjih 70 let, izbral pesmi modernnejših in, kar je bilo najtežje, se živčnih poetov. Zanimiva je opomba na koncu knjige, da Matej Bor, Ciril Zlobec, Janez Menart in Ervin Fritz niso hoteli sodelovati pri projektu, čeprav jih je avtor uvrstil v svoj izbor. Pesmi so izbrane po Bajtovi osebni presoji, zato ni čudno, da je že na predstavitvi prišlo do kritik, najglasnejši so bili predvsem pesniki (zaradi odsotnosti imen kot so Vegri, Hofma, Klopčič in Salji). Konec koncev je dejstvo, da je toliko mnenj, kolikor je ljubiteljev poezije. (T.L.)

POPRAVEK

V včerajšnjem intervjuju s predsednikom slovenskega Pena Borisom A. Novakom smo zagrešili napako in nejasnost: proti Dubrovniku je na srečanju v Riu glasovalo 26, in ne 96 centrov Pena, kakor smo pomotoma napisali, predsednik danskega Pena Niels Barfoed pa negativnega poročila o stanju človekovih pravic na Hrvaškem ni podal decembra lani v Riu, temveč po »fact finding mission« na Hrvaškem letos februarja. Za napako in nejasnost se Borisu A. Novaku in bralcem opravičujemo.

Uredništvo

GLASBENO GLEDALIŠČE / VEDNO ZELENI MUSICAL

Resnična in izmišljena zgodba Mojih pesmi, mojih sanj

Idila avstrijske družine Trapp, ki sta jo nacistično okolje in vojna samo še utrdila, se je nadaljevala kot kalvarija v deželi blagostanja in miru.

Plošča iz filma Moje pesmi, moje sanje

Sladko-grenka zgodba glasbene družine von Trapp, ki je leta 1938 iz Avstrije emigrirala v Ameriko, vsekakor se vedno zivi. Tokrat so se za njeno priredbo po romanu Marie Auguste von Trapp, druge zene barona Georga von Trappa, odločili na Dunaju, v gledališču Schauspielhaus.

Kakšna je pravzaprav družinska zgodba? Georg Ritter von Trapp je bil rojen 1880 v Zadru v Dalmaciji. V času avstrijske monarhije je prišel leta 1908 na Reko v podmornski oddelki in si v nekaj letih pridobil naslov komandanta. Leta 1915 se mu je posrečilo potopiti francosko oklopno krizarko Leon Gambetta in odlikovali so ga z redom Marije Terezije. Poročil se je z Agatho Whitehead, hčerko industrijskega mogocneza in iznajditelja torpeda Johna Whiteheada, ki je živel v Pulju. Ob izbruhu prve svetovne vojne se je družina preselila na Dunaj. Po smrti baronice Agathe je baron ostal sam s sedmimi otroki in se preselil v vilo grofice Lamberg v Salzburgu.

S propadom monarhije je baron izgubil tudi poklic in vse svoje ideale. Leta 1925 pa je v »temačno in žalostno« hišo Trappovih frau-lein Maria Augusta Kutschera prinesla veselje in glasbo, kakor sama pripoveduje v svojih spominih.

Kmalu sta se Maria in Georg poročila. V tridesetih letih je družina spoznala mladega in glasbeno nadarjenega očeta Franza Wasnerja, ki je postal njihov glasbeni vodja. Prav v teh letih so Trappovi izgubili tudi celotno premoženje, ki jim je pripada-

lo po prvi zeni Georga von Trappa. Po priključitvi Avstrije k Nemčiji je bila leta 1938 družina prisiljena emigrirati v Ameriko.

O vsem tem pripoveduje film Moje pesmi, moje sanje, v katerem sta v glavnih vlogah blestela Julie Andrews in Christopher Plummer. Za film je leta 1965 producent Robert Wise odkupil pravice uporabe Marijine knjige spominov. Film so nagradili z dvema oskarjema, Robert Wise je obogatel s sedemdesetimi milijoni dolarjev dobička, družina Trapp pa je od producenta dobila le borih devet tisoč dolarjev.

Nadaljnja usoda družine Trapp v »obljubljeno deželo« ga ni zanimala, saj v sebi ni skrivala

nobene romantike več, ki bi privlačila gledalca, hrepenečega po iluziji.

Pot družine Trapp se na srečo ni končala na Ellis Islandu, zanje se je zavzel newyorški nadškof in jim omogočil začetek novega življenja, ki pa ni bilo nič drugega kot ena sama turneja iz mesta v mesto. Po Georgovi smrti je zbor razpadel in člani družine so ziveli skoraj neverjetno revno življenje. Ena sama hči se je vrnila v Evropo in se danes živi na Dunaju. Tako pravi resnična zgodba.

Leta 1959, se pravi šest let pred filmom Moje pesmi, moje sanje, so v produkciji Richard Rogers & Oliver Hammerstein gledališča uprizorili na Broadwayu musical z istim imenom in v

primerjavi s takratnim resničnim življenjem Trappovih je paradoksalno, da je postal uspešnica. Družina Trapp finančno od tega ni imela nič. Sele po tisoč in stisto predstavah musical za občinstvo ni bil več zanimiv.

Musical z istim imenom kot film v gledališču Schauspielhaus danes navdušuje predvsem zato, ker je preprost in poln drobnih scenskih kot tudi režijskih domislov (režirala in scenografijo zanj sta zasnovala Hans Gratzler in Barbara Spitz).

Scensko postavitev, ki je umirjena in simetrična, razprši koreografska postavitev (Kimberly Pöschl-Duddy) skupinskega zbora in individualnih nastopov, tako da ne ostane pretoča. Gradi predvsem na čistih barvah in kontrastih med njimi, ki se prilagajajo toku dramaturškega loka ali pa občutju in čustvu.

Igralec / pevec ostaja v središču pozornosti. Predvsem Maria (Anita Eberwein) očara s cudovitim glasom in izredno simpatičnim nastopom. Igralsko dognana je gospodinja Schmidt (Silvia Fenz), ki s posebnostjo interpretacije svoje vloge dosega pri publiku salve smeha. Mojstrica komike je vsekakor tudi Elsa (Beatrice Frey), s katero se zeli baron na samem začetku poročiti, vendar si kaj kmalu premislila, saj velja njegova ljubezen preprostemu dekletu Mariji, ki je prišla iz samostana pomagat baronu ukrotiti številčno družino.

Otroci (Christa Schreiner, Timon Hoffman, Bettina Soriat, Silvio Szücs, Sabine

Trappovi v dunajskem musicalu

Baron, Uli Heumayer, Barbara Spitz) ostanejo od konca predstave ena duša in telo, zbor nun pa pomeni harmonično protitež. Zal pa kapitan Georg von Trapp ostaja zelo neizrazit, kar pa lahko razumemo, saj je njegov lik enostranski in slabo izrisan. Tudi resnični mož Else von Schrader, Max Dettweiler (Eduard Wildner), uspešni

umetniški agent, ki si poskuša z zvijaco pridobiti baronovo družino za nastop na pevskem tekmovanju, ki ga prirejajo nacisti, ostaja nekako neviden. Režijsko izredno domiselno so predstavljeni nacisti, ki s svojo opcijo gestikulacijo izražajo tudi »opcijo« filozofijo.

Odrski musical Moje pesmi, moje sanje vsekakor izpolnjuje svojo

nalogo, da občinstvo predvsem razvedri. Pomembna je glasba (napisal jo je Richard Rogers), ki pa nam je že dobro znana in ki v variaciji in eksperimentu na temo v gledalcu vzbuja nov užitek.

Premiera je bila 27. februarja 1993, predstave pa si je moglo ogledati vsak dan, razen ob nedeljah in ponedeljkih.

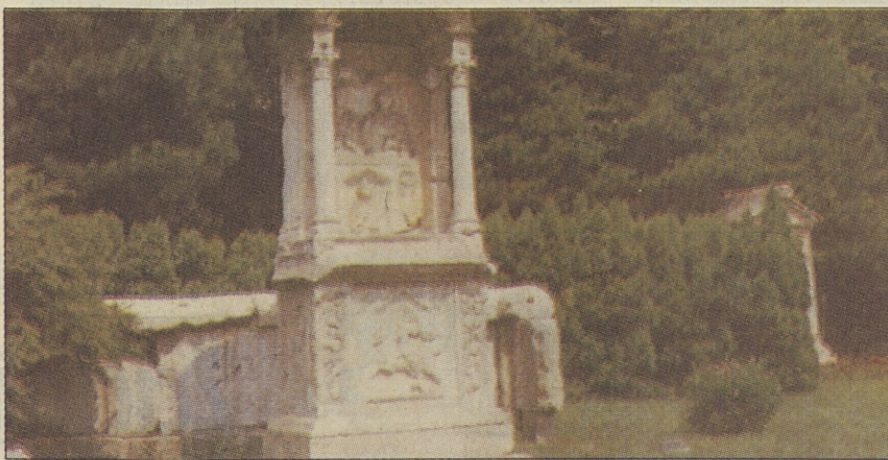
Trappovi na svojem domu v Salzburgu

ALI JE CESAR NAG? / TRADICIONALNO IN SODOBNO

Krajina z arheologi na delu

Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete v Ljubljani je dosegel prve uspehe v prizadevanju za preboj iz akademske izolacije

BOZIDAR SLAPSAK

cilo s seminarja. Za njim pa je seveda zgodba. Ko so se na arheološkem oddelku ljubljanske univerze pred desetimi leti pod vplivom anglosaske šole rojevali prvi poskusi prostorskih in poselitvenih studij, je bilo to v kontekstu historično usmerjene, na srednjeevropsko tradicijo vezane in v okviru kulturnozgodovinske paradigme delujoče slovenske arheologije sprejeto v glavnem kot ekstravaganca, ki ne prinaša veliko koristi. Nadaljnji razvoj ni potekal gladko, vedno bržkone tudi ni bil povsem prepričljiv, vendar je bil logičen

in dolgoročno utemeljen: skupen raziskovalni projekt na Hvaru nas je neposredno delovno povezal z angleškimi kolegi z univerz iz Bradforda, Newcastla, Durhama in Londona, ob tem so se sodelovale arheološke institucije iz Splita, Zagreba, Beograda in Toronta. Tu smo se seznanili z angleškimi izkušnjami pri sistematičnem (kvalitativnem) terenskem pregledu, postopki geofizikalne in geokemične prospekcije, pa seveda s samim konceptom regionalno zastavljene raziskave in strategijo interdisciplinarne struktu-

re projekta. Posebej velja navesti, da smo na Hvaru leta 1989, s podporo takratne ljubljanske mestne raziskovalne skupnosti in Odbora za mladinsko raziskovalno delo pri Ministrstvu za solstvo, prvič postavili program poletne šole o arheologiji sredozemske pokrajine za študente iz Bradforda, Ljubljane, Zagreba, Zadra, Beograda in Skopja.

Medtem smo dobili tudi otipljive rezultate: zbornik prispevkov s skupnega simpozija v Bradfordu (objavljen leta 1989 v Oxfordu), posebno številko glasila Slovenskega

arheološkega društva Arheo 9, 1989, posvečeno tem raziskovalnim postopkom, zelo dobre rezultate geofizikalnih meritev na vrsti raziskovalcev B. Musić, posebna številka Arheo v pripravi), dogovore o geokemičnih prospekcijskih vodelovanju s FNT pa pionirsko studio o uporabi geografskih informacijskih sistemov v arheologiji na primeru raziskav otoka Hvara, ki jo je v slovenski in angleščini izdal Znanstveni inštitut FF v Ljubljani (avtorja Z. Stancić in V. Gaffney) in je bila v svetu visoko ocenjena.

Dosedanji razvoj na tem področju in pridobljeno znanje nam je omogočilo načrtovanje in koordiniranje zahtevnega mednarodnega projekta, posvečenega proučevanju rimskodobne ruralne poselitve in izrabe prostora v delu Srednje Evrope. Oddelek za arheologijo s tem projektom vzpostavlja standarde za arheološki studij mikrorogije (najdišče v njegovem naravnem in socialnem okolju) v dogovoru z raziskovalnimi centri od Trsta in Zadra do Budimpešte, Dunaja in Bratislave. Da bi zagotovili enotno metodologijo zajemanja te-

renskih podatkov, smo poleti leta 1992 v Ljubljani organizirali tudi tečaj za vodje raziskovalnih ekip. Vzoredno je potekal tudi tečaj uporabe geografskih informacijskih sistemov v arheologiji, ki ga je Oddelek organiziral skupaj z Inštitutom za humanistične studije: nosilec tečaja je bil Z. Stancić, skupaj z ameriškim profesorjem Kennetom Kvammejem z Univerze v Tusconu. Udeleženci tečaja so prišli celo iz Velike Britanije in Belgije.

Zaradi uspešnosti obeh tečajev smo organizirali se letosnjega, po veliki udeležbi in zanimanju sodeč, pa ta očitno ne bo zadnji. Tako Ljubljana postaja center široke regije (od Bologne in Dalmacije do Donave), ki posreduje posebna znanja in sodobne arheološke raziskovalne postopke. Ta posebni položaj ljubljanskega centra se se ne zrcali ustrezno v rednem diplomskem programu studija pri nas, kadrovski zasedbi in opremljenosti Oddelka, vendar vse pogoje in znanje za take premike že imamo.

(Dr. Bozidar Slapsak je izredni profesor na Oddelku za arheologijo ljubljanske Filozofske fakultete.)

LITERATURA / POGOVORI Z AVTORJI PESMI ŠTIRIH (2)

To svojo kratko večnost živim v več smereh

Pesmi štirih so prestale preizkušnjo časa - Ljubezen je tudi metafora za življenje sploh - Zmerom je najboljša prav zadnja zbirka - Zakaj imajo mladi avtorji velike težave z občinstvom - Za sožitje razlik tako v generacijskem kot slogovnem smislu

CIRIL ZLOBEC. Pesnik, pisatelj, prevajalec, publicist, urednik, slavist in akademik, pa nič več kulturnik v politiki. In vendar ne more biti dvoma, o čem bodi beseda, kajti »Zlobec je kamenar, ki kleše svoje stihe in ustvarja pesmi, kakor da jih kleše iz kraskega kamna zdaj v pesem - kip, zdaj v pesem izklesan relief iz kraskega kamna. Blizji je Gradniku kot Kosovelu...« (Janko Kos)

Cemu ste se zapisali pisanju?

Ne vem. Vleklo me je že od malega in sem popustil tej sladki skušnjavi, ki pa ni brez grenkobe. Strinjam se s tistimi, ki pravijo, da je takšna totalna zapisanost cemnukoli usoda, s katero se vse življenje otepaš, odpo-ves pa se ji nikoli.

Kdaj pisete, kako? Ne nazadnje sprasujejo tudi zato, ker steje vas celotni opus nad 80 knjižnih enot, da ne omenjam množice esejev, člankov, intervjujev in drugih spisov...

Imel sem strasno pridno mater, ki se je najbolj bala, da se kateri od njenih otrok ne bi vdajal lenobi. Lenoba je bila zanjo neodpustljiv greh. In meni se je želelo, da se že kar po naravi nagibam k lenobi: nerad sem namreč vstajal, ko je bilo treba zgodaj jutraj na pasu. Zacel sem se torej bojevati proti resnici ali umišljeni lenobi v sebi; ko sem zacel pisati, je bilo nevarnosti konec: pisal sem in se pisem z uti- zkom.

Pesmi štirih so prestale preizkušnjo časa in kar čelaga vala kritikov, ki so jim v boju za vsakokratno novo hoteli spredozati korenine. Tudi sam si zdaj, ob stiri- desetletnici, postavljam vpra- sanje: Ali je med živimi se kdo, ki bi s katerimkoli svojim delom po štirih de- setletjih (lahko tudi po treh, dveh) doživljal se zmerom

tolikšno naklonjenost bral- cev?

M. Mejak nas je pravilno ocenil, še več: med seboj smo si kar najbolj različni, vendar se ne izključujemo, smo idealno komplementar- ni. Tega smo se zavedali že na začetku in se zavedamo tudi danes.

erotika je bila že od vse- ga začetka vasa osrednja li- rična tema, četudi je bila v prvih povojnih letih doma- la prepovedana. Tedaj ima M. Mejak prav, da je vasa intimna zavezanost ljube- zenski pesmi pomenila »pesniški upor zoper ozko- srčnost estetske policije«.

Ali se vam ne zdi, da je nezastrta ljubezen, čeprav »samo« v pesmi, tudi v da- našnjem svetu sovratva že pravi moralni izziv? V moji poeziji (tega marsikateri krit- ik noče razumeti) pa je lju- bezen več kot samo erotika, je tudi metafora za življenje sploh.

Iz zbirke (po Pobeglem otrostvu, 1957, prvi samo- stojni) v zbirko, ki se jih je nabralo sedemnajst, ste lju- bezensko temo razširjali in poglobljali. To pa ne pome- ni, da okrog nje ni drugih tematskih razseznosti: slo- vo od otrostva, Kras... vse do pesmi narodu, satirčnih pesmi, razpoloženske liri- ke...

Lahko bi rekel, da je tudi to ljubezen, lahko pa tudi, kot sem imenoval v zbirki Ljubezen (1958) »svet med nama«, torej vsa tista real- nost, pozitivna in negativna, ki lomni naso intimo na dvo- je. Včasih pa jo tudi spaja.

Kaj vas je gnalo v toliko (sest) čistih ali delnih izbo- rov iz vaših pesniških zbirk?

To so bile ponudbe za- lozb, ustregel sem jim. Vse moje zbirke so kmalu posle, v normalnih razmerah bi

Ciril Zlobec

Drug v drugem

IV

Ce bom kdaj zdvomil, pot mi spet pokazi do svojih hrepenenj, morda slepila, da ves čas sva drug drugega vodila iz labirinta v labirint; v tej drazi,

ko vse, kar je, je zmerom bolj iskanje, a brez Ariadne rešilne niti, saj je že slast v ljubezni se zgubiti, odkriti v starih mukah nove sanje.

Ce pa, Ariadna, hočeš iz blodnjaka in namotava svojo nit vrnitve, kdo drug, ne jaz, te ob izhodu caka.

Dom - jeco si izbral je srce, sploh ni mi več; že dolgo, do resitve, ker tu si ti in jaz nikjer drugje.

prihajalo do donatison, pa so mi predlagali izbore. Tu- di to je v redu.

V velikih družinah ni ne oceta ne matere, ki bi ra- zglasila, kateri izmed ste- vilnih otrok jima je najljub- si. Zato vem, da tvegam z vprašanjem, ali je res, da stejete svojo šestnajsto pe- sniško zbirko Moja kratka večnost (DZS, 1990) za svo- je doslej najboljše delo?

To je bilo moje stalisce do zadnje zbirke, Ljubezen dvoedina, namreč: meni ste zdi zmerom najboljša prav zadnja zbirka. Čez leto, dve se mi bo zdela najboljša ta, ki zdaj nastaja. Zakaj?

Poleg pesmi »kot takih« živi v meni se kar nekaj časa tudi vse tisto, kar ni moglo »priti« v pesem. V pesmi je torej več, kot v njej lahko najde bralec. Potem, čez čas, postanem tudi sam navaden bralec svojih pesmi. Skoraj

navaden.

Vas verj je bil že skoraj od samega začetka ritmi- cno svoboden in praktično ni poznal rime. Zdaj pre- vladuje moderno koncipi- ran sonet...

Ko sem pisal v prostem verzu, so nekateri zmajevali z glavo, fant najbrže ne zna pisati v sklenjeni formi; zdaj, ko z užitkom in zlahka pišem (tudi) sonete, se jim toži po mojem prostem ver- zu. Nisem ga se črtal iz svo- jega repertoarja. Tudi v skle- njeni formi soneta se gi- bljem povsem svobodno in, kot rečeno, tudi uživam.

Je vasa izkusnja, da pri odmerjanju denarja ne mi- nistrstvo za kulturo in ne založniki že lep čas ne ve- do, kaj bi s poezijo?

Sam nimam težav s svojo poezijo. Založniki jo radi ti- skajo. Res pa je, da imajo zlasti današnji mladi avtorji,

tisti torej, ki se sele preizku- sajo, pa tudi tisti iz naše ge- neracije, ki so pisali predv- sem za kritiko, velike težave z občinstvom. Preprosto ni- majo bralcev, zato tudi teza- ve z založniki.

Kaj pa bralci?

Bralci se kot povsod po svetu odločajo za poezijo, ki jo, če že ne dobesedno, vsaj slutnjsko razumejo. Kajti samo takšno lahko »doga- dijo« s svojim emotivnim svetom in si jo prisvojijo. Prav v tem pa je trajnejša vrednost poezije.

Ta »inventura« vasega ustvarjanja vsebuje se: dva romana (Moska leta nasega otrovstva, Moj brat svetnik), esejistične in publicistične knjige (Spomin je včasih moč in sreča, Poezija in po- litika, Priznam, rekel sem in pa polemično delo Lepo je biti Slovenec, ni pa lah- ko) ter kakšnih deset knjig antologij slovenske in nek- daj imenovane jugoslov- ske proze.

V presledku med eno in drugo zbirko ali po nekaj zbirkah nastane, kot predah, se kaj drugega, proza, publi- cistika, antologije in se kaj. Nic pa mi ni tuje. Navseza- dnje sem tudi socialno bitje in to svojo kratko večnost živim v več smereh. Iscem in odkrivam polnost, celoto in se navdušujem nad razli- cnostmi. Tako v sebi kot zu- naj sebe.

Ste eden naših najbolj prevajanih pesnikov. Kako in kdaj so prevajalci odkri- li, da ste »primerni za izvoz«?

Mislil, da imam preve- denih 16 knjig, od tega 13 pesniških zbirk. To, da me kar precej prevajajo, mi je, priznam, v nemajhno zado- ščenje, saj veste, da vsi ustvarjalci bolj ali manj dvo- mimo o sebi. Če pa se ob tem nekaterim mojim kriti-

kom razliva zolc, ni moja stvar.

Ampak tudi sami ste po- steno zavihali prevajalske rokave?!

Imel sem to velikansko srečo, da sem se kot prevaja- lec lahko sprehajal domala samo po vrhovih: trije No- belovci (Carducci, Montale, Quasimodo), ob njih pa Dante, Leopardi, Foscolo, Ungaretti, v prozi Moravia, Malaparte, Lampedusa, Sci- ascia; med Srbi in Hrvati Davico, Popa, Mihalic, Sla- vick...

Na koncu ne moreva za- molcati, da že od leta 1968 kmariate Sodobnost...

Tece že 25. leto, odkar sem glavni in odgovorni urednik Sodobnosti, že prej (1952 -57) sva z Jankom Ko- som urejala Besedo, imam torej najdaljši »staz« med uredniki slovenskih literar- nih revij vseh časov. Strašen rekord!

Verjemite mi: na vse kri- plje se trudim, da bi prepi- čal kakega pametnega (in pozrtvovalnega) literata, ki bi bil voljan prevzeti to bre- me za mano. Upam, da se mi bo posrečilo. Pri Sodo- bnosti si vsa ta leta prizade- vam, da bi uveljavil sožitje razlik tako v generacijskem kot v slogovnem smislu. V cislih pa je bojevitost, izlo- canje, negacije vseh, ki niso v tvojem krogu. Iz izkusenj lahko rečem: slovenska lite- ratura ni tako bogata, da bi jo lahko »predstavljala«, do- ma in v svetu, ena sama smer, ena sama generacija, en sam umetniški izraz. To- da to je zapleteno vpraša- nje...

Vas pogled na današnje literarno ustvarjalnost na Slovenskem, posebej (naj) mlajših imen?

Vecina mladih pi- se odlično, tudi zelo izobra- zeni so. Njihova tragedija (če je v tem smislu o trage- diji sploh mogoče govoriti) je v tem, da živijo v pra-

Ciril Zlobec (Foto: Jože Suhadolnik/TRIO)

znem prostoru, v svetu brez idej, brez pričakovanj, brez privlačnih ideologij in tudi brez privlačne verske izku- snje, celo razočaranja skoraj niso več mogoča. Sicer pa je težko govoriti, kaj mislijo in cutijo drugi. Kot urednik sem jim zelo naklonjen, kar poglejte, koliko mladih je v Sodobnosti. Brez mladih, kakršnikoli že so, ni litera- re.

Politiki ste dali slovo. Posvečate se, tako se zdi, predvsem pisanju...

Naravnost strastno sem potopljen v poezijo, pišem, pisem, kot da mi je dvajset let.

Zdaj ste na SAZU, kate- re podpredsednik ste. S čim se ta čas ukvarjate tu, glede na to, da je Akademija na točki, ko začanja mar-

sikaj znova?

Res je na SAZU veliko dela. Celotno mednarodno sodelovanje z drugimi aka- demijami je treba vzpostavi- ti na novo (prej je to urejal Svet jugoslovanskih akade- miji), spremenjen je način fi- nanciranja, teže je priti do sredstev. Predsedstvo gleda s simpatijami na naravne in značajske razlike znotraj SAZU, vendar z odgovorno- stjo, torej ne za ceno razko- lov, sovraznosti, medseboj- nega izničevanja.

Za svoja dela ste dobili vrsto literarnih nagrad in priznanj, tudi družbenih in državnih, domaćih (nekate- ra so medtem tudi že uki- njena!) in tujih - od velike Prešernove nagrade do... - in katera so vam najbolj pri srcu?

Na področju literature velika Prešernova nagrada in obe mednarodni, Eugenio Montale za prevode in Citta dello Stretto za mojo poezijo v italijanskem pre- vodu. Med družbenimi pri- znanji pa zlato priznanje OF slovenskega naroda (za delo v kulturi, ne v politiki).

Zadnje vprašanje prepu- scam vam in odgovor nanj seveda tudi!

Ali se bomo Slovenci do kraja pozrili med sabo? Tudi v kulturi, tudi med pisatelji se nič manj skorpijsko ne grizemo med sabo kot na drugih področjih. Je to naj- bolj nesporna značilnost vseh majhnih narodov? Kot vidite, si tudi sam posta- vljam predvsem vprašanja, odgovorov nanja si ne upam formulirati...

GLASBA / POGOVOR Z DIRIGENTOM DAVIDOM HARMANOM

Amerika na sledi

VERONIKA BRVAR

Pred tednom smo na koncertnem večeru pri- reditve Slovenski glasbe- ni dnevi prvič pri nas spoznali ameriskega di- rigenta Davida Harma- na. Repertoar, ki ga je in- terpretiral, je obsegal de- la sodobnih slovenskih in ameriških ustvarjal- cev. Dirigent izvaja glas- bo vseh obdobj, prav po- seben odnos pa goji do sodobne glasbe. Kot član odbora za podelitve Grawemeyer Award (na- grado v višini 150.000 dolarjev vsako leto pode- lijo v Lousvillu avtorju najboljše skladbe leta) že dolgo časa spremlja do- sezke skladateljev z vse- ga sveta. Prizadeva si tu- di za večjo odmevnost in popularizacijo ameriških skladateljev. Ameriška nova glasba se je po nje- govem mnenju sele neda- vno otresla bremena evropske tradicije in sele zdaj odkriva svojo pravo in resnično vrednost.

Po kakšnem srečnem naključju ste letos pršli gostovat v Ljubljano?

To je predvsem zaslu- ga pianista Bojana Gori- ska. Septembra je prišel v ZDA in takrat sva prvič skupaj nastopila.

Ste se imeli v ZDA mo- znost seznaniti s sloven- sko glasbo? Sta z Gori- skom igrala kakšno slo- venško delo?

Ne, nikoli prej se ni- sem slisali nobene slo-

venske skladbe, razen Tartinijeve. Seveda pa zdaj z velikim zadovolj- stvom spoznavam skl- adbe slovenskih avtorjev. Za koncert Slovenskih glasbenih dnevoj pripra- vljam dve: Concerto Var- da skladatelja Alda Ku- marja se mi zdi zelo do- bra skladba. Dober je tudi koncert skladatelja Mila- na Stibilja. Lepo je spo- znovati raznovrstno glas- bo. Upam, da bom lahko nekaj te glasbe ponesel s seboj v Ameriko.

V tako veliki dezeli, kot je Amerika, je specia- lizacija skorajda nujna...

Vse je odvisno od oko- liscin. Sam namreč prih- jam iz Lousvilla, kjer vsa- ko leto podelijo Grawemeyer Award za najboljšo kompozicijo. Lani je dobil Krzysztof Penderecky, leta 1991 pa Joan Tower za delo Svile- ne lestve, ki ga boste lah- ko slisali na koncertu. V podeljevanje nagrad sem tudi sam »vpleten«, zato sem se specializiral za to vrsto glasbe.

Pri nas si ZDA pre- stavljamo kot deželo veli- kih možnosti. Ali gre pri tem za poenostavljeno »romantično« podobo o lahkem vzponu mladega talentiranega umetnika?

Skladatelji imajo pri nas zares veliko možno- sti, zato pa jih je številno precej več kot v Evropi. Možnosti za ustvarjanje

mladim talentom nudijo tako država kot posame- zne ustanove, univerze, predvsem pa orkestri. V Lousvillu je že tradicija, da z naročili podpiramo mlade skladatelje. Raz- zmere niso idealne, so pa razmeroma zdrave.

Na koncertu v Sloven- ski filharmoniji smo ime- li v Ljubljani redko prilo- znost, da se seznamimo s sodobno ameriško usta- varjalnostjo. V čem se sodo- bna ameriška glasba ra- zlikuje od glasbe teh ose- bnosti?

Razvoj sodobne ameri- ske glasbe je v zadnjih 15 letih prav vznemirljiv. Skladatelji se zdaj spopa- dajo predvsem z vpraša- njem, kako vzpostaviti stik s širšim občinstvom in pri tem ohraniti kvi- letno raven. Ne želijo si popularnosti v negati- vnem smislu, radi pa bi bili sprejemljivi.

Menim, da moras pri komponiranju misliti tu- di na odziv pri občinstvu. Nekateri so bili pri tem uspešni. Skladba Joan Tower je bila sprejeta z velikim navdušenjem.

Splošno gledano gre da- nes v ameriški glasbi predvsem za neke vrste oddaljitve od darmstaad- skih poskusov, od evrop- ske tradicije iz let 1960 in 1970. Prva »reakcija« na Darmstaadt je bila mini- malistična sola Phillipa Glassa in Johna Adamsa.

Temeljno sporočilo mini- malistov je »Slow down«, prislunhi zvoku samemu. Želijo narediti cim več s cim manj sred- stvi. V tej naglici življenja se je prijetno uvesti in meditirati.

Lahko trdimo, da so se- le minimalistični ustvarili zares izvirno ameriško glasbo?

Mislil, da to drži. Se- veda pa pri tem ne sme- mo pozabiti na Johna Ca- gea, ki se je zgledoval po vzhodnjaški filozofiji. Le- po je, da je ameriška glas- ba pridobila samozavest. Ni se ji treba več potrje- vati pred svetom. Ameri- ski glasbenik danes ustvarja veliko bolj svo- bodno, to, kar resnično cuti in živi. Ostajamo pa se vedno odprti za vse novo.

Vrniva se se k sloven- ski glasbi. Ali bodo od zdaj naprej po vašem občutku s slovensko glasbo na ameriskem koncertnem odru zazi- vela tudi slovenska de- la?

Upam, da bo tako. Zdaj, ko bolje poznam slovensko glasbo, bom o njej lahko kaj povedal tu- di svojim kolegom. Takoj po vrnitvi v ZDA bom na oglasno desko posebne računalniške mreže, na- menjene klasični glasbi, napisal osnovne podatke o skladbah, ki jih dobro poznam.

Poslanica predsednika slov. centra ITI 29. april - mednarodni dan plesa

Leta 1980 je Stalni plesni komite Medna- rodnega gledališkega instituta predlagal 29. april, rojstni dan velikega koreografa in ple- snega teoretika, Jeana Georges Noverra, kot mednarodni dan plesa. Na ta dan naj bi povsod po svetu predvsem razmišljali o osnovnem pomenu plesa za človeštvo, ki naj bi postal glede na to, da ne potrebuje prevajalcev v druge jezike, orodje za boljše razumevanje med ljudmi, za njihovo zbliža- nje v smislu humanih idealov našega časa.

Mednarodni dan plesa naj bi prek plesne umetnosti združil ljudi za plemenite in naj- naprednejše ideje našega časa, za mir in pri- jateljstvo. Plesna umetnost mora povezovati ljudi, da gredo lahko po svoji poti v svet brez izkoriščanja in siromastva, brez priza- devanj za zgolj materialne dobrine, brez ze- lje po agresiji in oboroževanju. Prav zdaj, ko je govorica umetnosti morala utihniti v BiH in Sarajevu, je treba, da se tega še posebno zavedamo, saj so se tam umetniki in pose- bej plesalci dolgo upirali prevladi orožja. Se novembra lani so pod vodstvom koreografa Pervana uprizorili priredbo muzikla Hair pod naslovom Kosa Sarajevo Anno Domini 1992 v razrušenem Komornem gledališču. Po 13 ponovitvah je moral utihniti se ta za- dnji umetniški poskus. Zato je letos se toli- ko bolj vazno, da se spomnimo, da naj bo ples umetnost v miru za mir.

Vsi, ki delamo za to naso umetnost, cuti- mo, da je ples toliko bolj potreben, kolikor bolj senzibilizira ljudi, kolikor bolj izostruje njihovo spoznanje o sebi in svetu. Plesna umetnost je se kako povezana s stvarnostjo in vsakodnevnim življenjem ljudi, z vsem, kar jih vznemirja, kar ljudje pričakujejo in želijo, cesar se boje in kar zavracajo, kar imajo radi in kar iščejo.

Plespredstavljajo plesalci v različnih de- lih, v delih klasike ali romantike, kot tudi v delih našega stoletja ali v novoustanovlje- nih delih na glasbo naših skladateljev. Prav za poklic plesalca, posebej baletnega, je ka- rakteristična povezanost z izjemno težkim delom od zgodnjega začetka solanja do kon- ca kariere. Kljub temu da plesalec tvega vsak dan, da se bo prekinila zaradi nesreče ali bolezn, je to ena najlepših karier. Kaj je

lahko lepše kot to, da človek s svojim tele- som izraza občutke, da z močjo svojih mi- sic, z gibljivostjo sklepov, z izraznostjo tega instrumenta prenaša svojo umetnost na gla- dalce.

Prav zato želimo, da dobi ples skupaj z dramo, glasbo in likovno umetnostjo svoj prostor v splošnem izobraževanju. Da dobi s tem tudi javno priznanje in pomoč, mladi- na v osnovni in srednji soli pa znanje o ple- sni umetnosti skupaj z znanjem ostalih umetniških oblik, kar zahteva v letosnji po- slanici tudi francoska koreografinja Maguy Marin.

Pri tem ne smemo pozabiti tudi na pokli- cno vzgojo. Poleg obeh baletnih sol v Lju- bljani in Mariboru obstaja kar nekaj sol po Sloveniji, a med njimi so zal redke z dobro usposobljenimi pedagogi. Na sprejemnih izpitih za vstop v Srednjo baletno solo se to pomanjkanje pravilnega dela neizprosno pokaže. Zato bomo morali razmisliti o pose- bnih oblikah dodatne pedagoške vzgoje, standardih, potrebnih za preskus znanja, ter izdaji uradnih licenc-diplom, ki bi zagota- vljale pravilno delo z mladimi kandidati za plesne umetnike.

Letos mineva 75 let od ustanovitve prve- ga slovenskega poklicnega baletnega an- sambla in začetka delovanja prve operne baletne sole. Obenem pa tudi 45 let dela Dr- zavne baletne sole v Ljubljani in 40 let, od- kar so solanje koncali prvi diplomanti. Kar lepa tradicija je za nami, ob vsakovrstnih te- zavah, ki se kažejo v ansamblih, pa nikakor ne čas za samozadovoljstvo. Pri tem je po- trebno, da tudi naši voditelji ne pozabijo na carobnost plesa in mu naklonijo več pozor- nosti in pomoči. Obracamo se nanje, kot se Maguy Marin obrača na voditelje vseh de- zel. Mednarodni dan plesa, ki ga slavimo skupaj z našimi kolegi in našimi oboževalci v različnih delih sveta na isti dan, torej po- svečamo želji, da bi združili moči, da bi se tudi pri nas umetniški ples se naprej razvi- jal na podlagi svoje zdaj že tricetrstoletne tradicije.

Dr. Henrik Neubauer, predsednik Slovenskega centra ITI

David Harman v Ljubljani (Foto: Tomi Lombar/TRIO)

NOVICE

Optični kabli v britanskem telefonskem omrežju

LONDON - Britanska telefonska družba British Telecom bo do naslednje pomladi napeljala optične kable do 2000 naročnikov v Bristolu in Harlowu. Ta mesec končane tehnične priprave so stale 10 milijonov funtov. Projekt naj bi pokazal, ali se takšne usluge ekonomsko izplačajo: uporabnikom bo optični kabel zagotavljal telefonsko zvezo, kabelsko televizijo, videoknjiznico in informacijski servis. Optična vlakna so v Veliki Britaniji sicer že nekaj let v uporabi za prenos telefonskih signalov med centralami, napeljava do posameznih naročnikov pa je bila doslej predraga. Danes strokovnjaki British Telecom menijo, da se je optična oprema dovolj pocenila, da je smiselno ponuditi informacijske in slikovne usluge tudi domovom in uradom. (A. M.)

Nov pospeševalnik v Rusiji

MOSKVA - Ruski fiziki osnovnih delcev so v Dubni poleg Moskve zgradili enkratni pospeševalnik, ki utegne pozitiviti iskanje izmikajoče se plazne kvarkov in gluonov. Če jim bo to juho osnovnih delcev z novo napravo uspelo ustvariti, bo naše razumevanje zgradbe protonov brzkome precej popolnejše. Fiziki raziskujejo osnovne delce tako, da s težjimi delci - recimo protoni - obstreljujejo bodisi mirujoče tarče bodisi nasproti leteče delce iste ali kake druge vrste. Znanstveniki z Združenega inštituta za jedrske raziskave pod vodstvom Aleksandra Baldina zatrjujejo, da lahko njihov »nuklotron« pospeši in razcepi jedra prav vseh elementov periodne tabele. Teoretično je nastanek plazme verjetnejši ob trkih težkih jeder. »Ta naprava je edinstvena po vsestranskosti in po energijah, ki jih dosega,« pravi Roger Cashmore, vodja Oddelka za fiziko osnovnih delcev na oxfordski univerzi. (A. M.)

Olivetti spet v Sloveniji

LJUBLJANA - Dolga desetletja je bila transnacionalna družba Olivetti znana kot proizvajalka pisalnih strojev in druge pisarniške opreme. Se danes je marsikdo prepričan, da se njeni proizvodni programi niso kaj bistveno spremenili, čeprav ponovno prihaja na slovensko tržišče kot prva proizvajalka osebnih računalnikov v Evropi, vodilna na področju informacijske tehnologije, ki temelji na takšnih industrijskih standardih, da je že razmeroma dolgo med vodilnimi proizvajalci računalniških sistemov v svetovnem merilu. Slednje stalno nadgrajuje na osnovi UNIX-a, ki ga uporabljajo tudi mnogokje v javnem sektorju. Te rešitve morda se najboljše pričajo o Olivettijevi prilagodljivosti posameznim okoliščinam. Spremembe na Slovenskem in pomembnost trga, ki ga Olivetti pripisuje Sloveniji, omogočajo čedalje močnejšo navzočnost te transnacionalne družbe v našem prostoru in odpirajo možnosti za kakovostno izmenjavo posameznih rešitev. (B. Z.)

SOCIOLOGIJA / ODHOD TUJE DELOVNE SILE NE BI POVZROČIL LE ZASTOJA, AMPAK CELO KAOS

Problemov ekonomske migracije ni mogoče rešiti s preprečevanjem

Prizadeto družbeno ravnotežje kot postopna »kurdizacija« imigrantskih držav

MIRO KOCJAN

V gledališču Puccini v Firencah so imeli nadvse zanimiv mednarodni posvet, ki so ga namenili problemu ekonomske migracije v Evropi. Tokrat so se osredotočili zlasti na problem, ki ga imajo v Nemčiji, zato pa so bili navzoco predvsem znanstveniki iz te države, toda tudi drugih ni bilo malo. V Nemčiji je namreč ta problem najbolj pereč; tam je največ »zdomcev«, toda tudi v drugih državah je tujih delavcev veliko: gre potemtakem za problem, kakor so dejali v Firencah, ki ima ne le evropsko razsežnost, marveč si je tudi precej po-

doben, ne glede nato, ali gre za Nemčijo, Francijo, Italijo, Svico ali denimo Švedsko.

V Firencah so pretresali problem tujih delavcev skozi stanje, to je probleme, pa vendar tudi pozitivne rezultate, s katerimi se lahko pohvalijo v Düsseldorfu; v Nemčiji je problem delovne migracije še značilnejši zavoljo novejših dogajanj, kakršna so na primer razsulo evropskega Vzhoda ali pa vse slabši položaj tako imenovanega »tretjega sveta« in seveda, posledično, vse večjega navala ljudi iz teh držav. Imajo pa se poseben problem (v zahodni

Nemčiji namreč), da država namenoma daje vzhodnim Nemcem ne pozdravljajo. Na posvetu v glavnem mestu Toscane je bila glavna tema vprašanje, ali je prav te ljudi zadržati ali pa si prizadevati, da bi se tuja delovna sila vrnila v svoje kraje ali odšla iz Nemčije.

Posvet je dal ne le zanimive, pac pa tudi presenetljive odgovore. Če bi si namreč začeli prizadevati, da bi tuji delavci odšli iz Düsseldorfa, bi v tem mestu prišlo domala do gospodarske katastrofe, to pa tudi v primeru, če bi se odločili za postopno odhajanje. Tisti, ki so za politiko preprečevanja zaposlitve tujih delavcev, pravijo, da bi tako bržčas opazno zmanjšali brezposelnost, imeli manj krajevnih konfliktov, uživali večjo varnost in nemara živeli v večjem blagostanju.

Vse pa kaže, da objektivne razmere tako stalise demantirajo; tuji delavci baje ne samo, da ne povzročajo skode, marveč so celo, kakor so navajali v Firencah, »dejavnik koristi«. Düsseldorf ima blizu 600.000 prebivalcev in sodi med najbolj razvita središča v zahodni Nemčiji, v njem je zlasti napredoval terciarni sektor. Brezposelnost znaša samo 8, 8 odstotka, se pravi, da je to mesto

po številu »aktivnih prebivalcev«, ki nimajo zaposlitve, na četrtem mestu v zahodni Nemčiji, za Münchnom, Stuttgartom in Frankfurtom; tuji delavci niso breme, marveč »korist«; v Firencah so naglašali predvsem, da je prav, če pri vprašanju zaposlovanja tujcev upoštevamo sodobne, tako rekoč multinacionalne etične, kulturne in politične vidike, da pa ne bi smeli prezreti izrazito »ekonomskih«.

Eno prvih dejstev je, da se tuji delavci večinoma ukvarjajo s »težjimi« deli; v glavnem so železnice, li-varji, v tovarnah so jim zaupali »težje« stroje (skupaj nad 35 odstotkov), so pa tudi gradbeni delavci (kar blizu 50 odstotkov), veliko ljudi pa imajo v izrazitih terciarnih dejavnosti, kakor so na primer prehrana (nad 38 odstotkov), restavracije (tutih kuharjev je že blizu 40 odstotkov) in druge. Če bi odšli, bi tovarne, v katerih izdelujejo nadomestne dele, naenkrat izgubile 42 odstotkov delovne sile, gradbeni sektor pa bi zapustila kar četrtina delavcev. Nazorni so tudi primeri tuje zaposlovanja na primer na železnici ali v prometu nasploh; tu je zdomcev blizu 40 odstotkov, posebej na železnici pa okrog 25 odstotkov.

Odhod delovne sile bi povzročil ne le zastoj, mar-

več domala kaos; v velikih tovarnah Thyssen, Henkel in drugih bi prišlo do nepopolno zatrasajočega pojava padca delovne sile, kar bi seveda vplivalo tudi na delovna mesta, ki jih zasedajo Nemci. Prišlo bi do prekinitev tako imenovane zaposlitvene verige. Obseg proizvodnje bi v Düsseldorfu v dveh mesecih nazadoval kar za 30 odstotkov, kar bi bilo seveda porazno. Opozoriti je treba, da nemški delavec ni več voljan delati tam, kjer so delovne razmere kolikaj vprašljive. Na celotnem nemškem trgu bi prišlo do občutnega zmanjšanja povpravevanja, to pa tudi do 15 odstotkov.

V Firencah so posvarili tudi pred nekaterimi drugimi aspekti problematike zaposlovanja tuje delovne sile; tudi v Düsseldorfu namreč (kot navsezadnje tudi drugod v zahodnem delu Evrope) tujcev ne zaposlujejo na način, ki bi ga lahko imeli za racionalnega; največ jih je seveda v proizvodnji, potem pa zmeraj manj pri nakupih, prodaji, marketingu in seveda v upravnih. Skratka, ekonomsko-sociološko ugotavljajo, da bi prišlo, če bi tuja delovna sila odšla, ne samo do »verizne reakcije«, marveč bi bila tudi ta reakcija »neenakomerna«, se pravi se huja.

Podobno bi se zgodilo pri »storitvah«; v bolnišnicah imajo (kajpak na »te-

zjih« mestih) že nad 30 odstotkov osebja iz tujine, kar ena tretjina jih dela pri javni čistoci, nad 40 odstotkov je natakarijev; tudi tako imenovana »javna infrastruktura« bi doživela težke udarce; primer: pri Rheinbahn Gesellschaftu v Düsseldorfu res nimajo veliko tujih delavcev (skupaj jih je blizu 70), toda vecinoma so pri »potovalnem osebju« ali pa pri težjih delih na postajah; to so spet takšna dela, ki kljub temu, da so »težka«, niso nadomestljiva.

Povečana brezposelnost bi seveda začela močno obremenjevati socialne dajate; razen tega pa bi mesto, kakor so ugotavljali v Firencah, imelo tudi opazno manj dohodkov, in sicer mesečno blizu 20 milijonov mark manj iz naslova plac in mezd ter 18 milijonov mark manj pa iz naslova pokojnin; kupna moč prebivalstva pa bi hkrati, spet mesečno, padla vsaj za 60 milijonov mark.

To problematiko so si v Firencah prizadevali razčleniti tudi skozi specifične sociološke aspekte; tako so na primer prišli do spoznanja, da bi odhod tujcev tako ali drugače »prizadel vse vidike mestnega življenja«; seveda je takšna ugotovitev brz prenosljiva tudi na raven države; Düsseldorf je samo del; celotno socialno tkivo bi se preprosto zamažalo; nemško prebivalstvo, ki se je medtem po zaslugi

tuje delovne sile zaposlovalo samo pri manj zahtevnih (kajpak, fizično) delih, bi se spet znaslo tako rekoč na dnu socialne lestvice.

Vrsta nacrto, ki jih imajo pripravljene tako mestna uprava kakor tudi številna podjetja, javna in zasebna, bi oblezala v predalih; pa vendar ne samo proizvodni nacrti, se pravi takšni, ki bi omogočali napredek mesta in njegove blaginje, marveč tudi ekološki in drugi, ki zadevajo zdravje prebivalstva. Skratka, razvoj bi zastal. Prizadeto bi bilo družbeno »ravnotežje«.

In se: ohranitev tega ravnotežja je vzgib družbenega razvoja, saj sloni med drugim tudi na navzočnosti tujcev, ki so hkrati delavci in potrošniki. Tudi struktura prebivalstva bi utrpela škodo predvsem s tega vidika, ker so tuji zvečine mlajši ljudje. Skratka, so ugotavljali v Firencah, zaposlovanje »tujcev z Jug« ni evropska koncesija temu delu Evrope, temveč »njegov prispevek k nadaljnji rasti razvitih držav in predelov«.

Na posvetu pa je rabila kot podlaga na razpravo knjiga z naslovom Heimat Babylon (Babilon kot domovina), ki jo je napisal kar Daniel Cohn-Bendit, zdaj občinski svetovalec v Düsseldorfu, leta 1968 eden glavnih predstavnikov, če ne najpomembnejši, takratnega gibanja nemške, pa tudi evropske »prenove«.

NOVA PARADIGMA 5 / POSAMEZNIKOVA ZAVEST O POMENU ZNANJA

O pomenu kvalitete znanja za kakovost življenjske prakse ljudi in skupnosti

Prebujanje novega uma in primerno samorefleksivno znanje

BOJAN RAUTER KOSIC

Nova paradigma naj bi bila najsposobnejše možno znanje, izpeljano iz vseh bistvenih dejstev, ki sestavljajo polje človeškega izkustva - torej vključno dejstev, ki so dostopna zgolj posamezniku samemu in katerih upoštevanje je pravzaprav bistvenega pomena za njen nastanek, obstoj in uporabnost. Družgace povedano, nova paradigma naj bi bila samorefleksivna; posameznik, njen nosilec in uporabnik, naj bi jo ne le zavestno gradil, marveč naj bi se zavedal tudi tega, kaj je in kakšno funkcijo igra v njegovem bitju, obenem pa naj bi z njo tudi zavestno in hote

V nasprotju z zivalskim bitjem, ki svoje potrebe v svojem življenjskem okolju zadovoljuje na neposreden, instinktiven način, obstaja pri človeku med njegovimi potrebami in njihovo zadovoljitvijo pomemben posredni člen: misljenje, zavestna dejavnost. Svoje potrebe, težave in razvojne tendence (ki delujejo kot motivacijska sila dejavnosti) z elementi svoje miselne sfere najprej zazna, jih nato zavestno interpretira, si iz obstoječih miselnih elementov, ki jih ima na voljo, zgradi zamisel predmeta oziroma situacije, s katero naj bi potrebo zadovoljil (oz. rešil problem ali udeja-

nje, ki je pravzaprav serija zavestnih odzivov na življenjske izzive, je najbolj bistveno odvisno od njegovega znanja, od stanja in delovanja njegove miselne sfere, torej od tega, v kolikšni meri njegovo znanje »odraža« dejstva realnega sveta oziroma kako ustrezno z njim razume njegove globlje, splošne, osem nevidne strukturalne in dinamične zakonitosti. Konkretnje povedano: stopnja zadovoljitve človekovih potreb, stopnja rešitve njegovih problemov in stopnja udejanjenja razvojnih tendenc je v najtesnejšem sorazmerju s kvaliteto razumevanja teh problemov ter s širino in globino razumevanja sebe in sveta, v katerem jih skuša reševati. Če posameznik s svojim obstoječim znanjem ne more pravilno interpretirati cutenih potreb, niti si zaradi nepoznavanja realnih možnosti za njihovo zadovoljitev ne more zamisliti ustreznega objekta, zaradi nepoznavanja principov praktične relacije subjekt-objekt pa izdelati nacrta primernega načina prakse, potem konzumacija s takim (ne) znanjem ustvarjenega produkta zagotovo ne prinese potrebnega in pričakovanega učinka. Posameznikove potrebe ostanejo nezadovoljene, oziroma le delno zadovoljene, nereseni problemi se kopirajo, razvojne tendence pa neudejanjene pritiskajo s se večjo silo.

Prav nasprotno pa se dogaja posamezniku, cigar znanje je kvalitativno, celostno in ustrezno dejstvom v sebi in svetu. Na podlagi

ustreznega poznavanja sebe si lahko namreč pravilno interpretira svoje realne potrebe, razloži svoje probleme in dojame razvojne tendence, si nato na podlagi ustreznega znanja o zakonitostih sveta in svojega odnosa do njega izdela ustrezno zamisel rešitve, nakar si napravi prikladen nacrt za njeno realizacijo ter zavestno in umsko budno spremlja, kontrolira in po potrebi korigira svojo prakso, s katero konkretizira zamisljen produkt. Kvaliteta njegovega življenja je - po zaslugi pravilnega funkcionaliranja posredniškega miselnega procesa - visoka, z nadaljnjim razvojem njegovega uma (poglobljanjem znanja o sebi in svetu) pa tudi permanentno raste.

Če si v kontekstu zgoraj analiziramo znanje, ki je sodobnega človeka, ugotovimo, da je vse prej kot kvalitativno. Kljub visoki razviti znanosti mu se zdalec ni jasno, kdo in kaj pravzaprav je, kaj hoče, kakšne so njegove avtentivne sposobnosti in potrebe, kakšni so njegovi notranji potenciali, kaj ga pravzaprav poganja in kaj pravzaprav hoče in zmore. Prav tako slabo razume bistvene zakonitosti sveta, kajti tovrstno znanje je razkosano, neenotno, hipotetično, nekoherentno, nesistematičano, prepolno nekoristnih podatkov. Še slabše razume zakonitosti svojega spoznavnega in praktičnega odnosa do sveta oziroma do svojega socialnega in naravnega okolja. Razumljivo je potem, da so učinki s takim znanjem usmerjanega življenja ne le

pomanjkljivi in neustrezni, temveč - vsaj dolgoročno in globalno gledano - že kar pogubni, kajti posameznika zapletajo v neresljiva protislovja z družbenim in naravnim okoljem (kopičenje notranjih in medosebnih konfliktov, slabo telesno in psihično zdravstveno stanje, ekološki problemi, eksistencialni vakuum...)

Dandanes veliko govorimo o dvigu kvalitete življenja, a se pri tem se vse preveč ogibamo tistemu, kar je za njegovo dejansko rast najpomembnejše: rast kvalitete znanja v smeri celostne, spoznavno ustrezne in precizne, samorefleksivne slike sveta. Če bi se zavedali tega pogoja, se namreč ne bi več zaganjali za nerealnimi cilji v okviru stare miselne sfere, niti se ne bi več vrteli v zacaranem krogu lovljenja sreče v okviru enakega ali zgolj malenkostno spremenjenega nekvalitetnega znanja; s starim, dokazano nezrelim znanjem torej ne bi več gradili novih in novih zamisli in se spuščali v površno premisljene ali že kar slepe poskuse njihovega uresničevanja, ampak bi se potrudili, da najprej bistveno izboljšamo znanje o sebi in svetu ter njuni relaciji, in se sele nato, na podlagi zares kvalitativnega (oziroma vse kvalitativnejšega) znanja podali v zanesljivo uspešnejšo prakso, ki bi nam omogočila vse bolj ustrezno zadovoljitev potreb in vse pravilnejše reševanje življenjskih problemov.

V okviru takega pristopa bi nam potemtakem brž postalo tudi jasno, da je način rasti kvalitete življenja, ki ga dandanes tako radi zagovarjamo, pravzaprav njegovo nazadovanje, saj je za

naravo (in za nas) očitno poguben - kajti narave nismo samo izčrpali do zgornjih meja njenih daritvenih in obnovitvenih zmogljivosti, marveč smo jo toliko ugonobili, da je začela nepovratno hirati. Tedaj bi vedeli tudi, da s hlepenjem po kvaliteti zunanega (materialnega) življenja praviloma kompenziramo svoje notranje pomanjkljivosti, oziroma skušamo ublažiti svoje notranje trpljenje, ki zahteva drugačen prijem. Skratka, v okviru celostnega in dejstvom ustrežajočega znanja bi svoje probleme videli tam, kjer so, in take, kot so, ter jih tudi pravilno razumevali in se jih pravilno lotevali. Brez pravilnega in celostnega znanja oziroma pod vodstvom starega, nepravilnega znanja, pa se nam obeta zanesljiv propad.

Res je, da se skozi zgodovino človeška praksa in teorija vzajemno pogojujeta in oplajata, dejstvo pa je tudi, da dandanes teoretični, umski aspekt človekovega bivanja zelo zaostaja za praktičnim (tehničnim, materializem). Skrajni čas je, da teorija stori svoj veliki kvalitativni skok, da torej dohiti in bistveno prehitzi že kar slepi praktični (tehnični in socialni) aspekt življenja ter pokaže dejanski način za odpravo nakopičenih problemov in ustrezno pot za rešitev človeške notranje stiske, tega uodnega generatorja človeške norosti. Zato se enkrat iz smeri vseplosnega uničenja v smer vsestranske prosperitete po meri človeka in narave nas lahko preusmeri le prebujenje v treznost novega uma, naravnaneega k celostnemu, aдекватnemu samorefleksivnemu znanju.

Foto: Frank Meadow

operiral v razmisljanju in pojasnjevanju se nepojasnjenih delov sebe in sveta. O vlogi in pomenu znanja posameznik običajno ne razmislija. Zaveda se sicer, da bi brez znanja težko shajal, ne ve pa prav, kakšen je dejanski pomen znanja v njegovem življenju, niti se ne zaveda, kakšna bi lahko bila kvaliteta njegovega življenja, če bi svoje znanje bistveno izboljšal.

nil razvojno tendenco), nakar si se zamislil nacrt praktične aktivnosti, s katero naj bi svojo idejo uresnil. Realiziran produkt seveda naposled na tak ali drugačen način potroši (oziroma zadovolji potrebo, reši problem, udejanji razvojno tendenco), s čimer do pojavnove potrebe odpravi tudi specifično motivacijsko silo, ki je bila prej ves čas na delu.

Skratka, človekovo biva-

Bob McCall - »Slikarja«

Kaj se lahko naučimo iz ekstremnih situacij?

NIKOLAJ D. JEFFS

V svojem romanu The Dispossessed je pisateljica znanstvene fantastike Ursula Le Guin opisala planet na robu vesolja in na robu obstoja, kjer so ekstremne naravne razmere prisilile prebivalce, da so se ravnali v skladu s precej drugačnim družbenim redom, kot smo ga sicer vajeni; opisala je anarhistično družbo.

Vendar anarhizem kot družbeni red ni nujno pogojen z ekstremnimi situacijami. Nasprotno je Kropotkin kot temelj evolucije označil »vzajemno pomoč«, ki naj bi bila po njegovem tudi temelj anarhističnega družbenega reda. Tej smo v zameklkih že price, kajti kakor je poudaril Colin Ward v svoji klasični knjigi Anarchy in Action, je družba, v kateri bi najraje živeli - izjemno izkoriščanja, vojne, diktature in lakote - že med nami.

Na enem nivoju to idealno družbo lahko vidimo s pozornim opazovanjem vsakdanjega življenja. Eden od primerov, ki jih navaja Ward, je prav zgovoren: ni svetovne poštnice organizacije, ki bi zagotovila, da bo mednarodno pismo res prišlo na naslov, vendar pismo vseeno pride do naslovnika zaradi ohlapnih medsebojnih dogovorov.

Na drugem nivoju idealno družbo lahko vidimo na podlagi reakcij v ekstremnih situacijah. Med veliko rudarsko stavko v Veliki Britaniji 1984. leta so bile rudarske vasi prisiljene organizirati kolektivne kuhinje, kajti tako se je prehranjevanje racionaliziralo in rudarji so lahko dalj časa vzdržali stavko.

Anarhist in anarhistka, ki sta to opazovala, sta lahko ugotovila troje: prvič - ljudem ni treba povedati ali vsiliti načina racionalne organizacije (v tem se anarhisti razlikujejo od preostale levice), drugič - spontani odgovori na ekstremne situacije nastanejo iz želje, da se te situacije nevtralizirajo, in tretjič - racionalno organizacijo, ki izhaja iz ekstremnih situacij, obremenjuje dejstvo, da s prenehanjem ekstremnih razmer zal prenehajo tudi spontani odgovori na te situacije in spontani odzivi njihovega premagovanja. Po stavki je bilo kolektivnih kuhinj konec. (Hudomušno bi lahko pripomnili, da je prav pomanjkanje daljnovidnosti v tem primeru razlog, zaradi katerega so trenutne namere britanske vlade, da opravi z rudarji enkrat za vselej, tako presenetile rudarje, ki so se iz 1984. leta malo naučili). Tako se moramo vprašati, kaj se lahko zares uporabnega naučimo iz ekstremnih situacij - tudi zato, da jih presežemo enkrat za vselej.

Za Slovenijo je ekstremna situacija, v kateri se je znašla, posledica vojne, življenja na robu vojne in gospodarske preobrazbe. Negativni vidiki te preobrazbe povzročajo rast sindikalne moči in delavske solidarnosti. Če se je kaj naučiti iz sindikalne moči, s katero se sedanja vlada nervozno sooca, potem je to možnost, da je mogoče na temeljih, ki v družbi že obstajajo, vzpostaviti paralelne

strukture organizacije temelje novih odnosov, ki bodo toliko bolj aktualni kolikor bolj vehementno se bo vlada in tudi parlament (spomnimo se poslanskih plač!) obnašal do tistih, od katerih so - kakor - dobili mandat za svojo vladavino. Če je posmehljiv pogled na sindikate v obdobju socializma temeljil na dejstvu, da jim družbena moč ni bila dovoljena in da je edina funkcija, ki so jo imeli, organiziranje ozimnic ter počitniških domov, potem je zdaj - ko imajo sin-

dikati družbeno moč - priložnost, da se nastavki vzajemne pomoči, ki so se nam nekod zdeli smešni, ob moči zares prekusijo.

Vojna in življenje na robu vojne sta dve ekstremni situaciji, na podlagi katerih bi se prav tako morali vprašati, kaj se lahko iz njiju naučimo. Če so vojno na področju nekdanje Jugoslavije sprožili mediji, potem se tu zdi zgovoren star letak, ki so ga se iz časov vojne na Hrvaškem pripravili mirovniki iz Srbije. Letak

podrobno popisuje, kako se je treba obnašati, kadar so na tv-dnevniku poročila z bojišč, in ta v gledalcu zbudijo občutke sovrastva do Drugega (proizvajajo Drugega) in nemoči. Eden izmed načinov, kako preseči nemoč in sovrastvo, je ta, da posameznik prevzame moč nase - prevzame pobudo - in osebno (z osebnim stilom) preseže sovrastvo, na primer pokliče prijatelja ali prijateljico, ki naj bi bil del naroda, ki ga tv-dnevnik demonizira (zaradi tega je tako pomem-

bno, da mirovno nastroje ni posamezniki vztrajajo pri tem, da alternativni kanali komunikacije med vsemi stranmi, ki so ali so bile v vojni, ostanejo odprti in se jih nenehno krepi).

Prav zato je bilo poleti, ko je bila medijska vojna med Slovenijo in Hrvaško na visku, tako pomembno, da so ljudje prezivaljali svoje počitnice v Istri in da so tako s kretnjo osebne avtonomije presežili sovrastvo, ki do ga sejal mediji. V odsotnosti Drugega ga je najlaže

skonstruirati, kar je se najbolj primerljivo z negativno mitologizacijo beguncev iz Bosne, ki se širi po Sloveniji toliko bolj prostih rok, kolikor bolj je večinska begunska populacija zaobjeta v begunske centre. Način, kako preseči to negativno mitologizacijo, je seveda tako vztrajanje pri tem, da se begunske centre nepreključno odpre (se pravi konec dovoljen za odhod v mesto in podobno), kot tudi artikulacija želje (s strani nebegunskega prebivalstva), da bi v centre vdrl,

saj imajo geste osebne avtonomije smisel le, če so vzajemne.

Vojna kot ekstremna situacija nas tudi sili, da premislimo o relativnosti oblasti, demokracije in nacionalne samodeterminacije.

Demokracija in demokracijske volitve - simboli mandata, ki ga da ljudstvo, je način, kako prav Miloševićeva srbska socialistična stranka legitimizira svojo oblast s sklicevanjem na dejstvo, da je bila izvoljena. Pozorni opazovalci dogodkov v Bosni se bodo spomnili, da se pred ključnimi odločitvami Karadžić sklicuje na svoj parlament, čes da je ta tisti, ki mora na primer sprejeti mirovni načrt ali ne. Ko mora ljudstvo umirati zaradi politike SPS in odločitev Karadžićevega parlamenta, to ni znamenje, da je z ljudstvom nekaj narobe, ampak da je nekaj narobe s transferom osebne avtonomne moči in načinom, kako se uveljavlja.

Prav tako nas opazovanje Balkana sili, da se vprašamo, ali je nacionalna samodeterminacija res lahko temelj ne samo novih odnosov na Balkanu, temveč tudi novega svetovnega reda. Kot je opozoril že teoretič dekolonizacije Franz Fanon, nacionalna osamosvojitve nima smisla, če ne hodi vstrec socialno preobrazbo, z vzpostavitvijo socialne zavesti, ki ima internacionalistično razsežnost. Če te razsežnosti ni, dekolonizirana področja zapadejo pod vladavino samosvajalskih elit.

Nobena nova država na

področju nekdanje Jugoslavije ni sli v socialno preobrazbo - nasprotno, celo nastavki zanjo, ki so se nekod zdeli tako trdni - zdravstveno zavarovanje, polna zaposlitev, neodtujljive delavske pravice, brezplačno solanje - so močno omajani in argumenti nacionalne samodeterminacije (na katere se tudi Slovenija ponosno sklicuje), izvenijo v prazno, če se zavedamo, da so to isti argumenti, s katerimi se dicit Krajina ter Srbska republika BiH. Dejstvo, da se samo slovenska oblast zaveda relativnosti argumentov nacionalne samodeterminacije, pa je vidno na primeru Republike Kosovo, ki je Slovenija pač ne bo priznala. Iz istega primera je mogoče potegniti sklep o hipokriziji te oblasti.

Če se je državi mogoče postaviti po robu, potem je to mogoče narediti tako, da se nekaj naučimo iz ekstremnih situacij, kajti te nas sili, da se obnašamo drugače kot sicer. Pri tem je dobro, da imamo v mislih analizo družbe in države, ki jo je podal nemški anarhist Gustav Landauer: država ni nekaj, kar bi lahko unicili z revolucijo, ampak je stanje, nekakšno razmerje med ljudmi. Unicimo jo tako, da vzpostavljamo drugačna razmerja, da ravnamo drugače. Če se ne bomo, potem je edina možnost drugačnega ravnanja ta, da se odselimo na rob vesolja, na planet ob robu življenja, ko nas bo permanentna ekstremnost prisilila k temu, da bomo že iz rutine premislili vsak svoj nadaljnji korak.

VZHODNA EVROPA (3)

Reforma na obroke

V treh letih po strmoglavljenju komunizma so države s tega območja doživele dolgotrajen in zelo hud padec proizvodnje. Brezposelnost je rasla (na Madžarskem bo letos dosegla menda 20 odstotkov), realne plače so se močno zmanjšale, privatizacija prastarih monopolov, od katerih živijo cele regije, se je izkazala za bolečo težavo. Povrh vsega se je sesul Comecon, trgovinska veja Varšavskega sporazuma, od katere je bilo se leta 1989 odvisnih 70 do 80 odstotkov izvoza mnogih držav.

Sprico takšnih težav se ni čuditi, če so se številne vlade leta 1992 izogibale nadaljnjim korenitim spremembam. Proti koncu leta je celo kazalo, da bodo naredile korak nazaj. Toda nekako v tem času se je na koncu predora vendar pokazala svetloba. Kljub najhujši suši v zadnjih desetletjih se je bruto nacionalni proizvod na Poljskem leta 1992 malce povečal, letos pa bo industrijska proizvodnja najbrž zrasla za 3 do 4 odstotke. Na Češkem se je BNP v drugi polovici 1992 ustalil in zdaj spet raste. Madžarska letos pričakuje povečanje za 2 do 3 odstotke.

Radikalni reformatorji so spet v ospredju. Leta 1992 je Češkoslovaška izvedla prvi načrt množične privatizacije na svetu. Na Poljskem je vlada Jana Olszewskega padla, ker je nameravala upoštevati reforme. Celotna Madžarska, zagovornica postopnosti, se je, nič hu-

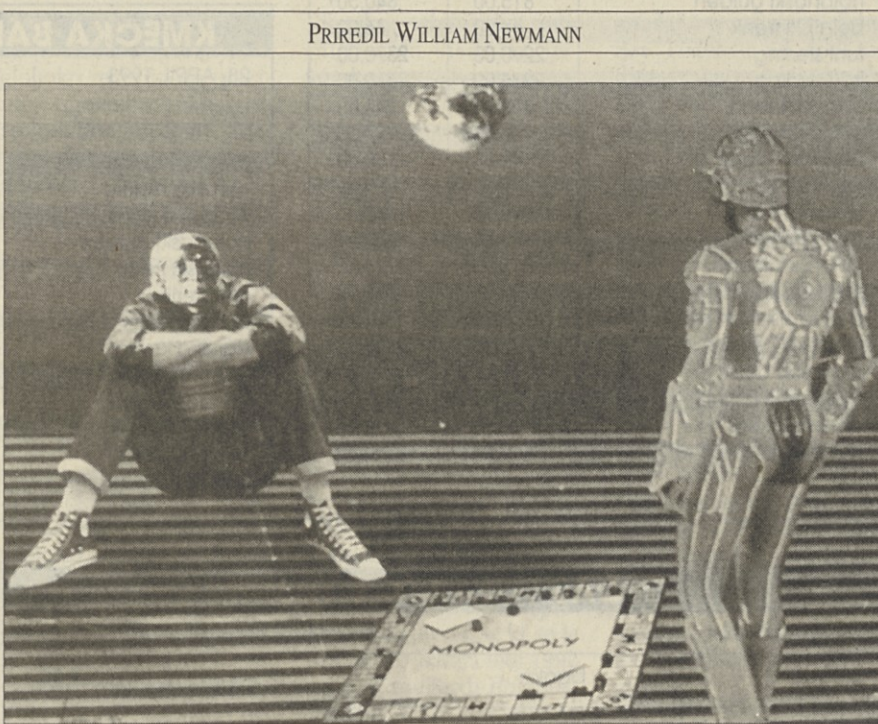
dega sluteč, znašla v vrtilincu: leta 1992 je z zakonom zmanjšala bančne profite in denarnim zavodom nasploh nalozila neizprosne obveznosti - tako je pospešila gospodarske spremembe in znova spodbudila dirko na svobodno trge.

Mar so ti uspehi pravi ali pa se le navidezni? Razlagi zasuka sta dve. Po prvi so bili učinki sprejete politike pričakovani, čeprav kolaps v prvih treh letih ni bil nikoli tako hud, kot se je zdelo. Drugič, države so ne pričakovano uspešno nasle odgovor na vprašanje, kdo naj bi reformiral bankrotirane državne veje industrije.

Reformatorji so sprostil domače cene in odprli meje svojih držav za trgovanje s tujino, da bi spodbudili podjetja za izdelavo blaga, ki ga ljudje hočejo kupovati, namesto da bi proizvajala po zahtevah centralnih načrtovalcev. Ko je proirak. Toda omenjeno zmanjšanje proizvodnje sploh ni vplivalo na porabo, tj. življenjsko raven. Na Poljskem so leta 1991 prideli 20 odstotkov manj hrane - poraba hrane pa se je malce povečala. Podobni so drugi podatki. Število avtomobilov se je v Varšavi v letih 1991-1992 podvojilo. Drobnoprodajne cene so se v Češkoslovaški tisto leto, ko je BNP padel za 10 odstotkov, zvišale za 16 odstotkov. Na Madžarskem so se hranilne vloge po treh letih stagniranja z 2 odstotkov BNP povečale na 12 odstotkov - izjemna akumulacija denarja, ki ga lju-

Pac pa terja čas, da se pokažejo koristi drugega poslovanja podjetij: najprej moras druge investirati, se naučiti prodajati in tako dalje. Konec je bilo izdelave blaga, ki ga ni nihče potreboval - jekla neprave vrste, rezervne orožja, radijskih sprejemnikov, ki niso delali - skratka, proizvodnje, ki je možna samo v okviru centralnega načrtovanja, vendar je v večini teh držav obsegala 10 do 20 odstotkov bruto nacionalnega produkta. Precejšen del upadanja proizvodnje je mogoče pripisati opustitvi tovrstnih programov. Poljaki so izračunali, da se padec proizvodnje za 18 do 20 odstotkov v obdobju 1990-1992 zmanjša na 5 do 10 odstotkov, če upoštevamo vse zgoraj povedano. (In precej tega, kar se ostane, gre na račun sesula Comecona.)

V normalnih državah gresta poraba in proizvodnja več ali manj v korak. Toda omenjeno zmanjšanje proizvodnje sploh ni vplivalo na porabo, tj. življenjsko raven. Na Poljskem so leta 1991 prideli 20 odstotkov manj hrane - poraba hrane pa se je malce povečala. Podobni so drugi podatki. Število avtomobilov se je v Varšavi v letih 1991-1992 podvojilo. Drobnoprodajne cene so se v Češkoslovaški tisto leto, ko je BNP padel za 10 odstotkov, zvišale za 16 odstotkov. Na Madžarskem so se hranilne vloge po treh letih stagniranja z 2 odstotkov BNP povečale na 12 odstotkov - izjemna akumulacija denarja, ki ga lju-

PRIDIL WILLIAM NEWMANN

dem niso pripisovali. Prav zaradi vsega tega kolaps v zadnjih treh letih ni bil tako hud, kot se je zdelo. Blago ni bilo kar naenkrat na razpolago zaradi reform. Pojavilo se je čez noč! A to, kar se dogaja zdaj, je odziv ponudbe na nova povpraševanja... Značilno je, da precej tega izvira iz zasebnega sektorja. V večini držav Vzhodne Evrope se proizvodnja zasebnih podjetij vsako leto poveča za 15 do 25 odstotkov. Na Poljskem zasebna podjetja ustvarijo več kot 40 odstotkov BNP, a zaposlujejo skoraj 60 odstotkov delovne sile. Na Madžarskem 66 tisoč najmanjših zasebnih podjetij in 180 tisoč zasebnikov, ki delajo sami, prav tako ustvari 40 odstotkov BNP. Po vsega treh letih sta Poljska in Madžarska

blizu tržnemu gospodarstvu kot centralistično vodenemu. Zaradi hitre rasti zasebnega sektorja je bila tudi preobrazba drugega dela vzhodnoevropskega gospodarstva lažja. Minila bodo seveda leta, preden bodo uspešno restrukturirali državna podjetja. Pokazalo pa se je, da ovire niso tako visoke, kot so se mnogi bali. Za to nalogo se ponuja pet kandidatov:

1. Sama država. Reformatorske vlade so sebe takoj izključile, saj so vedele, da nimajo za to opravilo ne ljudi ne zmognosti. Zato so svoje reforme oprle na en sam stebel - privatizacijo. Razlog, zakaj je preobrazba doslej videti sorazmerno gladka, je porazdelitev bremena na štiri kategorije zasebnikov. Oglejmo

si jih: 2. Tujci. Obseg neposrednih naložb se je na tem področju z 2, 3 milijarde dolarjev v letu 1990 povečal na 11 milijard dolarjev v lanskem letu. Največ kapitala - kar polovico - je pritegnila Madžarska. Na prvi pogled so tujci idealni za restrukturiranje starih podjetij: poskrbijo za nove metode upravljanja, novo tehnologijo in dostop do novih trgov, povečajo celo osiromašeno glavnico. Pomenijo pa tudi dve veliki pomanjkljivosti. Prvič, njihove naložbe so preje ne zanemarljive. Na Madžarskem, v Češki republiki in Poljski so recimo doslej investirali 9 milijard dolarjev, medtem ko je BNP v teh državah 125 milijard dolarjev. Drugič, posamejmo smetano in zato je teže

restrukturirati preostali kader. Zelo pogosto je mnenje, da si z direktorji državnih podjetij ni mogoče pomagati, ker so bili pač vpeti v sistem načrtovanega gospodarstva. V resnici pa so pokazali vzorno voljo, da bi restrukturirali svoja podjetja. Neka raziskava Svetovne banke, ki je zajela več kot 50 državnih podjetij v kakih petih, šestih gospodarskih dejavnostih, je pokazala bistvene razlike v dobičku, čeprav so podjetja delala v enakih zunanjih razmerah - razlika je bila odvisna od vodenja.

3. Obstojeci vodstveni kader. Zelo pogosto je mnenje, da si z direktorji državnih podjetij ni mogoče pomagati, ker so bili pač vpeti v sistem načrtovanega gospodarstva. V resnici pa so pokazali vzorno voljo, da bi restrukturirali svoja podjetja. Neka raziskava Svetovne banke, ki je zajela več kot 50 državnih podjetij v kakih petih, šestih gospodarskih dejavnostih, je pokazala bistvene razlike v dobičku, čeprav so podjetja delala v enakih zunanjih razmerah - razlika je bila odvisna od vodenja.

4. Banke in drugi finančni posredniki. Banke so postale glavna alternativa državi pri postavljanju novih vodstev v starih podjetjih. To opravljajo v okviru procesa, ki je bil zasnovan za nekaj povsem drugega - procesa množičnih privatizacij.

Množična privatizacija se je začela na Češkoslovaškem kot poskus, da bi ustvarili narod delničarjev. Sleherni odres državljan je dobil vrednostni bon, ki ga je lahko zamenjal za razpoložljive delnice državnih podjetij. Na prvih aukcijah, ki so se končale decembra, je v javno last preslo približno dva tisoč podjetij s knjižno vrednostjo 200 milijard kron (7 milijard dolarjev). V naslednjem kro-

gu naj bi odprodali se 1500 podjetij. Čehi so pokazali, da je množična privatizacija izvedljiva. Pac pa se ob teh uspehih lahko vprašamo: zakaj toliko delničarjev (v nekaterih podjetjih jih je kar sto tisoč) in kdo bo imel pravi nadzor?

Vlada je skušala odgovoriti s spodbujanjem investicijskih skladov, iz katerih naj bi podobno kot na Zahodu iz pokojninskih crpali sredstva za podjetja, vendar v prid navadnih ljudi. Skoraj tri četrtine čeških vrednostnih bonov je bilo vloženih v 400 investicijskih skladov, ki so jih v glavnem ustanovile banke. Na kratko, na Češkem so z množično privatizacijo nadzor s podjetij prenesli na banke. 40 odstotkov država Poljskem pa predlagajo, da bi privatizirana podjetja presla v last holdingov, ki bi jih urejala država, prebivalstvo pa bi dobilo prenosljive delnice teh holdinskih družb, ki bi podobno kot japonske in nemške banke s finančnimi vzvodi izvajale nadzor nad podjetji.

Ostane še vprašanje, ali so banke večše svoje ga novega posla. Češka različica vzbuja o tem dvome. Toda v postkomunističnih državah pac ni alternativnih investitorjev, ki bi imeli v zepu dovolj gotovine. V primerjavi z ministri so banke vsaj omejene s proračuni in so navsezadnje skoraj komercialne organizacije.

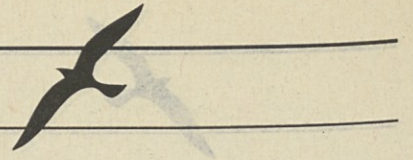
5. Novi lastniki/direktorji. To bi bili morda idealni ljudje za restrukturiranje podjetij. V nasprotju z bankami so akti-

vni upravitelji, v primeri z investicijskimi skladi pa se posvečajo enemu samemu podjetju. Ni verjetno, da bi kako podjetje prevzelo s korupcijo ali po zvezah, kot se je dogajalo s sedanjimi direktorji. In povrh so ljudje iz »domaćega kraja«.

A kje jih poiskati? V vzhodnoevropskih državah je krajevnega kapitala malo in zato potencialni lastniki na dražbah ne morejo kupiti podjetij. Kratkoročno je edini odgovor likvidacija starih podjetij, nakar bi zasebni podjetniki pobrali razbitine. To se v resnici hitro dogaja. Industrijska proizvodnja je na Poljskem, Madžarskem in Češkoslovaškem v zadnjih treh letih padla za 40 odstotkov. Država podjetja morajo zato odpuščati delavce in odprodajati aktivno, zasebni podjetniki pa pri ložitvi. Iz tega procesa utegnejo nastati najboljša zasebna podjetja. Podjetnik lahko pac začne pri samem začetku: od enega podjetja kupi zgradbo, od drugega stroj, pri tretjem ali četrtem najame delavce. Množična privatizacija in tuje naložbe so nasprotno vsaj v začetku usmerjene v ohranjanje nekdanjih državnih podjetij.

Najpomembnejše pa je, da se v teh treh državah niso oprli samo na eno izmed zgoraj omenjenih skupin: pri restrukturiranju državnih podjetij sodelujejo tujci, bančniki, novi in stari podjetniki. Reformi izvajajo torej po kosih.

(Se nadaljuje)

MENJALNIŠKI TEČAJI

menjalnica	28. aprila 1993					
	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	68,30	68,95	9,60	9,73	7,09	7,29
Atelje 92 Idrija	68,00	68,60	9,50	9,75	7,12	7,30
Avtohisa	68,20	68,70	9,50	9,70	6,85	7,10
Azur Grosuplje	68,00	68,90	9,55	9,80	7,10	7,39
Banka Vipa, Nova Gorica	67,98	68,65	9,57	9,66	7,17	7,25
Bela vrtnica	68,20	69,10	9,60	9,80	7,10	7,40
Bobr Trzin in Fužine	68,20	68,90	9,60	9,80	7,20	7,45
BTC Terminal Sezana	67,95	68,70	9,55	9,70	7,10	7,25
BTC d.d. Ljubljana*	67,75	68,60	9,50	9,70	6,95	7,25
Come 2 us	68,30	68,90	6,80	6,95	7,05	7,30
Dom Kaffe	68,50	68,90	9,72	9,80	7,28	7,45
Dom na trgu	68,61	68,99	9,66	9,77	7,21	7,33
Emona Globtour*	68,05	69,00	9,60	9,81	7,13	7,35
Eros Ljubljana*	68,50	68,90	9,65	9,75	7,00	7,30
Eros Kranj*	68,60	69,00	9,70	9,85	7,15	7,30
Eurotours International	67,75	68,80	9,50	9,80	7,10	7,25
Feniks Koper*	67,97	69,00	9,51	9,80	7,15	7,39
Feniks Markovec Koper*	67,95	68,90	9,54	9,80	7,10	7,39
Feniks Portoroz*	67,95	68,90	9,54	9,80	7,10	7,39
Fiba Koper	67,95	68,58	9,52	9,72	7,15	7,25
Firadas	68,00	69,00	9,45	9,68	7,15	7,30
Galileo Kozina	68,25	68,85	9,55	9,70	7,25	7,45
Golfurist Domžale	68,40	69,20	9,65	9,85	7,10	7,40
Golfurist Ljubljana	67,80	68,60	9,58	9,72	6,98	7,20
Hida*	68,60	68,80	9,67	9,73	7,20	7,25
Hram Rozice Menges	68,60	69,00	9,60	9,80	7,20	7,40
Hranilno kreditna služba	68,25	69,15	9,57	9,76	7,02	7,39
Idila Sečovlje	68,20	68,95	9,68	9,90	7,15	7,40
Ilirika Ilirska Bistrica	68,11	68,70	9,50	9,71	6,99	7,26
Ilirika Slovenj Gradec	68,30	68,95	9,63	9,71	6,99	7,21
Ilirika Postojna	68,12	68,80	9,58	9,76	7,02	7,24
Ilirika Sezana	68,40	68,79	9,63	9,72	7,22	7,29
Italdesign Nova Gorica*	68,15	68,80	9,61	9,72	7,22	7,30
Klub Slovenijales	68,40	68,80	9,60	9,80	7,15	7,30
Komercialna banka Triglav d.d.	67,85	68,65	9,56	9,74	6,98	7,20
Kompas Hertz Celje*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,05	7,30
Kompas Hertz Velenje*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,05	7,30
Kompas Hertz Idrija*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,05	7,30
Kompas Hertz Tolmin*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,05	7,30
Kompas Hertz Novo Mesto*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,05	7,30
Kompas Hertz Krško*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,05	7,30
Kompas Hertz Bled*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,05	7,30
Kompas Fintrade	68,50	69,05	9,68	9,82	7,25	7,55
Kompas Holidays	68,50	68,80	9,70	9,75	7,25	7,40
Libertas Koper*	68,00	68,60	9,54	9,73	7,16	7,34
Ljubljanska banka d.d.	67,60	69,10	9,55	9,82	7,13	7,40
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	67,10	68,85	9,54	9,79	6,60	7,37
LB Dolenjska banka NM	67,80	68,75	9,60	9,80	7,10	7,40
LB Komercialna banka NG*	67,15	68,98	9,38	9,80	6,75	7,32
LB Kreditna banka MB d.d.*	67,50	68,90	9,50	9,79	6,90	7,30
LB Splošna banka Celje	67,30	68,80	9,40	9,78	7,10	7,37
LB Splošna banka Koper*	67,74	68,96	9,28	9,68	6,89	7,37
MA - Vir	68,40	69,20	9,60	9,90	7,15	7,45
Madai Nova Gorica*	68,10	68,70	9,60	9,75	7,25	7,35
Madai Sempeter*	68,10	68,70	9,60	9,75	7,25	7,35
Media*	68,50	69,00	9,65	9,75	7,25	7,45
Niprom I*	68,30	68,80	9,70	9,80	7,25	7,50
Niprom II*	68,30	68,80	9,70	9,80	7,25	7,50
Otok Bled	68,20	68,72	9,62	9,73	7,10	7,31
Optimizem Loz*	67,90	68,90	9,58	9,75	7,15	7,35
Petrol*	68,40	68,80	9,60	9,73	7,20	7,30
Pigal Salkan*	68,05	68,75	9,58	9,75	7,10	7,30
Pigal Kobarič*	68,05	68,75	9,58	9,75	7,10	7,30
Pigal Obutek*	68,05	68,75	9,58	9,75	7,10	7,30
Pigal Diskont*	68,05	68,75	9,58	9,75	7,10	7,30
Positna banka Slovenije	67,50	68,75	9,36	9,69	6,71	7,19
Probanka Maribor	67,80	68,90	9,55	9,75	6,95	7,25
Publikum Ljubljana	68,55	68,89	9,60	9,70	7,20	7,33
Publikum Celje	68,20	68,69	9,61	9,72	7,00	7,25
Publikum Dobova	68,00	68,90	9,34	9,56	6,40	7,00
Publikum Kostanjevica	68,00	68,90	9,34	9,56	6,40	7,00
Publikum Krško	68,00	68,90	9,34	9,56	6,40	7,00
Publikum Maribor	68,25	68,75	9,66	9,74	6,75	7,19
Publikum Metlika	68,35	68,90	9,60	9,75	7,00	7,30
Publikum Mozirje	68,20	68,90	9,65	9,75	6,90	7,25
Publikum Novo Mesto	68,35	68,90	9,60	9,75	7,00	7,30
Publikum Piran	68,00	68,55	9,55	9,61	7,05	7,25
Publikum Tolmin	68,20	68,60	9,62	9,74	7,18	7,30
Publikum Sevnica	68,10	68,70	9,65	9,75	6,65	6,95
Publikum Sentilj	68,15	68,80	9,66	9,78	6,75	7,19
Publikum Sentjur pri Celju	68,25	68,79	9,61	9,71	6,98	7,25
Publikum Trebnje	67,80	68,65	9,50	9,59	6,70	6,95
Publikum Zagorje	68,30	68,80	9,60	9,76	7,00	7,35
Publikum Zalec	68,20	68,89	9,61	9,74	6,95	7,25
Roja	68,40	68,80	9,60	9,75	7,20	7,30
Shalaby	67,95	68,58	9,52	9,75	7,15	7,28
Sit - on	68,20	69,00	9,60	9,75	7,00	7,30
SKB d.d. Ljubljana**	68,00	68,60	9,66	9,75	7,05	7,35
Slovenijaturist Ljubljana	68,55	68,95	9,68	9,75	7,23	7,35
Slovenijaturist Jesenice	68,30	68,90	9,60	9,70	7,00	7,20
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	68,50	68,95	9,60	9,70	6,80	7,30
Slovenijaturist zel. p. Maribor*	68,30	68,90	9,65	9,80	6,50	7,00
Slovenska hran. in pos. Kranj	68,20	68,70	9,65	9,75	7,10	7,20
Slovenska investicijska banka*	68,45	68,90	9,60	9,75	7,00	7,40
Sonce	68,50	68,90	9,62	9,80	7,20	7,40
SZKB d.d. Ljubljana	68,25	69,15	9,57	9,76	7,02	7,39
Tartarus Postojna	67,94	68,55	9,41	9,66	6,99	7,28
Tenours Domžale	68,60	69,50	9,65	9,85	7,10	7,40
Tori*	68,40	69,00	9,40	9,80	6,75	7,20
Tourist service Portoroz	67,40	69,20	9,30	9,80	6,80	7,20
Upimo	68,40	68,70	9,70	9,75	7,30	7,40
Wolf*	68,50	68,90	9,65	9,80	7,20	7,45

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: ** Menjalnice niso poslane podatkov: —

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANK, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 81 z dne 28. aprila 1993 — Tečaji veljajo od 29.4.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	75,1028	75,3288	75,5548
Avstrija	040	šiling	100	939,2142	942,0403	944,8664
Belgija	056	frank	100	321,2649	322,2316	323,1983
Kanada	124	dolar	1	824571	82,7052	82,9533
Danska	208	krona	100	1716,3423	1721,5068	1726,6713
Finska	246	marka	100	1933,4042	1939,2219	1945,0396
Francija	250	frank	100	1959,1741	1965,0693	1970,9645
Nemčija	280	marka	100	6607,6698	6627,5525	6647,4352
Grčija	300	drahma	100	—	48,9180	49,0648
Irska	372	funt	1	—	161,5797	162,0644
Italija	380	lira	100	7,0834	7,1047	7,1260
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	5,9000	—
Japonska	392	jen	100	93,6968	93,9787	94,2606
Nizozemska	528	gulden	100	5880,4957	5898,1903	5915,8849
Norveška	578	krona	100	1564,0365	1568,7417	1573,4479
Portugalska	620	escudo	100	71,2307	71,4450	71,6593
Švedska	752	krona	100	1442,1239	1446,4633	1450,8027
Švica	756	frank	100	7303,4575	7325,4338	7347,4101
Velika Britanija	826	funt sterling	1	165,1256	165,6225	166,1194
ZDA	840	dolar	1	105,2205	105,5371	105,8537
Evropska Skupnost	955	ECU	1	129,3980	129,7874	130,1768
Španija	995	peseta	100	90,3268	90,5986	90,8704

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 29. APRILA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000,000	637,210	656,912	1.294,122
42		127,4419%	131,3824%	129,4122%	100,000	63,721	65,691	129,412
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1.300,000	631,588	643,507	1.275,095
159		97,1674%	99,0010%	98,0842%	130,000	63,159	64,351	127,509

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

28. APRIL 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Bela vrtnica	4,00	7,00
Fiba	6,90	7,00
Hida*	5,80	7,00
Ilirika Postojna	5,40	6,90
Libertas Koper*	4,50	6,50
Niprom I in II*	5,00	6,55
Otok Bled	3,96	8,48
Shalaby	7,00	7,50
Slovenijaturist zel. p. Lj.*	5,55	8,00
Tenours Domžale	5,00	9,00
Tori	5,00	8,00

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

28. APRIL 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1455,00	1505,00
nemška marka	920,00	942,00
francoski frank	270,00	281,00
holandski gulden	815,00	840,50
belgijski frank	44,50	46,20
funt sterling	2290,00	2370,00
irski sterling	2235,00	2310,00
danska krona	238,00	246,00
grška dramma	6,50	7,30
kanadski dolar	1142,00	1180,00
japonski jen	12,80	13,60
švicarski frank	1020,00	1042,00
avstrijski šiling	130,50	134,50
norveška krona	215,00	224,50
švedska krona	200,00	206,00
portugalski escudo	9,70	10,40
španska peseta	12,20	13,20
avstralski dolar	1040,00	1070,00
madžarski forint	10,00	15,00
slovenski tolar	13,30	14,25
hrvaški dinar	0,50	0,80

EVROPSKA SKUPNOST / KMETIJSTVO

Ministri se še niso sporazumeli o cenah pridelkov in izvozu mleka

Države Evropske skupnosti bi s kmetijsko reformo rade znižale stroške pridelave in zmanjšale presežke pridelkov - Manj obdelovalne zemlje

LUXEMBOURG - Kmetijski ministri Evropske skupnosti (ES) so dvignili roke od poskusov, da bi določili kmetijske cene in kvote za mleko za naslednjih dvanajst mesecev, pač pa so ukinili davek proizvajalcem mleka.

Dansko predsedstvo Evropske skupnosti je nacrtovalo maratonsko zasedanje, toda ministri so izničili sleherno možnost, da bi se dogovorili, saj so predložili zahteve za dodatne ukrepe, ki bi predvidoma stali kar 1,5 milijarde ecujev (1,9 milijarde USD).

»Nekatere delegacije so imele nerealne poglede in pričakovanja,« je dejal na tiskovni konferenci po sestanku Bjørn Westh, danski minister za kmetijstvo, ki trenutno predseduje svetu za kmetijstvo ES. Dodal je, da bodo ministri skušali doseči soglasje o cenah za kmetijske proizvode, o kvotah mleka in o izvedbi kmetijskih reform, glede česar so se dogovorili v letu 1992, na njihovem prihodnjem sestanku v Bruslju 24. maja.

Westh je dejal za Reuter, da so malce le napredovali, in pri tem navedel pripravljenost komisarja Evropske skupnosti za kmetijstvo Reneja Steichena, da obravnava možnosti za po-

nostavitev tako imenovane »opustitvene sheme« za zmanjšanje kmetijskih presežkov tako, da bi kmetovalcem plačali za to, da ne obdelujejo zemlje.

Po lanskim reformi v skupni kmetijski politiki ES (CAP) morajo kmetovalci prenehati obdelovati 15 odstotkov svoje zemlje, zato da bi dobili kompenzacijo za ostro znižanje pri cenah, s ka-

PETER BLACKBURN/REUTER

terimi skupnost podpira kmetijstvo. Steichen je dejal, da bodo skušali biti pri uresničevanju tega »opustitvenega nacrt« cimbolj prozni, da bi preprečili spreminjanje obdelovalne zemlje v ledino. Toda pri tem je tudi poudaril, da spremembe ne smejo prizadeti cilja reforme -

zmanjšati presežke in znižati stroške. »Reforme ne moremo v enem letu obrniti na glavo,« je dejal in pri tem dodal, da ni proračunskega prostora za manevriranje. Toda novi francoski minister za kmetijstvo Jean Puech je vztrajal pri tem, da je pri načinu, kako naj bi reforme izpeljali, potrebnih nekaj večjih sprememb. Znova je ponudil cilja reforme -

vrača trgovinski dogovor ES z ZDA. Bilo pa je tudi cutiti, da bi utegnili Francija omiliti svoje stališče, ce se kompleks kmetijskih reform poenostavi in ce dobijo države članice več prostosti pri njihovi izvedbi. Komisija je tudi predlagala zamrznitev kvot pri pridelovanju mleka z izjemo povečanja v Italiji, Španiji in na Portugalskem.

nekadaj so se kmetje trudili, da bi pridelali čim več, danes morajo paziti, da ni hrane preveč (Foto: S. Ž./TRIO)

SLOVAŠKA

Državo tare huda recesija

BRATISLAVA - Slovaski parlament je sicer podprl gospodarski program premierja Vladimira Meciarja, vendar je od vlade zahteval, da svojo usmeritev opredeli bolj razločno in z več podrobnostmi. Meciar je v svojem govoru, ki ga je imel v slovaskem parlamentu, poudaril, da je država zabredla v recesijo, ki je hujsa od tiste iz leta 1930. Poslanci so zahtevali več podrobnosti o tem, kako namerava Meciarjeva vlada uravnovežiti narasčajoči proračunski primanjkljaj in kakšen bo nadaljnji potek prodaje sredstev v državni lasti. Menili so tudi, da je vladni nacrt za zagotovitev notranje konvertibilnosti slovaskih kron »nekoliko poseben«. V cetrtek je Meciar znova poudaril nujnost ukrepov, katerih namen je okrepiti državnih deviznih rezerv, preprečiti nenadzorovane rasti cen in nadaljevanje procesa privatizacije, ceprav počasneje kot v sosednji republiki Ceski in z drugimi metodami. (Reuter)

VZHODNE DRŽAVE / TUJE NALOŽBE

Vlagatelji še najbolj zaupajo Madžarom

Za države srednje in vzhodne Evrope se letos začena obdobje gospodarske rasti

ANA KOVAC

BONN - Investicije v vzhodnoevropsko gospodarstvo potekajo mnogo počasneje, kot so si celo strokovnjaki predstavljali pred tremi leti, ko je padel berlinski zid. Zlom komunizma na oni strani železne zavese ni sprožil pričakovane poplave tujih vlaganj, ki jih odvrcajo predvsem politika nestabilnosti, počasne reforme in zapoznelo usklajevanje zakonodaje, naklonjene tujim investitorjem. V sklopu vzhodnoevropskih držav sodi v tem pogledu tudi Slovenija. Najbolje so se odrezale Madžarska, Poljska, Ceska in Slovaska: Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD) napoveduje, da se bodo letos tuja vlaganja v te štiri države povečala na tri milijarde ecujev, kar je 50 odstotkov več kot leta 1991. V svojem letnem poročilu je EBRD zapisala: »V letu 1992 se je industrijska proizvodnja na Ceskem, Slovaskem in Madžarskem stabilizirala, na Poljskem pa občno dvignila. Ce predvidamo, da ta razvojna gibanja niso le zacasna, lahko v letu 1993 v srednji in vzhodni Evropi pričakujemo rast proizvodnje.«

Poljska je bila prva

vzhodnoevropska država, ki je uvedla gospodarske reforme, s pomočjo katerih ji je uspelo nekoliko obrzdati inflacijo in izvesti prehod v tržno gospodarstvo. Ceprav je med leti 1989 in 1991 industrijska proizvodnja padla za 40 odstotkov, zdaj narasca. Gospodarsko rast je lani zaviral le padec cen kmetijskih proizvodov. Optimistični strokovnjaki ocenjujejo, da bo leta 1993 letna rast gospodarstva na Poljskem tri- ali večodstotna. Kljub temu Poljski ni uspelo povsem umiriti inflacije, ceprav je mnogo pod lanske letošnje stopnjo, ki je bila 45-odstotna. Ena pglavitnih težav, s katerimi se ubada poljska vlada, pa je brezposelnost: se pred nekaj leti je bila skoraj na nič, lani pa je znašala že 14 odstotkov. Prehod v tržno gospodarstvo je v polnem teku: sprostili so cene izvoznih izdelkov in hkrati okrepili pravni in institucionalni okvir za trgovino in tuja vlaganja. Stevilo zasebnih podjetij je naraslo na 50.000, vlada ocenjuje, da prispeva več kot 45 odstotkov nacionalne proizvodnje. Tuja vlaganja so vse pogostejša, stecajni zakoni so postali učinkoviti.

Nekdanja Česko-Slovaska je izza železne zavese

pokukala z majhnim tujim dolgom in nizko stopnjo inflacije, vendar je bila izredno počasna pri vpeljavi reform. Zdjaj je Ceska prehitela Poljsko in Madžarsko. Lani so privatizirali podjetja, ki ustvarijo skoraj tretjino državne proizvodnje, v vavcersko shemo privatizacije v 1500 podjetjih pa se je vključilo 8,5 milijona Cehov.

Madžarska, ki je imela prednost pred vsemi - saj so gospodarske reforme postopoma uvajali že od leta 1968 - je se vedno na prvem mestu po številu in vsoti tujih vlaganj, saj je pokazala največ pripravljenosti, da prenese trzne zlome in opravi z medpodjetniškimi dolgi, vendar je Madžarska v primerjavi z drugimi počasna pri privatizaciji, saj je doslej v zasebne roke preslo manj kot 20 odstotkov industrije.

Po triletnem upadanju proizvodnje se bo po napovedih proizvodnja letos nekoliko dvignila - predvsem z močnim izvozom na zahodna tržišca in pripravljenostjo madžarskega gospodarstva, da trguje tudi z državami nekdanjega komunističnega bloka. Z izvozom so tudi za 10 odstotkov znižali nacionalni dolg na prebivalca.

AVSTRALIJA / VOLNARSKA INDUSTRIJA

Zaradi velikih zalog cene vztrajno padajo

Volna je najpomembnejše izvozno blago

SYDNEY - V sredo je avstralska vlada objavila sveženj ukrepov, s katerim bo bolehnii volnarski industriji pomagala s 50 milijoni avstralskih dolarjev (36 mil. USD). Pridelovalce je namrec prizadela suša, volnarsko industrijo pa krizni padec cen.

Minister za primarno industrijo Simon Crean je dejal, da bo v sveženju ukrepov vlada poskrbela za subvencioniranje obresti v vrednosti 44,6 milijona avstralskih dolarjev (32 milijonov USD) in prestrukturirala dolg volnarske industrije v višini 2,28 milijarde avstralskih dolarjev (1,63 milijarde USD). Vlada bo dala tudi dodatnih šest milijonov avstralskih dolarjev

PAULA HANNAFORD/REUTER

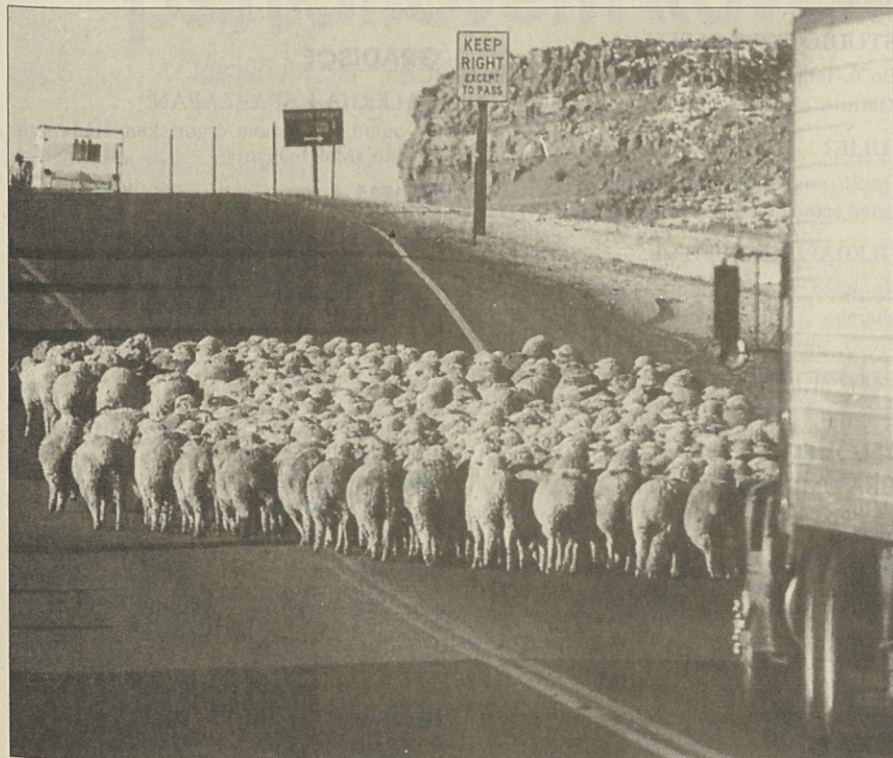
(4,3 milijona USD) farmarjem, ki jih je prizadela suša, pa ne pridelujejo volne.

Blizo šestdeset tisoč pridelovalcev volne v deželi, ki je prva pridelovalka volne na svetu, se bori tudi z najnižjimi cenami v zadnjih petdesetih letih. Zaloge volne so v industriji dosegle 3,96 milijona bal, kar je enako letošnjim dobavam. Tudi to je eden izmed poglavitnih razlogov za tako globok padec cen.

Volna je na prvem mestu v avstralskem izvozu kmetijskih proizvodov in prinese okoli 3,5 milijarde avstralskih dolarjev (2,5 milijarde USD) na leto,

tretja pa je v celotnem blagovnem izvozu, takoj za premogom in zlatom.

Dolg avstralske komisije za volno (AWRC) je reprogramiran tako, da ji naslednje leto ne bo treba prodajati volne na trzišču, ki je že itak v depresiji. V tork je trzni indikator za volno padel za dodatnih deset centov in cena na avkcijah je obstala pri 386 centih (276 am. centov) za kilogram. Do februarja 1991 si je bila volnarska industrija nabrala velik dolg in ogromne zaloge, sistem cen pa je bil tak, da so ga ohranjali na ravni 700 centov (500 centov). Tokrat pa je vlada prisilila volnarsko industrijo, da se je začela ravnati po pravih prostega trga.

Ovce so v Avstraliji vsepovsod, tudi na cesti

KUBA / POLITIKI O OŽIVITVI GOSPODARSTVA

Optimisti in pesimisti so enakega mnenja

Prihodnost je v sladkoirnem trsu in zdravih

HAVANA - Potem ko se je Kuba pogreznila v globoko recesijo ob prekinitvi trgovine z nekdanjim sovjetskim blokom, zdaj upa, da bo njeno gospodarstvo postopoma okrevalo proti koncu leta 1993, oziroma v začetku 1994, kot menijo uradni predstavniki. »Vrsta dejavnikov bo odločala o tem, a preprican sem, da se bo začel proces ozdravitve v drugi polovici letosnjega leta ter da se bodo naslednje leto že pokazala nekatera pozitivna znamenja gospodarstva,« je povedal Octavio Castilla na tiskovni konferenci v Havani. Castilla, ki je podpredsednik kubanskega državnega komiteja za gospodarsko sodelovanje, je tudi poudaril, da prepricanje o gospodarski ozdravitvi de-

lijo tako pesimisti kot optimisti med vladnimi gospodarstveniki na tem otoku, ki mu vlada komunistična partija. »Ko bo prišlo do prvih pozitivnih znamenj, seveda ne bo slo za visoke številke. Kljub temu bo slo za jasna znamenja o ozdravitvi,« je dodal. Med dejavniki, ki naj bi k temu prispevali, je omenil predvsem strateško pomembno zetje sladkornega trsa, ki jo običajno spremljajo resne težave, ter novi področji turizma in izvoza zdravil, ki naj bi prinesli predvsem konvertibilna sredstva. Kubanski predstavniki namenajo enakopravno pozornost tudi tako imenovani »prekomorski prodaji«, ki se je bliskovito skrčila leta 1992 na 2,2 milijardi dolarjev, medtem ko je leta 1989 se

znasala 8 milijard dolarjev. To leto je bilo tudi zadnje, v katerem je imela Kuba normalne trgovinske odnose z nekdanjim sovjetskim blokom. »Omejenj znesek 2,2 milijona dolarjev bo letos vsekakor visji,« je ocenil Castilla, ki je prepričan, da bo k temu prispevalo boljše finančno upravljanje in racunovodstvo na različnih področjih državne industrije. Prepričan je tudi, da bodo imela kakršna koli pozitivna znamenja gospodarskega okrevanja pozitiven vpliv na življenjski standard, ki ga je precej prizadelo neprestano pomanjkanje goriva, hrane, osnovnih prehrabnih izdelkov, pa tudi omejitve pri transportu in stanovanjski gradnji.

(Reuter)

Utrujen veseljak ali eden od mnogih kubanskih brezdomcev?

JAPONSKA / TRGOVINSKI PRIMANJKLJAJ

Preveč uvožene hrane

TOKIO - Japonska vladna agencija je objavila podatek, da se je japonski trgovinski primanjkljaj pri hrani povečal na rekordnih 38,14 milijarde dolarjev v koledarskem letu 1992, kar je za 7,9 odstotka več od prejšnjega rekorda leta 1991.

Odstranitev zapor na trzišču kmetijskih proizvodov in močni jen sta povečala vrednost lanskega uvoza hrane, je objavila Organizacija za zunanjo trgovino Japonske (JETRO). Na Japonskem so trzne pogoje za pomarančni sok sprostili 1. aprila 1992, kar je ime-

lo za posledico uvoz soka v vrednosti 120 milijonov dolarjev, to pa je za 80,6 odstotka več od leta prej. Uvoz rakcev, ki so po vrednosti uvožene hrane na prvem mestu, pa je v letu 1992 padel na 2,84 milijarde dolarjev, potem ko je dosegel vrh leta 1991 z vrednostjo 3,08 milijarde dolarjev.

Velike zaloge, ki so ostale iz leta 1991, in počasen ekonomski zagon v drugi polovici leta so prizadeli uvoz najbolj priljubljene japonske hrane, ki jo daje morje, ugotavlja JETRO. Uradni predstavniki JETRO pravijo, da

njihovi podatki temeljijo na številkah ministrstva za finance.

»Pričakujemo nadaljnjo rast v letosnjem letu, saj bo močni jen znižal cene hrane iz tujine. Povpraševanje po hrani se bo predvidoma le malo spremenilo, domače zaloge pa se manjšajo, ker naša kmetijska pridelava upada,« pravijo predstavniki ministrstva. Po njihovih navedbah se je japonski presežek v plačilni bilanci sedaj dvignil za več kot 60 odstotkov glede na rekordnih 117,62 milijarde dolarjev v lanskem letu.

(Reuter)

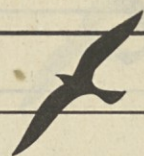
AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA / KONKURENCA

Matra se pritožuje

LUXEMBOURG - Francoska Matra je izgubila prvi krog v boju s Fordom in Volkswagnom v sredo, ko je vrhovni pravni svetovalec ES zavril njeno pritožbo proti subvencijam za obrat, ki ga njena rivala skupaj gradita na Portugalskem. Matra želi, da sodišče Evropske skupnosti razveljavi odločitev evropske komisije iz leta 1991, po kateri sta Ford in Volkswagen dobila iz portugalskih državnih sredstev in sredstev ES subvencijo v vrednosti 547 milijonov ecujev (678 milijonov USD). Toda generalni odvetnik Walter Van Ger-

ven je dejal, da je Matrina pritožba zoper subvencijo neutemeljena. Sodišče navadno ravna po nasvetu generalnega odvetnika - ne pa vedno - in bo najbrz kmalu izdalo odločbo. Ford in VW nacrtojeta proizvodni obrat za luksuzna dostavna vozila na Portugalskem, ki naj bi začel s proizvodnjo naslednje leto. Evropska komisija je potrdila sveženj pomoči, iz katerega je bilo 60 do 70 odstotkov sredstev ES danih za regionalni razvoj Portugalske leta 1991 na podlagi dogovora o pravih za državno pomoč v okviru Evropske skupno-

sti. V posebni odločitvi v decembru pa je komisija za projekt postavila pravila, ki sicer veljajo v ES za poslovne povezave, z ujemljivostjo, da ji zadostajo jamstva, da bosta Ford in VW koinkurenca pri prodaji luksuznih dostavnih vozil, ki jih bosta skupaj proizvajala v portugalski regiji Setubal. Vozila bodo na trzišču konkurirala vodilnemu renaultu espaciu, ki ga je razvila Matra. Le-ta je prav tako zahtevala, naj sodišče razveljavi odločitev, s katero je evropska komisija privolila, da se začne ta skupna nalozba. (Reuter)

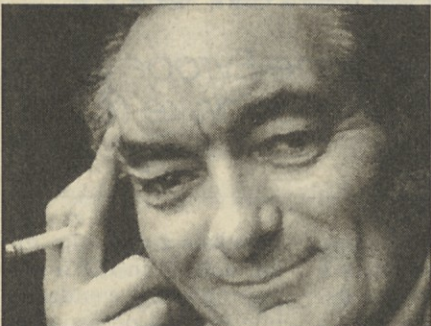

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA

DRAMA SNG (tel. 061/221-511)

B. Friel: PLES V AVGUSTU (danes, 29. 4., ob

Brien Friel (r. 1929), irski dramatik

19.30. uri). Za abonma Cetrtek in izven (konto).

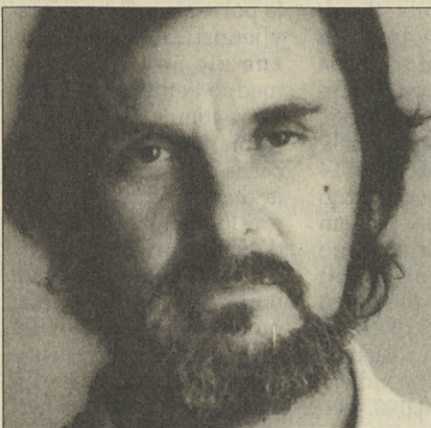
Max Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE (sobota, 8. maja ob 20. uri). PREMIERA. Za izven (konto).

MALA DRAMA

Woody Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM (danes, 29. 4. in v petek, 30. 4. ob 20. uri). Za izven (konto). RAZPRODANO!

OPERA

DON CARLOS (torek, 4. maja ob 19. uri) Narodna predstava za odpadlo predstavo 16. februarja. Za abonma red Torek I in za izven (konto).

MARIO URŠIČ, režiser predstave Amfitrion: ...»Raje delam nekaj, kar je med smehom in žalostjo. Da najdem smeh, ki se poraja iz žalosti, ali solzo, ki se utrne v smešni situaciji. Življenja med smehom in tragedijo je komaj za ščepec. Zelo blizu mi je to, kar zadnje čase odkrivajo pri Čehovu - da se sproži smeh iz situacije, ki je resna.« (Iz intervjuja Vesne Jurca v Gledališkem listu št. 6)

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

DANES: ob 20.30 (red E) - Milan Klec: Vsega je kriva Marjana Derzaj v izvedbi Slovenskega stalnega gledališča. Krstna uprizoritev. Režija D. Mlakar. Igrajo A. Svete, L. Pockaj, V. Jurc, M. Blagović, G. Lesnjak.

DVORANA TRIPCOVICH

Operna sezona in Baleti 1992/93

DANES: ob 20. uri sedma predstava (red F) - A. Bibalos »La signorina Julie«. Režija F. Giralaldi. Direktor F. Cramer. Ponovitev jutri, 30. t. m., ob 20. uri (red L).

Prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Tripcovich: 9-12, 16-19, ob predstavah 9-12, 18-21 (zaprto ob ponedeljkih). Predprodaja vstopnic za baletne predstave »Trieste danza«: »Ma mère l'oye« Ravela in »La giara« Casselle, v sodelovanju s stalnim gledališčem FJK so že v teku.

GLEDALISCE ROSSETTI

V četrtek, 6. maja, ob 21. uri baletna predstava »Amleto/Ofelia« v izvedbi

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠCE

DANES: ob 19.30 »Ljubezenski napoj«. JUTRI: ob 19.30 »Jesus Christ Superstar«, rockopera A.L. Webberja.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

LITIJA

SEJNA SOBA OBCINE LITIJA

Danes, 29. 4. ob 18. uri: Pogovor z Radovanom Hrastom o knjigi CAS, KI GA NI (avtobiografska pripoved z Golega otoka).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALISCE SCUOLA DI MUSICA 55 JUTRI: ob 17. uri srečanje s pianistom Luco Ravagnijem, ki spremlja na koncertu Giorgia

MESTNO GLEDALIŠCE LJUBLJANSKO (061/210-852)

J. B. P. Moliere: AMFITRION, danes, 29. 4., ob 19.30. uri zaradi bolezni predstava odpade. Cenjeni obiskovalci lahko vstopnice vrnejo pri blagajni MGL.

E. Flisar: KAJ PA LEONARDO? (petek, 30. 4., ob 19.30. uri). Za izven in konto.

MALA SCENA MGL

Zarko Petan: DON JUAN IN LEPORELLA (petek, 30. 4., ob 19.30. uri). Gostovanje na Dunaju v Akzent Teatru.

MARIBOR

DRAMA SNG

Dante Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA-PURGATORIO (danes, 29. 4., ob 19.30. uri). Za red Drama in izven.

OPERA

G. Verdi: RIGOLETTO (torek, 4. 5., ob 19.30. uri). Za izven.

Leta 1850 napisana Verdijeva opera RIGOLETTO pomeni prelomnico v skladateljevem ustvarjanju. Tragični lik zlobnega dvornega norca in obenem ljubečega očeta Rigoletta, ki ga je Verdi povzel po dramski uspešnici Viktorja Hugoja, je skladatelja navdihnil k prvi sodobni italijanski operi, ki je s tem delom prenehala biti zgolj umetnost lepega petja, marveč postaja poglobljeno psihološko glasbeno gledališče.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠCE (064/222-681)

Miro Gavran: MOZ MOJE ZENE (komedija) (danes, 29. 4., ob 19.30. uri). Za abonma Cetrtek, konto in izven. Gostovanje Španskih borcev iz Ljubljane.

OBCINSKO SREČANJE PLESNIH SKUPIN OBCINE KRANJ (ponedeljek, 3. maja ob 19.30. uri).

Ray Cooney: ZBEZI OD ZENE, komedija (torek, 4. maja ob 19.30. uri). Gostovanje v Trbovljah.

Ray Cooney: ZBEZI OD ZENE, komedija (sreda, 5. maja ob 11. uri). Zaključena predstava za Srednjo mlekarstvo in kmetijsko solo Kranj.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠCE (065/ 25-328)

R. Vitrac: VOLKODLAK (petek, 30. 4., ob 10. uri). Gostovanje v Ajdovščini.

gledališke skupine Virgilio Sieni.

V ponedeljek 10. in torek, 11. maja gostovanje gledališke skupine G. Maurija z delom »Beckett«. Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti (tel. 6300663) in v gledališču Rossetti (tel. 54331).

GLEDALISCE CRISTALLO LA CONTRADA

DANES: ob 11. uri balet »Pupazzetti« A: Caselle in »La Bottega fantastica« O. Respighija. Nastopa baletna sola gledališča Verdi. Predstava je namenjena solam.

Ponovitev jutri, ob 11. uri

V soboto, 1. maja, ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Pro.Sa Produzioni iz Rima - Maria Pacome »Et moi... et moi«. Režija Ennio Coltorti. Nastopajo Valeria Valeri, Elettra Bisetti, Marco Bolognesi.

GLEDALISCE MIELA

V torek, 4. maja, ob 21. uri predstava Paola Hendela »Alla deriva«.

KAMMERLICHTSPIELE

DANES: ob 19.00

45 let slovenskega filma: »Samorastniki«, ob 21.00 »Po isti poti se ne vračaj«.

NOVA GORICA

GORISKA KNJIZNICA

Danes, 29. aprila ob 19. uri predstavitev faksimilirane izdaje PESMI STIRIH in klepet s pesniško četverico.

Gaberja.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA V ponedeljek, 3. maja, ob 18. uri »Eno uno z...« Ildebrandom D'Arcangelom.

HANS BISCHOFFSHAUSEN: Kriznica, 1960 (olje, PVC na platnu, 80 x 60 cm)

V ponedeljek, 3. maja ob 19. uri bo v ljubljanski Mestni galeriji odprli razstavo izbranih del iz retrospektive avstrijskega umetnika Hansa Bischoffshausena (1927-1987), ki jo je galerija pripravila v sodelovanju s Koroško deželno galerijo iz Celovca. Z avtorjem smo se v Ljubljani prvič seznanili že leta 1958, ko je v okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo razstavljal v Jakopičevem paviljonu svoje strukturno slikarstvo. Tedaj je zapisal: »Korenine nasega duhovnega izvora se niso odkrite. Drobci, brazde, reze, zmule, zrnje, grebeni so kot otipna doživetja, prvi duhovni fosili v najbolj zgodnji plasti nase kolektivne podzvesti...

GLASBA SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

KOMORNI KONCERT (ponedeljek, 3. 5., ob 20. uri, Gallusova dvorana). Ciril Skerjanec, violoncelo; Andrej Jarc, orgle; Igor Skerjanec, violoncelo. Program: Buxtehude, De Fesch, Gubaidulina, Ramovs, Golob, Handel.

Edith Piaf (1915-1963), pariški Vrabček

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALISCE ROSSETTI

DANES: ob 21. uri recital »Il Teatro canzone di Giorgio Gaber«. Ponovitev jutri, 30. t. m.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

JUTRI: ob 21. uri koncert orkestra gledališča Verdi pod vodstvom G. Pacorja »Verdi sinfonietta«. Solist Paolo Rumetz. Vstopnice pri blagajni dvorane Tripcovich in Avditorija Muzeja Revoltella.

V nedeljo, 2. maja, ob 11. uri »Nedeljski koncert«. Nastopil bo orkester Camerata strumentale. Na programu Elgar, Viozzi, Hindemith.

GLEDALISCE MIELA

V petek, 14. maja, ob 21. uri niz

ZA NAJMLAJŠE SLOVENIJA

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠCE (062/26-748)

Jana Synkova: MALA CAROVNICA (premiera) (petek, 30. 4., ob 19. uri).

Predstava je za goste in povabljen.

KLUB K4

(061/113-282)

PESMI EDITH PIAF (nedelja, 2. 5., ob 22. uri). Promocijski koncert Alenke Vidrih ob spremljavi kitare in harmonike.

KAMNIK

FRANCISKANSKA CERKEV

V petek, 30. aprila ob 20. uri bo koncert ob 150-letnici rojstva tuhinjskega rojaka, organista, zborovodje in skladatelja p. ANGELIKA HRIBARJA in 500-letnici Franciskanskega samostana v Kamniku.

Nastopal bo MESANI PEVSKI ZBOR »MAVRICA«, Srednja vas, zborovodja: Lojze Kolar, organistka : Marija Holcar. Slavnostni govornik: dr. Edo Skulj, povezovalca: Manja Zebaljec in Tone Fticar. Iz sporeda: V prvi spomladi, Slovo od lastovke, Božji volec, V boj, Mlatici, Vecerni zvonovi, Ave Marija...

koncertov »Zattere alla deriva«. Nastopil bo Jin Hi Kim.

MILJE

GLEDALISCE VERDI

V nedeljo, 2. maja, ob 11. uri koncert orkestra »I giovani in opera«. Na programu Donizettijeve skladbe.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠCE

JUTRI: ob 20.30 drugi koncert niza Danubio, Una civiltà musicale. Nastopil bo pianist France Clidat. Izvajal bo Lisztove skladbe.

V torek, 4. maja, ob 20.30 koncert Maura Loguerchia (violina) in Bruno Canino (klavir). Na programu Bartok, Brahms in Strauss.

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

NAPOVEDUJEMO: svečano otvoritev razstave OSKORJA KOKOSCHKE (ponedeljek, 3. 5., ob 18. uri, Galerija CD). Razstavo bosta predstavila prof. dr. Sigrun Loos, visja kustosinja deželnega muzeja Rupertinum iz Salzburga in prof. Zoran Kržišnik, direktor MGLC iz Ljubljane. V glasbenem programu bosta sodelovala Jurka Zoroja- flavta in Jerko Novak- kitara.

NARODNA GALERIJA (061/219-740)

EVROPSKI SLIKARJI IZ SLOVENSKE ZBIRKE (od 14. aprila do 4. julija), avtorja razstave in kataloga: prof. Federico Zeri, Rim in dr. Ksenija Rozman, kustos NG v Ljubljani.

MESTNA GALERIJA

V ponedeljek, 3. maja ob 19. uri otvoritev razstave izbranih del iz retrospektive avstrijskega umetnika Hansa Bischoffshausna. Razstava bo na ogled do 22. maja.

CEKINOV GRAD (Muzej novejšegodovine, 061/323-968)

Na ogled je razstava MENJAVE DENARJA V 20. STOLETJU V SLOVENIJI.

GALERIJA ILIRIJA

Na ogled je razstava skulptur DRAGICE CADEZ Drugačnost podobe. Razstava bo na ogled do 3.maja.

KNJIZNICA ZALOG

Na ogled je razstava umetniških fotografij DUSANA JEZA. Razstava bo odprta do 15. maja.

V knjižnici si do 15. maja lahko ogledate tudi razstavo domače in tuje strokovne literature o železnici iz zasebne zbirke slikarja FRANCIJA LESJAKA.

GALERIJA KOMPAS

Na ogled je razstava slik akademskega slikarja TOMANA VELJAKA, ciklus slik z naslovom Praznovanje pomladi.

GALERIJA EQURNA

Razstava slik IZTOKA OSOJNIKA in fotografij DUSANA PIRIHA-HUPA.

VOĐNIKOVA DOMACIJA

Danes, 29. 4. ob 19. uri otvoritev razstave BOGDANA POTNIKA. Razstavo bo odprl prof. dr. Mirko Jutersek.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je razstava olj G. Roccaglija.

GALERIJA CARTESIUS

Do 6. maja je na ogled razstava Luise Marie Squazzi z naslovom »Mi sembra ieri«. Urnik: 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih 11-13. Zaprto ob ponedeljkih.

GALERIJA BASSANESE

Do 20. maja je na ogled razstava Paola Patelija. Urnik: samo ob delavnikih od 17. do 20. ure.

MUZEJ ZIDOVŠKE SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

MIRAMARSKI GRAD

Zgodovinski muzej

Stalna razstava »Nacrti za Miramar«.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Trzasko letoviscarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vsrjšijo vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

STUDIO TOMMASEO

Do 6. maja razstavlja svoja dela Lorenzo Mattotti.

JULIET

Do 25. maja razstavlja Enrico De Par. Na ogled samo ob torkih od 18. do 21. ure.

GLEDALISCE MIELA

Na ogled je razstava grafik Gianfranca Pagliara.

KOROŠKA

CELOVEC

HISA UMETNIKOV (Goethepark 1)

Do 30. t.m. je na ogled razstava Günterja Brusa.

KAVARNA UMETNIKOV Goethepark 1 Do 2. maja 1993 razstavlja Franz Brandl »Soll u. Haben-Zeichnungen«.

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.

ARS TEMPORIS Herreng 14

Do 4. maja je na ogled razstava »4ever glass« - Pala, Opršal, Baggary, Palova in Chmelova.

KUD FRANCE PRESEREN (061/332-288)

Vabimo Vas na otvoritev razstave slik MARIJA VRENKA (torek, 4. 5., ob 21. uri). GALERIJA KRKA

Danes, 29. aprila otvoritev razstave skulptur akademskega kiparja PETRA CERNETA. Razstava bo odprta do 19. maja.

KOČEVJE

MUZEJ KOČEVJE

V petek, 30. aprila bo otvoritev razstave IDEJNO ARHITEKTURNE RESITVE NOVE CERKVE V KOČEVSKI REKI. Razstava bo na ogled do 28. junija 1993

POSTOJNA

GALERIJA MODRIJANOV MLIN

Na ogled je razstava fotografa LUCIANA KLEVE. Razstavo si boste lahko ogledali do 15. maja.

MARIBOR

RAZSTAVNI SALON ROTOVZ

Na ogled je razstava Društva likovnih umetnikov Maribor. Sodeluje 36 članov s skupno 78 likovnimi deli v različnih tehnikah.

RAZSTAVNI SALON TEHNIŠKE FAKULTETE

Do 8. maja je na ogled razstava mariborskega ustvarjalca ZDRAVKA JERKOVICA.

BLED

HOTEL ASTORIA

Do 7. maja je na ogled razstava slik akademskega grafika in slikarja KLAVDIJA TUTTE.

NOVA GORICA

GALERIJA GO

Do 19. maja si lahko ogledate razstavo slik STANETA JAGODICA, iz ciklusa Cosmos Gloria.

NOVO MESTO

DOLNJSKI MUZEJ

Na ogled je razstava DRAGOTINE KAPITELJSKE CERKVE V NOVEM MESTU.

ART LIGHT HALL

Od 30. aprila do 28. maja bo na ogled razstava avstrijske slikarje Gabriele Schurian.

GALERIJA MALCANTON

Se danes je na ogled antoloska razstava 1970-1992 slikarke Silve Fonda. Urnik: od 17.00 do 19.30.

MILJE

OBCINSKA GALERIJA

Do 4. maja razstavljata svoja dela Alberto. Allegri in Marco Grassi Grama. Urnik: 10-12, 17-19, ob praznikih 10-12.

RONKE

ART GALLERY - (Kavarna Trieste)

Odprta je fotografska razstava Martina Rautenwalda Maurizia Frullanija in Rajka Bizjaka. Na ogled vsak dan, razen ob ponedeljkih, od 9. do 22. ure.

GORICA

GORISKI GRAD

Do 16. maja bo na ogled razstava »Beneški odenki« goriskega slikarja Vanje Franka.

KATOLISKA KNJIGARNA

Do konca aprila je odprta skupinska razstava godiških likovnikov.

V ZAPORI H NA GORISKEM GRADU

Do 9. maja je na ogled razstava Annibel Cunoldi.

GRADIŠČE

GALERIJA L.SPAZZAPAN

Na ogled je razstava o goriskem likovnem zavodu »Max Fabiani«.

VIDEM

23.00 Tangier, angleški triler

Med drugo svetovno vojno mlada Cestra (Sofia Loren) s hčerko zapusti Rim in se zateče v rojstno vas. Med drugimi izselenci je tam tudi Michele (Jean Paul Belmondo), ki se v Cestro zaljubljuje. Prihod zavezavkov jih prepreča, da bi vojne končale. Cestra in Rosetta se hočeta vrniti v Rim, o na poti srečata skupino vojakov, ki ju postilijo. **Vittorio De Sica** je s tako srčno zastavljenou dramo, ki jo je posnel po istoimenskem romanu Alberta Moravia, hotel ožviti svoj meharodarni ugled. To mu je tudi uspelo, saj je bil film na vrhu komercialnih uspešnic. Sofia Loren pa je za vlogo Cestre prejela oskarja.

planinski svet

Nekaj besed o jamah

Besed bo nedvomno več in se več bo diapozitivov na nocojsnjem predavanju Andreja Mihevc-a z Instituta za raziskovanje Krasa v Postojni, ki bo govoril o »notranjski reki in Skočjanskih jamah«. Gre za zadnje predavanje v nizu plani-sko-kulturno-znanstvenih četrtkovih večerov, ki jih v tej sezoni prireja SPDT. Predavanje je bilo že napovedano za 22. april, a zaradi zadržanosti preneseno na današnji večer, ko nam bo predavatelj pokazal in orisal izredne lepote podzem-skega sveta v naši neposredni bližini. Vabljeni vsi člani in prijatelji društva v Gregorčičevo dvorano z začetkom ob 20.30.

Živahno na Goljaku in Lokvah

Kako so priljubljeni izleti, ki jih prireja SPDT dokazuje že sama udeležba. Z Opcin proti Ajdovščini se je v nedeljo vila dolga kolona sest-najstih avtomobilov z izletniki na Mali Goljak in v Jamo ledenice v rezervatu Paradana. 43 je bilo udeležencev izleta, ki so se pripeljali do pre-dmeje in potem vzeli pot pod noge ter se povzpe-li mimo zapuščene Iztokove koče na Mali Goljak. Ni manjkalo sproščenosti in veselja tudi na povratku do parkirišča in potem pri obisku znamenite Jame ledenice, v katero pa ni bilo mogoče zaradi novozapadlega snega prav nad odprtino. Vse se je zaključilo na Lokvah, kjer je preostalo še nekaj časa za ogled kraja pred po-vratkom domov.

Izleta za športno šolo

Mladinski odsek SPDT pripravlja dva izleta namenjena osnovnošolski mladini v okviru sode-lovanja s Sportno šolo. V nedeljo, 2. maja, si bo do osnovnošolci ogledali dve zanimivi kraški ja-mi iz prazgodovinskih časov. Obiskali bodo Zi-daričevo pejco pri Samatorci in Gabrovsko peči-no pri Gabrovcu. Jami si bodo udeleženci ogledali pod strokovnim vodstvom. Zbirališče izlet-nikov je ob 9. uri pri društveni gostilni v Ga-brovcu, povratek pa ob 17. uri pri gostilni Zbo-gar pri Samatorci. V nedeljo, 16. maja, pa bodo člani mladinskega odseka SPDT vodili mlade izletnike na Lenart nad Samatorco. Zbirališče ob 9. uri pri gostilni Suban v Trnovci. Izleta sta veljavna za podeli-tev planinskih značk. (L.A.)

Lokostrelci v Ankaranu

V Ankaranu je bila v nedeljo 10. lokostrel-ska trofeja Alpe Adria, na kateri so nastopili tekmovalci iz Avstrije, Italije in Slovenije. V tekmovalni »hunter and field« sta med mladinci nastopila tudi Zarijina lokostrelca Moreno Granzotto in Marko Metlika, ki pa sta bila edina tekmovalca. Granzotto je zbral 467 točk (226+241), Metlika pa 431 (238+193). Tekmovalno polje je bilo dokaj zahtevno, saj so bile tarče postavljene na neobičajnih razdaljah, Granzotto pa se je v prvem dnevu tudi zlomil eden od stabiliza-torjev na loku.

V isti zvrsti je med člani nastopilo 50 tekmo-valcev, zmagal pa je Tolminkan Florajancic pred nekim avstrijskim reprezentantom in Kranjcanom Podrazajem.

Obvestila

SK BRDINA

sklicuje danes, 29. t. m., II. redni občni zbor, ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju v Domu Brdina na Opcinah. Dnevni red: otvoritev obcnega zbora, izvolitev delovnega predsedstva, izvolitev volilne komisije, poročila predsednika, blagajnika in tehnične vodje, poročilo nadzor-nega odbora in razrešnica staremu odboru, poz-dravi gostov, razno ter volitve novega odbora.

KD LIPA, SZ SLOGA in SD ZARJA

organizirajo jutri, 30. t. m. tradicionalni PRVO-MAJSKI NOČNI POHOD NA KOKOS. Zbirališče v Bazovici pri Kalu ob 21.30, prizig kresa , odhod ob 22. uri. Vabljeni!

MLADINSKI ODSEK SPDT

prireja v nedeljo, 2. maja izlet v okviru Sportne sole Trst z ogledom dveh kraskih jam. Zbirališče ob 9. uri pri društveni gostilni v Gabrovcu. Infor-macije na tel. št. 55180.

PLANINSKA ODSEKA ŠSZ SLOGA in SK DEVIN vabita svoje člane, da se v soboto, 1. maja ude-lezijo pohoda na Kozlek ob priliki otvoritve koče planinskega društva Sneznik. Odhod izpred spomenika padlih v Bazovici ob 8. uri. Za informacije tel. na št. 200236 in 226283.

SK BRDINA

vabi vse člane in simpatizerje na zaključno pri-re-ditev in nagajevanje atletov, ki bo v soboto, 8. maja, ob 20. uri v domu Brdina na Opcinah.

TPK SIRENA

nudi možnost otrokom in odraslim, da odkrijejo lepote jadranskega sporta. Tecaji bodo v naslednjih izmenah: jadranje - otroci od 8. do 14. leta: prva izmena od 14. do 25. junija, druga izmena od 19. do 30. julija; jadranje - odrasli: od 5. do 10. julija, surf - odrasli: od 12. do 17. julija. Prijave in infor-macije na pomorskem sedezu v Barkovljah - tel. 422696 v popoldanskih urah (razen ob torkih).

SK KRAS - Odsek za rekreacijo

prireja zacetenice in nadaljevalne tečaje tenisa. Vpisovanje in informacije do 30. t. m. v tajnistvu sportno-kulturnega centra. Urnik ponedeljek od 18. do 20. ure , sreda od 14. do 17. ure ter petek od 8.30 do 12.30. Tel. št. 229477.

TPK SIRENA - sportni ribolov

organizira tečaj za najmlajše od 28. junija do 9. ju-lija. Informacije na sedezu društva od 17. do 20. ure. Tel. 422696.

GIMNASTIKA / PONJAVA

Lep uspeh Pipanove

Uspešna tudi v Ljubljani

V Dolini »žalostni derbi« Breg Sokol

Živahna igra?

V vnaprej igranem srečanju zadnjega ko-la kosarkarskega pro-mocijskega prvenstva se bosta nocoj s pricetkom ob 21.15 pomerila Breg in Sokol.

Za tekmo ni ve-likega zanimanja, saj so Brežani že mate-matično obsojeni na izpad, Nabrežinci pa so na sredini lestvice. Pricakujemo torej prijetno tekmo, z večjim poudarkom na hitri in sprosceni igri. Cancianijeva ekipa, ki bo nastopila brez Corbattija (me-niskus), bo skusala z zmago vsaj delno ublaziti grenkobo ob povratku v prvo divi-zijo, Vatovčevi varo-vanci pa bi se radi oddolžili Bregu za vi-sok poraz iz prvega dela, ko so Brežani zmagali v nabrežin-ski telovadnici z 89:66. V igri posa-meznikov bosta zani-miva dvoboja med Korošcem in Starcem na zunanjih pozi-cijah ter med Sal-vijem in Staniso v bližini kosa. Obenem, se bosta pome-rili ekipi z najbolj neucinkovitim napa-dom prvenstva (Sokol) in pa z naj-slabšo obrambo (Breg).

V petek, 23.4.93 je bil v telovadnici Kulturne-ga doma v Gorici že tra-dicionalni »Turnir prijateljstva«, ki ga sek-cija SG in SRG SZ Dom priredi vsako pomlad.

Ta turnir je obicajno v akrobatiki ali v vajah na orodju, letos pa so bili na vrsti skoki z ma-lo prožno ponjavo.

Pri Domu so letos po-vabili na turnir Gimna-stično društvo Logatec iz Logatca in Gimna-stični center iz Nove Gorice. Vseh otrok je bi-lo 33. Ekipi iz Logatca in Nove Gorice sta steli po 8 telovadcev, do-movcev pa je bilo 17. Od najmlajših sestlet-nih do STP Matjaza Klemseta.

Med vsemi je imela največ uspeha Agata Pi-pan, učenka 5. r. OS Oton Zupancic iz Gori-ce, ki je še enkrat doka-zala, da se strmo vz-penja v sam vrh akroba-tike in preskokov.

V petek je tekmovala v konkurenci z mlajši-mi pionirji iz Nove Go-ricice, torej iz društev, ki v Sloveniji že po tradiciji veliko pomenijo, kar se gimnastike tiče.

Zal v zamejskih sportnih krogih nekat-eri ne upostevajo rezul-tatov, ki jih nasi telo-vadci dosegajo v Slove-niji, češ da matici nima-mo kaj dokazovati, da smo dobri telovadci in naj se raje izkazemo v italijanski konkurenci.

Upajmo, da se bodo tudi za orodne telovad-ce vremena zjasnila. Nasi Agati Pipan pa isk-rene cestitke! (M.C.)

Agata Pipan

deklice iz Narodnega doma iz Ljubljane, Partizana Moste iz Ljublja-ne in Slovenske Bistri-ce, torej iz društev, ki v Sloveniji že po tradiciji veliko pomenijo, kar se gimnastike tiče.

Zal v zamejskih sportnih krogih nekat-eri ne upostevajo rezul-tatov, ki jih nasi telo-vadci dosegajo v Slove-niji, češ da matici nima-mo kaj dokazovati, da smo dobri telovadci in naj se raje izkazemo v italijanski konkurenci.

Upajmo, da se bodo tudi za orodne telovad-ce vremena zjasnila. Nasi Agati Pipan pa isk-rene cestitke! (M.C.)

KOLESARSTVO / NA RAZNIH DIRKAH

Cikloamaterji Adrie osvajajo prva mesta

V nedeljo vožnja na kronometer s startom v Krizu

Kolesarska sezona v Furlaniji Julijski krajini je v polnem razmahu in po organizaciji dveh odmev-nih dirk, 17. Trofeje ZSS-DI in 27. Pokala Lonjerja, se je Kolesarski klub Adria sedaj z večjo vne-mo posvetil tudi svojim tekmovalnim skupinam in vsak konec tedna na-stopu na vrsti dirk, z raz-licnimi rezultati.

V članski vrsti nasto-pata Zigante, ki se ude-lezuje vseh dirk, posebno v Venetu, ter Lenisa, ki se je letos posvetil predv-sem tekmovalnem z mountain bikeom.

V juniorski konkurenci nastopa Toncich, ki pa se je po vrsti obetavnih star-tov ustavil zaradi bolezni in bo spet pričel z nastopi v kratkem.

Najmnozičnejši pa so nastopi v kategoriji cik-loamaterjev, kjer je klub dosegel odmevne rezulta-te, tako na ekipni ravni kot v konkurenci posa-meznikov. Najodmev-nejši so sigurno nastopi v Rizzolu, kjer je na 104 km dolgi trasi startalo 188 cikloamaterjev in je Adria osvojila prepricljivo prvo mesto pred klubi iz Vene-ta, predvsem po zaslugi Hafnerja (2.), Kunaverja (4.), Zakotnika (9.), med-tem ko so se v grupi uv-stili se Godnic, Rinaudo ter Schneider. Zaradi padca, brez hujših posle-dic, pa je moral odstopiti Inglessi.

Posnetek iz Lonjerja pred začetkom letošnje Trofeje ZSSDI (foto KROMA)

Zmagovita serija se je nadaljevala prejšnjo sobo-to v Bibioneju, kjer je v izredno hudi konkurenci 150 kolesarjev bil vrstni red naslednji: 1. Zakot-nik, 2. Hafner, 5. Kuna-ver, 8. Logar, 10. Mihovi-lovič, med ekipami pa Adria spet prva.

Na nedeljski dirki v Cussignaccu pa sta nasto-

pila le Godnic, ki je pri-spel na cilj sesti, ter Vi-sintin, ki se je uvrstil v glavnino. Cikloturisti pa, ki se pripravljajo na po-letne maratone, so v ne-deljo sodelovali na množicnem maratonu v Crnucah, ki je bil netek-movalnega značaja.

Istocasno pa v klubu pripravljajo tudi nastop

najmlajših kolesarjev, ki bi morali pričeti z nastopi v soboto na tekmovalnih prvih sprintov.

Cikloamaterji pa bodo v nedeljo, 2. maja, nasto-pali na dirki na kronome-ter za posameznike v Krizu s startom ob 8.30 na progi Brišče, Gabro-vec, Božje polje, Kriz, Brišče. (R. Pecar)

OBČNI ZBOR / VRHUNSKI NAMIZNI TENIS POD VRAŠAJEM

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev grozi Krasu drastično krčenje programov

V skladu z možnostmi so v pretekli sezoni uresničili zastavljene cilje

RADO GRUDEN

Sportni krožek Kras je pred težko dilemo. Ali s svojo paradno disciplino - namiznim tenišom - se vztrajati v vrhu italijan-skega namiznega tenisa, ali pa se zadovoljiti z de-lovanjem na deželni in pokrajinski ravni. V tem kratkem stavku bi lahko strnili bistvo dokumenta - izvlecek objavljamo pose-bej - ki so ga člani sprejeli na ponedeljkovem obcn-em zboru in ki na dra-matičen način opozarja na finančne probleme, s katerimi se srečuje SK Kras pri izvajanju redne dejavnosti svojih članov.

In prav tem težavam je bil dan tudi največji pou-darek v predsedniškem poročilu Sonje Milic in tajniškem poročilu Tama-re Blazina. Sonja Milic je opozorila, da je društvo že pet let brez glavnega sponzorja za namizni te-nis, podobno pa je tudi pri ostalih sportnih pano-gah, kjer je sponzorje tudi težko dobiti. Nekaj gospo-darstvenikov je sicer njihove težave razumelo, je poudarila Miliceva, vendar so morali sredstva zbirati tudi z drugimi ak-cijami, kot so sodelovanje pri občinski razstavi vin, organizacija sportnega praznika, nabiralna akcija in pustni ples.

Predsednica SK Kras Miliceva pa je opozorila tudi na pomanjkanje od-borniskega kadra, kot tu-di na premajhen odziv staršev in otrok pri vključevanju v tekmoval-ne sekcije in v otroško te-lovadbno izven rednega solskega urnika. Glede sodelovanja z drugimi

društvi je Miliceva pou-darila tesno sodelovanje z Borom pri namiznem te-nisu, rokometu imajo stike z Jadrano iz Kozi-ne, stalno pa je tudi sode-lovanje z domačimi društvii kot sta Rdeca zvezda in Kraski dom.

Tamara Blazina se je v svojem poročilu podro-beje dotaknila sportnega delovanja, kjer je društvo v glavnem doseglo za-stavljene cilje. Pri namiz-nem tenisu so sicer neko-liko več pričakovali od moške ekipe, glede prve zenske ekipe, ki je v A li-gi edina nastopala brez tujke, pa ostaja še nekaj upanja, da kljub vsemu ostane v skupini naj-boljših. Blazinova je tudi posebej poudarila velike uspehe, ki jih dosegajo v mladinskih kategorijah.

Pri rokometu so klub zapustili nekateri ključni igralci, prišlo pa je tudi do menjave trenerja pri moški ekipi. Doseženi re-zultati so bili pričakovani, medtem ko pri zenski vrsti zaradi stalnega menjavanja igralskega ka-dra ni mogoče ustaviti standardne ekipe.

Zelo pestro je delo-vanje rekreacijskega od-seka, aktivni pa so tudi balinarji, ki so v pretekli sezoni osvojili prvo me-sto na zamejskem prven-stvu. Zaradi pomanjkanja otrok v društvu niso uspeli sestaviti skupine za otroško telovadbo, zato pa pod okriljem SK Kras poteka redna vadba tako v vrčih kot v osnovnih solah. S tem v zvezi je Blazinova tudi poudarila zelo odprt odnos učitelj-

Delovno predsedstvo občnega zbora SK Kras (foto Ferrari/KROMA)

Izveček iz dokumenta o razvojnih perspektivah namiznega tenisa

Namizni tenis je glavna dejavnost pri SK Kras, ki je eno do najstarejših in tudi najpre-stiznejših društev v italijanski namiziteniški zvezi. Od ustanovitve leta 1969 do danes je Kras dosegel nad 50 državnih naslovov, ekipa je nastopila v vseh evropskih pokalih, vrsta igralci pa je nastopala in se nastopa. v državnih in deželnih reprezentancah. »Vsi ti dosežki.« je zapisano v dokumentu, »niso pomembni samo za matično društvo, tem-več so prispevali k uveljavitvi celotne nase skupnosti.«

Kras nastopa z najmlajšo ekipo v zenski A ligi, druga zenska ekipa nastopa v C ligi, prva moška ekipa pa v B1 ligi. Ob tem imajo se približno 30 igralcev v mlajših katego-rijah. Strokovno delo v klubu pa je poverjeno trenerju Matjazu Serčerju iz Ljubljane. Vsa ta dejavnost pa je povezana z izrednimi finančnimi stroški, ki jim društvo samo ni več kos. Zato so bili prisiljeni z skrajšati obseg dejavnosti in se odpovedati najboljšim igralci.

Društvo je zdaj pred izbiro: 1) ali nastopati v zenski A in moški A2 ligi ob primernih okrepitvah in razvoju mladinskega sektorja in krepitvi trenerskega kadra; 2) ali pa samo z lastnimi kadri nastopati na deželni in pokrajinski ravni, ob možnem odhodu najboljših igralcev in odslovitve trenerja.

Kot so zapisali v dokumentu, so pri SK Kras prpericani, da je sama po sebi umevna le prva rešitev. Toda program, ki ga morajo sestaviti do 15. maja, je pogojen s finančnimi sredstvi. Zato so s tem problemom seznanili vse tiste dejavnike v sklopu manjšine, ki SK Kras lahko pomagajo. »Zavedamo se trenutnih neugodnih gospodarskih razmer, vendar pa so najbrž se viri, do katerih bi tudi naše društvo imelo pravico. Menimo namreč, da si društvo samo ne more prevzeti odgovornosti za prekinitev dosedanjega nadvse uspešnega nastopanja v sportni areni,« so zapisali v zaključku dokumenta.

stva za sodelovanje.

Del svojega poročila je Blazina namenila tudi problemu oddajanja telo-vadnice za ples, saj je odškodnina večkrat

manjša od povzroocene skode.

Občni zbor so v imenu ZSSDI pozdravili pok-rajinski predsednik Livio Valencic, občinsko upra-

vo je zastopala odbornica Tamara Blazina, KD Kraski dom Sonja Lazar, KD Rdeca zvezda Jasna Jurecic in Shinkai karate klub Romana Maiano.

ATLETIKA / HITRA HOJA

Fabio Ruzzier tretji na tekmi na Poljskem

Konec prejšnjega ted-na je naš hitrohodec Fa-bio Ruzzier spet startal v mednarodni konkurenci, tokrat na Poljskem, kjer je v kraju Slubice, na nemško-poljski meji na-stopil na 6. izvedbi med-narodnega tekmovalnja za "Grand Prix LUBU-SZ". Tekmovalja, ki je bilo na razdalji 20 km, so se udeležili tekmoval-ci iz Poljske, Italije, Lit-ve, Slovaske ter Rusije, poleg tega pa je veljalo tudi kot poljsko državno prvenstvo za mladince.

V taki konkurenci in z nenavadno temperatu-ro za te kraje in letni čas (okoli 30°), je končno 3. mesto našega atleta zelo dober dosežek, ce pomis-limo tudi, da je prehitel vse poljske mladince (se-stavljena je bila namrec

skupna lestvica) in sta pred njim prišla na cilj le poljska reprezentanta Grzegorz Rejewski (Slask Wrocław) ter Stanislaw Stosik (Lechia Gdansk), medtem ko so številni pretendenti za zmago odstopili zaradi prehitre-ga zacetnega ritma glede na vremenske pogoje in je tako na cilj (in to tudi po zaslugi zelo strogih sodnikov, ki niso stedili z diskvalifikacijami) pri-spelo le 11 tekmovalcev.

To pa ne zmanjša po-mena Ruzzierjeve uvrstitve. Povedati je se tre-ba, da se pri hoji večkrat dogaja, da sodniki ne di-skvalificirajo atletov, ki imajo s pravilno tehniko hitre hoje bolj malo opravka. Ruzzier je bil zadnjič diskvalificiran pred dobrimi 5 leti.

ODBOJKA / 2. ŽENSKA DIVIZIJA

Sokol na pragu 1. divizije

V derbiju Nabrežinke boljše od slogašic

Koimpex - Sokol 0:3 (6:15, 3:15, 4:15)

KOIMPEX: Kocjancic, Criti, Meriani, Dapretto, Stigliani, Zivec.

SOKOL: Svara, Semec, Kobal, Golemac, Radetic, Legisa, Peric, Antonic.

V vnaprej odigrani tek-mi 12. kola v 2. zenski di-viziji je Sokol brez težav dobil tudi povratni derbi s slogašicami in mu po zadnjih odličnih rezulta-tih zdaj manjka res malo do napredovanja v 1. di-vizijo, v katero se bosta uvrstili dve ekipi. Na zacasni lestvici imata zdaj Sokol in Julia, s tekmo več, stiri tocke prednosti

pred Cusom, v bistvu pa varovankam trenerja Branka Saina za prestop v visjo ligo manjkata le se dve točki, saj imajo zelo dober kolicnik v nizih (Sokol 33:10, Julia 31:11, Cus 29:14). V prihodnjem kolu se bodo sokolovke pomerile z nevarnim Ri-creatorijem, nazadnje pa jih čaka še dvoboj s Sant'Andrea.

Zaostali izid 11. kola: Cus - Ricreatori 3:1. Izida 12. kola: Koimpex - Sokol 0:3, Sgt - Julia 0:3. Vrstni red: Sokol in Ju-lia 20, Cus 16, Ricreatori 12, Sant'Andrea 10, Koimpex in Sgt 6, Oma 2.

ZDA 94 / PO DESETIH MESECIH POZITIVNIH REZULTATOV

Poraz Švedske

Uspeh Francije (dva zadetka Cantonaja) je vsekakor nezaslužen
Na Wembleyju je Nizozemske izenačila le 5 minut pred koncem

Irci in Danci so se v Dublinu razšli pri neodločenem rezultatu 1:1 (telefon AP)

PARIZ - Na igrišču Paark princev v Parizu je Francija v kvalifikacijski tekmi 6. skupine za nastop na svetovnem nogometnem prvenstvu, ki bo v ZDA prihodnje leto, prekinila deset mesecev dolgo serijo pozitivnih rezultatov švedske reprezentance, ki je nazadnje izgubila v polfinalu evropskega prvenstva. Uspeh Francozov ni zaslužen, saj so imeli gostje precej smole. Povedla je Švedska po napaki francoskega libera Bolija in vratarja Lame, zadetek pa je dosegel temnopolti Dahlin. Za Francoze je nato po dvomljivih enajstmetrovki izenačil Cantona, ki je bil tudi avtor odločilnega za-

detka v drugem polcasu. Malo pred drugim francoskim golom je Brolin zadetil drog, po голу pa je dve odlični priložnosti zamudil Ingesson. Veliko zanimanje je vladalo tudi za dvoboj 2. skupine na Wembleyju med Anglijo in Nizozemsko (2:2). Angleži so povedli z 2:0 po zaslugi Barnesia in Platta, že v prvem polcasu je na 1:2 zmanjšal Bergkamp, tulipani pa so izenačili le pet minut pred koncem po enajstmetrovki Van Vossna. V isti skupini je Norveška proti Turčiji dosegla svojo že četrto zmago. Ze v prvem polcasu sta povedla Redkal in Fjörtoft, po-

trojil je Jakobsen v 55. min., častni zadetek za Turke pa je dosegel Feyaz. Poljska je v dvoboju s skromnim San Marinom zmagala le z golom prednosti, vrh vsega pa sodnik ni videl, da je Furtok zadetek (70. min.) dosegel z roko. Debut Puskasza na trenerski klopi Madžarski ni prinesel željenih sadov. Nasprotno, na gostovanju v Moskvi so Madžari doživeli pravi polom (3:0). Prvi zadetek je v 55. minuti dosegel Kancelskis, ostala dva pa Kolivanov in Juran, Rusija pa si je s to zmago, skupaj z Grčijo, praktično že zagotovila uvrstitev v sklepno fazo.

Skupina 1

Portugalska - Škotska 5:0

Lestvica

Svica	6	4	2	0	17:4	10
Italija	6	4	2	0	15:5	10
Portug.	5	2	2	1	8:4	6
Škotska	5	1	2	2	4:8	4
Eston.	3	0	1	2	0:8	1
Malta	7	0	1	6	2:17	1

Skupina 2

Anglija - Nizozemska 2:2
Norveška - Turčija 3:1
Poljska - San Marino 1:0

Lestvica

Norveška	5	4	1	0	18:3	9
Nizozem.	6	3	2	1	17:8	8
Anglija	5	3	2	0	15:3	8
Poljska	4	2	1	0	4:2	5
Turčija	8	1	1	6	7:17	3
S. Marino	7	0	1	6	1:29	1

Tekmi v maju: San Marino - Poljska (19.5.); Estonija - Anglija (29.5.).

Skupina 3

Spanija - S. Irška nočna tek.
Irška - Danska 1:1

Lestvica

Danska	7	3	4	0	5:1	10
Spanija	8	3	3	1	13:1	9
Irška	6	3	3	0	10:1	9
Litva	7	2	3	2	8:11	7
S. Irška	7	2	2	2	7:7	6
Latvija	8	0	4	4	3:15	4
Albanija	7	1	1	5	4:14	3

Tekme v maju: Litva - Albanija (15.5.); Litva - S. Irška (25.5.); Albanija - Irška (26.5.).

Skupina 4

Česka in Slovaška - Wales 1:1

Lestvica

Belgija	7	6	0	1	12:3	12
Romun.	6	4	1	1	19:5	9
Wales	6	3	1	2	11:8	7
Ceskosl.	5	1	3	1	8:5	5
Ciper	8	2	1	5	8:13	5
Ferski o.	6	0	0	6	1:25	0

Tekma v maju: Belgija - Ferski otoki (22.5.)

Skupina 5

Rusija - Madžarska 3:0

Lestvica

Grčija	5	4	1	0	5:0	9
Rusija	4	4	0	0	10:0	8
Madž.	5	1	1	3	4:6	3
Island.	4	1	0	3	2:4	2
Luks.	4	0	0	4	0:11	0

*Jugoslavija je bila zaradi sankcij VS OZN izključena se pred kvalifikacijami.

Tekmi v maju: Luksemburg - Islandija in Rusija - Grčija (20.5.)

Skupina 6

Francija - Švedska 2:1
Bolgarija - Finska 2:0

Lestvica

Francija	6	5	0	1	11:4	10
Bolgarija	6	4	0	2	10:5	8
Švedska	4	3	0	1	7:3	6
Avstrija	5	2	0	2	8:6	4
Izrael	4	0	0	4	3:14	0
Finska	4	0	0	4	1:8	0

Tekme v maju: Bolgarija - Izrael (12. 5.), Finska - Avstrija (13. 5.), Švedska - Avstrija (19. 5.)

Benetton v finalu za naslov v košarki

TREVISO - Benetton iz Trevisa bo branil državni naslov v finalu končnice italijanskega kosarkarskega prvenstva proti Knorru iz Bologne. Včeraj je namreč v odločilni tretji tekmi Benetton v Trevisu premagal Scavolini iz Pesara s 100:88 (55:35). Tudi v finalu bodo igrali na tri zmage, Knorr pa bo imel prednost domačega igrišča v primeru pete tekme.

Benetton - Scavolini 100:88 (55:35)
BENETTON: Mian 15, Iacopini 33, Kukoc 13, Esposito, Ragazzi 11, Pellacani, Vianini 3, Rusconi 15, Corchiani 20.

SCAVOLINI: Workman 16, Gracis 17, Magnifico 11, Boni 5, Rossi, Myers 11, Panichi, Zampolini 6, Costa 4, Farmer 18.

Meti za 3 točke: Benetton 11/18 (Mian 1/1, Iacopini 7/10, Kukoc 0/3, Ragazzi 1/2, Corchiani 2/2); Scavolini 7/18 (Workman 0/2, Gracis 1/2, Magnifico 1/1, Myers 1/4, Zampolini 2/4, Farmer 2/5); 5 ON: Corchiani, Myers in Costa.

Sodnika: Grossi in Colucci; Gledalcev: 5.100

HOKEJ / 5:1 POPULAREN IZID V ČETRTRFINALU

Fince pokopala neučinkovitost

Nemce pa prešteviline kazni

MÜNCHEN - Na svetovnem prvenstvu skupine A v hokeju na ledu so v četrtfinalu Rusi visoko premagali domačine, Kanadčani pa Fince.

Rusija - Nemčija 5:1 (1:0, 1:0, 3:1) Strelci: Karpov, Titov, Homutov, Butsajev in Bikov za Rusijo ter Hegen za Nemčijo. Kazni: Rusija 16 minut, Nemčija 28 minut.

Zaradi dobre igre v predtekmovanju so nemski ljubitelji hokeja od svojih reprezentantov pričakovali uvrstitev v polfinale, poleg tega pa Rusi vse do tekme z Nemci niso prikazali igre, ki bi jih uvrščala med polfinaliste. Tokrat pa se je speli »hokejski kolos« prebudil, zaigral povsem drugače in Nemcem zadal hud udarec. Rusi so drsali neprimer-

no hitreje kot na dose-danih tekmah, tako da so si domačini nabrali kar precej kazenskih minut. V izredno kakovostni in hitri tekmi so prvi povedli Rusi: Valerij Karpov je v 15. minuti, ko je imela Nemčija na ledu igralca manj, z močnim strelom zatresel domaco mrezo. V 7. minuti druge tretjine je Karpov podal Titovu, ki je od blizu dosegel drugi gol za Rusijo. Nemci so v tretji tretjini vse moci vložili v napad, že po petih minutah pa je bila njihova usoda zapečaten. Najprej je zadel Homutov, manj kot dve minuti kasneje se Butsajev, na 5:0 pa je v 7. minuti povisal Bikov. Nemci so do konca srečanja dosegli častni zadetek, strellec pa je bil Hegen.

Kanada - Finska 5:1

(1:0, 1:1, 3:0). Strelci: Recchi in Manson po 2 ter Gagner 1 za Kanado, Laukkanen 1 za Finsko. Kazni: Kanada 10 minut, Finska 14 minut.

Kanadčani so po pričakovanih premagali Fince, ki jih je pokopala njihova neučinkovitost, saj so tokrat z odprto in napadalno igro večkrat le ogrozili vratarja Ranforda. Kanadčani so povedli že v drugi minuti, strellec pa je bil Recchi. Finci so prek Laukkanena izenačili v peti minuti drugega dela, dve minuti kasneje pa je Manson s strelom z modre crte popeljal Kanado v novo vodstvo. Na začetku tretje tretjine je se enkrat zadel Recchi, tri minute kasneje pa je lepo podal Gagnerju, ki je vodstvo povisal na 4:1. Finci so vse moci usmerili v napad in štiri minute pred koncem srečanja, ko so imeli igralca več, vratarja Kettererja nadomestili s sestim možem v polju. Tedaj je kanadski branilec Manson na slepo poslal posločico izpred svojega gola, ta pa je končala v finski mreži. Danes se bodo v bojih na dnu lestvice pomerili Svicarji s Francozi in Norvežani z Avstrijci, porazenca v teh srečanjih pa se bosta v soboto borila za obstanek. (M. J.)

FIVB suspendirala Italijo

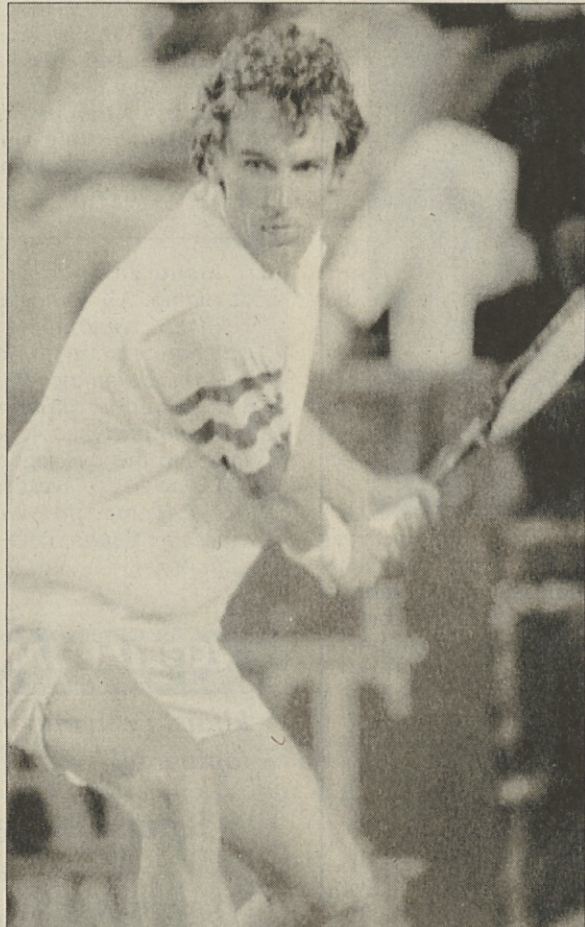
LAUSANNE - Mednarodna odbojcarska zveza FIVB je suspendirala Italijo, nosilko naslova svetovnega prvaka med moškimi! Predsednik FIVB Ruben Acosta je dejal, da ukrep velja vse dokler italijanska odbojcarska zveza »ne bo prenehala biti pod vladnim nadzorstvom«. Vodstvo zveze je italijanski olimpijski odbor CONI namreč zamenjal s svojim komisarjem, potem ko so prisle na dan nepravilnosti v zvezi z zadnjimi volitvami. Zaradi predhodnih dogovorov bo italijanska moska reprezentanca smela nastopiti na tekmovalnem World league in na naslednjem svetovnem prvenstvu, a ne na prihodnjem EP, ki bo septembra letos na Finskem. Zdi se, da je skrajno sporen ukrep (CONI namreč ni vladni organ) izsilil sam avtoritativni predsednik FIVB Acosta, cigar sporti z močno italijansko zvezo so znani in ki menda ni pozril sklepa komisarija CONI Pescanteja, da se Italija od-pove organizaciji prihodnjega zenskega SP.

TENIS / POVRATNIK NA IGRIŠČA

Wilander je v odlični formi

ATLANTA - Jimmy Connors je izpadel, medtem ko je povratnik na teniška igrišča, Mats Wilander, z bleščečo igro zmagal v prvem kolu teniškega turnirja AT&T Challenge z nagradnim skladom 300.000 dolarjev. 40-letni American, ki je tacas na 154. mestu na lestvici ATP, je izgubil proti tretjemu nosilcu turnirja, rojaku Maliju Vajiu Washingtonu, 16. igralcu na svetu. 28-letnemu Švedu se je po skoraj dveletnem premoru godilo bistveno bolje kot slavnemu rojaku Björnu Borgu, ki se že dalj časa zmeraj znova neuspešno vrača na teniške turnirje. Wilander, ki je zadnjič nastopil junija 1991 in izgubil v prvem kolu turnirja na travi v Queen's Clubu, je v dveh nizih (6:2, 6:3) tako rekoc odpihnil z igrišča sedmega nosilca, Mehicana Luisa Herrero, sicer 50. na lestvici ATP. Šved, ki je pred tem nazadnje zmagal v prvem kolu Grand Slama v Parizu 1991 in ga računalniki sploh nimajo več v registru, je izgledal nekoliko spremenjeno glede na leto 1988, ko je bil številka 1 na svetu.

Njegovi udarci z osnovne crte in »passingi« so bili natančni, začetni udarec pa hiter in odsekan. Svoj servis je izgubil samo dvakrat; prvič pri visokem vodstvu s 5:1 v prvem nizu in nato v prvi igri drugega niza, vendar je obakrat hitro osvojil nasprotnikov servis. »Mislim, da sem igral dobro. Nekoliko sem prese-

necen, kajti nisem pričakoval zmage. Pocutil sem se zelo dobro in sem v dvoboju neznansko užival,« je dejal Wilander in zatrdil, da to sploh ni bil poskus vrnitve na teniška igrišča, kajti naslednji nastop načrtuje sele za julij, ko bo igral za ekipo New Jerseyja.

»Nočem odpotovati čez lužo na Grand Slama v Parizu in Wimbledon,« pravi Šved, ki živi v Connecticutu in je februarja dobil hčerko Emmo. »V Atlanto sem prišel samo zato, ker je blizu mojega doma.

Tukaj so prekrasna igrišča za golf in želel sem videti svoje prijatelje s Švedske.« Rezultati - 1. kolo: Sampras (ZDA, 1) - Spadea (ZDA) 6:3, 6:4; Washington (ZDA, 3) - Connors (ZDA) 7:6 (7:5), 6:2; Gilbert (ZDA, 4) - E. Ferreira (JAR) 4:6, 6:2, 7:6 (7:5), Palmer (ZDA) - Renneberg (ZDA, 6) 7:6 (8:6), 7:6 (7:5); Wilander (Sve) - Herrera (Meh, 7) 6:2, 6:3; Mezzadri (Svi) - Sznajder (Kan) 6:3, 6:2; Shelton (ZDA) - Lavalle (Meh) 6:2, 6:4; Eltingh (Niz) - Morgan (Avstral) 7:5, 7:6 (8:6).

NBA / DANES ZAČETEK PRVIH ČETRTRFINALNIH TEKEM

Seattle - Utah najzanimivejši dvoboj, težko za Portland

Na Vzhodu ima le New Jersey primerne »karte« za prvi tris

VANJA JOGAN

Konec tedna so odigrali se zadnje tekme prvega dela kosarkarskega prvenstva NBA, zdaj pa se šestnajst uvrščenih peterk v končnico prvenstva vestno in z veliko intenzivnostjo pripravljajo na prve ogorčene četrtfinalne boje v obeh skupinah. Danes zvečer so na sporedu prve tekme v Bostonu, Clevelandu, Portlandu in Houstonu, jutri pa bo prvi krog se na ostalih starih igriščih.

VZHOD

New York - Indiana: New York so se odrezali celo bolje od prvakov iz Chicaga, Indiana pa je v zadnjem hipu ujela zadnji vlak za play off. Vsekakor pa predvidevamo, da bodo Pacersi nudili soliden odpor. **DVOBOJ:** Ewing - Schrempf; Starks - Miller.

Cleveland - New Jersey:

Ponavljja se lanski dvoboj, letos pa bi morali Newyorčani nuditi Clevelandu večji odpor, čeprav Petrović se ni v najboljši formi, trener Daily pa ima dosti težav zaradi poškodb. **DVOBOJ:** Price - Petrović; Nance - Robin-

NAPOVED: New York 3-1.

Boston - Charlotte: Bivsi Birdovi soigralci so v drugi polovici izenačenih tekem, saj so »biki« neukrotljivi. **DVOBOJ:** Jordan - Wilkins; Pippen - Willis. **NAPOVED:** 3-0

ZAHO

Phoenix - Lakers: Le s povratkom Magica bi Lakersi lahko enakovredno kljubovali Sunsom, saj so Barkley in ostali vsaj za kategorijo boljši in popolnejši v vseh elementih, ker pa se je Johnson opredelil za Tv komentatorstvo, bo Phoenix imel lahko nalogo. **DVOBOJ:** Barkley - Divac; Majerle - Green. **NAPOVED:** 3-1.

Portland - San Antonio:

Portland - San Antonio:

Chicago - Atlanta: Razlika v kvaliteti ekip je tolikšna, da si res ne predstavljamo izenačenih tekem, saj so »biki« neukrotljivi. **DVOBOJ:** Jordan - Wilkins; Pippen - Willis. **NAPOVED:** 3-0

Phoenix - Lakers:

Le s povratkom Magica bi Lakersi lahko enakovredno kljubovali Sunsom, saj so Barkley in ostali vsaj za kategorijo boljši in popolnejši v vseh elementih, ker pa se je Johnson opredelil za Tv komentatorstvo, bo Phoenix imel lahko nalogo. **DVOBOJ:** Barkley - Divac; Majerle - Green. **NAPOVED:** 3-1.

Portland - San Antonio:

Portland - San Antonio:

Najzanimivejši in najbrz najbolj izenačen dvoboj, zaradi poškodb Drexlerja pa Portland celo tvega izločitev. **DVOBOJ:** Drexler - Ellis; Strickland - Robinson. **NAPOVED:** 2-3.

Seattle - Utah: Sonicsi bodo morali zaigrati z maksimalno močjo, ce zeliho napredovati v polfinalu, saj so jazzi trd oreh za vsakogar, čeprav ima Seattle zelo visoke ambicije. **DVOBOJ:** Kemp - K. Malone; Johnson - Stockton. **NAPOVED:** 3-2.

Houston - Clippers:

Rocketsi so si z izredno igro povsem zaslužili končno drugo mesto, Clippersi pa jim niso se dorašli in bi ze z eno zmago presegli napovedi. **DVOBOJ:** Olajuwon - Norman; Smith - Manning. **NAPOVED:** 3-0.

AVTOMOBILIZEM / OPERACIJA HRBTA

Nigel Mansell pod nož

INDIANAPOLIS - Svetovni prvak v formuli 1 Nigel Mansell konec tedna ne bo nastopil na dirki v Indianapolisu zaradi manjše operacije hrbta, je sporočil zastopnik njegove ekipe Newman-Haas v formuli Indy.

Britanica so operirali v bolnišnici Morton Plant blizu njegovega doma v Clearwaterju na Floridi, posega pa sta opravila kirurga George Morris in Terry Trammell, ki tudi sicer skrbita za

dirkače v formuli Indy.

Rentgenski posnetki so pokazali, da je na Mansellovem hrbtu podkožna masčoba odstopila od mišicne ovojnice. Nastal je prazen prostor, zapolnjen s krvjo in drugimi tekočinami.

Z operacijo so očistili praznino in tkivo znova spojili. Čeprav gre za manjši poseg, so Britancu odsvetovali nastop na tekmovalni od petka do nedelje, na katerem bodo neznani vozniki

trenirali in se potegovali za uvrstitev na dirko 500 milj Indianapolis, ki bo 30. maja.

Letos je Avtomobilski klub ZDA (United States Auto Club) določil, da se morajo vsi novinci udeležiti posebnega programa ob koncu tedna, vendar pa so Mansellu dovolili, da je ze treniral na progi v Indianapolisu, čeprav bodo dirkališče uradno odprli za trening sele 8. maja.

»Po dirki v Phoe-

nixu sem ves čas cutil bolečine. Rentgenski posnetki so pokazali, da je res nekaj narobe z mojim hrbtom, zato smo se odločili, da je najbolje, ce tezave cim prej odpravimo,« je dejal Mansell, ki se je poskoval 3. aprila na dirki v Arizoni.

Glede njegove ozdravitve so optimistični tudi v mostvu, tako da lastnika Carl Haas in Paul Newman upata, da bo lahko uspešno nastopil na dirki 500 milj Indianapolis.

NOVICE

Maxicono - Misura za odbojcarski naslov

PARMA - Maxicono iz Parme in Misura iz Milana se bosta od sobote dalje merila za naslov v italijanski moski odbojki. Medtem, ko je Misura ze v terek zvečer v Trevisu v peti polfinalni tekmi odpravila domaci Sisley s 3:2 (15:2, 15:6, 4:15, 11:15, 15:11) pa je včeraj Maxicono ravno tako v petem srečanju odpravil Messaggero iz Ravenne s 3:1 (15:12, 13:15, 15:11, 15:10). V finalu končnice bodo prav tako kot v polfinalu igrali na tri zmage, morebitno peto tekmo pa bo Maxicono igral doma.

Na »Vuelti« 3. etapa Jalabertu

ORENSE - V tretji etapi kolesarske dirke po Spaniji od Viga do Orenseja (171 km) je zmagal Francoz Laurent Jalabert, ki je progo prevozil v casu 4:19:21. V istem casu je na cilj prispel Ukrajinec Abduraparov, 2 sekundi kasneje pa vecja skupina z vsemi najboljšimi. V skupni uvrstitvi vodi se naprej Svicar Zülle s casom 9:52:05 pred Jalabertom, ki zaostaja 29 sekund, medtem ko Nizozemec Breukink in Svicar Rominger zaostajata 30 sekund.

Menotti trener Boce Juniors?

BUENOS AIRES - Cesar Luis Menotti, selektor argentinske reprezentance, ki je zmagala na svetovnem nogometnem prvenstvu leta 1978, bo skoraj gotovo novi trener buenosaireskega prvligaša Boca Juniors. Dosedanji trener Oscar Tabarez je namrec odstopil, zacasno pa ga je zamenjal njegov pomocnik Osvaldo Potente.

V Gradišcu danes polfinala

GRADISCE - Milan, Cagliari, Fiorentina in Argentinos Juniors so polfinalisti mednarodnega mladinskega nogometnega turnirja, ki se odvija v Gradišcu pri Gorici. Polfinalni tekmi bosta danes. Milan in Cagliari bosta igrala v Gorici, Fiorentina in Argentinos pa v Gonarsu. Finale bo v soboto ob 14.30 v Gradišcu. Lani je slavil Real Madrid.

Česnokov izpadel v drugem kolu

MADRID - Izidi mednarodnega moskega teniskega turnirja v Madridu - 1. kolo: Sergi Bruguera (Spa, 3) - Alejo Mancisidor (Spa) 6:4, 6:2; 2. kolo: Franco Davin (Arg) - Andrej Česnokov (Rus) 6:4, 6:4; Tomas Carbonell (Spa) - Jaime Oncins (Bra, 7) 6:3, 6:1; Emilio Sanchez (Spa, 5) - Andrej Olhovski (Rus) 6:3, 1:6, 6:1; Carlos Costa (Spa, 4) - Anders Järryd (Sve) 6:4, 6:4.

Becker na travi pred Wimbledonom

LONDON - Boris Becker, ki je v terek pospremljen z živžig zapustil teniški turnir v Madridu, bo igral na močnem teniskem turnirju na travi v londonskem kraljevem klubu, ki je tradicionalno ogrevanje za wimbledonski turnir. Za prvo nagrado, težko 62.750 funtov (98.440 dolarjev), se bodo od 7. do 13. junija med drugimi potegovali se Pete Sampras, Stefan Edberg, Goran Ivanisević, Ivan Lendl, Michael Stich in lanski zmagovalc Ferreira.

NOVICE

Avtomobili z nogami

ROGASKA SLATINA, SENTJUR - V Rogaski Slatini se nadaljujejo kraje boljših avtomobilov, policisti pa sumijo, da tatovi vozila vozijo prek bližnje meje s Hrvasko. Pred nekaj dnevi je tako brez avtomobila Audi Avant 80, z registrsko oznacbo BZ-577-936 ostal italijanski državljan, ki je prišel v Rogasko Slatino na oddih. Več sreče je imel nekaj dni kasneje lastnik sivokovinskega mercedesa 200 D s Hrvaske, ki so mu avtomobil ponoči ukradli v Mariboru, zjutraj pa so ga policisti našli v Sentjurju. Lastniku so vozilo vrnili, žal pa je iz njega izginilo okoli 200 tisoč silingov, nekaj mark in hrvaskih dinarjev. (B. P.)

Z eksplozivom nad ribe

SLOVENSKE KONJICE - Občani so obvestili policiste iz Slovenskih Konjic, da je prišlo do pogina rib v potoku Lubnica pod Grasko goro. Ti so na kraju ugotovili, da po Ljubnici plava več kot sto rib, predvsem potočnih postrvi, velikih od 5 do 20 centimetrov in da je nekdo večje ribe že pobral iz vode. Ker ni bilo nikakršnih znakov onesnaženja potoka, sumijo, da je neznani nepridiprav ribe pomoril z eksplozivom. (B. P.)

Napil bolnika

SMARJE PRI JALSAH - Tu so nezvestnega našli 38-letnega gluhonemega moskega, ki je, predno je izgubil zavest, bruhal zganje, pomešano s krvjo. Policisti so ugotovili, da je moski pred tem pil skupaj z Brankom S., ko pa je Branko videl, da pivski prijatelj pijače ne prenaša najbolje in izgublja zavest, ga je zapustil in šel spat. Policisti ga bodo kazensko ovadili. (B. P.)

Zastarelo gnojenje zapusluje gasilce

KRANJ - Včeraj dopoldne so v kranjski občini zabeležili dva manjša požara. Gasilske sirene so prvič zavijale ob 8.21 uri, ko je zagorela trava na cesti Kranj-zahod. Policisti kranjske policijske postaje so morali starejšega mozarjaka ustrezno prepricati, da tovrstna kmetijska tehnika ni več ravno primerna stoletju, v katerem živimo. Dobre stiri ure kasneje pa je zagorelo v gozdčku med vasema Prebacevo - Voklo, k sreči pa tudi tam ni bilo nič resnejšega. (V. B.)

Smrt motorista

DOBROVO V GORISKIH BRDIH - Na praznični dan, 27. aprila, okoli 19.50 se je v kraju Smartno zgodila huda prometna nesreča, v kateri je izgubil življenje motorist, 72-letni Jozef Z. iz Vipol. Vozil je z Dobrovega proti Gonjacam, v Smartnem ga je v blagem desnem ovinku zaneslo na levo stran cestišča, kjer je padel in udaril v nasproti vozeči osebni avtomobil, ki ga je vozil 31-letni Darij V. iz Smartnega.

Eksplozivna telesa pustite pri miru!

Naša naloga je le poklicati številko 92 (Foto: S.Z./TRIO)

NOVA GORICA - V zadnjih dneh so v uradih UNZ prejeli dva poziva: v Volci Dragi jih je cakala 80-milimetrska granata iz prve svetovne vojne, v gramoznico SGP Primorja v Vrtojbi pa dve ročni bombi iz 2. vojne. Virgil U. iz Orehovalj je blizu svojega doma našel 150-milimetrske topovske granate, 80-milimetrsko mino in vžigalnik z granato, vse italijanske izdelave. V Grgarju, kjer so pri oranju njive našli dve granati (plinsko in topovsko), oglašil pa se je tudi Janez N. iz Tolmina, ki je ob Soci pod vasjo Gabrje našel italijansko ročno bombo iz druge vojne in Jozef K. iz Solkana, ki je naletel kar na 60 kilogramov težko 240 milimetrov debelo mino iz prve vojne. Pavel S. iz Lader je pod vasjo Libušnje našel 150-milimetrsko granato iz prve vojne...Kdo ve, koliko takih eksplozivnih teles se skriva zemlja. Predvsem jih je treba pustiti povsem pri miru, v prvi vrsti pa zabitati svojim otrokom, da ravnajo enako. Kraj najdbe je treba označiti, nato pa poklicati telefonsko številko 92.

Ker ni dala, si je vzela

MURSKA SOBOTA - Da se pri pijančevanju sproščajo vse vrste strasti, je dokazal dvainvajsetletni Z. S. iz Dolica, ki je po veseljenju in popivanju na ponedeljkov večer poskušal nagovoriti znanko iz bližnje vasi k spolnim odnosom. Ko se mu je uprla, jo je udaril, jo slekel in jo z uporabo sile prisilil k spolnemu občevanju.

Predpraznično noč si bo Marjan iz Grada prav gotovo zapomnil, saj mu je neznani avtomobilski kleptomani s parkirnega prostora v Stari ulici 3 v Murski Soboti odpeljal crnega golfa GTI z avstrijsko registracijo K 3221 - D. Vse, ki o tatvini ali o ukradenem avtomobilu kaj vedo, seveda to lahko sporočijo na UNZ Murska Sobota, tel. 069 22505 ali na najbližjo policijsko postajo. Isto noč je neznani alpinist skozi okno splezal v hodnik poslovnega objekta v Slovenski ulici v Murski Soboti.

Vlomil je v prostore dopisništva dnevnika Večer, kjer si je, skromnež, po ogledu pisalnih miz izposodil manjšo vsoto tolarjev. Lacni znikav je vlomil se v prostore trgovine Bob, kjer se je zalozil s hrano in pijaco, v bifeju pa je izmaknil se nekaj žepnine.

Zaupni telefon / OTROKOM JE TEŽKO

Stiska ne pozna časovnih omejitev

Zaupni telefon za otroke ni modna muha
Moral bi imeti številko za 24 ur na dan

LJUBLJANA - Včeraj smo na tej strani objavili prvo od treh nadaljevanj besedila o možnostih anonimne pomoči ljudem v stiski, za katere že tako ali tako vsi vemo, da jih je več, kot si sploh lahko predstavljamo. Danes objavljamo drugi del besedila, s katerim naj bi, ne nazadnje, komu tudi pomagali pri iskanju izhoda iz osebne stiske - pa čeprav je to le kakšna telefonska številka ali pa namig, kje bi bilo mogoče tako pomoč dobiti.

Na telefonu za otroke in mladostnike se ukvarajo z drugačno populacijo, kot so odrasli ljudje, težave so drugačne, a ravno tako, če ne bolj zapletene. Po podatkih analize o delu telefona v letu 1992 imajo otroci največ težav z ljubeznijo, veliko pa jih kliče preprosto zato, ker jim je dolgčas in se nimajo s kom pogovoriti. Vzrok za klic so večkrat tudi težave s starši in prijatelji, mucijo pa jih seveda tudi težave v soli. Mladolletniki se srečujejo z vprašanji o spolnosti, nekateri iščejo le informacije, dobivajo pa tudi klice obupanih mladoletnih nosečnic. Na tej številki se oglašajo študentje sociologije, medicine, socialnega dela, psihologije in pedagogike, ki gredo sko-

zi posebno izobraževanje. To vsebuje predvsem metode telefonskega svetovanja in sporazumevanje prek telefona, kot nam je povedala Majda Jus-Asić, vodja telefona. Kdor dvigne slušalko, mora znati poslušati, znati pa mora voditi tistega, ki pokliče tako, da mu osvetli njegov problem, saj tako lahko celo sam najde odgovor na svoje vprašanje. Asićeva nam je opisala njihove načrte: zgraditi nacionalno mrežo zaupnih telefonov, s čimer bi zapolnili cel dan, saj bi se v tej mreži združili vsi zaupni telefoni. »Odgovor moramo dati, ko je najbolj potreben, ne pa ob določenih urah na določene dneve,« razlaga Asićeva. Pri teh načrtih jih omejujejo denarne zmognosti, zato bo-

do prošili za pomoč ministrstvo za promet in zveze, pošto pa bodo zaprosili, naj jim dodeli krajšo telefonsko številko, ki bi si jo otroci laže zapomnili.

TELEFON ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE: 061/323-353 vsak delavnik od 12. do 16. Največ klicejo otroci od 10 do 16 let, do te starosti kliče več deklet, kasneje ni več razlik v spolu. Večina - 84 odstotkov - je osnovnošolcev. Kritična dneva sta sredo, ko je v soli največ obremenitev, in petek, ko otroci nimajo toliko solskega dela in so sami doma. Največ klicev je pred solskimi konferencami in ob koncu solskega leta. Pogovori trajajo največ pol ure, ker otroci dlje ne morejo biti zbrani.

Otroško trpljenje ostane za vse življenje (Foto: S.Z./TRIO)

NARODNI PARKI ZDA (2)

MATJAZ POTOKAR

Veliki Teton

Bi verjeli, da lahko francoske traperje tudi visoke gore spomnijo na ženske obline? Bohinjski kot tudi v Severni Ameriki

Serpentinasta cesta nas skozi bujen borov gozd počasi pelje na nekoliko nižjo nadmorsko visino. Ko zapustimo južni yellowstonski vstop, na poti v Jacksonovo dolino, prečkamo spominski park Johna D. Rockefellerja mlajšega, ki pravzaprav povezuje tetonski in yellowstonski narodni park. Narodni park Veliki Teton obsega samo sedmino yellowstonske površine in bi mnoge Slovence spominjal na bohinjski kot.

Jacksonova luknja (Jackson Hole) se imenuje kotlina, v kateri - poleg velikega jezera z istim imenom - najdemo

še devet manjših jezer. Vsi se v glavnem napajajo pri največji, Kacji reki (Snake River). Okoli jezera je razmetanih enaintrideset vrhov s sneženimi kucmami, od katerih se skoraj vsi dvigajo 3300 metrov nad morsko gladino. Najvišji vrh je Veliki Teton, visok 4197 metrov. Pomenoval ga je romantično vzneseni francosko-kanadski traper v devetnajstem stoletju, ko so predel prvi temeljiteje prečesavali. Tega zanesenjaškega romantika so vrhovi tetonskih gor, odsevajoci v kristalno čisti vodi, spomnili na ženske obline. John Colter je to področje prvi raziskal pozimi in pole-

ti, saj je z vprego in smučmi prekrizal oze mlje sedanje države. Za to bi si gotovo zaslužil naslov prvega raziskovalca in turista Wyominga.

Na Jacksonovem jezeru sta tudi dva otoka, od katerih nosi eden ime po losih, ki jih je tu v izobilju in so znamenitost parka. V okolici tega največjega jezera leži osem manjših jezer. Gotovo najlepše in najbolj obiskano je jezero Jenny (Lake Jenny). Pomenoval ga je, tako kot vrhove tod okoli, eden izmed romantičnih francoskih traperjev. Legenda pravi, da je bil nad prelepnostjo jezera tako ocaran, kot ga je ocarala

Naravne lepote narodnega parka Veliki Teton spominjajo na naš bohinjski kot

njegova ljubljena indijanska žena, zato ga je imenoval po njej. Jezero je s kristalno turkizno vodo in odsevom trisotakov z belo snežno kapo v njem res najlepši del parka, ki močno spominja na nam vsem dobro znani bohinjski kot. Razlika je v tem, da je bohinjski kot res pravi kot, Tetonski park pa je zaprt samo s severa in zahoda. Streljaj od jezera Jenny si je mogoče ogledati zanimive Skrite slapove (Hidden Falls), ki so podobni slapu Savici nad Bohinjskim jezerom, le da so nekoliko nižji.

Vse te lepote so skrite v srcu države Wyoming v predelu tako imenovanega Srednjega zahoda in Skalnega gorovja. Wyoming je bil sornazmerno izoliran do konca šestdesetih let prejšnjega stoletja, ko je bila čez njegov južni del speljana vzhodno-zahodna cezkontinentalna

zeleznica. Pred tem so deželo obvladovali bojevitci Siouxi, kasneje pa so jih seveda izpodrinili beli priseljenci. Travnato pokrajino izkoriščajo za živinorejo in ovčerejo in v njej najdemo prave borbe za prevlado nad slabo rodovitnim ozemljem. Sicer pa se se danes nekaj manj kot pol milijona prebivalcev Wyominga prezivlja večinoma z živinorejo, ovčerejo, rudarstvom in gozdarstvom, poljedelstvo pa je tu redko. Največji bogastvi te zvezne države sta nafta in premog. Wyoming je za mnoge še danes sinonim življenja v naravi in z naravo, zato ni čudno, da je povprečni prebivalec Wyominga ljubitelj gibanja na prostem, lovov ali ribic. Dokazuje to pa najlaze najdemo prav v predelih, ki so proglašeni za narodne parke.

In Jacksonova dolina je s svojimi jezери, vrho-

vi in rekami idealen kraj za življenje na prostem, skladno z naravo in blizu zivalim. Področje je slabo obljudeno in se precej prvinško. Ponuja okrog 300 kilometrov poti za treking ali za turno smuko, odvisno pa od letnega casa. Jackson je ta hip najpopularnejši cilj turnih smučarjev v ZDA. Na voljo so tudi drugačni izleti: izjemno popularno je kolesarjenje in jahanje, večurno potepanje pa vas lahko privede tudi do meje, kjer se začne večni sneg. Poleg tega je priljubljena zabava Wyomingčanov tudi ribarjenje, rafting in turna smuka.

Tako kot v Yellowstonu je tudi v narodnem parku Veliki Teton izjemno zanimivo zivalstvo. Poleg omenjenih losov, ki jih zaradi stevala in velikosti ne morete spregledati, in manjše jelenjadi so skozi fotografski objektiv

najbolj iskani medvedi. Rjavi, pa tudi črni, bolj znani kot grizliji, so pogosti obiskovalci turistov narodnih parkov v tem predelu Srednjega zahoda. Na vseh pomembnejših vpadnicah stojijo opozorilne table in tiskana navodila, ki opozarjajo, da zivali ni dovoljeno krmiti. Nahranjen medved je namreč mrtev medved. Poleg medvedov se ob Kacji reki pogosto mudijo bizoni, zanimive ptice in različne veverice, v njej pa cela paleta sladkovodnih rib. Skupaj z mesanim gozdom, jezeri, rekami, gorskimi vrhovi in zivalstvom je narodni park Teton za ljubitelje narave idealen kotiček. Ljubiteljem Bohinja in okolice pa v dušo takoj prikljice domotozje. Se dobro, da zaradi zelje, obiskati se nekaj izjemnih krajev prostrane Amerike, za pravo domotozje ni ostalo veliko casa.

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIJE

paradižnikova juha z brinovimi jagodami
zobatec, pečen v pečici
gratiniran krompir s korenjem
sadna solata

Paradižnikova juha

SESTAVINE:

sopek jušne zelenjave, 2 cebuli, 20 g masla, 850 g paradižnikovih pelatov, 4 zlice belega vina, lovorov list, sol, beli poper, pehtran, 100 g smetane, zlica gina ali scepec zmletih brinovih jagod
CAS PRIPRAVE: 45 minut

Jušno zelenjavo očistimo in grobo nasekljamo. Na maslobi preprazimo drobno nasekljano cebulo in zelenjavo. Paradižnikove pelate narezamo in jih skupaj s sokom iz konzerve dodamo zelenjavi. Dodamo se vino in lovorov list, solimo ter popramo. Pri nizki temperaturi kuhamo približno 40 minut. Juho precedimo, ji dodamo brinove jagode in se enkrat zavremo. Dodamo listice svežega pehtrana. Smetano dobro stepemo, po okusu ji dodamo gin in jo vmesamo v juho, ki jo lahko posujemo se z zrnici popra.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČIČ PREDAN

kitajski zelenjavni rezanci
toplo mleko

Kitajski zelenjavni rezanci

SESTAVINE:

2 ali 3 korenčki, 150 g zelene, 100 g ohrovtja, 200 g cvetace, 1 por ali 1/2 cebule, 200 g mladega graha, 150 g rezancev, 120 g neolusčenega riza, 200 g nastrganega sira, 70 g masla

Zelenjavo očistimo in operemo. Korenje, zelene in ohrovt na tanko narežemo na nastrgamo. cvetaco razdelimo na posamezne cvetove, por ali cebulo drobno sesekljamo. Vsako vrsto zelenjave, riz in rezance skuhamo posebej, da se ohranijo različni okusi. Cebulo ali por zarumenimo na surovem maslu in dodamo nekoliko vsake zelenjave. Riz, rezance in kuhano zelenjavo dobro premešamo z dvema lesenima vilicima. Potremo s prepraženo zelenjavo in nastrganim sirom. Če ne porabimo vseh sestavin naenkrat, shranimo vsako vrsto zelenjave posebej. Ponudimo z omako in zeleno solato.

Obe fotografiji: Matjaz Potokar

STRMOGLAVLJENJE / V MORJU PRED OBALO GABONA

V letalski nesreči umrli nogometaši Zambije

Arhivski posnetek zambijske nogometne ekipe, ki je tragično preminula v predsončni letalski nesreči (Telefoto AP)

KOSTARIKA / PRED VRHOVNIM SODIŠČEM

Nadaljevanje morečega čakanja

Do sedaj so napadalci osvobodili le enega bolehnega sodnika in grozijo ostalim

SAN JOSE' - Pred plopjem vrhovnega sodišča v San Joseju se nadaljuje mučno čakanje. Stirje napadalci so osvobodili enega od 19 ustavnih sodnikov, ki je bil v kritičnem zdravstvenem stanju, včeraj pa so dovolili dvem zdravnikom, da so s kisikovimi jeklenkami pomagali trem talcem s srčnimi težavami. Po zadnjih vestih stirje pripadniki »Poveljstva smrti« niso povezani s kolumbijskimi trgovci z mamili, se

več preiskovalci so prepričani, da sta vsaj dva bila uslužbenca kostariškega pravosodnega ministrstva in imata izkušnje v boju proti kolumbijskim »narcosom«. Trenutno so zahtevo po 20 milijonih dolarjev znižali na 8 milijonov, drug za drugim so tudi minili ultimati, tako da preiskovalci upajo v pozitivno rešitev tega neobčajnega napada. Prepričani so, da bo četvorica prej ali slej končila zaradi utrujenosti.

LUSAKA - V noči na sredo je nekaj metrov od gabonske obale le nekaj minut po vzletu z letališča v Librevilleu strmoglavilo zambijsko vojaško letalo, ki je imelo na krovu 18 nogometašev državne reprezentance in 5 spremljevalcev. Kot je sporočila zambijska vlada ni nico od 25 potnikov in 5 članov posadke preživel nesreče. Njihova trupla je morje že zacelo naplavljal na obalo, saj ležijo razbitine vojaškega transportnega letala, turbinskega dvomotornika DHC-5 »Bufalo«, nekaj metrov pod morsko gladino. Vzroki nesreče niso znani, ugotoviti jih bodo morale preiskovalne komisije.

Zambijska nogometna ekipa je bila namenjena v Abidžan, od tu v Dakar, kjer bi morala v nedeljo igrati proti senegalski reprezentanci v okviru svetovnega prvenstva ZDA 94. Do sedaj je zambijska ekipa uspešno zaključila predkvalifikacijsko kolo, saj je porazila Madagaskar, Namibijo in Tanzanijo.

Med ponesrecenci ni nogometaša Kalusha Bwalya, ki je med sešulskimi olimpijskimi igrami zabil tri od starih golov, s katerimi je Zambija porazila Italijo. Ostati je moral na Nizozemskem zaradi obveznosti do svojega sedanjega kluba PSV Eindhoven.

FRANCIJA

Bo vojni zločinec končno moral pred sodnike?

ROBERT VILLARD

PARIZ - V sredo je francoski tožilec pozval pred sodišče zaradi zločinov zoper človeštvo Paula Touvierja, ki je med drugo svetovno vojno sodeloval z nacističnim okupatorjem in je kriv usmrtnice sedmih Židov leta 1944. Nekaj ducatov ljudi, predvsem potomcev deportiranih med drugo svetovno vojno, je demonstriralo pred prizivnim sodiščem in zahtevalo, naj 78-letnemu Touvieru sodijo.

»Touvier, moje družino si poslal v plinsko celico. Za to moras placati,« je pisalo na plakatu, ki ga je kazal 66-letni Gerard Avran, ki je preživel deportacijo v koncentracijskem taborišču v Auschwitzu. Kaze, da bo sodišče sele v prihodnje odločilo, ali bo nekdanji sef policijske obveščevalne službe za časa vlade v Vičhvyu res postal prvi francoski državljani, ki mu bodo sodili zaradi zločinov proti človeštvu. Tožilec Bernard Pasturaud je svoje zahteve postavil za zaprtimi vrati. Sodnike je obvestil, da je Touvier sodeloval z nacisti pri nacrtnu za iztrebljenje Židov tako, da jih je lovil in jih nato kot talce predajal Gestapu.

Sedmerico so ustrelili pri Rilleux-la-Pape 29. junija 1944 kot mascevanje zaradi smrti nekega funkcionarja vlade, ki so ga ubili pripadniki francoskega odporniškega gibanja. Tožilec je izjavil, da je Touvier kriv zločina proti človeštvu, ker se je udeležil nacrta za iztrebljenje civilnega prebivalstva oziroma preganjanja zaradi političnih, rasnih ali verskih razlogov.

Zadeva je sprožila se enkrat debato o vlogi, ki so jo imeli Francozi pri deportiranju približno 140.000 rojakov, med katerimi 76.000 Židov, v nacistična taborišča. »Touvier mora absolutno pred sodišče zato, da si Francija lahko pogleda v obraz« je novinarjem izjavil Ugo Ianucci, odvetnik, ki zastopa družino ubitih talcev. Lani je neko sodišče izzvalo val polemik s svojo razsodbo, da Touvierja lahko obtožijo le vojnih zločinov in mu zato ni več mogoče soditi, ker so ti že zastarani. Vrhovno sodišče je kasneje določilo, da bi lahko zadeva res bila zločin proti človeštvu in je zato obtoženci mogoče soditi brez nikakršne časovne omejitve.

Touvierjev odvetnik Jacques Tremolet de Villers je izjavil, da je obtoženec bil prisiljen tako ravnati in da je predal samo sedem talcev, medtem ko so jih nacisti zahtevali sto. »To ni bil zločin, pač pa reševalna akcija« je se rekel. Po vojni so Touvierja v odsotnosti že dvakrat obsodili na smrt, vendar se je do leta 1989 skrival.

NOVICE

Z oklopnim transporterjem uničil sedem avtomobilov

PERTH - Sunil je oklopni transporter avstralski vojski, uničil sedem policijskih avtov in porušil zid sodne palače v avstralskem Perthu. Policija je onesposobila divjega soferja, sele ko je enemu agentu uspelo splezati na 11-tonski M-113 in zagati v njegovo notranjost solzilno bombo (na sliki AP). Se dobro, da divji sofer ni ukradel skupaj z M-113 se kako plinsko masko, saj bi bila v tem primeru vsa zadeva se bolj zanimiva.

Mornar zadel 55 milijonov frankov

PARIZ - Imenuje se David, star je 23 let in se je rodil v petek 13. To so osnovni podatki najbogatejšega pripadnika francoske vojne mornarice, 40-frankovski loterijski listič (12 tisoč lir) mu je namreč zagotovil dobitke 55 milijonov frankov (približno 15 milijard lir). Da bi bila mera polna, mu je denar za nakup loterijskega listica posodil neki prijatelj. David približno ze ve, kako bo obrnil bajno vsoto, vsekakor bo počakal, da čez pet mesecev konča svoj naborni rok.

Noč nasilja in izgrediv v pariškem predmestju

PARIZ - En priprt, uničena trafika, poskodovana policijska postaja in dva ranjena agenta je težak obračun noči nasilja in izgrediv v pariškem mestnem predmestju Grande-Borne. Vse se je začelo, ko je policija težko ranila v trebuh nekega fanta, ki je pred tem s svojo pusko lažje ranil dve osebi. Policija ga je onesposobila sele po več urah obleganja. Ko so ga z resilem in v policijskem spremstvu peljali proti bolnišnici, je mladina iz Grande-Borne poskusala zaustaviti vozilo, da bi »sodila« nasilnezu. Policija je to odločno preprečila, s tem pa sprožila nezaislani val nasilja. Mladež je namreč oplenila in razdejala neko trafiko, težko poskodovala policijsko postajo in ranila dva agenta. Nasilje je izbruhnilo, prav ko je v francoski skupščini v teku razprava o vprašanjih francoskih predmestij.

NEW YORK / SPOPAD WOODY ALLEN - MIA FARROW

Proces se izteka

Sodnik, ki bo odločal o usodi »skupnih« otrok, ni naklonjen režiserju

Woody Allen prihaja na sodišče (Telefoto AP)

NEW YORK - Sodna obravnava, na kateri naj bi določili, ce naj za 14-letnega Mosesa, 7-letno Dylan in 5-letnega Satchela skrbi Mia Farrow ali Woody Allen, se bliza koncu. Po nastopu pric, ki so govorili v korist igralke oz. režiserja, bodo spregovorili se branilci, nakar si bo verjetno sodnik Elliott Wilk vzel nekaj tednov premisleka.

Kot kaže pa sodnik ni najbolj naklonjen Woodyju Allenu, ne glede na njegov odnos z malo Dylan. Vse vec strokovnjakov je namreč mnenja, da je bila videokaseta-dokaz o spolnem nasilju režiserja nad malo Dylan posneta pod »navdihom« razzaljane Mie. Primer je raziskala posebna ekipa

strokovnjakov, ki je po razgovorih s številnimi prizadetimi ugotovila, da Woody Allen spolno ni nadlegoval dekleta, ceprav so po njihovi oceni v odnosu med režiserjem in Dylan nekateri »ne povsem zdravi aspekti«.

Sodnika, ki bo odločal o tem, kdo naj ima varstvo nad tremi otroci, pa ne motijo ne povsem razsisceni odnosi med režiserjem in njegovo posinovljenco, temvec zveza Woody Allen- Son-Yi Previn. Med pricevanjem strokovnjaka, ki je skušal prikazati, da razmerje med režiserjem in dekletom ne more kvarno vplivati na preostali del množične družine, je sodnik sarkastično pripomnil, da »v postmoderni družini se nismo

prisli do tega, da bi bilo sprejemljivo za otroke, ce oče hodi v posteljo z njihovo sestro«. Glede na nastrojenost sodnika, ki bo v prvi osebi odločal o tem, kaksne bodo pravne vezi med Mosesom, Dylan, Satchelom (slednji je edini »naravni« otrok para Allen-Farrow) in režiserjem, dajejo Woodyju Allenu malo možnosti, da mu bodo zaupani trije otroci oz. da jih bo smel vsaj redno obiskovati.

Huda nesoglasja med režiserjem in njegovo nekdanjo muzo so izbruhnila na dan avgusta lani, ko se je med obtoževanjem tudi začela pravna bitka za varstvo Mosesa in Dylan, ki sta jih Woody in Mia skupaj posinivila in pa njunega »pravega« sina Satchela.

ZDA / NA FLORIDI JE ŽE VROČE

Na sodišče zaradi oviranja prometa

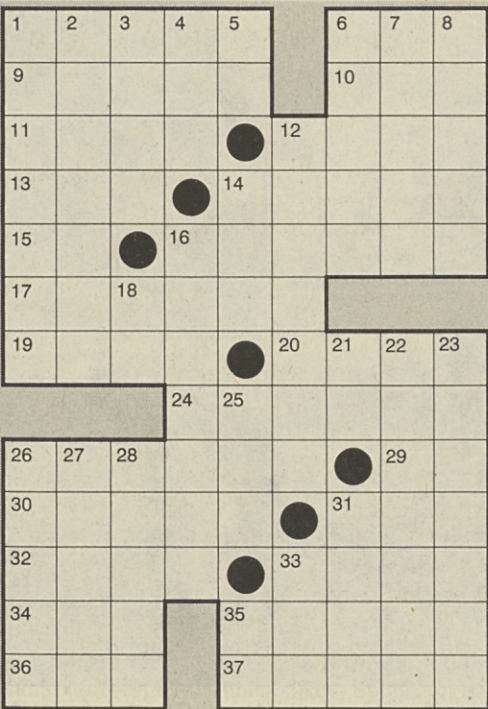

25-letna Hala Salanan je ena od štirih prodajalk hrenovk na državni cesti UD 19 na Floridi, ki se bo morala zaradi svoje obleke zagovarjati pred sodnikom, ker zaradi nje vzniki niso dovolj pozorni na vožnjo (Telefoto AP)

Ženske v prvih bojnih vrstah

WASHINGTON - Sef Pentagona Les Aspin bi moral ze danes dati zeleno luc sklepu, da lahko tudi vojakinje sodelujejo v bojnih operacijah. Zenske so do sedaj opravljale le pomozna dela, kar jim je onemogocilo napredovanje do najvisjih cinov. Za sedaj se bodo le urile v bojnih vesčinah, tako da bodo lahko na prestreznikih in bombnikih lahko stopile v akcijo sele leta 1994. Iz tega je razvidno, da bodo vojakinje uporabili predvsem v letalstvu in sele nato v drugih rodovih vojske.

PRIPRAVILA: SILVO KOVAC

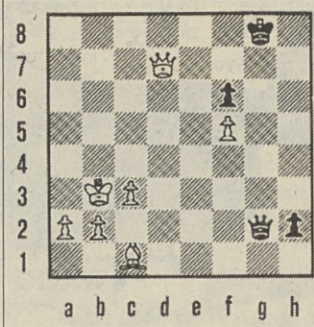
Vodoravno:

1. reka na Koroskem v Avstriji, 6. latinski naziv za umetnost, 9. ime francoske filmske igralke Aimee, 10. perje pri repti, 11. med, 12. italijanski kosarkar (Antonello), 13. ime ameriskega televizijskega mogotca Turnera, 14. gibanje zraka, 15. površinska mera, 16. črna kamnina predornina, ki se uporablja tudi v gradbeništvu, 17. utrjeno mesto ob Adizi v severni Italiji, 19. pokrajina na Arabskem polotoku, 20. ameriški slikar (Paul), 24. ustna razglasitev sodb, 26. pristanisce na vzhodni obali Skotske, 29. zacetnici nemskega arhitekta Mendelsohna, 30. ime francoskega voznika formule 1 Prosta, 31. egipčanski bog, zavetnik rokodelcev, 32. reka v jugozahodni Franciji, 33. korist, 34. ime italijanskega književnika Bettija, 35. angleška princesa, 36. rdeca poljska cvetica, 37. del telesa.

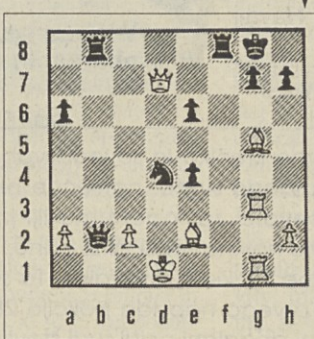
Navpično:

1. državni simbol, 2. zanimanje za kaj, 3. angleški plemiški naslov, 4. Žid, 5. kratica za astletski klub, 6. ime švedske filmske igralke Ekberg, 7. francoski klasicistični skladatelj (Maurice, Bole-ro), 8. zacetek dirke, 12. razkosavanje z nožev, 14. veliko tursko jezero, 16. ruski skladatelj, avtor opere Knez Igor, (Aleksander), 18. avtomobilska oznaka Reke, 21. zacetnici slovenskega pesnika Askerca, 22. slovenski pisatelj (Tone, Ukana), 23. sedanje ime prestolnice staroveške drzave Medije Ekbatane v zahodnem Iranu, 25. ime kanadskega atleta Johnsona, 26. dan po koledarju, 27. nekdanji slovenski smucarski skalec (Primoz), 28. sodniški termin, 31. navadno dvignjen spodnji del vratne odprtine med podbojema, 33. epiški kralj, 35. kratica za delovno organizacijo.

Nash, objava, Dundee, E.M., Alain, Pta, Tarn, prid, Ugo, Diana, mak, organ.
Vodoravno: Zilja, ars, Anouk, nat, strd, Riva, Ted, veter, ar, bazalt, Verona, Astr.
RESITEVE

Naloga 129

Naloga 130

sahovska naloga st. 129 Simagin - Bronstein / Moskva 1947

Prodor črnega kmeta na drugo vrsto ne obeta belemu, ki je v materialni prednosti, kaj vec kot delitev tocke. Toda beli, ki je na potezi, isce zelez iz pozicije izvleci vec kot vecni sah - zmago! Kako mu je to - kljub skromnemu materialu na sahovnici - uspelo, je naloga, ki bo pritegnila ljubitelje saha!

sahovska naloga st. 130 Westerinen - Sigurjonsson / New York 1978

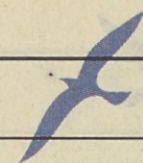
Osamljeni beli kralj sredi sahovnici se se težko ubrani grozenj črnih figur, zato beli, ki je na potezi, isce svojo priloznost v napadu na črnega kralja. Ta se varno skriva za svojimi kmeti in beli ze s prvo potezo razrahlja obrambo črnega kralja. Kako poteka zmagovita kombinacija belega?

Resitev naloge st. 127

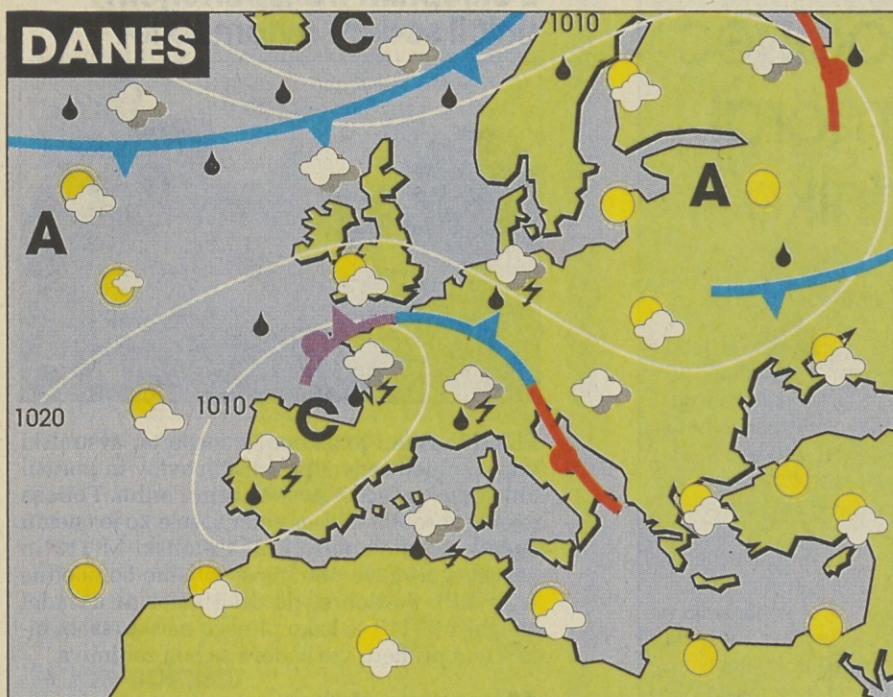
Napad belih figur na črnega kralja se pričinja z žrtvijo skakaca 1.Sg6+!, ki ga črni mora sprejeti. 1...fg6 Toda najhujše sele prihaja. 2.Dg8+!! žrtve dame s ciljem dvojne napada na kralja. 2...Kg8: 3.Se7+! Kf8 4.Sg6 mat! Redka matna slika, v kateri sta uspešno sodelovala lovec in skakac!

Resitev naloge st. 128

Ze prva poteza 1...Ta8!! Da2 zmanjsuje manevrski prostor črni dami. Na 1...Da8: 2.Lf3+!, 1...Dd5 2.Lf3, 1...De6 2.Ta6+, 1...Dc4 2.Tc8+, 11...Dh7 2.Lg6! Dg6: 3.Ta6+. 2.Ta4:1 Dg8 Na 2...Da4: 3.Le8+. Bel! zdaj igra 3.Ta8! Dh7 črna dama gre v misolovko! 4.Lg6! Dg6: 5.Ta6+! in beli zmaga! Lepa mojstrovina avtorja studije!

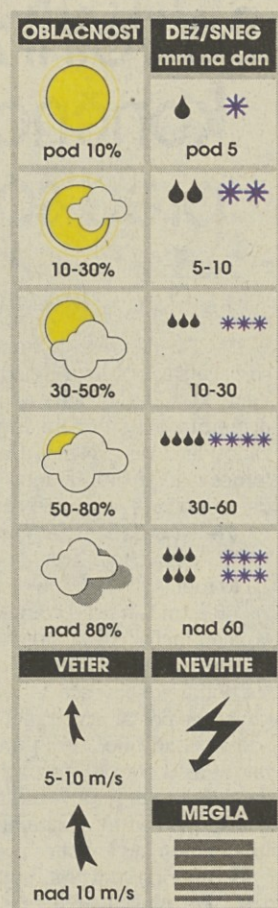
EVROPA / VZHODNA EVROPA SONČNO

Nad vzhodno Evropo je plitvo območje s frontalnim valom, ki je dosegel Alpe in Italijo. Nad vzhodno Evropo pa je območje visokega zračnega pritiska. Ob jugovzhodnih vetrovih doteka nad naše kraje malo malo vlažen zrak.

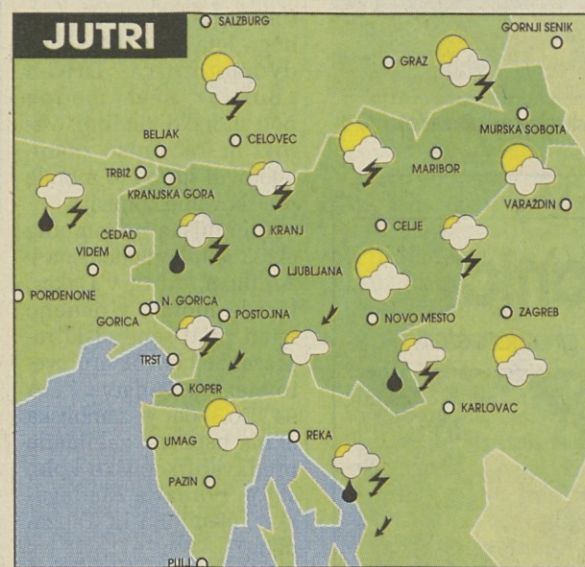

ALPE JADRAN / SPREMENLJIVO S PLOHAMI

Slovenija: Delno jasno bo, popoldne krajevne plohe. Najnižje jutranje temperature od 5 do 10, najvišje dnevne od 18 do 24 °C.

Sosednje pokrajine: Delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Popoldne bodo plohe ali nevihte.

V Sloveniji:

V petek bo delno jasno, popoldne bodo krajevne plohe in posamezne nevihte.

Obeti

V soboto se ne bo večje spremembe vremena.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo danes vzhlo ob 05.52 in zšlo ob 20.07. Dan bo dolg 14 ur in 15 minut. Luna bo vzhla ob 12.08 in zšla 01.55.

SETVENI KOLEDAR

Menjava lune - prvi krajec ob 14.40. Luna je v znamenju Leva, element ogenj. Dan je primeren za sajenje zelenjave s plodovi in za vsa sadjarska opravila.

STANJE VODA

Visina vode v cm ob 7. uri:
Mura, G.Radgona: 152, Drava HE Dravograd: 150, Sava Radovljica: 18, Sava Radece: 86, Sava HE Mavce: 17, Sora Suha: 6, Ljubljana Moste: 24, Savinja Lasko: 10, Soca Solkan: 37, Krka Podbojce: 21, Kolpa Radenci: 16.

PRETOK REK

Pretok rek v cm³ ob 7. uri:
Mura, G.Radgona: 186; Drava HE Dravograd: 150, Sava Radovljica: 18, Sava Radece: 86, Sava HE Mavce: 17, Sora Suha: 6; Ljubljana Moste: 24, Savinja Lasko: 10; Soca Solkan: 37; Krka Podbojce: 21; Kolpa Radenci: 16.

PLIMOVANJE

Danes: ob 5.31 najnižje -57 cm, ob 11.56 najvišje 27 cm, ob 17.09 najnižje -17 cm, ob 23.09 najvišje 47 cm
Jutri: ob 6.05 najnižje -54, ob 12.38 najvišje 24 cm, ob 17.45 najnižje -11 cm, ob 23.40 najvišje 41 cm

V VEDNOST

Vpliv vremena na ljudi

TANJA ČEGNAR

Med obremenilne bioklimatske lastnosti obalnega območja pristevamo burjo. Burja je značilen močnejši, hladen in sunkovit severovzhodni veter, ki se z večjo jakostjo pogostejše pojavlja v hladni polovici leta. Burja je orografsko pogojena in pozimi lahko piha tudi po več dni nepretrgoma. Ob nasi obali je nekoliko manj močna kot v krajih, ki ležijo pod gorskimi grebeni. Za burjo je značilna nizka vlažnost zraka. Suh in hladen zrak izsušuje zgornje dihalne poti. Pozimi burja znatno stopnjuje občutek mraza.

Locimo dve vrsti burje: anticiklonsko burjo, to je burja lepega vremena, in ciklonsko burjo, ki se pojavlja sočasno s približevanjem ali prehodom vremenske fronte oziroma s padavinami. Meritve in raziskave, ki so bile opravljene na slovenski obali, so pokazale, da se nevtropne reakcije bolnikov s kronično astmo v teh dveh vremenskih situacijah bistveno razlikujejo.

Prijetni pa so obalni vetrovi, ki se razvijejo zaradi temperaturne razlike med kopnim in morjem. V topli polovici leta piha obalni veter ob lepem vremenu podnevi z morja nad ogreto kopno in lahko seže več kilometrov daleč. To je osvetočujoč veter, ki poleti zmanjšuje občutek soparnosti. Ponavadi začne pihati nekaj ur po sončnem vzhodu. Ponoci se kopno močnejše ohlaja kot morje, zato tedaj piha veter s kopnega proti morju. Ta veter je v splošnem sibejski, ker so temperaturne razlike med kopnim in morjem ponoci manjše.

Pogostejše je zastopan tudi veter iz jugovzhodne in južne smeri. Običajno piha pred poslabšanjem vremena in ga imenujemo jugo. Ne dosega takih hitrosti kot burja in je manj sunkovit. Ker je jugo značilen veter, ki piha pred poslabšanjem vremena, pogosto sovpada s pojavom obtežilnega nevrotropnega učinka vremena ob približevanju vremenske fronte.

Horoskop

piše

Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4 : Previdno izbirajte besede in ne kritizirajte, ko se boste danes pogovarjali z nadrejenimi, kajti od tega bo odvisno, ali se vam bo izpolnila želja tako kot ste načrtovali.

BIK 21-4/20-5 : Nabrali se bodo nenadni oblaki, zaradi česar bo prišlo do razhajanja mnenj, vendar resnični razlog ne iščite v vremenu, saj je problem v sami zvezi.

DVOJČKA 21-5/21-6 : Vasa intuicija danes vsekakor ni nekaj, na kar bi lahko bili ponosni. Ognite se vsakršnemu uganjevanju, saj je v vprašanju odnos s prijateljem.

RAK 22-6/22-7 : Zaradi vmesavanja osebe, za katero ste prepričani, da ima skrite namene, v vašo kariero, se bo dan začel precej napeto. Sele zvečer boste o zadevi lahko trezno razmišljali.

LEV 23-7/23-8 : Ne morete se kar tako odločiti in odstopiti od prevotnega načrta, saj s tem ogrozate tudi druge. Če boste vztrajali, se morate sprijazniti z nevesočnostmi.

DEVICA 24-8/22-9 : Ni razloga za preplah, toda napadna odločitev vas bo pripeljala nazaj na izhodiščno točko. Zberite se in premislite, če je trenutek užitka tega vreden.

TEHTNICA 23-9/22-10 : Tezave so se pojavile tam, kjer ste jih najmanj pričakovali. Morali boste odložiti marsikatero delo, preden se boste uspešno lotili komplikacij.

SKORPIJON 23-10/22-11 : Ali ste dobro organizirali delo ali ne, sploh ni glavno vprašanje, dejstvo je, da danes ne boste znali pravilno usmerjati svojih poslovnih naporov.

STRELEC 23-11/21-12 : Raje pustite stvari take kot so in ne drezajte naprej. Očitno je, da pri celi zadevi nekaj smrdi, zato jo poberite, dokler se se niste pregledno zapletli.

KOZOROG 22-12/20-1 : Napad je tudi za vas najboljša obramba in tokrat je globoko prizadet vaš ego. Hecno je, da se sedaj vsaj zavedate svojih napak, čeprav ne prinesete, da vam jih kdo javno očita.

VODNAR 21-1/19-2 : Dolgo ste se upirali vsem virusom in bacilom, sedaj pa ste jo skupili. Lahko sicer bremenite spomladansko utrujenost, ki pa je pri vas že nekaj časa prisotna v vseh letnih časih.

RIBI 20-2/20-3 : Pri denarju se vse konča, zato ne povežite prijateljev z denarjem - ne sposojate si in ne posojajte. To pa naj ne bo razlog, da bi se prepustili črnim mislim.

TEKSAS / ŠE NEPOJASNJENE OKOLIŠČINE NAPADA NA TRDNJAVO DAVIDOVE SEKTE V WACU

Z obdukcijo bodo skušali ugotoviti ali je šlo za samomor ali za umor

Novinarji v Wacu

Dogajanjem v Wacu so sledili številni domači in tuji novinarji.

Dogajanjem v Wacu je sledilo več kot 400 novinarjev, fotografov in televizijskih operaterjev, ki so prišli tudi iz zelo oddaljenih držav, med temi iz Južne Afrike in iz Avstralije.

Vir: Waco-Tribune Herald research, Salvation Army in Greater Waco Chamber of Commerce

Brian Sipple, Waco-Tribune Herald za AP

Verlik dogodek svetovne kronike je seveda vaba za novinarje. V Waco jih je prišlo več kot 400 z vsega sveta. največ je bilo seveda Američanov, saj so bili s svojimi poročevalci zastopani mediji iz več kot polovice zveznih držav. Mnogo pa je bilo novinarjev tudi iz tujine: iz kanade, mehike, Anglije, Nemčije, Francije, Južne Afrike in Avstralije. Tu so seveda mišljeni novinarji, ki so bili v Teksasu od prvega napada policije 28. februarja do zadnjih dni, občasno pa so nna kraj dogajanja prišli tudi številni drugi novinarji.

WACO (Teksas) - So sodni zdravniki res našli svinčenke v lobanjah dveh od 43 trupel članov Davidove sekte, ki so izgubili življenje v požaru, ki je zajel njihovo trdnjavo potem ko je policija sprožila napad? Ameriška javnost pričakuje odgovor na to vprašanje, kajti polemike o tem, kako so umrli pristasi Davida koreša utegnejo celo načeti Clintonovo administracijo. Obstajata namreč dve tezi: prva, ki jo je objavil FBI, da je slo za množičen samomor, druga, ki jo zagovarjajo pristasi voditelja Davidove sekte Davida Koresha, da je za pokol kriva policija.

Drugo se nereseno vprašanje je, ali bodo lahko identificirali tudi truplo voditelja sekte Davida Koresha. To naj bi naredili na osnovi zobovja in v ta namen pričakujejo, da bodo že danes ali jutri prejeli ustrezne podatke od zobozdravnika, pri kateremu se je Koresha zdravil. Identifikacija Koresha je zelo pomembna, kajti vse dokler ne bo potrjeno, da je tudi voditelj umrl v plamenih, se številni pripadniki sekte ne bodo sprijaznili z dejstvom, da je Koresha mrtev. Sicer pa tudi v samem Wacu številni prebivalci menijo, da se je Koresha resil.

Kot je znano, so Koreshi pristasi mislili, da je Koresha novi odrešenik. Obleganje trdnjave, v kateri je bil sedež sekte, se je začelo, ko so bili v oboroženem spopadu ubiti stiri agenti FBI.

TABASSUM ZAKARIA, REUTER

Tragični konec obleganja, pri katerem je izgubilo življenje 86 članov sekte, med temi 17 otrok, je seveda zelo razburil javno mnenje.

Tako je Chuck Mc Donald, glasnik teksaske guvernerke Ann Richards, pripovedoval novinarjem, kako je njegova družina spremljala dogajanja v Wacu. Dejal je, da se je njegova žena zgrozila, ko je na ekranu zagledala plamene, ki so zajeli trdnjavo, njegov osem letni sin Patrick pa je jokal, ker je poznal nekatere otroke, ki so bili v trdnjavi. Mc Donald, ki je s težavo zadrževal solze pred televizijskimi kamerami, je dejal:

»Začel je jokati, ker je vedel, da so v trdnjavi otroci. In sam mu nisem mogel reci nič drugega kot da so tisti otroci sedaj v lepšem kraju kot smo mi...« Mc Donald je pripovedoval tudi o ogledu trdnjave po požaru in dejal, da je mislil na svojo družino, ko je hodil po pogoriscu.

Sicer pa se je tudi večeraj nadaljevalo iskanje zgoznelih trupel na pogoriscu. »To je bilo huje kot pri hudi letalski nesreči,« je dejal glasniki urada za javno varnost Mike Cox. Preiskovalcem je pri delu pomagal Onix, izvežban pes, ki ponaga preiskovalcem pri ugotavljanju vzrokov

pozarov. Delali so predvsem v bližini zelezobetonskega bunkerja, v katerem naj bi bila se najmanj stiri trupla. Iskanje je zelo težavno, vendar bodo z delom nadaljevali, ker so doslej našli samo 48 trupel, kar je komaj nekaj več od polovice domnevnega števila zrtev.

Veliko pričakovanje vlada tudi za ugotovitve obdukcije. Ze takoj po požaru so se namreč razširile govorice, da so na številnih truplih ugotovili posledice ran s strelskim orožjem in se je pojavila domneva, da bi slo za množičen samomor članov sekte. Trupla so zgoznela in zato doslej ni bilo mogoče teh govoric ne potrditi in ne zanikati.

Preiskovalci se vedno iščejo na pogorišču posmrtnih ostanke članov Davidove sekte (AP)